

OBSAH

Část A: INFORMACE A DOKUMENTY

Výroční zpráva NKÚ za rok 2021

131

Část A

Informace a dokumenty

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI NKÚ ZA ROK 2021

OBSAH

I.	Postavení a působnost NKÚ.....	4
1.	Základní informace o postavení a působnosti NKÚ	4
2.	Kolegium NKÚ	5
3.	Vedení NKÚ	7
4.	Poslání a přínosy činnosti NKÚ	8
5.	Plán kontrolní činnosti na rok 2021	9
II.	Zhodnocení kontrolní a analytické činnosti za rok 2021.....	10
1.	Úvodní shrnutí	10
2.	Veřejné finance.....	18
3.	Příjmy státu	27
4.	Vládní výdajové oblasti	32
4.1	Digitalizace veřejné správy.....	33
4.2	Podpora podnikání	38
4.3	Doprava.....	42
4.4	Vnitřní bezpečnost a obrana	46
4.5	Sociální politika	51
4.6	Zdravotnictví	57
4.7	Školství	62
4.8	Životní prostředí.....	65
4.9	Energetická účinnost	68
4.10	Kultura	72
5.	Management institucí.....	75
5.1	Hospodaření institucí.....	75
5.2	Řízení zdrojů poskytnutých ČR ze zahraničí	78
6.	Správnost a spolehlivost zveřejňovaných finančních informací státu o výsledcích hospodaření.....	86
6.1	Stanovisko k návrhu státního závěrečného účtu.....	86
6.2	Kontrola zveřejněných finančních informací některými vybranými správci kapitol státního rozpočtu.....	87
6.3	Podpora dobré účetní a auditní praxe	91
III.	Finanční zhodnocení kontrolní činnosti	96
1.	Celkové finanční zhodnocení kontrolních akcí.....	96
2.	Plnění oznamovací povinnosti podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád.....	97
IV.	Zhodnocení ostatní činnosti	98
1.	Součinnost s orgány činnými v trestním řízení v roce 2021.....	98
2.	Stanoviska k návrhům právních předpisů za rok 2021.....	99
3.	Mezinárodní spolupráce	100
4.	Činnost NKÚ ve vztahu k veřejnosti	111
4.1	Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.....	111
4.2	Podání občanů	111

5.	Hospodaření s rozpočtovými prostředky kapitoly NKÚ v roce 2021.....	113
5.1	Plnění závazných ukazatelů kapitoly NKÚ.....	113
5.2	Nároky z nespotřebovaných výdajů.....	115
5.3	Výdaje na financování programů reprodukce majetku.....	115
5.4	Informace o vnějších kontrolách v NKÚ.....	115
5.5	Povinný audit.....	116
6.	Interní audit.....	117
7.	Odbor bezpečnostní.....	119
8.	Personální zajištění činnosti NKÚ.....	120
9.	Organizační schéma NKÚ.....	125
Příloha č. 1: Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti na rok 2021.....		126
Příloha č. 2: Přehled kontrolních akcí se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2021.....		129
Příloha č. 3: Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2021 projednán kontrolním výborem PS PČR.....		132
Příloha č. 4: Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2021 projednán vládou ČR.....		138
Příloha č. 5: Zdroje k vizualizacím.....		141
Příloha č. 6: Zpráva nezávislého auditora o ověření účetní závěrky.....		144
Seznam zkratk.....		148

I. POSTAVENÍ A PŮSOBNOST NKÚ

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O POSTAVENÍ A PŮSOBNOSTI NKÚ

Existence Nejvyššího kontrolního úřadu /NKÚ/ vychází přímo z Ústavy České republiky, která zaručuje jeho nezávislost na moci zákonodárné, výkonné i soudní. NKÚ tím představuje jeden z nezastupitelných prvků parlamentní demokracie.

Podrobnější úprava postavení, působnosti, organizační struktury a činnosti NKÚ je obsažena v zákoně č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu. Podle tohoto zákona NKÚ prověřuje zejména hospodaření se státním majetkem a s finančními prostředky vybíranými na základě zákona ve prospěch právnických osob, plnění příjmových a výdajových položek státního rozpočtu a také hospodaření s prostředky poskytnutými České republice ze zahraničí.

Zákonnými orgány NKÚ jsou prezident a viceprezident, Kolegium, senáty a Kárná komora. V zájmu zajištění objektivit při posuzování kontrolovaných skutečností a v zásadních otázkách týkajících se kontrolní působnosti NKÚ rozhodují jeho kolektivní orgány – Kolegium a senáty NKÚ.

Nezávislost NKÚ zaručuje, že při plánování, přípravě a provádění kontrolní činnosti není ovlivňován mocí zákonodárnou, výkonnou ani soudní. Kromě nezávislosti institucionální má NKÚ i přiměřenou finanční nezávislost. Určujícím orgánem v této oblasti je Poslanecká sněmovna, která schvaluje státní rozpočet, jehož součástí je i rozpočtová kapitola *Nejvyšší kontrolní úřad*.

Kontrolní činnost provádí NKÚ na základě svého plánu kontrolní činnosti. Plán kontrolní činnosti po schválení Kolegiem NKÚ předkládá prezident NKÚ k informaci Parlamentu ČR a vládě ČR a zveřejňuje jej ve *Věstníku NKÚ*. Výsledkem kontrolní činnosti jsou kontrolní závěry, které shrnují a vyhodnocují skutečnosti zjištěné při kontrole. Kontrolní závěry jsou schvalovány Kolegiem nebo příslušnými senáty NKÚ.

V rámci vymezené působnosti provádí NKÚ kontrolu v souladu se svými kontrolními standardy, které vycházejí z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí. NKÚ provádí kontrolu souladu s právními předpisy, která zahrnuje kontrolu legality a kontrolu typu finanční audit, a dále audit výkonnosti.

Kontrolou legality NKÚ prověřuje, zda jsou kontrolované činnosti v souladu s právními předpisy, a přezkoumává věcnou a formální správnost kontrolovaných činností v rozsahu potřebném pro dosažení cílů kontroly.

Kontrolou typu finanční audit NKÚ prověřuje, zda účetní závěrky kontrolovaných osob podávají věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví v souladu s právními předpisy. Tento typ kontrol je nástrojem pro ověřování správnosti informací uvedených v závěrečných účtech kapitol státního rozpočtu, které NKÚ využívá při formulování stanoviska k návrhu státního závěrečného účtu.

Při kontrole typu audit výkonnosti NKÚ posuzuje účelnost, hospodárnost a efektivnost použití prostředků státního rozpočtu, majetku státu nebo jiných finančních prostředků, které NKÚ kontroluje v souladu se svou působností.

2. KOLEGIUM NKÚ

Kolegium NKÚ tvoří prezident, viceprezident a členové NKÚ. Kolegium NKÚ schvaluje plán kontrolní činnosti, kontrolní závěry, návrh rozpočtu NKÚ předkládaný Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR /PS PČR/, závěrečný účet rozpočtové kapitoly NKÚ a účetní závěrku NKÚ sestavenou k rozvahovému dni. Kolegium NKÚ dále schvaluje výroční zprávu, jednací řády Kolegia a senátů NKÚ, organizační řád a jeho změny a kárný řád. Rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí o námitkách proti kontrolnímu protokolu a o námitce podjatosti, pokud ji vznesla kontrolovaná osoba proti členu NKÚ.

	Ing. Miloslav Kala		Mgr. Zdeňka Horníková
	Ing. Adolf Beznoska		Ing. Pavel Hrnčíř
	JUDr. Ing. Jiří Kalivoda		Ing. Jan Kinšt
	RNDr. Vladimír Koníček		Ing. Stanislav Koucký
	Ing. Josef Kubíček		Ing. Jan Málek
	RNDr. Petr Neuvirt		Ing. Roman Procházka
	Ing. Daniel Reisiegel, MPA		Mgr. Roman Sklenák
	Ing. Jan Stárek		Ing. Jaromíra Steidlová
	Ing. Michal Šmucr		

Členové NKÚ vykonávají kontrolu, řídí kontrolní činnost a vypracovávají kontrolní závěry podle plánu kontrolní činnosti, účastní se činnosti senátů NKÚ a Kolegia NKÚ. Řídí průběh kontrolní akce od pověření výkonem kontroly až po schválení kontrolního závěru.

Tabulka č. 1: Přehled kontrolních akcí prováděných v roce 2021

Jméno člena NKÚ	Členem od	Počet KA, které člen řídil do konce roku 2021	Přehled KA, které člen řídil v roce 2021	
			Ukončené	Neukončené
Ing. Adolf Beznoska	14. 3. 2017	11	20/12 20/13 21/04	21/17 21/20
Ing. Pavel Hrnčíř	11. 12. 2009	29	20/20 21/13	21/33
JUDr. Ing. Jiří Kalivoda	17. 9. 1993	74	19/30 20/01	21/08
Ing. Jan Kinšt	25. 1. 2018	11	20/10 20/18 21/01	21/22 21/30
RNDr. Vladimír Koniček	4. 12. 2018	5	20/02 20/16	21/05 21/12
Ing. Stanislav Koucký	8. 10. 2020	2	–	21/35 21/38
Ing. Josef Kubiček	10. 6. 2014	19	20/32	21/07 21/15 21/23 21/34
Ing. Jan Málek	21. 6. 2016	15	20/11 20/14	21/03 21/36 21/37
RNDr. Petr Neuvirt	21. 12. 2010	39	20/04 20/05 20/06 20/19	21/06 21/14 21/19
Ing. Roman Procházka	25. 1. 2018	8	20/23	21/10 21/16 21/28
Ing. Daniel Reisiegel, MPA	30. 4. 2010	31	20/21	21/18 21/25
Mgr. Roman Sklenák	17. 9. 2021	0	–	–
Ing. Jan Stárek	4. 6. 2015	16	20/29	20/24 21/21 21/29
Ing. Jaromíra Steidlová	16. 11. 2006	34	20/25 20/34	21/24 21/27
Ing. Michal Šmucr	10. 6. 2020	2	21/02	21/09
Ing. Jan Vedral*	25. 4. 2001	62	20/07 20/22 20/27 20/33	–

* Ing. Jan Vedral – funkční období do 20. 8. 2021.

3. VEDENÍ NKÚ

Vedení NKÚ tvoří zaměstnanci přímo podřízení prezidentovi – jedná se o vrchního ředitele kontrolní sekce, vrchního ředitele správní sekce, ředitele kanceláře prezidenta, tajemníka Kolegia, ředitele odboru bezpečnostního a ředitele odboru interního auditu.

Ing. Zuzana Čandová

Mgr. Jana Ermlová

JUDr. Alena Fidlerová

PhDr. Radek Haubert

Mgr. Zdeňka Horníková

Ing. Miloslav Kala

Ing. Ladislava Slancová

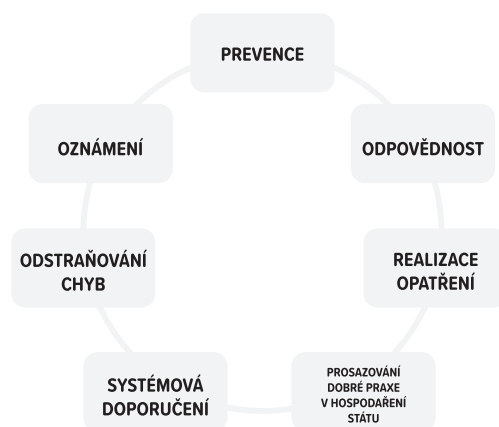

Ing. Pavel Skalník

4. POSLÁNÍ A PŘÍNOSY ČINNOSTI NKÚ

Strategickým posláním NKÚ je poskytovat objektivní informace o hospodaření státu s veřejnými prostředky¹. Výstupy v podobě kontrolních závěrů, stanovisek k plnění státního rozpočtu, stanovisek ke státním závěrečným účtům i další výstupy činnosti NKÚ mají za cíl podávat především důležité informace o legalitě, účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti hospodaření s veřejnými prostředky a přispívat tím k prosazování dobré praxe. Nezávislá a objektivní zpětná vazba je ve fungování našeho státu nezbytně nutná. Tyto informace jsou důležité pro parlament a vládu jako klíčové partnery Nejvyššího kontrolního úřadu a rovněž i pro širokou veřejnost z důvodu správného fungování veřejné kontroly.

NKÚ má ve své činnosti pevnou pozici, která je dána nejen jeho nezávislostí na výkonné moci, ale zejména tím, že je spolehlivým, profesionálním a důvěryhodným partnerem a poskytovatelem těchto informací již dlouhodobě. Ambicí NKÚ je, aby objektivní, adresné a srozumitelné závěry a doporučení NKÚ nezůstaly jen u konstatování zjištěného stavu, ale aby vedly k nápravě nedostatků a k pozitivnímu posunu v nakládání s veřejnými prostředky a majetkem a k prosazování dobré praxe hospodaření.

K nejdůležitějším dopadům činnosti NKÚ patří zejména pozitivní působení na příslušné orgány za účelem odstraňování zjištěných nedostatků a následná realizace systémových doporučení. Nezanedbatelný je také preventivní účinek kontrol, které působí na další subjekty v podobě vyvarování se chyb řízení a kontroly a posilování odpovědnosti veřejné správy a vymahatelnosti práva obecně. S tím souvisí i výsledky činnosti NKÚ v oblasti posuzování fungování právní úpravy a návrhu legislativních doporučení. V neposlední řadě, byť to není hlavním cílem kontroly, přináší NKÚ významný účinek v podobě plnění oznamovací povinnosti ve vztahu ke správě daní a trestní odpovědnosti.

Klíčové údaje o činnosti NKÚ v roce 2021, které jsou uvedeny v následující části této výroční zprávy, jakož i četná zjištění a poznatky uvedené v jejích dalších částech jsou jasným a srozumitelným důkazem výsledků a přínosu práce NKÚ.

¹ Poslání NKÚ je součástí Strategie Nejvyššího kontrolního úřadu na období 2018–2022.

5. PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI NA ROK 2021

Základním dokumentem určujícím věcné a časové vymezení kontrolních akcí v uplynulém roce byl plán kontrolní činnosti NKÚ na rok 2021. Při navrhování plánu se NKÚ v souladu se svou strategií zaměřil zejména na ty oblasti a témata, které jsou důležité z hlediska fungování vládních politik v různých oblastech života občanů, efektivity veřejné správy a konkurenceschopnosti ČR v mezinárodním srovnání.

Z důvodu efektivnějšího výkonu kontrolní činnosti vycházel NKÚ především z analytického a rizikově orientovaného přístupu. Se záměrem identifikovat rizika v oblastech hospodaření státu z hlediska nerespektování účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti nebo nedodržování zákonů. Cílem je, aby výsledky kontrolní činnosti přispívaly k prosazování dobré praxe v hospodaření státu a zlepšení v těch oblastech, ve kterých NKÚ shledá nedostatky.

Ke stěžejním problémovým oblastem, na které se NKÚ v plánu zaměřil, patří zejména:

- prostředky na informační podporu protiepidemických činností,
- podpora zpracování a propagace zemědělských produktů,
- projekty návštěvnické infrastruktury související s ochranou přírody,
- prostředky určené na realizaci opatření v oblasti nakládání s odpady,
- prostředky státu z daně silniční a správa této daně,
- prostředky na rekonstrukci mimokoridorových železničních tratí a modernizaci dálnice D1,
- podpora rodinné politiky, sociálního bydlení a sociálních podniků,
- elektronizace v resortu Ministerstva spravedlnosti,
- podpora prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví,
- podpora rekreační plavby,
- podpora humanizace psychiatrické péče,
- prostředky vynakládané na odškodňování,
- prostředky určené na systém ochrany měkkých cílů,
- prostředky na informační systém ESF 2014+ a *Integrovaný IS Státní pokladny*,
- pořízování, skladování a vyřazování střeliva a munice Armádou České republiky,
- hospodaření vybraných státních organizací,
- spolehlivost údajů pro finanční řízení, jejichž prostřednictvím instituce skládají účty z hospodaření s prostředky státního rozpočtu.

Kontrolní akce zařazené v plánu kontrolní činnosti na rok 2021 vycházely z podnětů vzniklých na základě vlastní monitorovací a analytické činnosti NKÚ.

Plán kontrolní činnosti na rok 2021 přijalo Kolegium NKÚ na svém zasedání dne 19. října 2020. Celkem bylo schváleno **33** kontrolních akcí. V průběhu roku 2021 byly čtyři kontrolní akce zrušeny a bylo doplněno dalších pět kontrolních akcí (jedna ještě v průběhu roku 2020, ostatní v roce 2021) na celkový počet **34** kontrolních akcí.

Přehled kontrolních akcí zařazených do plánu na rok 2021, jejich konkrétní věcné a časové vymezení jsou uvedeny v příloze č. 1 této výroční zprávy. Jednotlivé kontrolní akce byly v souladu s časovým plánem zahajovány postupně v průběhu roku 2021. V závislosti na termínu zahájení a délce kontrolních akcí jsou plánovány termíny ukončení, tj. schválení kontrolních závěrů kontrolních akcí, v roce 2021 a 2022.

II. ZHODNOCENÍ KONTROLNÍ A ANALYTICKÉ ČINNOSTI ZA ROK 2021

Zhodnocení činnosti NKÚ uvedené v této kapitole vychází zejména z výsledků kontrolních akcí, které byly ukončeny v roce 2021 schválením kontrolního závěru Kolegiem NKÚ. Využity byly rovněž poznatky ze stanovisek NKÚ k návrhu státního závěrečného účtu za rok 2020 a ke zprávě o vývoji ekonomiky a plnění státního rozpočtu ČR za 1. pololetí roku 2021, informace z dalších zpráv NKÚ, jakož i další poznatky z analytické činnosti NKÚ.

Zhodnocení vychází z výsledků celkem **29 kontrolních akcí²**, jejichž přehled je uveden v příloze č. 2 této výroční zprávy. Tyto akce zařazené do plánů kontrolní činnosti na roky 2019–2021 byly ukončeny v roce 2021. NKÚ tak plnil svůj mandát v segmentech působnosti dle ustanovení § 3 odst. 1 a 3 zákona o NKÚ. Kontrolní akce byly zaměřeny převážně na období let 2017–2021. Zdroje informací pro všechny listy obsahující infografiku v této výroční zprávě jsou uvedeny v příloze č. 5.

1. ÚVODNÍ SHRUTÍ

Výsledky kontrol NKÚ za rok 2021 ukazují v řadě oblastí na dlouhodobé, často systémové problémy, které pro Českou republiku představují nedostatečně využitou příležitost šetřit veřejné prostředky.

Úspory přitom nemusí znamenat pouze škrty bez náhrady. Zásadní potenciál pro hospodárnější chování státu vidí NKÚ ve změnách nebo přímo v odstranění neefektivních a často dlouhodobě zaběhnutých činností a postupů. Za minulý rok NKÚ poukázal ve svých kontrolách například na nevhodné nákupy, digitalizaci nezmodernizovaných procesů, neefektivní kontroly prováděné některými státními institucemi nebo nedůsledný přístup k vlastnické politice státu, kvůli kterému pak stát zbytečně přichází o peníze.

Samostatným tématem je pak i správné zacílení prostředků a vyhodnocování jejich dopadů. Jde o základní principy nutné pro to, aby stát nevydával zbytečně více peněz, než by ve skutečnosti musel, a aby za ně získal co největší hodnotu. Příkladem je podpora podnikání, u které stát nevyhodnocoval přínosy rozdělených desítek miliard korun. Jednalo se ale i o témata přímo se dotýkající života občanů – sociální oblast, kde navzdory rozděleným penězům chybí výsledky a stanovené cíle v některých případech navíc nereflektují skutečné potřeby občanů. Zmínit lze i environmentální oblast, kde stát není úspěšný v dosahování svých plánů a v některých případech řeší pouze důsledky místo příčin problému.

Popsané problémy jsou ještě naléhavější ve světle nárůstu státního dluhu i běžných výdajů v posledních letech. Právě dlouhodobě nevyvážené hospodaření státu je zásadním rizikem, které ohrožuje udržitelnost veřejných financí. Odpovědné orgány dostatečně nehledaly úspory ani zefektivnění svých činností, což už v minulých letech znamenalo podstatný problém pro stav veřejných financí v České republice.

NKÚ v této výroční zprávě předkládá témata a konkrétní problémy vyplývající z kontrolní činnosti, které představují možný prostor pro zamezení plýtvání s veřejnými prostředky. Aktivní přístup odpovědných orgánů ke zjištěným problémům je jednou z cest, jak zlepšit hospodářskou pozici státu a přispět ke stabilizaci veřejných financí.

2

Z toho jedna kontrolní akce byla zahájena podle plánu kontrolní činnosti v roce 2019, 24 akcí v roce 2020 a čtyři v roce 2021. Kontrola probíhala ve všech segmentech působnosti vymezených zákonem o NKÚ, výjima působnosti v oblasti hospodaření České národní banky a vydávání a uměňování státních cenných papírů, ve kterých NKÚ provádí kontroly v delších časových intervalech.

NKÚ v roce 2021

TEMPO NÁRŮSTU STÁTNÍHO DLUHU JE VÁŽNÝM RIZIKEM PRO UDRŽITELNOST VEŘEJNÝCH FINANČÍ

V ROCE 2021 POKRAČOVAL ENORMNÍ NÁRŮST BĚŽNÝCH VÝDAJŮ. DLE SCHVÁLENÉHO ROZPOČTU NA ROK 2021 MĚLA JEJICH MANDATORNÍ A KVAZIMANDATORNÍ ČÁST DOSÁHNOUT 99 % ROZPOČTOVANÝCH CELKOVÝCH PŘÍJMŮ. OPROTI TOMU KAPITÁLOVÉ VÝDAJE SE MEZIROČNĚ ZVÝŠILY JEN V MALÉM ROZSAHU. TAKOVÉ HOSPODAŘENÍ VEDLO K REKORDNÍMU SCHODKU STÁTNÍHO ROZPOČTU, COŽ JE DOPROVÁZENO NÁRŮSTEM STÁTNÍHO DLUHU. VYSOKÉ TEMPO ZADLUŽOVÁNÍ A ABSENCE HLEDÁNÍ ÚSPORNÝCH OPATŘENÍ PŘEDSTAVUJÍ VÁŽNÉ OHROŽENÍ STABILITY VEŘEJNÝCH FINANČÍ V DLOUHODOBÉM HORIZONTU.

Rok 2021 byl nadále výrazně poznamenán pandemií onemocnění covid-19. I přes trvající pandemii vykázala ČR meziroční růst HDP 2,9 %, který byl však nižší než průměr EU o 2,2 p. b. Průměrná roční míra inflace dosáhla 3,3 %, a byla tak o 0,4 p. b. vyšší, než byl průměr EU. ČR i v roce 2021 nadále vykazovala nejnižší míru nezaměstnanosti v EU, a to 2,8 %, což bylo o téměř 5 p. b. méně než průměrná míra nezaměstnanosti v EU.

Hospodaření státního rozpočtu v roce 2021 skončilo schodkem ve výši 419,7 mld. Kč, což byl nejhorší výsledek hospodaření v historii samostatné České republiky. Vykázaný deficit se meziročně zvýšil o více než 52 mld. Kč, přestože ekonomické restrikce nedosahovaly takové míry jako v roce 2020. Na rekordním schodku se podílel zejména významný nárůst běžných výdajů, které vzrostly o 59,5 mld. Kč, tj. o 3,6 %. Oproti tomu kapitálové výdaje meziročně vzrostly pouze o 4,5 mld. Kč, tj. o 2,6 %. Poklesl také podíl kapitálových výdajů vztahený k celkovým výdajům i k HDP.

Od roku 2017 do roku 2020 se počet státních zaměstnanců zvýšil téměř o 32 tisíc a celkové prostředky na platy a ostatní platby vzrostly takřka o 66 mld. Kč.

Vlivem vysokých deficitů státního rozpočtu se v letech 2020 a 2021 výrazně zvýšil státní dluh. Na konci roku 2021 činil 2 466 mld. Kč a meziročně vzrostl o 416 mld. Kč. Rovněž významně narostl podíl státního dluhu vztahený k HDP, který se meziročně zvýšil o 4,8 p. b., a výsledný poměr tak činil téměř 41 %. Ačkoliv ČR v evropském srovnání patří stále mezi nejméně zadlužené země, tempo růstu státního dluhu v roce 2021 bylo třetí nejvyšší.

V roce 2021 tvořily celkové příjmy SR 1 487,2 mld. Kč a meziročně došlo k jejich zvýšení o 11,8 mld. Kč. Na meziroční růst příjmů mělo vliv zejména vyšší inkaso pojistného na sociální zabezpečení, které meziročně vzrostlo o 55,0 mld. Kč. Ani v roce 2021 celková výše příjmů nedosáhla předkrizového roku 2019. Výdaje státního rozpočtu v roce 2021 činily 1 906,9 mld. Kč a byly meziročně o 64,0 mld. Kč vyšší než v roce 2020. Schválený rozpočet výdajů byl překročen o 21,3 mld. Kč.

Téměř 90 % meziročního nárůstu celkových výdajů nesouviselo s výdaji vynaloženými v souvislosti s onemocněním covid-19.

NKÚ opakovaně upozorňuje na významné nedostatky ve finančním řízení státu, které výrazně ohrožují stabilitu veřejných financí.

POSTUPUJÍCÍ DIGITALIZACE SE NEDOSTATEČNĚ PROJEVUJE VE ZVÝŠENÍ ÚČINNOSTI PROCESŮ A EFEKTIVITĚ VEŘEJNÉ SPRÁVY

NKÚ OPAKOVANĚ UPOZORŇUJE NA NEVHODNĚ NASTAVENÉ PROCESY VE STÁTNÍ SPRÁVĚ, KTERÉ JSOU HLAVNÍ PŘÍČINOU JEJÍ CELKOVĚ NÍZKÉ EFEKTIVITY. TU DOKLÁDAJÍ I VÝSLEDKY Z MEZINÁRODNÍCH SROVNÁNÍ, V NICHŽ SE UMÍSTĚNÍ ČESKÉ REPUBLIKY VÝRAZNĚ NELEPŠÍ. PRÁVĚ REVIZE PROCESŮ A POSTUPŮ VE STÁTNÍ SPRÁVĚ JE ZÁKLADNÍM PŘEDPOKLADEM PRO SKUTEČNĚ PŘÍNOSNOU DIGITALIZACI. DIGITALIZACE OPÍRAJÍCÍ SE O ČASTO ZASTARALÉ POSTUPY REÁLNĚ ZMĚNY K LEPŠÍMU NEPŘINÁŠÍ. V NĚKTERÝCH PŘÍPADECH JE NAOPAK JEŠTĚ ČASOVĚ A ADMINISTRATIVNĚ NÁROČNĚJŠÍ, JAK DOKLÁDAJÍ VÝSLEDKY KONTROL NKÚ.

Elektronizace veřejné správy je v ČR neúměrně nákladná, postupuje velmi pomalu a nepřináší očekávané výsledky. V mezinárodním srovnání DESI³, zaměřeném primárně na digitalizaci, ČR stabilně zůstává za průměrem států EU. Meziročně si v roce 2021 ČR dokonce o jedno místo pohoršila a skončila mezi 27 členskými státy EU až na 18. místě, což bylo způsobeno zejména podprůměrným výsledkem ukazatele hodnotícího digitální veřejné služby.

Ačkoli prokazatelně dochází ke zlepšování úrovně digitálních služeb, v některých oblastech digitalizace nepřináší potřebné efekty. Základem je revize a smysluplná optimalizace procesů ve státní správě, které mají být jasně definované a fungovat efektivně. Automatizace historicky nastavených procesů bez přesně stanoveného zadání vede k dodatečným změnám v zadání, k prodlužování doby realizace a ke vzniku informačních systémů, jejichž využívání nepřináší očekávané přínosy. Izolované digitalizované agendy a nekoordinované řízení jsou v některých případech i zjevně kontraproduktivní a náročnost práce zvyšují.

Výdaje na elektronizaci státní správy neustále rostou. Od roku 2017 ministerstva vynaložila více než 70 mld. Kč.

Výše popsané skutečnosti dokládají například výsledky kontroly zaměřené na správu pojistného na sociální zabezpečení. Příčinou vyšší administrativní náročnosti bylo provádění agendy OSVČ v lokálních počítačových aplikacích jednotlivých okresních správ sociálního zabezpečení /OSSZ/, které se od roku 2015 nepodařilo centralizovat. Administrativní náročnost zvyšovalo také vedení spisové dokumentace v listinné podobě, kterou bylo nutné fyzicky přemísťovat mezi jednotlivými OSSZ v případě změny místní příslušnosti zaměstnavatele. Vyšší administrativní náročnost snižovala efektivnost výkonu veřejné správy v celé této oblasti. NKÚ analýzou zjistil, že administrativní náročnost vybraných ukazatelů procesu registrace subjektů a procesu stanovování pojistného se v některých případech u elektronické formy oproti listinné zvýšila⁴.

NKÚ v kontrolách opakovaně upozorňuje také na problém závislosti na úzkém okruhu dodavatelů, tzv. vendor lock-in. Tato závislost významně zvyšuje náklady, prodražuje údržbu morálně a technicky zastaralých informačních systémů a způsobuje pokles IT kompetencí na straně státní správy. NKÚ opětovně na tento nedostatek poukázal v kontrole zaměřené na ICT v resortu MZe. NKÚ zjistil, že SZIF je silně závislý na hlavním dodavateli podpory provozu a rozvoje svého informačního systému, na který mezi lety 2016–2019 vynaložil ročně více než 750 mil. Kč. Systém provázely velmi vysoké provozní náklady i vysoké jednotkové ceny externích IT specialistů a služeb⁵.

3 Kompozitní ukazatel *Digital Economy and Society Index 2021/DESI* hodnotí tyto aspekty: připojení, lidský kapitál, používání internetových služeb, integraci digitálních technologií, digitální veřejné služby; viz: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.

4 Kontrolní akce NKÚ č. 20/01 (viz kapitola II.3. této výroční zprávy).

5 Kontrolní akce NKÚ č. 20/07 (viz kapitola II.4.1 této výroční zprávy).

STÁTU SE NEDAŘÍ DOSAHOVAT POŽADOVANÝCH VÝSLEDKŮ V ENVIRONMENTÁLNÍ OBLASTI

STÁTU SE NEDAŘÍ PLNIT STANOVENÉ CÍLE JAK V OBLASTI ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY VOD, TAK V DOSAHOVÁNÍ ENERGETICKÝCH ÚSPOR. PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY, KTERÉ NEPŘÍSPÍVAJÍ DOSTATEČNĚ KE STANOVENÉMU CÍLI, NELZE POVAŽOVAT ZA ZCELA ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ. PROSTŘEDKY VYNALOŽENÉ NA VYBRANÁ EKOLOGICKÁ TÉMATA STÁT VYDÁVÁ NA ŘEŠENÍ DŮSLEDKŮ MÍSTO PŘÍČIN, COŽ VÝRAZNĚ SNIŽUJE JEJICH DOPAD.

Kvalita podzemních a povrchových vod se nezlepšuje, což potvrdil i průběžný monitoring ČHMÚ. Odpovědné orgány neprovedly zásadní opatření, která by reálně přispěla ke zlepšení stavu vod. Vzhledem k tomu, že ministerstva neřeší příčiny znečištění vod, musí pak vynakládat miliardy korun na modernizaci technologií k úpravě pitné vody. Státu se také nedaří plnit opatření a cíle v dosahování úspor energie, které si stanovil v souladu s požadavky směrnice EU o energetické účinnosti. NKÚ vyhodnotil, že cílů se nepodařilo dosáhnout v oblasti snížení konečné spotřeby energií budov ve vlastnictví státu ani u bytových domů. NKÚ také upozornil, že na program *Nová zelená úsporám /NZÚ/* bylo v letech 2017 až 2019 přiděleno o polovinu méně peněžních prostředků z výnosu dražeb emisních povolenek, než mu dle zákona náleželo.

Na opatření obou národních akčních plánů v oblasti kvality vod stát vynaložil **65 mil. Kč**. Zpravidla se však jednalo o plnění analytických, metodických a formálních úkolů, které byly pouze předpokladem pro konkrétní opatření a činnosti zlepšující stav vod. NKÚ poukázal také na to, že se MZe nepodařilo v rámci zemědělského hospodaření prosadit uplatňování zásad integrované ochrany rostlin⁶. Nebyla stanovena jednotná pravidla cíleného monitoringu pesticidů ve vodách sloužících jako zdroj pitných vod. Stát proto musel investovat miliardy z fondů EU i ze státního rozpočtu do modernizace úpraven pitných vod, jelikož moderní úpravárenské technologie jsou natolik finančně náročné, že je bez dotací prakticky nelze realizovat. Z těchto důvodů nejsou dostupné v místech s malým počtem odběratelů, kde tedy výrazně narostly výjimky z hygienického limitu pro pesticidy v pitné vodě⁷.

Stát nedokázal plně využít peněžní prostředky z OPŽP a NZÚ určené na podporu energetických úspor u veřejných budov, neboť vyčerpal pouze **3,5 mld. Kč** namísto alokovaných **20 mld. Kč**. Tím u těchto budov došlo ke snížení konečné spotřeby energií a naplňování stanovených cílů do roku 2020 jen v malém rozsahu. Dle údajů z května 2021 nebyl stanovený cíl do konce roku 2020 splněn (deficit **1,6 TJ**)⁸.

Stejně tak nedošlo k významnému snížení konečné spotřeby energie u bytových domů, které nedosáhlo ani plánovaných programových závazků ČR⁹. Nízké hodnoty úspor energie byly způsobeny jak pozdním zahájením poskytování podpory, tak i nedostatečným zájmem žadatelů. NKÚ vyhodnotil, že z pohledu využití dotačních prostředků na jednotku uspořené energie byl program NZÚ efektivnější než IROP¹⁰.

Zejména v povrchových vodách jsou zakázané či nepoužívané látky každoročně zjišťovány na více než 80 % míst.

*Zhoršená kvalita zdrojů pitných vod vedla k nutnosti modernizovat technologie úpraven vod Plzeň a Želivka v celkové výši **2,6 mld. Kč**.*

*Ke konci roku 2019 nesplňovalo požadavky na energetickou náročnost **585** budov ve vlastnictví ČR a užívání ústředních institucí, tj. **76 %** z celkového počtu **774** budov.*

*Průměrná dotace na uspořebenou jednotku energie byla u IROP **více než dvojnásobná** oproti NZÚ: u IROP **2 681 Kč/GJ**, u NZÚ **1 271 Kč/GJ**.*

6 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů.

7 Kontrolní akce NKÚ č. 20/04 (viz kapitola II.4.8 této výroční zprávy).

8 Kontrolní akce NKÚ č. 20/05 (viz kapitola II.4.9 této výroční zprávy).

9 Programy IROP a NZÚ jsou zahrnuty v seznamu tzv. alternativních politických opatření České republiky k naplňování cílů v oblasti úspor energie na straně konečné spotřeby dle článku 7 směrnice EED. Závazky jednotlivých programů jako příspěvky k naplnění cíle ČR jsou uvedeny v *Národním akčním plánu energetické účinnosti ČR*, který byl schválen usnesením vlády ze dne 16. března 2016 č. 215, o aktualizaci Národního akčního plánu energetické účinnosti České republiky.

10 Kontrolní akce NKÚ č. 20/19 (viz kapitola II.4.9 této výroční zprávy).

DOTACÍM DO SOCIÁLNÍ OBLASTI CHYBÍ VÝSLEDKY A V NĚKTERÝCH PŘÍPADECH NAVÍC NEREFLEKTUJÍ POTŘEBY OBČANŮ

CÍLE V SOCIÁLNÍ OBLASTI SE STÁTU DLOUHODOBĚ NEDAŘÍ PLNIT. NĚKTERÉ CÍLE NASTAVILA MINISTERSTVA NAVÍC TAK, ŽE NEREAGOVALY NA SKUTEČNÉ POTŘEBY OBČANŮ. ROVNĚŽ TAK NĚKTERÁ MINISTERSTVA VYNAKLÁDALA ZNAČNÉ PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY DO SOCIÁLNÍ OBLASTI, ANIŽ BY SE ZABÝVALA JEJICH SKUTEČNÝM PŘÍNOSEM A TÍM, JAKÉ ZMĚNY PŘINESOU.

NKÚ opakovaně poukazuje na to, že odpovědné orgány neřeší dostatečně sociální problematiku. NKÚ odhalil závažné nedostatky nejen v prevenci proti drogám a dalším závislostem, ale například i v oblasti poskytování podpory na činnost potravinových bank nebo v oblasti sociálních služeb. Dlouhodobým problémem je také oddalování důchodové reformy, která se stává pod vlivem zhoršujícího se demografického vývoje stále naléhavější. Demografický vývoj je spojen s větší zátěží pro státní rozpočet, což dokládá i rostoucí *index ekonomického zatížení* sledovaný Českým statistickým úřadem.

Dle odhadu ČSÚ bude v roce 2060 připadat 81 ekonomicky neaktivních obyvatel na 100 ekonomicky aktivních.

Na další aspekt, který je významně ovlivněn stárnutím populace, poukázala kontrola zaměřená na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny zařízení sociálních služeb. MPSV nastavilo programy zejména na vybudování nových pobytových lůžek tak, že v některých případech stanovené cíle neodpovídaly skutečné potřebě. Např. ke konci roku 2016 bylo téměř **92 000** neuspokojených žádostí o umístění na nová lůžka, ale MPSV si stanovilo cíl vybudovat **pouze 605** nových lůžek. Pokud MPSV nepřijme skutečně účinná opatření, bude se vlivem stárnutí populace stav nedostatečného počtu lůžek dále prohlubovat¹¹.

Mezi roky 2018–2019 došlo k navýšení pobytové kapacity sociálních služeb pouze o 245 nových lůžek.

Přestože bylo mezi roky 2016–2019 v rámci programů protidrogové politiky vynaloženo více než **849 mil. Kč**, podařilo se splnit pouze **2 z 16** cílů stanovených v *Národní strategii protidrogové politiky pro období 2010–2018*. Kontrolovaná ministerstva navíc nestanovila v programech protidrogové politiky měřitelné cíle a ukazatele tak, aby bylo možné vyhodnotit jejich reálný přínos, tedy zejména v prevenci, snižování rizik a omezování dostupnosti drog pro mladé¹².

NKÚ dále poukázal na významné nedostatky u podpory vynakládané na omezení plýtvání potravinami a na distribuci potravin lidem na hranici hmotné nouze. MZe v letech 2016–2019 na tuto pomoc rozdělilo přes **209 mil. Kč**. MZe vedlo pouze statistiku o počtu podpořených projektů a o výši podpory, aniž by sledovalo přínosy distribuované pomoci. Informace o množství rozdělených potravin přebíralo MZe od potravinových bank. Tyto informační zdroje nicméně nevypovídaly o tom, jestli byly peníze využity nejlepším možným způsobem, o čemž svědčí i vyčíslené náklady na distribuci potravinové pomoci¹³.

Distribuční náklady potravinových bank na 1 kg potravin v roce 2019 dosahovaly velkých rozdílů. Od cca 3 Kč do cca 31 Kč.

11 Kontrolní akce NKÚ č. 20/22 (viz kapitola II.4.5 této výroční zprávy).

12 Kontrolní akce NKÚ č. 20/12 (viz kapitola II.4.5 této výroční zprávy).

13 Kontrolní akce NKÚ č. 20/23 (viz kapitola II.4.5 této výroční zprávy).

ODPOVĚDNÉ ORGÁNY NEVYHODNOCUJÍ SKUTEČNÝ PŘÍNOS PODPORY PODNIKŮ

NKÚ OPAKOVANĚ UPOZORŇUJE, ŽE ODPOVĚDNÉ ORGÁNY NESLEDUJÍ A NEVYHODNOCUJÍ SKUTEČNÝ PŘÍNOS PŘÍMÉ A NEPŘÍMÉ PODPORY PODNIKŮ, KTERÁ SE KAŽDOROČNĚ POHYBUJE V ŘÁDU MILIARD KČ. NEDOSTATKY V NASTAVENÝCH PRAVIDLECH A NERESPEKTOVÁNÍ PRINCIPŮ 3E JSOU VÝZNAMNÝMI FAKTORY PRO IDENTIFIKACI OBLASTÍ, V NICHŽ LZE HLEDAT ÚSPORY VEŘEJNÝCH PROSTŘEDKŮ.

Stát dlouhodobě podporuje celou řadu oblastí, aniž by odpovědné orgány vyhodnocovaly prokazatelné přínosy vynaložených prostředků. Takové vyhodnocování je přitom základním předpokladem pro to, aby bylo využívání veřejných prostředků co možná nejlépe zacíleno. Vynakládání prostředků v rozporu s principy 3E při jejich poskytování a čerpání způsobilo další zátěž pro státní rozpočet.

Na investiční pobídky, které měly mj. pomoci snížit nezaměstnanost, poskytlo MPO v období 2000–2019 více než **75 mld. Kč**. Navzdory klesající nezaměstnanosti jejich počet v kontrolovaném období rostl. MPO také nemělo přehled, jak konkrétně investiční pobídky přispěly k hospodářskému rozvoji ČR, i když to měl být jejich hlavní účel. Největší objem pobídek (**96 %**) získaly velké české zpracovatelské podniky, a to na investice bez povinnosti vytvářet vyšší přidanou hodnotu¹⁴.

*Podle pokladniho plnění MF v roce 2021 neinvestiční transfery podnikatelským subjektům meziročně narostly o **19 mld. Kč** a celkově činily takřka **126 mld. Kč**.*

Stejně tak u podpory určené malým a středním podnikům /MSP/ na poradenství, marketing a vzdělávání, na kterou MPO v letech 2015–2020 poskytlo z OP PIK více než **2,3 mld. Kč**. MPO nevyhodnotilo její skutečný přínos, tedy zda zlepšila konkurenceschopnost MSP a usnadnila jim přístup na zahraniční trhy. Některé hodnoty cílových ukazatelů rostly i bez přispění podpory nebo naopak např. u programu podpory *Marketing* se ukazatel výsledku stále zhoršoval, přestože vyplacená částka přesáhla **701 mil. Kč**¹⁵.

U podpory určené na budování školicích středisek nesledovalo MPO jejich využívání, což bylo jednou ze závazných podmínek. Povinnost příjemců předkládat přehled o vytíženosti školicího střediska zavedlo MPO až v průběhu kontroly NKÚ.

V rámci podpory určené MSP na zvýšení účasti na mezinárodních veletrzích bylo u interních projektů realizovaných agenturou CzechTrade do konce roku 2019 vynaloženo téměř **65 mil. Kč** na výdaje samotné agentury, což představovalo **téměř polovinu** proplacených výdajů na tyto projekty¹⁷.

¹⁴ Kontrolní akce NKÚ č. 20/13 (viz kapitola II.4.2 této výroční zprávy).

¹⁵ Kontrolní akce NKÚ č. 20/20 (viz kapitola II.4.2 této výroční zprávy).

PLNĚNÍ HLAVNÍCH ČINNOSTÍ ORGANIZACÍ A JEJICH ÚČELU PROVÁZÍ NEDOSTATKY SPOJENÉ S NESPRÁVNÝM HOSPODAŘENÍM S VEŘEJNÝMI PROSTŘEDKY

NKÚ OPAKOVANĚ UPOZORŇUJE NA NEHOSPODÁRNÉ NÁKUPY NĚKTERÝCH STÁTNÍCH INSTITUCÍ A NA PORUŠOVÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ PŘI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK. NĚKTERÉ STÁTNÍ INSTITUCE NERESPEKTOVALY PRAVIDLA 3E PŘI PÉČI O JIM SVĚŘENÝ MAJETEK, COŽ VEDLO KE ZBYTEČNÝM VÝDAJŮM A KE ZHORŠOVÁNÍ STAVU TOHOTO MAJETKU.

NKÚ ukazuje další významný prostor pro úspory výdajů, a to v dodržování principů 3E při nákupech realizovaných státními institucemi a při péči o svěřený majetek. Další významný prostor pro úsporu výdajů státu spatřuje NKÚ v důsledném dodržování podmínek vlastnické politiky státu prostřednictvím institucí, které plní svůj účel. Neefektivní procesy a činnosti ve státní správě jsou nevyužitým potenciálem pro možné úspory.

NKÚ upozornil na závažné nedostatky u nákupů v oblasti zdravotnictví. V kontrolovaném období výdaje zdravotních ústavů na nákupy dosahovaly více než **1,3 mld. Kč**, z toho **až 85 %** představovaly výdaje za nákupy uskutečněné mimo zadávací řízení, na základě zakázek malého rozsahu. NKÚ shledal na kontrolovaném vzorku nedostatky ve všech fázích nákupu a více než **168 mil. Kč** vyhodnotil jako neoprávněně vynaložené¹⁶.

Vnitřní kontrolní systémy zdravotních ústavů nebyly zavedeny tak, aby vytvářely podmínky pro účelný, hospodárný a efektivní výkon veřejné správy v oblasti veřejného nakupování.

Nekoncepční plánování i chyby v přípravě investičních akcí Ministerstva zahraničních věcí /MZV/ způsobily, že se stále oddalovaly rekonstrukce budov některých zastupitelských úřadů. Dle NKÚ tyto nedostatky zároveň vedly k tomu, že MZV při přípravě dvou investičních akcí neúčelně vynaložilo téměř **22 mil. Kč**. Dalším důsledkem je, že některé budovy zastupitelských úřadů jsou ve špatném, či dokonce havarijním stavu. Tento postup přináší větší zátěž pro SR, jelikož rostou náklady na udržování budov v provozuschopném stavu¹⁷.

*Délka přípravy řešení nevyhovujícího stavu vybraných zastupitelských úřadů – zastupitelský úřad v Berlíně **21 let**, zastupitelský úřad ve Washingtonu **14 let** a Stálá mise České republiky při OSN v New Yorku **7 let**.*

Státní podnik Transgas v letech 2016–2020 vykazoval kumulovanou ztrátu téměř **23 mil. Kč**. Neoprávněně ve svém účetnictví vedl pohledávku z tzv. jamburských dohod ve výši **4,6 mld. Kč**, která činila **91 %** aktiv a pasiv podniku. Příslušnost hospodařit s touto pohledávkou však náleží MF, tím tak odpadl jediný významný důvod existence tohoto státního podniku. Transgas tedy lze označit za „zbytný“, a NKÚ proto doporučil MPO posoudit důvody jeho další existence a následně rozhodnout o jeho zrušení¹⁸.

NKÚ mj. vyhodnotil, že ČSSZ vynakládala neefektivně výdaje na zaměstnance, kteří vykonávali kontrolu u zaměstnavatelů. Tyto kontroly prováděla ČSSZ každoročně plošně místo toho, aby se zaměřila především na rizikové zaměstnavatele, kteří neplní své zákonné povinnosti. V kontrolovaném období tak cca **76,5 %** kontrol proběhlo bez jakéhokoliv zjištěného nedostatku, přitom celkové výdaje na tyto kontroly činily **1,2 mld. Kč**¹⁹.

16 Kontrolní akce NKÚ č. 19/30 (viz kapitola II.4.6 této výroční zprávy).

17 Kontrolní akce NKÚ č. 21/01 (viz kapitola II.5.1 této výroční zprávy).

18 Kontrolní akce NKÚ č. 21/13 (viz kapitola II.5.1 této výroční zprávy).

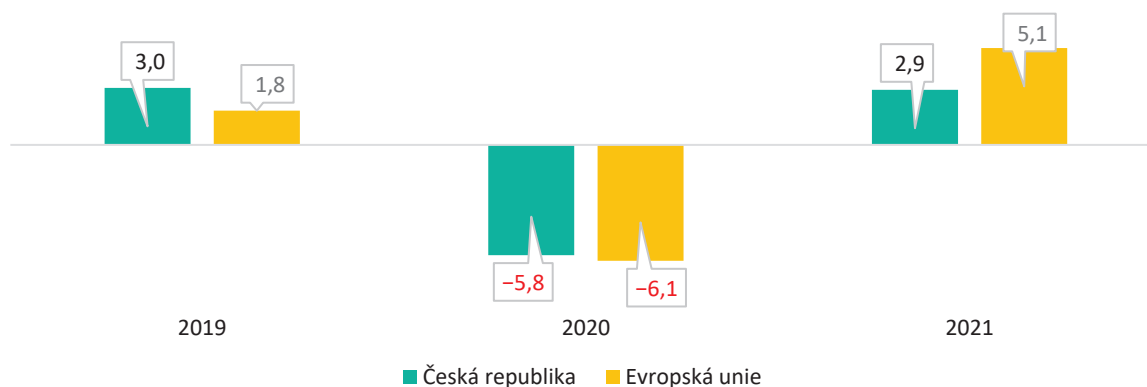
19 Kontrolní akce NKÚ č. 20/01 (viz kapitola II.3. této výroční zprávy).

2. VEŘEJNÉ FINANCE

NKÚ se na základě svých stanovisek k návrhu státního závěrečného účtu a ke zprávě o plnění státního rozpočtu, výsledků kontrolní a analytické činnosti i aktuálních údajů za rok 2021 vyjadřuje k vývoji ekonomické situace a výsledkům hospodaření s veřejnými prostředky, resp. státního rozpočtu.

Rok 2021 byl tak jako předchozí rok výrazně poznamenán pandemií onemocnění covid-19. Do jejího vypuknutí si ČR udržovala vyšší meziroční růst HDP, než činil průměr EU. V roce 2020 došlo téměř k shodnému poklesu HDP. V ČR poklesl HDP o **5,8 %** a v EU o **6,1 %**. V roce 2021 se vzhledem k mírnějším ekonomickým restrikcím než v roce 2020 očekával meziroční růst HDP. Nicméně ČR vykázala horší vývoj HDP než průměr EU. HDP v EU v roce 2021 meziročně vzrostl o **5,1 %**, zatímco v ČR došlo k meziročnímu růstu HDP pouze o **2,9 %**. Vykázaný růst v roce 2021 byl jak v ČR, tak i v EU způsoben zejména nízkou srovnávací základnou roku 2020, kdy došlo k výraznému utlumení ekonomiky kvůli opatřením přijatým proti šíření onemocnění covid-19.

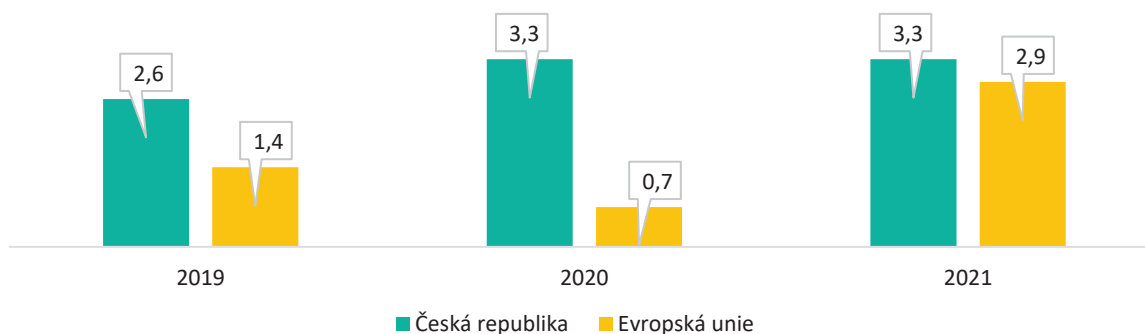
Graf č. 1: Vývoj meziroční změny HDP v letech 2019–2021 (v %)

Zdroj: databáze Eurostatu, makroekonomická predikce MF.

V roce 2021 vykazovala Česká republika míru inflace ve výši **3,3 %**, což bylo o **0,4 p. b.** více než průměr EU. V letech 2020 a 2021 byla inflace v ČR nad hranicí (ve výši 3 %) tolerančního pásma stanoveného Českou národní bankou jako inflační cíl. Na vysoké inflaci se podílely zejména ceny bydlení, automobilů, alkoholických nápojů a tabáku.

Graf č. 2: Vývoj inflace v letech 2019–2021 (v %)

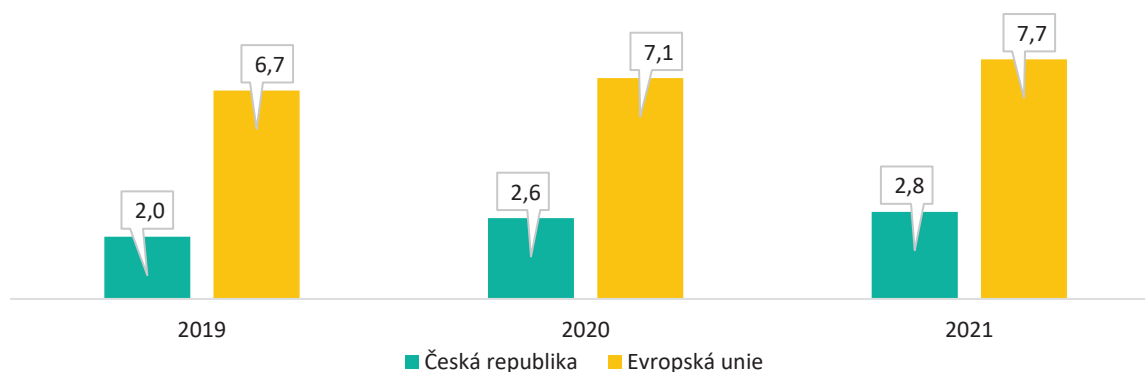
Zdroj: databáze Eurostatu.

I PŘES TRVAJÍCÍ PANDEMII ONEMOCNĚNÍ COVID-19 VYKÁZALA ČR MEZIROČNÍ RŮST HDP, KTERÝ BYL VŠAK VÝRAZNĚ NIŽŠÍ NEŽ PRŮMĚR EU. MEZI HLAVNÍ DŮVODY PATŘÍ ZÁPORNÁ PLATEBNÍ BILANCE ZAHRANIČNÍHO OBCHODU, KDY VÝVOZ VÝRAZNĚ ZAOSTÁVAL, A NEDOSTATEČNÁ NABÍDKA NĚKTERÝCH KOMODIT, NAPŘ. AUTOMOBILŮ, COŽ ZPOMALOVALO EKONOMICKÝ RŮST A POSILOVALO INFLACI. VÝVOJ TAKÉ NEGATIVNĚ OVLIVŇOVALA PLATNOST NĚKTERÝCH OPATŘENÍ PROTI ŠÍŘENÍ ONEMOCNĚNÍ COVID-19.

Pandemie onemocnění covid-19 a s ní související ekonomické ochlazení se příliš neprojevily na trhu práce. K podpoře zaměstnanosti přispěl program *Antivirus* a obnova ekonomických aktivit v gastronomii a službách a trvalý zájem o zaměstnance ve zpracovatelském průmyslu. ČR i v roce 2021 nadále vykazovala nejnižší míru nezaměstnanosti v EU, a to **2,8 %**, což bylo o téměř **5 p. b.** méně než průměrná míra nezaměstnanosti EU. Na trhu práce nadále přetrvává nedostatek pracovních sil. V některých odvětvích (např. ve stavebnictví) představuje tato skutečnost jednu z hlavních překážek růstu.

V rámci programu Antivirus bylo v roce 2021 vyplaceno 25,8 mld. Kč, v roce 2020 23,7 mld. Kč.

Graf č. 3: Vývoj nezaměstnanosti v letech 2019–2021 (v %)

Zdroj: databáze Eurostatu, makroekonomická predikce MF.

Zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2021²⁰ stanovil příjmy ve výši **1 488,3 mld. Kč**, výdaje ve výši **1 808,3 mld. Kč** a deficit ve výši **320 mld. Kč**. Již v únoru 2021 došlo k novelizaci²¹ tohoto zákona, a to v souvislosti se zrušením superhrubé mzdy a se zpřísněním opatření v prvním čtvrtletí 2021, která dopadla především na oblast služeb a maloobchodu. Novela snížila rozpočet příjmů o **102,7 mld. Kč** na **1 385,6 mld. Kč**, rozpočet výdajů zvýšila o **77,3 mld. Kč** na **1 885,6 mld. Kč** a schodek zvýšila o **180 mld. Kč** na **500 mld. Kč**. Hospodaření státního rozpočtu za rok 2021 skončilo schodkem ve výši **419,7 mld. Kč**.

Tabulka č. 2: Hospodaření státního rozpočtu

(v mld. Kč)

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	1 273,64	1 403,92	1 523,22	1 475,48	1 487,24
Výdaje	1 279,80	1 400,97	1 551,74	1 842,93	1 906,93
Saldo	-6,2	2,9	-28,5	-367,4	-419,69

Zdroj: Integrovaný informační systém Státní pokladny.

VYKÁZANÝ DEFICIT STÁTNÍHO ROZPOČTU VE VÝŠI 419,7 MLN. Kč BYL NEJHORŠÍ VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ V HISTORII SAMOSTATNÉ ČESKÉ REPUBLIKY. AČKOLIV EKONOMICKÉ RESTRIKCE V ROCE 2021 NEDOSAHOVALY TAKOVÉ MÍRY JAKO V ROCE 2020, VYKÁZANÝ DEFICIT STÁTNÍHO ROZPOČTU V ROCE 2021 BYL O 52,2 MLN. Kč VYŠŠÍ NEŽ DEFICIT V ROCE 2020. DŮVODEM BYL DALŠÍ VÝRAZNÝ MEZIROČNÍ RŮST ZEJMÉNA BĚŽNÝCH VÝDAJŮ.

Příjmy státního rozpočtu dosáhly v roce 2021 výše **1 487,2 mld. Kč**, což znamenalo plnění rozpočtu stanoveného zákonem na **107,3 %** (schválený rozpočet příjmů činil **1 385,6 mld. Kč**) a meziroční zvýšení o **11,8 mld. Kč**. Na meziroční růst příjmů mělo vliv zejména vyšší inkaso pojistného na sociální zabezpečení, které meziročně vzrostlo o **55 mld. Kč**. Na vykázané příjmy mělo vliv šíření onemocnění covid-19 v České republice a s ním související přijatá vládní opatření. V této souvislosti byl nadále realizován nástroj přímé podpory ve formě výplaty kompenzačních bonusů²².

*V roce 2021 byl vyplacen kompenzační bonus ve výši **19,2 mld. Kč**, v roce 2020 ve výši **24,4 mld. Kč**.*

Výdaje státního rozpočtu v roce 2021 činily **1 906,9 mld. Kč** a byly meziročně o **64 mld. Kč** vyšší než v roce 2020. Schválený rozpočet výdajů byl překročen o **21,3 mld. Kč**. Na meziročním nárůstu výdajů se podílely zejména běžné výdaje, které vzrostly o **59,5 mld. Kč**. Na rozdíl od nich se kapitálové výdaje meziročně zvýšily pouze o **4,5 mld. Kč**. Důvodem růstu běžných výdajů byly zejména pokračující podpora podnikání a zaměstnanosti související s pandemií onemocnění covid-19, zvýšení platby státu za státní pojištění, nárůst transferů krajům a sociálních dávek.

Dle pokladního plnění zveřejněného Ministerstvem financí činily v roce 2021 výdaje vynaložené v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19 celkem **153 mld. Kč**, což znamená meziroční nárůst o **6,7 mld. Kč**. Celkové výdaje státního rozpočtu se meziročně zvýšily o **64 mld. Kč**, to znamená, že nárůst výdajů označených Ministerstvem financí jako související s pandemií onemocnění covid-19 činil **pouze 10,5 %** meziročního zvýšení výdajů.

RYCHLÉ TEMPO MEZIROČNÍHO RŮSTU BĚŽNÝCH VÝDAJŮ V ROCE 2021 JE ZNEPOKOJIVÉ I Z DŮVODU TOHO, ŽE ROK 2020 STANOVIL VELMI VYSOKOU SROVNÁVACÍ ZÁKLADNU A PŘIJATÁ EKONOMICKÁ OMEZENÍ Z DŮVODU ZABRÁNĚNÍ ŠÍŘENÍ ONEMOCNĚNÍ COVID-19 BYLA V ROCE 2020 ROZSÁHLEJŠÍ. TĚMĚŘ 90 % MEZIROČNÍHO NÁRŮSTU CELKOVÝCH VÝDAJŮ V ROCE 2021 NESOUVISELO S VÝDAJI VYNALOŽENÝMI V SOUVISLOSTI S ONEMOCNĚNÍM COVID-19.

20 Zákon č. 600/2020 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2021.

21 Zákon č. 92/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 600/2020 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2021.

22 Zákon č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti, zákon č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021.

Rekordní schodek státního rozpočtu byl způsoben zejména **vysokým nárůstem běžných výdajů**

ZVÝŠENÝ VÝKON EKONOMIKY SE VÝRAZNĚ NEPROJEVIL NA RŮSTU PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU A NEBYLA PŘIJATA ADEKVÁTNÍ ÚSPORNÁ OPATŘENÍ NA STRANĚ VÝDAJŮ

Hrubý domácí produkt

2,9 %
(2020–2021)

Inflace

3,3 %
(2021)

Nezaměstnanost

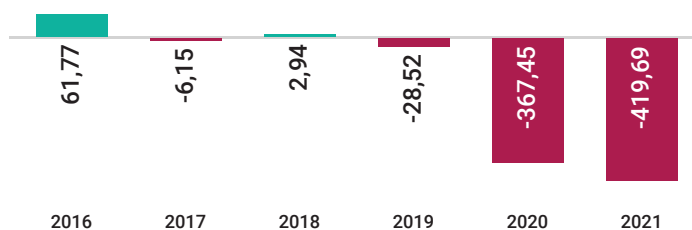
2,8 %
(2021)
meziročně o 0,2 p. b.

Vývoj a meziroční změna celkových příjmů a výdajů státního rozpočtu

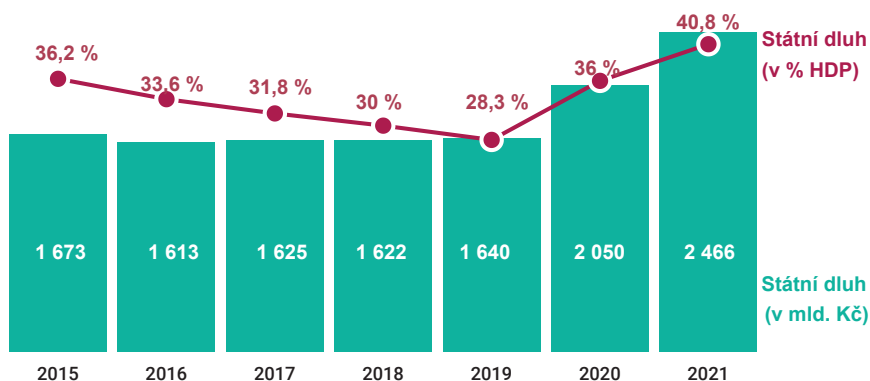
	(v mld. Kč)		
	2020	2021	změna
Příjmy	1 475,48	1 487,24	+0,80 % ↑
Výdaje	1 842,93	1 906,93	+3,47 % ↑

Saldo státního rozpočtu v letech 2016–2021 (v mld. Kč)

NA KONCI ROKU 2021 ČINIL STÁTNÍ DLUH TĚMĚŘ 2 466 MLD. Kč A MEZIROČNĚ TAK VZROSTL O 416 MLD. Kč. POMĚR STÁTNÍHO DLHU VŮČI HDP TAK DOSÁHL REKORDNÍ HRANICE TĚMĚŘ 41 %

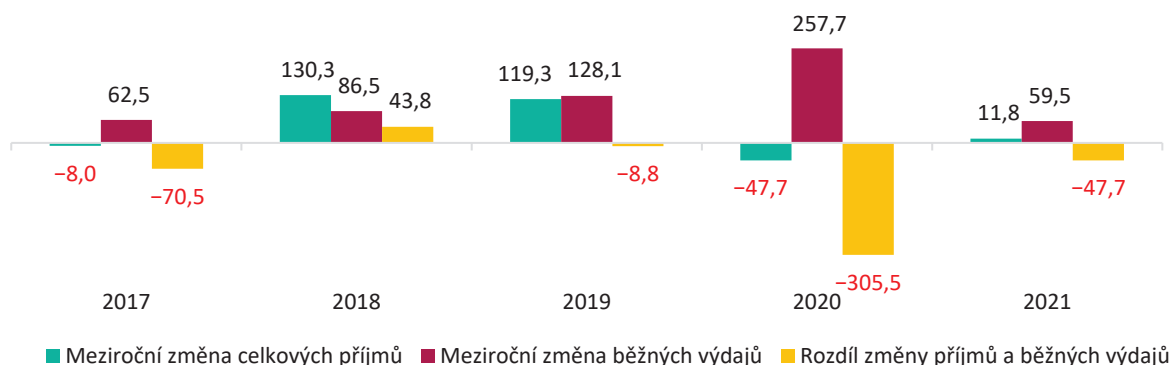
Vývoj státního dluhu mezi roky 2015–2021

” Rychlé tempo zadlužování státního rozpočtu je výrazným rizikem pro budoucí udržitelnost veřejných financí

V roce 2021 pokračoval negativní trend z minulých let, kdy běžné výdaje rostly rychleji než celkové příjmy státního rozpočtu. V roce 2021 celkové příjmy sice meziročně vzrostly, avšak jejich růst zdaleka nedosáhl meziročního zvýšení běžných výdajů, a to i přes skutečnost, že pro běžné výdaje stanovil předchozí rok 2020 vysokou srovnávací základnu.

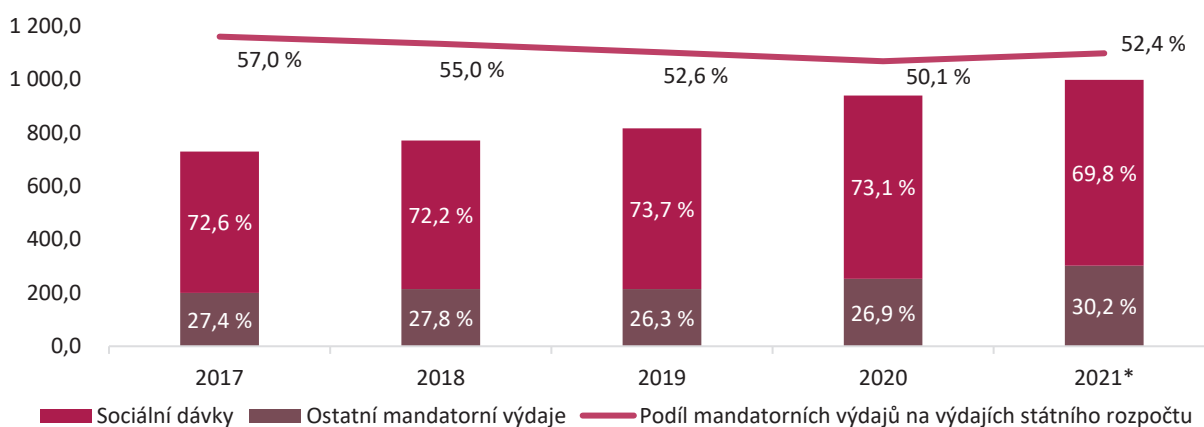
Graf č. 4: Meziroční změna celkových příjmů a běžných výdajů v letech 2017–2021 (v mld. Kč)

Zdroj: Integrovaný informační systém Státní pokladny.

Na dlouhodobém růstu celkových (zejména běžných) výdajů se podílely mandatorní výdaje a jejich nejvýznamnější část v podobě sociálních dávek. Plánovaný podíl mandatorních výdajů byl v roce 2021 na podobné úrovni jako v roce 2019 a oproti roku 2020 se zvýšil. Plánovaný podíl sociálních dávek byl v roce 2021 nižší než v předchozích letech.

Graf č. 5: Mandatorní výdaje a jejich podíl na celkových výdajích SR, sociální dávky a jejich podíl na mandatorních výdajích v letech 2017–2021 (v mld. Kč, v %)

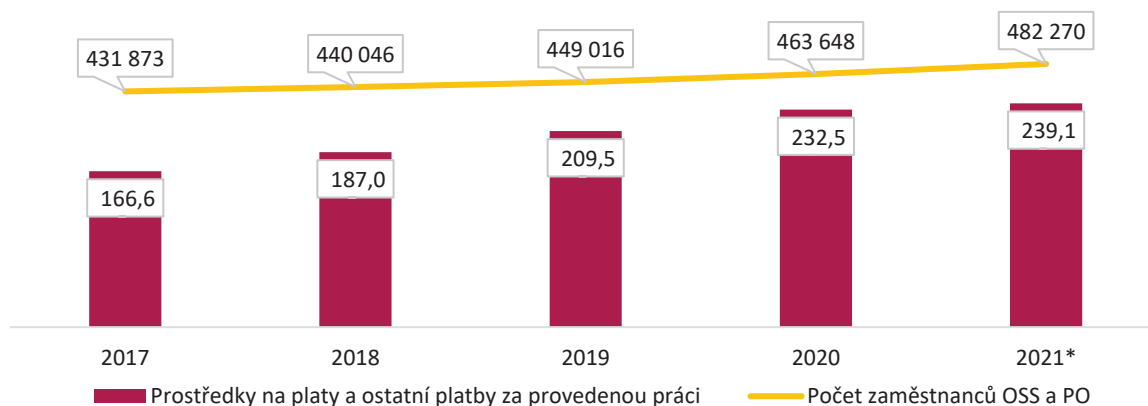

Zdroj: státní závěrečné účty za roky 2017–2020, dokumentace k návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2021.

* Jedná se o rozpočtované hodnoty.

Mezi nejvýznamnější kvazimandatorní výdaje patří výdaje na platy zaměstnanců organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací /státní zaměstnanci/. Z grafu č. 6 je zřejmý trend každoročního nárůstu počtu státních zaměstnanců a objemu prostředků na jejich platy.

Graf č. 6: Počet zaměstnanců organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací a prostředky na jejich platy v letech 2017–2021 (v mld. Kč)

Zdroj: státní závěrečné účty za roky 2017–2020, dokumentace k návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2021.

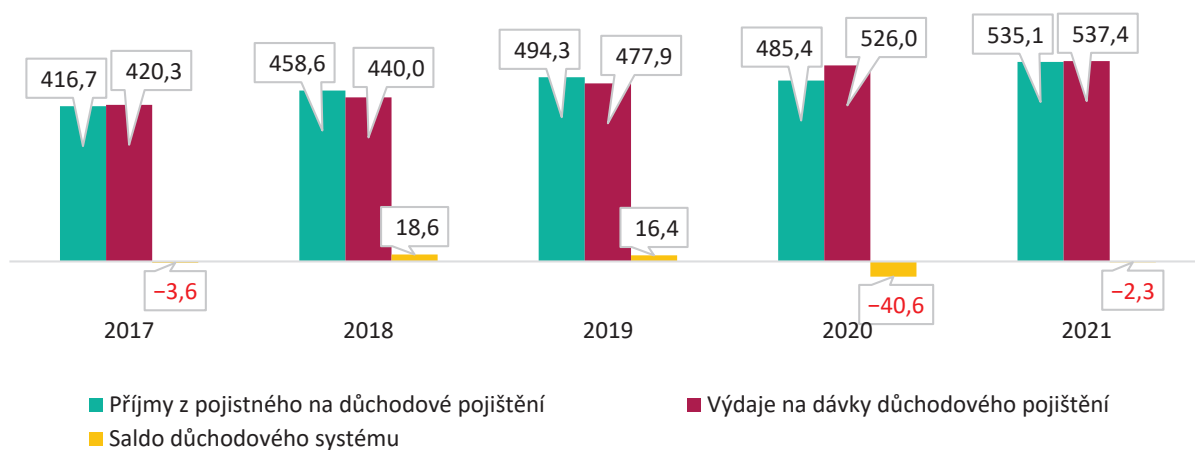
* Jedná se o rozpočtované hodnoty.

Od roku 2017 do roku 2020 se počet státních zaměstnanců zvýšil téměř o **32 tisíc** a celkové prostředky na platy a ostatní platby vzrostly téměř o **66 mld. Kč**.

V ROCE 2020 PŘIPADALO NA POKRYTÍ POVINNÝCH VÝDAJŮ (TJ. MANDATORNÍCH A KVAZIMANDATORNÍCH VÝDAJŮ) 89,5 % CELKOVÝCH PŘÍJMŮ. POUZE 10 PROCENT PŘÍJMŮ TAK MOHLO BÝT VYNALOŽENO NA OSTATNÍ VÝDAJE. DLE SCHVÁLENÉHO ROZPOČTU NA ROK 2021 MĚL TENTO PODÍL V ROCE 2021 VZRŮST NA NECELÝCH 99 PROCENT. NA VŠECHNY OSTATNÍ VÝDAJE BY PAK ZBYLO POUZE 1 PROCENTO VYBRANÝCH PŘÍJMŮ.

Výrazně deficitní hospodaření státního rozpočtu má rovněž vliv na stabilitu důchodového systému. Zatímco v době vysokého růstu HDP v letech 2018 a 2019 byl systém v přebytku, v letech 2020 a 2021 skončil deficitem, který je součástí celkového deficitu státního rozpočtu a dále ho prohlubuje.

Graf č. 7: Hospodaření důchodového systému v letech 2017–2021 (v mld. Kč)

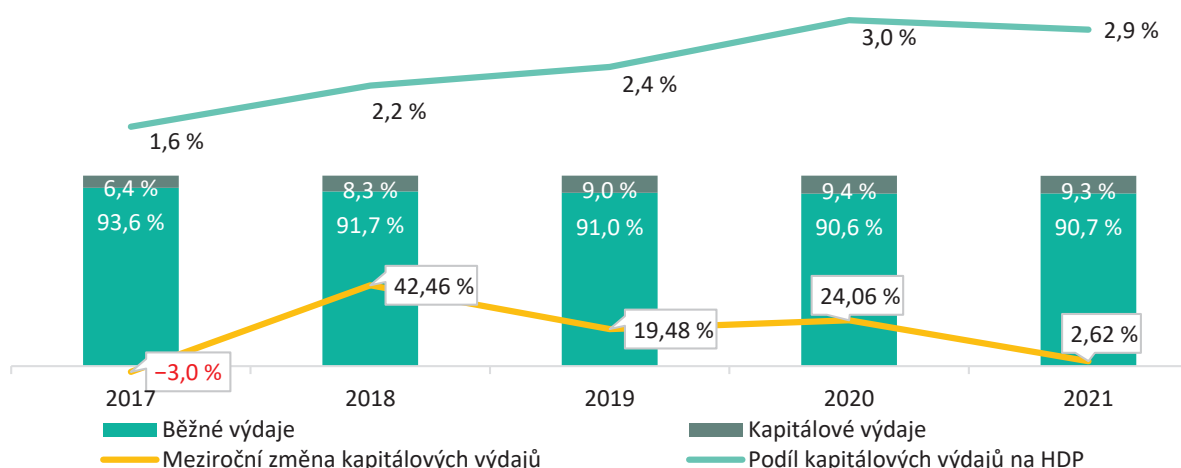

Zdroj: státní závěrečné účty za roky 2017–2020, Ministerstvo financí.

V LETECH 2020 A 2021 SKONČILO VZHLEDEM K EKONOMICKÉMU POKLESU HOSPODAŘENÍ DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU V DEFICITU. ANI VYSOKÉ PŘÍJMY Z POJISTNÉHO, KTERÉ BYLY GENEROVÁNY NÍZKOU NEZAMĚSTNANOSTÍ A ROSTOUCÍMI PLATY, NEDOKÁZALY POKRÝT VÝDAJE NA DŮCHODY. NA ROKY 2022 A 2023 SE POČÍTÁ S DALŠÍM NÁRŮSTEM DEFICITU TOHOTO SYSTÉMU.

Na absolutním meziročním růstu výdajů státního rozpočtu v roce 2021 o **64 mld. Kč** se podílely vedle běžných výdajů také kapitálové výdaje, které dosáhly **177,1 mld. Kč** a meziročně vzrostly pouze o **4,5 mld. Kč**, tj. o **2,6 %**.

Graf č. 8: Podíl běžných a kapitálových výdajů na celkových výdajích a podíl kapitálových výdajů na HDP (v %)

Zdroj: Integrovaný informační systém Státní pokladny.

NÍZKÝ MEZIROČNÍ RŮST KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ SE NEGATIVNĚ PROJEVIL NA PODÍLECH KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ NA CELKOVÝCH VÝDAJÍCH A NA HDP. PODÍL KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ NA CELKOVÝCH VÝDAJÍCH SE MEZIROČNĚ SNÍŽIL O 0,1 P. B. VZHLEDEM K MEZIROČNÍMU RŮSTU HDP V ROCE 2021 KLESL I PODÍL KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ NA HDP, A TO ROVNĚŽ O 0,1 P. B.

V letech 2020 a 2021 byly rozpočtovány vysoké deficity hospodaření státního rozpočtu. Výsledné saldo však bylo v obou letech o desítky miliard Kč nižší, což se projevilo zvýšením stavu nároků z nespotřebovaných výdajů (oproti roku 2019). Po uzavření roku 2021 byly vykázány k 1. 1. 2022 nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši **162,8 mld. Kč**, což znamenalo meziroční snížení o **11,9 mld. Kč**.

Tabulka č. 3: Stavy nároků z nespotřebovaných výdajů k 1. 1. let 2017–2022 (v mld. Kč)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nároky z nespotřebovaných výdajů	157,7	167,6	131,1	130,1	174,7	162,8

Zdroj: Integrovaný informační systém Státní pokladny.

NÁROKY Z NESPOTŘEBOVANÝCH VÝDAJŮ DOSAHUJÍ I PŘES MEZIROČNÍ SNÍŽENÍ VYSOKÝCH HODNOT. V PŘÍPADĚ VYSOKÉHO ČERPÁNÍ NÁROKŮ V PŘÍŠTÍCH LETECH HROZÍ RIZIKO DALŠÍHO ZVÝŠENÍ VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU NAD RÁMEC SCHVÁLENÉHO ROZPOČTU, COŽ BY ZNAMENALO VÝRAZNÉ KOMPLIKACE VE SNAZE O SNÍŽOVÁNÍ DEFICITU STÁTNÍHO ROZPOČTU.

Z důvodu vysokých deficitů státního rozpočtu se v letech 2020 a 2021 výrazně zvýšil státní dluh. Na konci roku 2021 činil **2 466 mld. Kč** a meziročně vzrostl o **416 mld. Kč**. Z tohoto důvodu a z důvodu vývoje HDP roste v posledních letech rovněž podíl státního dluhu na HDP. Meziročně se zvýšil o **4,8 p. b.** na **40,8 % HDP**.

Rostoucí státní dluh výrazně přispěl ke zvyšování dluhu vládního sektoru²³, jehož je hlavní součástí. Evropská komise na konci roku 2021 odhadla podíl dluhu ČR na HDP za rok 2021 ve výši **42,4 %**, což znamená meziroční zvýšení o **4,7 p. b.** I tak patří ČR díky minulým letům a desetiletím z tohoto pohledu stále mezi nejméně zadlužené země v EU. Následující tabulka ukazuje pořadí zemí EU podle zadlužení k HDP v roce 2021. ČR byla v roce 2021 vůči HDP šestou nejméně zadluženou zemí v EU a její zadlužení bylo oproti průměru EU o **50 p. b.** nižší. Nicméně oproti ostatním zemím se zadlužení ČR ve vztahu k HDP výrazně zvyšuje, což dokládá i meziroční změna pořadí – o rok dříve, tj. v roce 2020, byla ČR čtvrtou nejméně zadluženou zemí.

Tabulka č. 4: Dluh vládního sektoru k HDP v letech 2018–2023* v zemích EU

(v %, v p. b.)

	2018	2019	2020	2021*	2022*	2023*	Rozdíl (2021 – 2020)
Malta	43,6	40,7	53,4	61,4	62,4	63,6	8,0
Lotyšsko	37,1	36,7	43,2	48,2	50,7	49,8	5,0
ČR	32,1	30,0	37,7	42,4	44,3	46,3	4,7
Nizozemsko	52,4	48,5	54,3	57,5	56,8	56,1	3,2
Německo	61,3	58,9	68,7	71,4	69,2	68,1	2,7
Slovensko	49,6	48,1	59,7	61,8	60,0	59,1	2,1
EU	79,3	77,2	90,1	92,1	90,0	89,1	2,0
Bulharsko	22,1	20,0	24,7	26,7	26,7	26,8	2,0
Rumunsko	34,7	35,3	47,4	49,3	51,8	53,2	1,9
Finsko	59,8	59,5	69,5	71,2	71,2	71,0	1,7
Lucembursko	20,8	22,3	24,8	25,9	25,6	25,4	1,1
Španělsko	97,5	95,5	120,0	120,6	118,2	116,9	0,6
Belgie	99,9	97,7	112,8	112,7	113,1	114,6	-0,1
Rakousko	74,0	70,6	83,2	82,9	79,4	77,6	-0,3
Francie	97,8	97,5	115,0	114,6	113,7	112,9	-0,4
Estonsko	8,2	8,6	19,0	18,4	20,4	21,4	-0,6
Maďarsko	69,1	65,5	80,1	79,2	77,2	76,4	-0,9
Dánsko	34,0	33,6	42,1	41,0	38,8	38,0	-1,1
Itálie	134,4	134,3	155,6	154,4	151,4	151,0	-1,2
Litva	33,7	35,9	46,6	45,3	44,1	46,0	-1,3
Slovinsko	70,3	65,6	79,8	77,7	76,4	76,0	-2,1
Švédsko	38,9	34,9	39,7	37,3	34,2	31,2	-2,4
Polsko	48,8	45,6	57,4	54,7	51,0	49,5	-2,7
Irsko	63,1	57,2	58,4	55,6	52,3	51,1	-2,8
Řecko	186,4	180,7	206,3	202,9	196,9	192,1	-3,4
Chorvatsko	73,3	71,1	87,3	82,3	79,2	77,9	-5,0
Portugalsko	121,5	116,6	135,2	128,1	123,9	122,7	-7,1
Kypr	98,4	91,1	115,3	104,1	97,6	93,4	-11,2

Zdroj: databáze Eurostatu, *Statistical Annex – European Economic Forecast – Autumn 2021*.

* V případě let 2021, 2022 a 2023 se jedná o odhad Evropské komise z listopadu 2021.

NEGATIVNÍ TREND VYSOKÉHO TEMPA ZADLUŽOVÁNÍ SE V ROCE 2021 NEPODAŘILO ZVRÁTIT. ČR VYKÁZALA V ROCE 2021 TŘETÍ NEJVYŠŠÍ MEZIROČNÍ NÁRŮST DLUHU VLÁDNÍHO SEKTORU ZE VŠECH ZEMÍ EU. POKUD ČR NEPŘIJME ÚČINNÁ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ TEMPA ZADLUŽOVÁNÍ, VÝRAZNĚ SE TÍM ZVÝŠÍ RIZIKA PRO BUDOUCÍ STABILITU VEŘEJNÝCH FINANČÍ.

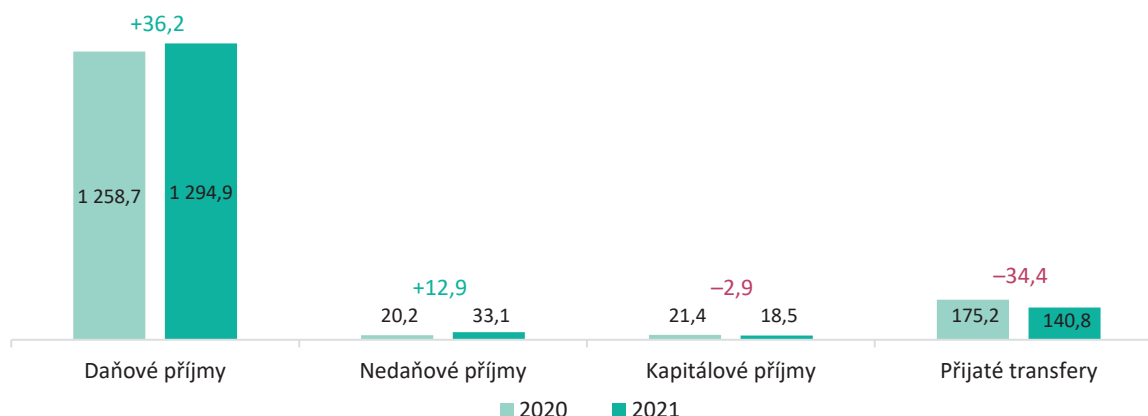
3. PŘÍJMY STÁTU

Tvorba dostatečných zdrojů veřejných financí je nezbytnou podmínkou naplňování výdajových politik a potřeb státu. Výběru a správě příjmů státu a efektivitě jejich dosahování proto NKÚ věnuje trvalou pozornost. Pandemie covidu-19 nadále ovlivňovala průběh plnění daňových příjmů, neboť byla omezena ekonomická aktivita a částečně i pohyb osob. Podpora zaměstnancům byla poskytnuta prostřednictvím zrušení superhrubé mzdy a zvýšení slevy na poplatníka.

Celkové příjmy SR v roce 2021 dosáhly výše **1 487,2 mld. Kč**, meziročně tedy vzrostly o **0,8 %**, tj. o **11,8 mld. Kč**. Meziroční změnu jednotlivých tříd příjmů státního rozpočtu znázorňuje graf č. 9.

Na růstu se nejvíce podílelo inkaso pojistného na sociální zabezpečení. Daňové příjmy meziročně stouply o **36,2 mld. Kč**, ale tyto příjmy bez pojistného vykázaly pokles o **2,6 %**, tj. o **18,8 mld. Kč**. Daňové příjmy nejvíce ovlivnily legislativní změny s dopadem na výběr daně z příjmů zaměstnanců a nová úprava rozpočtového určení daní ve prospěch obcí a krajů, která snížila inkaso státního rozpočtu o **27,4 mld. Kč**. Nedaňové příjmy, u kterých došlo k meziročnímu růstu o **12,9 mld. Kč**, byly v únoru 2021 posíleny mimořádným výnosem z aukce kmitočtů pro mobilní operátory v objemu **5,6 mld. Kč**. Naopak na meziročním propadu přijatých transferů ve výši **34,4 mld. Kč** se podílel především o **6,5 mld. Kč** nižší objem převedených prostředků z privatizačního účtu a pokles přijatých prostředků z Evropské unie a finančních mechanismů o **10,7 mld. Kč**.

Graf č. 9: Plnění příjmů SR podle jednotlivých tříd za roky 2020 a 2021 (v mld. Kč)

Zdroj: IISSP; vlastní zpracování NKÚ.

Souhrn meziročních změn daňových příjmů je znázorněn v tabulce č. 5. Na meziročním zvýšení inkasa DPH o **10,7 mld. Kč** mělo vliv především obnovení ekonomické aktivity včetně navýšení spotřeby domácností. Další skutečnosti, které ovlivnily inkaso daňových příjmů, jsou komentovány pod tabulkou č. 5.

Tabulka č. 5: Meziroční srovnání inkasa daňových příjmů SR za roky 2020 a 2021

(v mld. Kč)

	Daň z přidané hodnoty	Spotřební daně včetně energetických daní	Daň z příjmů právnických osob	Daň z příjmů fyzických osob	Pojistné na SZ a příspěvek na SPZ	Daň z hazardních her	Ostatní daně a poplatky
2021	298,5	150,1	129,1	109,1	595,5	6,1	6,5
2020	287,9	154,8	108,4	154,1	540,5	5,1	8,0
Meziroční změna	10,7	-4,6	20,8	-45,0	55,0	1,0	-1,5

Zdroj: IISSP.

Významné skutečnosti ovlivňující inkaso daňových příjmů státního rozpočtu v roce 2021:

- Zrušení superhrubé mzdy a výplata kompenzačního bonusu způsobily meziroční snížení inkasa daně z příjmů fyzických osob ve výši **45 mld. Kč**.
- Úprava rozpočtového určení daní ve prospěch obcí a krajů negativně ovlivnila inkaso státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob, z daně z příjmů právnických osob a z daně z přidané hodnoty ve výši **27,4 mld. Kč²⁴**.
- Zrušení daně z nabytí nemovitých věcí v roce 2020 znamenalo vrácení této již zaplacené daně daňovými poplatníky a záporné inkaso daně. Toto opatření ovlivnilo státní rozpočet celkovou částkou **13,9 mld. Kč**.
- + Udržení nízké míry nezaměstnanosti, ukončení některých opatření pro kompenzaci omezení ekonomických aktivit osob samostatně výdělečně činných a zaměstnavatelů v době šíření onemocnění covid-19²⁵ a výplata odměn zaměstnancům ve zdravotnictví, sociálních službách a příslušníkům bezpečnostních sborů a vojákům z povolání přispěly k meziročnímu zvýšení inkasa pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti o **55 mld. Kč**.
- + Odlišná srovnávací základna oproti roku 2020, kdy byla prominuta červnová záloha na daň z příjmů právnických osob, se promítla do meziročního zvýšení inkasa této daně o **20,8 mld. Kč**.

Plnění příjmů státu a zejména realizace a dopady daňové politiky jsou dlouhodobě předmětem kontrolní a analytické činnosti NKÚ.

V roce 2021 NKÚ spolu s NKÚ Slovenské republiky realizoval koordinovanou KA č. [20/01](#) zaměřenou na správu pojistného na sociální zabezpečení v letech 2015 až 2018. V rámci této kontrolní akce bylo ověřeno nastavení klíčových procesů vedoucích k výběru pojistného jakožto hlavního zdroje financování výdajů na dávky důchodového a nemocenského pojištění. V uvedených letech činilo inkaso pojistného téměř **1,8 bilionu Kč** a současně představovalo jednu třetinu příjmů státního rozpočtu. Dle dat OECD byl v roce 2018 podíl příspěvků na sociální zabezpečení ve vztahu k celkovému zdanění v ČR jeden z nejvyšších v EU. ČSSZ na správu pojistného v letech 2015–2018 vynaložila **7,6 mld. Kč**.

24 Odhad MF zveřejněný v rámci zprávy o pokladním plnění státního rozpočtu za měsíc prosinec 2021, dostupné na: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/pokladni-plneni-sr-44160>.

25 Např. zrušení minimálních záloh pro osoby samostatně výdělečně činné na sociální pojištění, prominutí pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti placeného zaměstnavatelem (*Antivirus C*).

Kontrola ukázala, že MPSV ani ČSSZ nesledovaly ani nevyhodnocovaly účelnost, hospodárnost a efektivnost výdajů spojených se správou pojistného ani neupravovaly postupy tak, aby byla správa pojistného co nejefektivnější. NKÚ vyhodnotil, že ČSSZ vynakládala neefektivně výdaje na zaměstnance, kteří vykonávali činnosti ve dvou klíčových procesech ČSSZ, a to při vyměřování pojistného OSVČ²⁶ a při kontrole u zaměstnavatelů. Tyto kontroly prováděla ČSSZ každoročně plošně, místo aby se zaměřila především na rizikové zaměstnavatele, kteří neplní své zákonné povinnosti. Nedostatky v nastavení kontrolní činnosti vedly v kontrolovaném období k tomu, že cca 76,5 % kontrol bylo bez jakéhokoliv zjištěného nedostatku. Celkové výdaje²⁷ na tyto kontroly přitom činily 1,2 mld. Kč.

- Efektivitu správy pojistného též snižovala nerovnoměrná vytíženost zaměstnanců, která byla mezi jednotlivými správami sociálního zabezpečení odlišná. ČSSZ vytíženost zaměstnanců nesledovala ani neřešila. Problémem byla i vyšší administrativní náročnost správy pojistného způsobená tím, že agenda důchodového pojištění OSVČ se provádí v lokálních počítačových aplikacích u jednotlivých okresních správ. Ty ale nejsou vzájemně propojeny. Do doby ukončení kontroly se totiž nepodařilo tuto část agendy začlenit do centrálního systému, i když to ČSSZ plánovala už v roce 2014. Dokonce okresní správy musí dle metodického pokynu ČSSZ vést spisovou dokumentaci zaměstnavatelů v listinné podobě. NKÚ též upozornil na skutečnost, že efektivnost výdajů byla závislá na vývoji ekonomiky a souvisejícím růstu mezd. V letech 2016 až 2018 se sice podařilo zvýšit efektivitu výdajů vynaložených na správu pojistného, ale jen díky tomu, že příjmy z pojistného rostly rychleji než výdaje na jeho správu. V letech 2015 až 2018 vzrostla výše pojistného o 21 % na jednoho plátce.

ČSSZ v letech 2015 až 2018 vymohla v průměru 52 % finančního objemu vymáhaných pohledávek. Výše vymáhaných pohledávek činila celkem 38 mld. Kč. Na rozdíl od kontrolní činnosti u zaměstnavatelů považuje NKÚ vymáhání pohledávek ČSSZ za efektivní.

LIMITUJÍCÍM FAKTOREM VYŠŠÍ EFEKTIVNOSTI VÝBĚRU POJISTNÉHO NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ BYL KROMĚ ADMINISTRATIVNÍ NÁROČNOSTI PŘEDEVŠÍM NEVHODNĚ NASTAVENÝ ZPŮSOB PLÁNOVÁNÍ KONTROL U ZAMĚSTNAVATELŮ.

Doporučení NKÚ:

NKÚ za účelem zvýšení efektivnosti výběru pojistného doporučil ČSSZ cílit kontrolní činnosti u zaměstnavatelů zejména na subjekty, které neplní své zákonné povinnosti. V souvislosti se snížením administrativní náročnosti správy pojistného NKÚ také doporučil ČSSZ uzavřít s FS ČR dohodu o pravidelném předávání informací o vyměřovacích základech OSVČ, centralizovat agendy důchodového pojištění OSVČ a metodicky nastavit pro okresní správy vedení spisové dokumentace zaměstnavatelů v elektronické podobě.

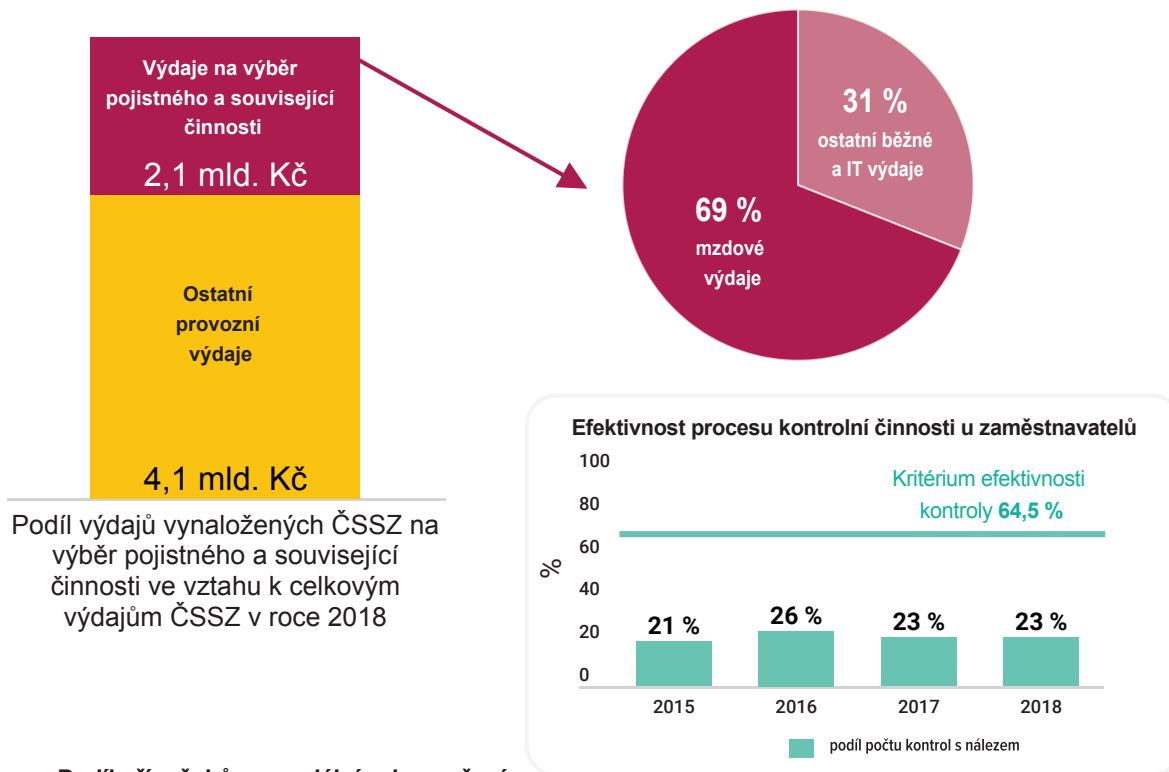
26
27

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná.
Výdaji se rozumí mzdové a ostatní běžné výdaje.

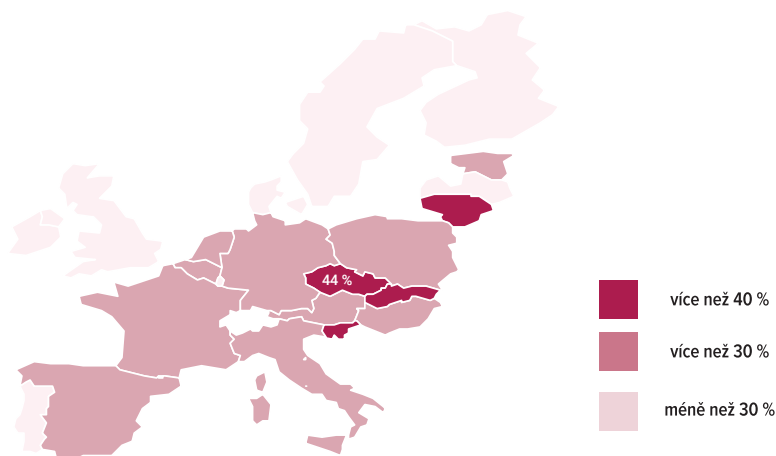

Správa pojistného na sociální zabezpečení **zůstává administrativně náročná** a výdaje na jeho výběr včetně související činnosti nebyly vždy efektivní

ZPŮSOB PLÁNOVÁNÍ KONTROLNÍ ČINNOSTI ČSSZ U ZAMĚSTNAVATELŮ NEUMOŽŇOVAL EFEKTIVNÍ PROVEDENÍ KONTROLY, PROTOŽE KONTROLY BYLY PROVÁDĚNY PLOŠNĚ A NECÍLILY NA RIZIKOVÉ SUBJEKTY

Podíl příspěvků na sociální zabezpečení na celkovém zdanění v Evropské unii v roce 2018

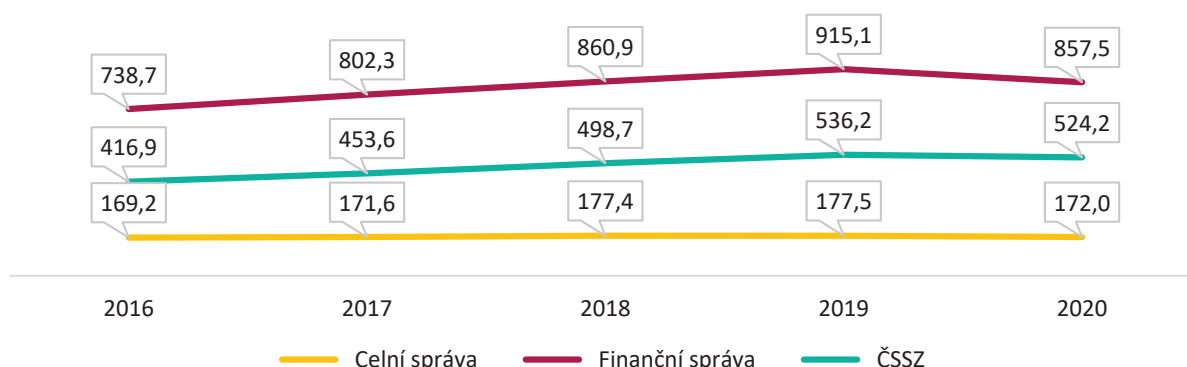

Podíl příspěvků na sociální zabezpečení na celkovém zdanění v ČR byl v roce 2018 jeden z nejvyšších v EU

Vývoj inkasa daňových příjmů a výdajů na jejich výběr

NKÚ věnuje soustavnou pozornost také vývoji inkasa daní a vývoji výdajů na jejich výběr. Z dlouhodobého hlediska je na údajích o inkasovaných daňových příjmech státního rozpočtu zřejmé, že po předchozím postupném nárůstu došlo v roce 2020 k jejich výraznému poklesu. Na poklesu těchto příjmů se podílely zejména snížení ekonomické aktivity daňových subjektů a přijatá opatření v souvislosti se zamezením šíření onemocnění covid-19. Negativní ekonomické dopady byly tak významné, že výraznému snížení příjmů nepomohlo ani přijetí řady opatření na podporu podnikatelských aktivit daňových subjektů nebo na jejich kompenzaci.

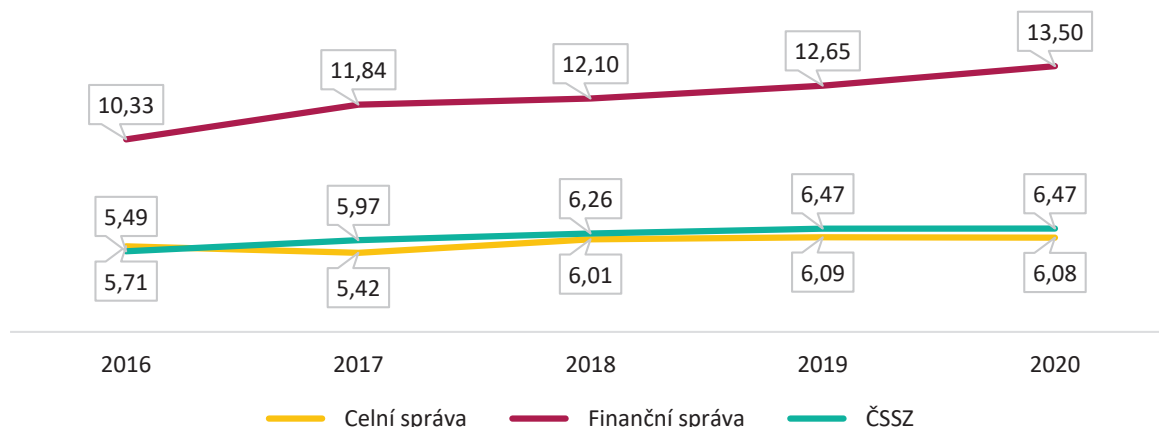
Graf č. 10: Vývoj celkového inkasa daňových příjmů v letech 2016–2020 (v mld. Kč)

Zdroj: zprávy o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR, zprávy o činnosti České správy sociálního zabezpečení; vlastní zpracování NKÚ.

V roce 2020 vzrostly výdaje na výběr daní orgány Finanční správy ČR, a to o **0,85 mld. Kč**. Výdaje na správu daní v působnosti Celní správy ČR a výdaje na správu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti stagnovaly.

Graf č. 11: Vývoj celkových výdajů na výběr daňových příjmů v letech 2016–2020 (v mld. Kč)

Zdroj: závěrečné účty kapitol státního rozpočtu 312 a 313; vlastní zpracování NKÚ.

V OBDOBÍ 2019–2020 DOŠLO K POKLESU CELKOVÉHO INKASA DANÍ A POJISTNÉHO O VÍCE NEŽ 75 MLD. KČ, TJ. O 5 %. NAOPAK CELKOVÉ VÝDAJE NA JEJICH VÝBĚR VZROSTLY TÉMĚŘ O 1 MLD. KČ, COŽ ČINIL 3 %. CELKOVÁ NÁKLADOVÁ EFEKTIVNOST SPRÁVY DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ SE V ROCE ZATÍŽENÉM PANDEMÍÍ ONEMOCNĚNÍ COVID-19 SNÍŽILA.

4. VLÁDNÍ VÝDAJOVÉ OBLASTI

Následující části výroční zprávy jsou věnovány výsledkům kontrolní a analytické činnosti NKÚ ve výdajových oblastech vládních politik, kterými se v NKÚ v uplynulém roce zabýval. Ty byly v roce 2021 předmětem více než dvou třetin všech realizovaných kontrolních akcí. Cílem kontrol bylo zejména prověřit, zda byly peněžní prostředky státu vynaloženy v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti. Respektive zda byl stát schopen přinášet potřebnou hodnotu občanům v souladu s oprávněnými potřebami a plnil tím svou nezastupitelnou roli. NKÚ tak přináší důležitou zpětnou vazbu tvůrcům politik k uplatnění dobré praxe a lepšímu hospodaření s veřejnými výdaji. Ta by současně měla sloužit zákonodárcům, odborné i nejširší veřejnosti jako objektivní informace o skutečném stavu hospodaření státu.

4.1 DIGITALIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY

Česká republika v mezinárodním srovnání úrovně digitalizace ekonomiky a společnosti dlouhodobě zaostává v rámci srovnání států EU, a to i přesto, že pandemie onemocnění covid-19 vnesla do digitální transformace značnou dynamiku. Přinesla větší tlak na rychlou a spolehlivou komunikaci prostřednictvím digitálních kanálů. V roce 2021 se změnilo právní prostředí, v němž se realizuje digitální transformace české veřejné správy. V platnost vstoupila změna zákona o bankách, která umožnila zavedení tzv. bankovní identity²⁸, což je jedna z možností digitální identity. Začala rovněž probíhat systematická digitalizace agend podle zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, na jehož základě byl schválen vládou a následně i aktualizován harmonogram digitalizace agend. NKÚ vyhodnotil harmonogram digitalizace jako velmi nerovnoměrný z hlediska nastavení milníků v daném čase. Nejvíce agend naplánovaných jednotlivými ministerstvy k digitalizaci se koncentruje až do posledního možného roku 2025, kdy dle tohoto zákona musí být digitalizace dokončena (viz vizualizace). V důsledku tohoto časového posunu na nejzazší termín vzniká reálné riziko, že během roku 2025 nebudou příslušné resorty pro realizaci digitalizace agend disponovat v daných termínech dostatečnými lidskými a finančními kapacitami.

*Zavedením bankovní identity skokově vzrostl okruh občanů, kteří mají možnost využít ověřenou identitu pro přístup k digitalizovaným službám státní správy. V roce 2021 bylo u šesti českých bank aktivováno celkem přes **5,37 milionu** bankovních identit²⁹.*

Vyšší zájem o využívání digitálních technologií se projevil i v intenzivní práci s datovými schránkami a v častějším zasílání zaručených datových zpráv. V březnu 2021 bylo prostřednictvím datových schránek posláno nejvíce datových zpráv za dobu jejich existence, více než **12 milionů**. Zásadně narostl i počet občanů, kteří si datové schránky zřídili dobrovolně. Za rok 2019 bylo dobrovolně zřízeno celkem **38 tisíc** datových schránek, za prvních devět měsíců roku 2021 to bylo už **110 tisíc**³⁰. I přes tato optimistická čísla je počet občanů s datovou schránkou, která rovněž může sloužit k elektronické identifikaci, stále nízký.

ZVYŠUJÍCÍ SE POČET DIGITÁLNÍCH IDENTIT OBČANŮ A NARŮSTAJÍCÍ POČTY DATOVÝCH ZPRÁV UKAZUJÍ NEJEN OCHOTU OBČANŮ KOMUNIKOVAT SE STÁTNÍ SPRÁVOU DIGITÁLNĚ, ALE TAKÉ SVĚDČÍ O VYSOKÉM OČEKÁVÁNÍ OBČANŮ, ŽE STÁTNÍ SPRÁVA DOKÁŽE INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE NEJEN EFEKTIVNĚ VYUŽÍVAT, ALE I POSKYTOVAT KVALITNÍ DIGITÁLNÍ SLUŽBY.

28 Pojem „bankovní identita“ zahrnuje skupinu identifikačních služeb definovaných zákonem č. 49/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách.

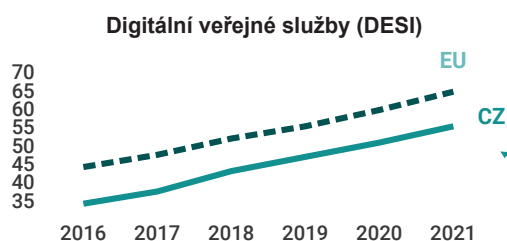
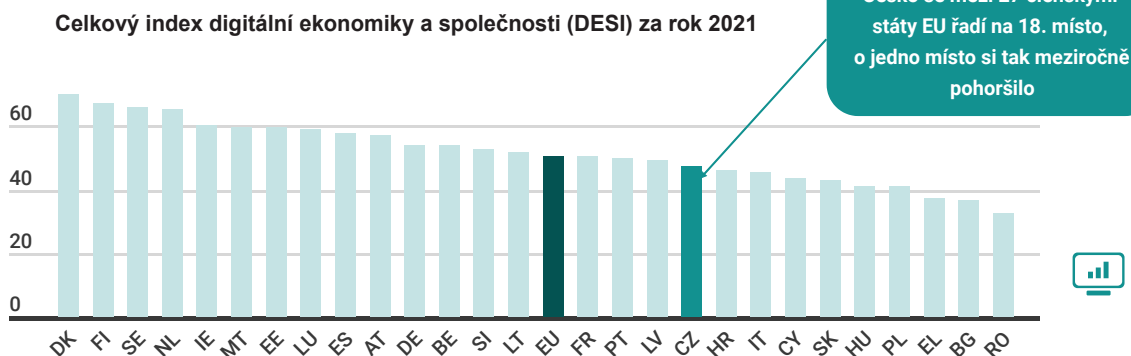
29 Vychází z údajů Ministerstva vnitra, podrobněji [zde](#).

30 Viz <https://www.mvcr.cz/clanek/narust-uzivatele-egovernmentu-lide-se-statem-stale-vice-komunikuji-elektronicky.aspx>.

Rozvoj eGovernmentu v ČR se v mezinárodním srovnání neprojevilo

ČESKÁ REPUBLIKA V MEZINÁRODNÍM SROVNÁNÍ V RÁMCI ÚROVNĚ DIGITALIZACE EKONOMIKY A SPOLEČNOSTI DLOUHODOBĚ ZAOSTÁVÁ ZA EVROPSKÝM PRŮMĚREM

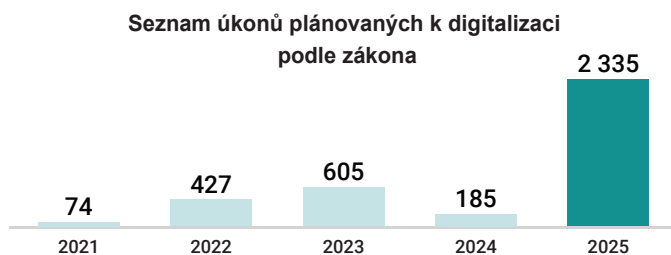

Oblasti – rok 2021

	EU		CZ
Uživatelé elektronické veřejné správy	64 %	=	64 %
Předvyplněné formuláře (0–100)	63	>	45
Digitální veřejné služby pro občany (0–100)	75	>	71
Digitální veřejné služby pro podniky (0–100)	84	>	76
Otevřená data	78 %	>	72 %

ČR dosáhla na průměr EU pouze v oblasti podílu uživatelů elektronické veřejné správy na celkovém počtu uživatelů internetu. Ve všech ostatních oblastech nadále zaostává. Nejvíce v oblasti předvyplněných formulářů, a to o 18 procentních bodů.

PODLE VLÁDOU SCHVÁLENÉHO HARMONOGRAMU DIGITALIZACE BY V LETECH 2021–2025 MĚLO DOJÍT K DIGITALIZACI AŽ 3 626 AGEND

NKÚ vyhodnotil harmonogram digitalizace agend jako velmi nerovnoměrný, protože se více než 64 % digitalizace úkonů agend koncentruje až do posledního možného roku, kdy musí být digitalizace dokončena. Tento stav vytváří riziko nedostatku lidských a finančních zdrojů pro dokončení digitalizace během roku 2025.

V druhé polovině roku 2021 v souladu s metodikou programu Digitální Česko, který schválila vláda ČR svým usnesením ze dne 3. října 2018 č. 629, proběhl druhý benchmark veřejné správy³¹ za rok 2021. Ten navazoval na dříve provedený benchmark v roce 2018. Vedle mírného zlepšení v oblasti digitalizace byl mimo jiné konstatován velký nedostatek ICT odborníků z oblasti analýzy a architektury, neřízení ICT nákladů standardizovaným způsobem a nedostatečné sdílení unikátních znalostí a myšlenek mezi resorty.

Bylo identifikováno **21 % úřadů**, které nemají informační koncepcie, a tedy s nimi nepracují. Tím nenaplnují ustanovení vyhlášky č. 529/2006 Sb., o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy. Garantem této oblasti je Ministerstvo vnitra – odbor hlavního architekta eGovernmentu /OHA/, který se v rámci dodržování architektonických principů národní architektury veřejné správy ČR vyjadřuje k záměrům a projektům úřadu předkládaných vládě ČR. Absence informační koncepce úřadu však není důvodem pro zamítnutí jeho projektu ze strany OHA. Přehled projektů schválených OHA je uveden v následující tabulce č. 6.

V průběhu roku 2021 schválil OHA **138** ICT projektů za více než **13,6 mld. Kč** bez DPH. Nejvíce projektů bylo schváleno resortu MV. Nicméně od schválení projektu OHA k dokončení jeho realizace může uběhnout řada let.

Tabulka č. 6: Projekty schválené OHA v období 2016–2021

Rok posouzení	Počet předložených žádostí	Finanční objem podaných žádostí (v mld. Kč)	Souhlasné stanovisko OHA	Finanční objem schválených žádostí (v mld. Kč)
2016	119	–	115	19,1
2017	357	24,8	296	22,6
2018	106	14,8	88	10,7
2019	132	30,2	97	28,0
2020	210	18,1	180	15,8
2021	148	14,4	138	13,6

Zdroj: podklady OHA, MV; vlastní zpracování NKÚ.

Nejvýznamnějším finančním zdrojem digitalizace bude v nejbližších letech *Národní plán obnovy /NPO/*. Jedná se o vládou připravený plán reformy a investic České republiky, které budou realizovány s využitím prostředků v rámci evropského *Nástroje pro oživení a odolnost*. Z celkové částky **180 mld. Kč**³² je na podporu digitální transformace České republiky určeno **40 mld. Kč**³³. Z této částky bude na digitální transformaci veřejné správy alokováno přibližně **22 mld. Kč**³⁴.

31 Benchmark byl zaměřen na hodnocení úrovně řízení úřadu, schopnost a připravenost úřadu realizovat změny, způsob řízení ICT, financování, stav digitalizace a také na sběr požadavků, potřeb a nápadů. Zúčastnilo se 14 ministerstev a 20 vybraných ústředních správních úřadů. Podrobněji: Benchmark 2021 (gov.cz).

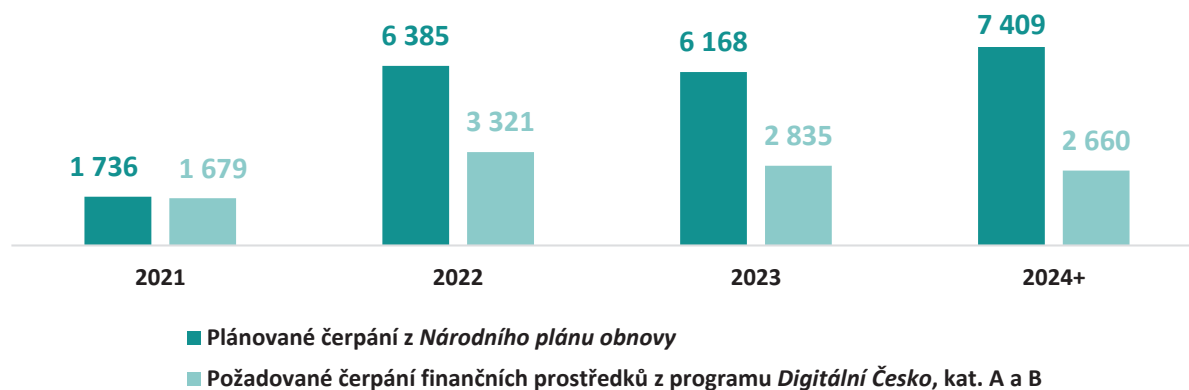
32 ČR bylo přiděleno 7,04 mld. €. Pro potřeby srovnání přepočteno jednotným kurzem 25,65 Kč/€ Ministerstva financí (pokyn GFŘ-D-54) na rok 2021.

33 Jedná se o 1,56 mld. €. Pro potřeby srovnání přepočteno jednotným kurzem 25,65 Kč/€ Ministerstva financí (pokyn GFŘ-D-54) na rok 2021.

34 Jde o pilíře 1.1 (digitální služby občanům a firmám), 1.2 (digitální systémy veřejné správy), 1.6 (zrychlení a digitalizace stavebního řízení) a 3.1 (inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace).

Druhým dokumentem, popisujícím dlouhodobý plán digitalizace společnosti, je vládní program *Digitální Česko*, probíhající od roku 2019. Ten v současnosti obsahuje téměř **800** digitalizačních záměrů v nej-různějším stavu přípravy a zajištění financování. Požadované čerpání peněžních prostředků programu *Digitální Česko* na záměry s podporou gesčního úřadu je v následujícím grafu porovnáno s plánovaným čerpáním z NPO.

Graf č. 12: Plánované čerpání na oblast digitalizace z *Národního plánu obnovy* a související finanční požadavky programu *Digitální Česko* (v mil. Kč)

Zdroj: databáze projektů *Digitální Česko*, stav k 25. 10. 2021, a *Národní plán obnovy*, stav k 8. 9. 2021; vlastní zpracování NKÚ.

Poznámka: Projekty kategorie A jsou v programu *Digitální Česko* vedeny jako dlouhodobě připravené a schválené v gesčním úřadu se zajištěným financováním. Projekty kategorie B jsou v programu *Digitální Česko* vedeny jako projekty s podporou gesčního úřadu, ale bez finančního nebo personálního krytí.

PŘED DIGITÁLNÍ TRANSFORMACÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY ČR STOJÍ ZÁSADNÍ VÝZVA, JAK V NADCHÁZEJÍCÍM OBDOBÍ ZAJISTIT ÚČELNÉ, HOSPODÁRNÉ A EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ ZDROJŮ Z NPO. NKÚ PROTO NA ZÁKLADĚ PŘEDEŠLÝCH ZJIŠTĚNÍ³⁵ UPOZORŇUJE NA RIZIKO NEDOKONČENÍ ROZSÁHLÝCH ICT PROJEKTŮ V PLÁNOVANÉM TERMÍNU A NUTNOST NÁSLEDNÉ IMPLEMENTACE DODATEČNÝCH ZMĚN PO JEJICH SPUŠTĚNÍ.

NKÚ v roce 2021 v oblasti ICT realizoval KA č. [20/07](#), kde prověřil, zda MZe a Státní zemědělský intervenční fond /SZIF/ vynakládaly peněžní prostředky na pořízení, provozování a rozvíjení ICT účelně a hospodárně. Kontrola se zaměřila zejména na využívání a fungování vybraných informačních systémů. MZe provozuje celkem **16 agendových informačních systémů** a průměrné roční výdaje vynakládané na ICT v letech 2016–2019 činily **453 mil. Kč**. SZIF provozuje **pouze jeden agendový informační systém** a jeho výdaje na ICT ve stejném období činily **750 mil. Kč**.

Z kontroly vyplynulo, že SZIF je silně závislý na hlavním dodavateli (platforma SAP) podpory provozu a rozvoje svého agendového informačního systému /IS SZIF/. Systém provádí velmi vysoké provozní náklady i vysoké jednotkové ceny externích IT specialistů. SZIF vynakládá na podporu jeho provozu a rozvoje více než 500 mil. Kč ročně, což je přibližně desetkrát více, než vynakládalo MZe na svůj finančně nejnáročnější informační systém. Nedostatků v oblasti IT zjistil NKÚ v kontrole také u MZe.

- NKÚ zjistil, že SZIF i MZe snižovaly počet odborných interních ICT pracovníků, klíčové pozice zastávali externí pracovníci, což znamenalo riziko v oblasti strategického řízení ICT. SZIF navíc nevytvořil a nevydal informační koncepci, čímž porušil zákon³⁶.

35 KA č. 16/02 – Peněžní prostředky určené na projekty informační podpory a na systémy operačního řízení složek integrovaného záchranného systému (KZ byl zveřejněn v částce 1/2017 *Věstníku NKÚ*); KA č. 16/26 – Výdaje na provoz a využití nemovitého majetku včetně výdajů na zajištění informační podpory související se správou, provozem a údržbou nemovitého majetku (KZ byl zveřejněn v částce 6/2017 *Věstníku NKÚ*); KA č. 17/03 – Zdravotnické informační systémy ve správě organizačních složek resortu zdravotnictví (KZ byl zveřejněn v částce 1/2018 *Věstníku NKÚ*); KA č. 17/22 – Realizace projektů v oblasti informačních a komunikačních technologií u Ministerstva práce a sociálních věcí (KZ byl zveřejněn v částce 1/2019 *Věstníku NKÚ*); KA č. 19/14 – Zavedení elektronické identifikace a zajištění elektronického přístupu ke službám veřejné správy (KZ byl zveřejněn v částce 4/2020 *Věstníku NKÚ*).

36 Ustanovení § 5a odst. 2 až 4 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.

- NKÚ dále prověřil přijatá opatření MZe ke zjištěným nedostatkům z předchozích kontrolních akcí³⁷ a zjistil, že MZe provedlo převod administrace národních zemědělských dotací /NZD/ z MZe na SZIF³⁸. V důvodové zprávě byl hrubý odhad na vytvoření softwarového nástroje na SZIF ve výši **20 mil. Kč** a odhad úspor (snížení nákladů MZe na podporu informačního systému národních dotací) ve výši **5 mil. Kč**. MZe však dosáhlo úspory v roce 2020 v celkové výši **pouze cca 1,3 mil. Kč** a naopak SZIF za stejné období vynaložil na úpravy IS spojené s převodem agendy NZD výdaje v celkové výši **28 mil. Kč**.

Výdaje na IS SZIF čtyřnásobně převyšovaly částku průměrného výdaje orgánů veřejné správy na ICT v přepočtu na jednoho zaměstnance.

NKÚ v kontrolách opakovaně upozorňuje na problém tzv. vendor lock-in, tedy smluvní nebo technické závislosti na velmi úzkém okruhu dodavatelů, v některých případech dokonce na jediném. To má za následek především:

- **vysoké náklady při nutnosti přechodu na nový IS i při přechodu stávajícího IS na novou podporovanou platformu;**
- **vysoké roční náklady na udržování morálně a technicky zastaralých informačních systémů v provozu.**

Organizační složky státu /OSS/ nejsou schopny získat a udržet vlastní IT specialisty a nevyužívají legislativní možnosti k jejich adekvátnímu finančnímu ohodnocení. Často proto dochází k prohlubování závislosti v oblasti ICT na dodavatelských firmách, které v řadě případů mají daleko detailnější znalosti o agendách a informačních systémech OSS, než mají interní ICT specialisté. Dalším zdrojem závislosti na dodavateli je i příliš vysoká míra přizpůsobení (customizace) standardního softwarového řešení, což vede k nemožnosti přejít k jinému dodavateli a prodražuje tak provoz i další rozvoj systému.

Dopady předešlých kontrol NKÚ v oblasti digitalizace

V roce 2021 monitoroval NKÚ stav svého doporučení z KA č. **19/14**³⁹, kterým bylo analyzovat potřeby občanů v oblasti eGovernmentu. MV provedlo v druhé polovině roku 2021 *Analýzu stavu znalostí občanů v oblasti eGovernmentu*. Rámcově byly v tomto materiálu identifikovány potřeby občanů včetně jejich poptávky po digitálních službách. Zásadní otázkou po ukončení analýzy zůstává prioritizace digitalizace agend a příslušných úkonů tak, aby skutečně odrážela potřeby občanů zejména s ohledem na četnost fyzické interakce se státem při řešení životních situací.

Z uvedené analýzy mj. vyplývá značný nárůst používání *Portálu veřejné správy* a dalších nástrojů eGovernmentu (datové schránky, e-OP, *Portál občana*) a zásadní nárůst znalostí občanů v oblasti eGovernmentu. Elektronickou komunikaci se státem již řada lidí bere jako samozřejmost, stejně jako možnost se na úřad objednat předem. Akcentována je rovněž potřeba přístupu k informacím a službám kdykoli a odkudkoli.

37 KA č. 12/04 – *Hospodaření s majetkem a s peněžními prostředky státu při realizaci projektů v oblasti informačních a komunikačních technologií na Ministerstvu zemědělství* (KZ byl zveřejněn v částce 1/2013 *Věstníku NKÚ*); KA č. 18/08 – *Peněžní prostředky vynakládané na podpory v sektoru živočišné výroby* (KZ byl zveřejněn v částce 3/2019 *Věstníku NKÚ*).

38 Na základě zákona č. 208/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů.

39 Kontrola byla zaměřena na realizaci systému elektronické identifikace a *Portálu občana*. Oba tyto nové nástroje eGovernmentu byly spuštěny v roce 2018 a jejich smyslem je umožnit občanům snazší přístup k digitálním službám orgánů veřejné správy. Na základě kontroly stanovil NKÚ celkem 9 opatření, přičemž jedním z nich bylo provedení analýzy potřeb občanů v oblasti eGovernmentu a jejich poptávky po digitálních službách. Splnění tohoto opatření považuje NKÚ za klíčové pro další rozvoj eGovernmentu.

4.2 PODPORA PODNIKÁNÍ

Podnikatelský sektor patří mezi nejdůležitější zdroje hospodářského růstu a růstu tuzemské ekonomiky. Poskytování peněžních prostředků formou dotací, návratných finančních výpomocí, úvěrů, investičních pobídek nebo dalších finančních nástrojů do podnikatelského sektoru tak má za cíl přispět k celkovému rozvoji státu a zvýšení jeho konkurenceschopnosti. V této oblasti NKÚ v roce 2021 dokončil dvě kontrolní akce zaměřené na:

- investiční pobídky určené na podporu tuzemských a zahraničních investorů (KA č. [20/13](#));
- podpory malým a středním podnikatelům na poradenství, marketing a vzdělávání a na opatření v souvislosti s nákladem covid-19 poskytované z operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost* pro programové období 2014–2020 /OP PIK/ (KA č. [20/20](#)).

NKÚ při KA č. [20/13](#) prověřil postup MPO a Agentury CzechInvest při poskytování investičních pobídek určených zahraničním a tuzemským subjektům, deklarované přínosy pobídek a jejich vyhodnocování. Investiční pobídky jsou v ČR poskytovány od roku 1998, přičemž od roku 2000 je jejich poskytování upraveno zákonem o investičních pobídkách⁴⁰. Od roku 2000 do konce září 2020 MPO přislíbilo **955** investičních pobídek. Na investičních pobídkách příjemci od roku 2000 do konce roku 2019 vyčerpali více než **75 mld. Kč**. Nejvíce peněžních prostředků, tj. více než **64 mld. Kč**, čerpali na investiční pobídky formou slevy na dani z příjmů (**85 %**).

Pobídky měly kromě podpory hospodářského rozvoje přispět ke snížení nezaměstnanosti či k odstranění rozdílů mezi rozvinutými a méně rozvinutými regiony ČR. Přestože v letech 2015 až 2019 v ČR postupně klesala míra nezaměstnanosti, počet příslibů investičních pobídek neklesal, dokonce do roku 2018 rostl. Naprostá většina investičních pobídek (96 %) směřovala v letech 2012 až 2020 do zpracovatelského průmyslu, a to na investice bez povinnosti vytvářet vyšší přidanou hodnotu. Podmínka, že projekt musí mít vyšší přidanou hodnotu, např. zaměstnat osoby s vyšší kvalifikací, provádět výzkum nebo spolupracovat s výzkumnou institucí, byla do zákona doplněna až v září 2019. Zájem o pobídky pak výrazně klesl.

*Snížený zájem o pobídky dokládá fakt, že během prvního roku od zavedení povinnosti realizovat vyšší přidanou hodnotu obdržela agentura CzechInvest **11 žádostí** o investiční pobídky. V předchozích letech přijímala průměrně **75 žádostí ročně**.*

- Od roku 2014 nechávalo MPO na základě požadavku Evropské komise zpracovávat hodnocení poskytnutých investičních pobídek externí společnost. Zpracovaná hodnocení neobsahovala naplnění jednotlivých dílčích cílů, např. skutečný počet nově vzniklých pracovních míst nebo jaký vývozní potenciál měly podpořené společnosti. Na druhé straně MPO pro hodnocení nezajistilo kompletní data od všech příjemců. MPO také nesledovalo ani nevyhodnocovalo dopad investičních pobídek na ostatní podnikatele pobídkami nepodpořené. Dále NKÚ poukázal na to, že MPO nemusí sledovat dodatečné náklady státu, které pobídky provázejí, ani je nezapočítává do výdajů na tyto pobídky. Jde například o náklady na budování infrastruktury u průmyslových zón, ve kterých působí podpořené společnosti, nebo o náklady na posílení policie v souvislosti se zaměstnáváním cizinců v těchto zónách.

I PŘES VÝZNAMNÝ OBJEM POSKYTNUTÝCH INVESTIČNÍCH POBÍDEK NEMÁ MPO PŘEHLED, JAK KONKRÉTNĚ POBÍDKY PŘÍSPĚLY K HOSPODÁŘSKÉMU ROZVOJI NEBO KE SNÍŽENÍ NEZAMĚSTNANOSTI NA ÚZEMÍ ČR.

MPO se v návaznosti na doporučení NKÚ zavázalo, že bude:

- využívat možnosti dané zákonem a vyzve přímo příjemce k poskytování údajů o stavu realizace investičních akcí;
- v rámci kontrol investičních pobídek na místě zjišťovat skutečný stav vytvořených pracovních míst a výše investic, případně další ekonomické ukazatele za účelem vyhodnocení dopadů investičních pobídek.

NKÚ při KA č. [20/20](#) prověřil, zda poskytování a užití peněžních prostředků z OP PIK určených malým a středním podnikům na poradenství, marketing, vzdělávání a na opatření v souvislosti s nákazou covid-19 bylo účelné a hospodárné. MPO v letech 2015–2020 podpořilo 1 047 projektů v celkovém objemu přesahujícím **2,3 mld. Kč**, z toho 107 projektů v souvislosti s pandemií covidu-19 v objemu **491 mil. Kč**.

Poskytování podpory z OP PIK je problematické a není prokazatelné, jakou měrou přispívá k plnění jeho cílů. MPO při měření dosažených cílů podpory vztahovalo sledované ukazatele ke všem ekonomicky aktivním podnikům, ačkoliv podpořeno z nich bylo jen 1 promile. Tudíž ukazatele nemohly mít vypovídací hodnotu o přínosu podpory. Dopad podpory na celý sektor tak bude zanedbatelný. MPO navíc nebude schopno vyhodnotit přínos poskytované podpory ani naplnění stanovených cílů. NKÚ zjistil, že některé hodnoty cílových ukazatelů rostly i bez příspěví podpory nebo naopak jejich hodnota i přes poskytování podpory klesala. V rámci kontroly vyhodnotil NKÚ rovněž riziko nevhodnosti u interních projektů zajišťovaných příspěvkovou organizací CzechTrade.

*U interních projektů realizovaných agenturou CzechTrade bylo vynaloženo téměř **65 mil. Kč** na výdaje samotné agentury, což představovalo téměř **polovinu** výdajů vyplacených na realizované projekty. V rámci těchto projektů měla agentura zajistit MSP účast na veletrzích a výstavách v zahraničí.*

- U programu podpory *Marketing* se ukazatel výsledku stále zhoršoval, přestože vyplacená částka přesáhla **701 mil. Kč**. Není prokazatelné, zda a jak podpora naplnila stanovený cíl, kterým je zvýšení exportu a mezinárodní expanze MSP. Naopak hodnoty ukazatelů u programu podpory *Poradenství* rostly v letech 2015 až 2019 bez jakéhokoliv vlivu poskytnuté podpory. MPO totiž připravovalo I. výzvu čtyři roky, a tak první projekty příjemci podpory realizovali až v roce 2019. O podporu projevilo zájem **pouze 27 žadatelů**, na jejichž projekty bylo proplaceno jen **239 tis. Kč**. U podpory určené na budování školicích středisek MPO nesledovalo, zda jsou střediska dostatečně využita ke stanovenému účelu, což bylo jednou ze závazných podmínek. Přitom pokud by MSP tyto podmínky nesplnily, měly dotaci vrátit. MPO až v průběhu kontroly NKÚ zavedlo pro příjemce povinnost předkládat přehled o využitosti školicího střediska.
- NKÚ též prověřil peněžní prostředky z programů, které byly zaměřeny na vývoj inovací, materiálů a technologií pro boj s covidem-19, jako je výroba ochranných prostředků, likvidace infekčního materiálu či sdílení znalostí s výzkumnou sférou. Vzhledem k absenci vhodných ukazatelů nebude MPO schopno vyhodnotit, zda poskytnutá podpora splnila stanovený účel a jak pomohla v boji s pandemií.

MPO NEBYLO SCHOPNO VYHODNOTIT, JAKÝ MĚLA PODPORA VLIV NA PLNĚNÍ STANOVENÝCH CÍLŮ ANI JAKÉ MĚLA PŘÍNOSY PRO MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKATELE. TEDY ZDA ZLEPŠILA KONKURENCESCHOPNOST MSP NA ZAČÁTKU PODNIKÁNÍ, USNADNILA PŘÍSTUP NA ZAHRANIČNÍ TRHY A ROZŠÍŘILA MOŽNOSTI PRO VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ.

Již v předchozích letech NKÚ v rámci svých kontrol⁴¹ podpory poskytované z OP PIK opakovaně upozorňoval na nedostatky v systému jejího řízení a realizace. Cíle podpory byly obecné a obtížně vyhodnotitelné. Přínosy podpory pro podnikání nebyly sledovány nebo nebyly průkazné. Podpora velkých investorů a průmyslových zón z národních prostředků přinášela malým podnikům problémy v podobě ztráty zaměstnanců a odbytu. Současně nebyla řešena související infrastruktura, jako jsou služby, bydlení či dopravní infrastruktura. Podporovány byly zóny na zelené louce, přičemž o podporu brownfieldů nebyl zájem.

41

KA č. 18/01 – *Podpora podnikatelských nemovitostí a podnikatelské infrastruktury* (KZ byl zveřejněn v částce 6/2018 *Věstníku NKÚ*);KA č. 18/06 – *Podpora rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace poskytovaná z operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost* (KZ byl zveřejněn v částce 1/2019 *Věstníku NKÚ*);KA č. 19/15 – *Podpora rozvoje vysokorychlostního přístupu k internetu poskytovaná z operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost* (KZ byl zveřejněn v částce 3/2020 *Věstníku NKÚ*).

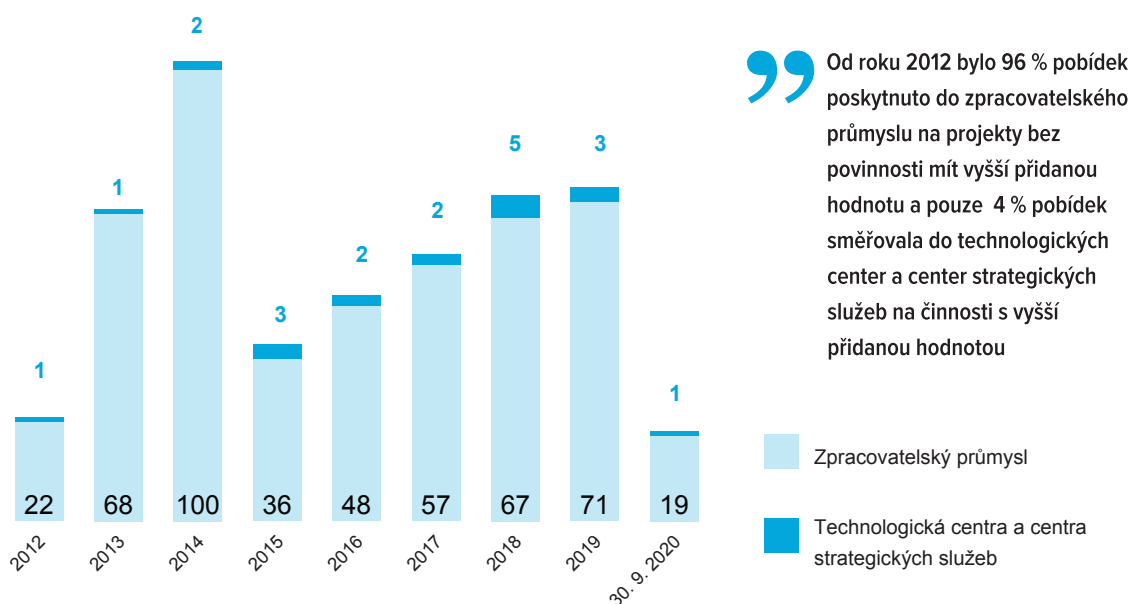

MPO dlouhodobě nevyhodnocovalo prokazatelné přínosy poskytovaných podpor podnikání

V OBDOBÍ 2000–2019 STÁT POSKYTL SOUKROMÝM FIRMÁM INVESTIČNÍ POBÍDKY V HODNOTĚ PŘES 75 MLD. KČ, ANIŽ BY VYHODNOCOVAL JEJICH SKUTEČNÝ PŘÍNOS PRO ROZVOJ ČR

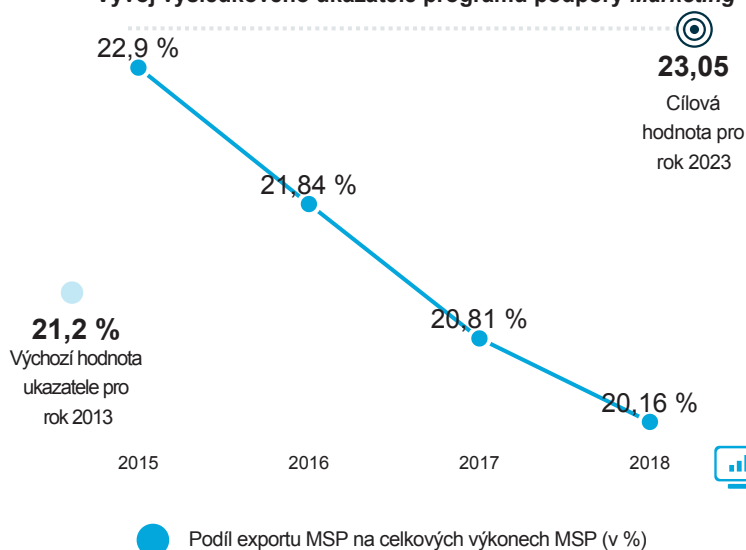
Počet platných rozhodnutí o příslibu investiční pobídky

PODPORA MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ PŘESÁHLA DVĚ MILIARDY, A PŘESTO SE HODNOTY VÝSLEDKOVÝCH UKAZATELŮ VYVÍJELY NEZÁVISLE NA VYPLACENÉ PODPĚŘE

Vývoj výsledkového ukazatele programu podpory *Marketing*

Podpora poskytnutá malým a středním podnikům v rámci programu podpory *Marketing* zatím nepřinesla očekávané navýšení výsledkového ukazatele. Naopak tento ukazatel od roku 2015 i přes poskytovanou podporu souvisle klesal a dostal se tak až pod výchozí stav

4.3 DOPRAVA

Plánování, příprava a výstavba dopravní infrastruktury je dlouhodobý proces a na jejím rozvoji do značné míry závisí hospodářský rozvoj i konkurenceschopnost České republiky. Plnění strategických záměrů v této oblasti je jednou ze základních úloh státu. V souladu s politikou EU sílí i v ČR snaha o růst takových způsobů dopravy, které jsou šetrné k životnímu prostředí, kam bezesporu patří cyklistická doprava i elektromobilita. NKÚ se na tuto problematiku opakovaně zaměřuje s cílem odhalit příčiny problémů a tím pomoci k účinnému rozvoji a udržitelnosti dopravní infrastruktury.

V roce 2021 NKÚ dokončil následující kontrolní akce, ve kterých prověřil:

- výstavbu, údržbu a opravy cyklistické infrastruktury (KA č. [20/11](#));
- podporu využívání městské veřejné hromadné dopravy v elektrické trakci (KA č. [20/14](#)).

V ČR je cyklistika málo rozvinutou formou dopravy, nicméně jízda na kole je jednou z nejoblíbenějších forem rekreace a sportu. Český stát se zavázal k podpoře cyklistické dopravy a k budování cyklostezek v programovém dokumentu *Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky pro léta 2013–2020 /Cyklostrategie 2020/*. NKÚ při KA č. [20/11](#) prověřil plnění záměrů tohoto dokumentu, ale také odstranění nedostatků nalezených při předchozích kontrolních akcích č. **03/23**⁴² a č. **11/14**⁴³.

Záměry Cyklostrategie 2020 nebyly plněny. Ve sledovaném období 2013–2020 byly z peněžních prostředků státu a EU v rámci různých programů využity 3 mld. Kč na rozvoj cyklistické infrastruktury, z toho 1,8 mld. Kč z fondů EU. Kontrola NKÚ poukázala na to, že MD, MMR a SFDI jako poskytovatelé podpory nemají souhrnný přehled o průběhu výstavby ani o skutečném využití cyklistické infrastruktury. Jejich spolupráce s kraji a obcemi, do jejichž působnosti péče o cyklistickou infrastrukturu spadá, byla nedostatečná. NKÚ v předchozí KA č. **11/14 konstatoval, že MD stanovilo obecné priority, cíle a obecná opatření pro rozvoj cyklistické dopravy. Nedostatky zjištěné NKÚ již v roce 2012 neodstranilo a jejich příčiny nevyhodnotilo.**

- Dále NKÚ zjistil, že nebyl splněn úkol uložený ministru dopravy v usnesení vlády⁴⁴, a to stanovení závazných cenových normativů, jelikož SFDI má stanoveny pouze nezávazné cenové normativy a MMR je nemá stanoveny vůbec. Absence závazných normativů měla za následek to, že se výrazně lišily jednotkové ceny cyklostezek u kontrolovaných projektů. Navíc u nich převládala finančně náročná řešení, ačkoli dle Cyklostrategie 2020 měly být preferovány méně nákladné cyklostezky. U 94 kontrolovaných projektů z 327 projektů podpořených z rozpočtu SFDI se finanční náročnost pohybovala ve velmi širokém rozmezí od **746 Kč/m²** do **12,7 tis. Kč/m²**, resp. od **1,5 mil. Kč/km** do **31 mil. Kč/km**. Ceny devíti lávek financovaných z rozpočtu SFDI se pohybovaly od **22 tis. Kč/m²** do **85 tis. Kč/m²**. U vzorku 67 projektů financovaných z IROP činila průměrná cena o cca **20 % více** než v případě vzorku cyklostezek financovaných z rozpočtu SFDI.

MD za implementaci Cyklostrategie 2020 uhradilo 2,4 mil. Kč. Výstupy implementace měly být zpřístupněny na webových stránkách⁴⁵. Webové stránky nebyly funkční anebo neobsahovaly výstupy implementace. Využití výstupů implementace MD neobjasnilo.

42 KA č. 03/23 – *Hospodaření s majetkem státu Státním fondem dopravní infrastruktury* (KZ byl zveřejněn v částce 2/2004 *Věstníku NKÚ*).

43 KA č. 11/14 – *Peněžní prostředky určené na výstavbu a údržbu cyklistické infrastruktury* (KZ byl zveřejněn v částce 1/2012 *Věstníku NKÚ*).

44 Usnesení vlády ČR ze dne 4. července 2012 č. 493, ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 11/14 – *Peněžní prostředky určené na výstavbu a údržbu cyklistické infrastruktury*.

45 Viz www.cyklostrategie.cz, www.cyklokonference.cz a www.cyklodoprava.cz.

MD, MMR A SFDI VYNALOŽILY NA BUDOVÁNÍ A UDRŽOVÁNÍ CYKLISTICKÉ INFRASTRUKTURY ZNAČNÉ PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY, ANIŽ BY DOSTATEČNĚ ZAJISTILY JEJÍ ÚČELNÉ, HOSPODÁRNÉ A EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ. STÁT NAVÍC NEMÁ PŘEHLED O CELKOVÉM STAVU CYKLISTICKÉ INFRASTRUKTURY ANI O JEJÍM SKUTEČNÉM VYUŽITÍ.

Městská hromadná doprava /MHD/ má v ČR dlouholetou tradici. Vzhledem k zhoršování kvality ovzduší ve městech, které je do značné míry způsobováno automobilovou dopravou, je podporována výstavba a modernizace systémů městské a příměstské dopravy na drážním principu. NKÚ při KA č. [20/14](#) prověřil pro období 2015 až 2020 podporu na výstavbu a modernizaci MHD v elektrické trakci, tedy tramvají, trolejbusů a metra. Jednalo se o kontrolu prostředků EU poskytovaných z operačního programu *Doprava 2014–2020* prostřednictvím specifického cíle 1.4 – *Vytvoření podmínek pro zvýšení využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakci*.

NKÚ poukázal na to, že investované peněžní prostředky přispívají pouze k částečnému plnění cílů, jejich přínos je však obtížně vyhodnotitelný. MD nenastavilo vhodné ukazatele pro hodnocení podpory, neboť sledovalo ukazatele, které hodnotí výstupy pouze z hlediska technických parametrů⁴⁶. MD informace o plnění cílů a očekávaných přínosech po příjemcích podpory, zpravidla dopravních podnicích, nepožadovalo a způsob hodnocení si teprve ujasňuje. MD tak neplnilo povinnost kontinuálně sledovat a vyhodnocovat účelnost a efektivnost vynakládaných peněžních prostředků, tedy povinnost danou správcí rozpočtové kapitoly rozpočtovými pravidly a zákonem o finanční kontrole.

- Z celkových **11,7 mld. Kč** určených pro zvýšení využívání MHD v elektrické trakci bylo proinvestováno pouze **7,8 mld. Kč (66 %)**. Důvodem byl počáteční nedostatek připravených kvalitních projektů a skutečnost, že pro první výzvu k předkládání projektů uvažovalo MD s alokací **5 mld. Kč** na výstavbu metra trasy D, kde se však příprava zpozdila. Ostatní městské aglomerace v druhé výzvě již nebyly schopny volné prostředky využít. V důsledku nedočerpání alokace vzniklo riziko, že podpora nepřispěla v maximální možné míře k naplnění cíle strategie *Evropa 2020*, ze které vycházel operační program *Doprava 2014–2020*.

*Počet nově registrovaných silničních vozidel v loňském roce vzrostl o **221 212** vozidel na celkových **8 558 529**. Za posledních 10 let se stáří evidovaného vozového parku zvýšilo o **více než tři roky** na celkový průměr téměř **19 let**.⁴⁷*

MD NEBUDE MOCI PROSTŘEDNICTVÍM NASTAVENÝCH UKAZATELŮ VYHODNOTIT ÚČELNOST VYNALOŽENÝCH PROSTŘEDKŮ. TEDY ZDA DOŠLO VLIVEM PODPORY KE ZVÝŠENÍ VYUŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉ HROMADNÉ DOPRAVY NA ÚKOR AUTOMOBILOVÉ DOPRAVY, ZDA SE SNÍŽILY EMISE ŠKODLIVÝCH LÁTEK A ZDA BYLY V DŮSLEDKU PODPORY ZKVALITNĚNY A ZRYCHLENY SPOJE A USPOKOJENY PŘEPRAVNÍ POTŘEBY VE MĚSTECH.

⁴⁶ Technické parametry zahrnovaly např. naplnění očekávaného počtu nových zařízení nebo délku nových tratí v kilometrech.

⁴⁷ Viz: <https://portal.sda-cia.cz/stat.php?v#rok=2021&mesic=12&kat=stav&vyb=&upr=&obd=m&jine=false&lang=CZ&str=vpp>.

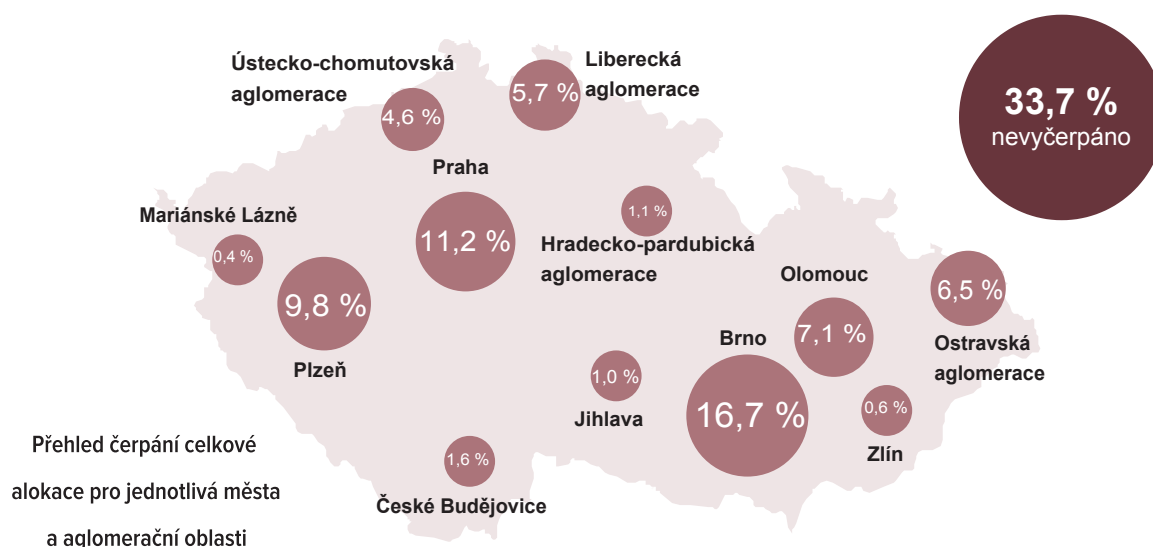
Rozvoj dopravní infrastruktury i nadále **brzdily chyby ve strategickém a finančním řízení** včetně absence sledování efektivity vynakládání peněžních prostředků

MÍRA ČERPÁNÍ PODPORY Z EU NA MHD V ELEKTRICKÉ TRAKCI BYLA NÍZKÁ ZEJMÉNA KVŮLI NEPŘÍPRAVENOSTI KVALITNÍCH PROJEKTŮ I ZPOŽDĚNÍ VÝSTAVBY METRA TRASY D

Celková alokace

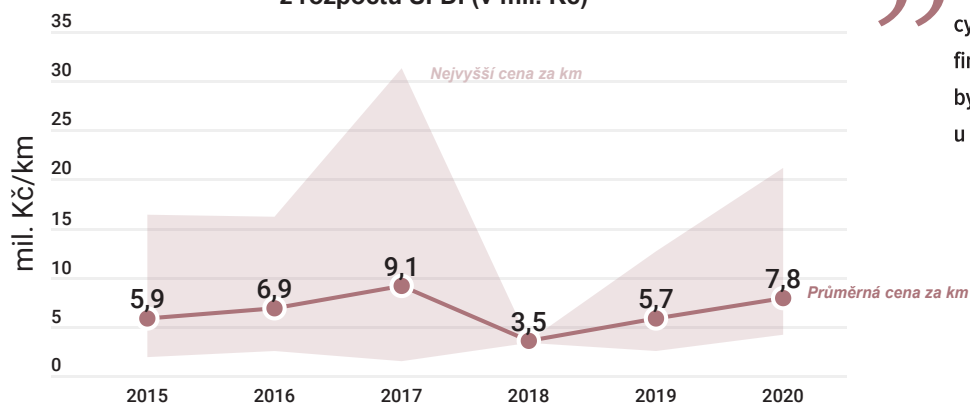
11,7 mld. Kč

U KONTROLOVANÝCH PROJEKTŮ CYKLOSTEZEK PŘEVládALA FINANČNĚ NÁROČNÁ ŘEŠENÍ A Z DŮVODU ABSENCE NORMATIVŮ SE JEDNOTKOVÉ CENY CYKLOSTEZEK VÝRAZNĚ LIŠILY

Rozptyl jednotkových cen za kilometr cyklostezek spolufinancovaných z rozpočtu SFDI (v mil. Kč)

Dopady dříve provedených kontrol v oblasti dopravy

NKÚ v KA č. **19/10**⁴⁸ poukázal na absenci jednotného systému evidence mostů, který by obsahoval aktuální, úplné a věrohodné informace o jejich skutečném stavu a závadách. MD informovalo vládu o tom, že všechna opatření byla splněna nebo jsou průběžně plněna, vyjma opatření směřujícího k přijetí vyhlášky o evidenci pozemních komunikací k 1. 1. 2022. NKÚ upozorňuje, že MD od roku 2007 nadále neplní svou zákonnou povinnost vést centrální evidenci pozemních komunikací⁴⁹ a dosud nevydalo ani příslušný prováděcí předpis. Jednotný systém evidence mostů i nadále neexistuje. Stav plnění a účinnost ostatních opatření směřujících k odstranění zjištěných nedostatků bude možno prověřit až následnou kontrolou.

48 KA č. 19/10 – *Opravy a údržba silničních mostů* (KZ byl zveřejněn v části 4/2020 *Věstníku NKÚ*).

49 Ustanovení § 29a zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

4.4 VNITŘNÍ BEZPEČNOST A OBRANA

Posilování obranyschopnosti a vnitřní bezpečnosti patří mezi klíčové priority každé vlády. Vláda se proto například v programovém prohlášení z června roku 2018 mj. zavázala navyšovat rozpočet na obranu s cílem dosáhnout podílu **1,4 %** na HDP do roku 2021 a současně zdůrazňovala nezbytnost vazby peněžních prostředků státu na dobře připravené a racionální akviziční projekty. Transparentní výběrová řízení měla vést k modernizaci letectva a pozemních sil včetně dělostřelectva. Tento úkol se však zcela splnit nepodařilo, neboť nedošlo k realizaci některých klíčových investičních projektů nutných k posílení obranyschopnosti a splnění závazků vůči NATO (např. nová pásová bojová vozidla pěchoty). Prioritou vnitřní bezpečnosti je zejména zajištění veřejného pořádku v ČR, např. snahou o výrazné omezení všech forem nelegální migrace a s ní spojených nelegálních aktivit, zvyšováním profesionality a zkvalitňováním činnosti bezpečnostních složek ČR nebo zvyšováním připravenosti na krizové stavy.

V roce 2021 ukončil NKÚ v oblasti vnitřní bezpečnosti a obrany čtyři kontrolní akce, jejichž předmětem byly:

- peněžní prostředky státu vynakládané na plnění vybraných cílů migrační politiky České republiky (KA č. [20/10](#));
- majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Správa státních hmotných rezerv, (KA č. [21/04](#));
- majetek a peněžní prostředky státu určené na zajištění činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů (KA č. [20/27](#));
- majetek a peněžní prostředky státu určené na zajištění činnosti Vojenského zpravodajství České republiky (KA č. **20/29**).

V oblasti vnitřní bezpečnosti patří mezi hrozby také negativní aspekty mezinárodní migrace. Proto je úkolem státu přijímat účinná opatření pro podporu řízené legální migrace, minimalizovat nelegální migraci a zajistit účinnou ochranu státních hranic v rámci schengenského prostoru. NKÚ při KA č. [20/10](#) prověřil, zda MV, Správa uprchlických zařízení MV /SUZ/ a vybraní příjemci podpory vynakládali peněžní prostředky státu a EU na plnění vybraných cílů migrační politiky ČR účelně, hospodárně a efektivně. Na migrační politiku v letech 2017–2019 vynaložilo MV téměř **6 mld. Kč**. V kontrole byly prověřeny projekty, na které bylo vynaloženo **556,6 mil. Kč** a byly zaměřeny např. na aktivity na ochranu hranic EU, podporu azylového systému, začlenění cizinců do společnosti a pomoc státům pod silnými migračními tlaky.

NKÚ v rámci kontroly zjistil, že i když peněžní prostředky státu vynaložené v programech migrační politiky přispívaly k plnění stanovených cílů v této oblasti, byl jejich přínos obtížně vyhodnotitelný. MV totiž v koncepčních i programových dokumentech stanovilo cíle pouze obecně, bez měřitelných ukazatelů pro vyhodnocení přínosů poskytnuté podpory. U kontrolovaných projektů dokonce MV ani nepožadovalo, aby příjemci hodnotili jejich výsledky a přínosy. Nastavené monitorovací ukazatele projektů vypovídaly v mnoha případech pouze o výstupech, nikoli o výsledcích projektu. V rámci kontroly vybraných projektů NKÚ zjistil též nedostatky, které snižují účelnost, hospodárnost a efektivnost vynakládaných peněžních prostředků státu, přičemž většinu z nich mělo MV identifikovat již ve fázi hodnocení návrhů a výběru projektů k podpoře.

*MV u projektů zaměřených na financování center na podporu integrace cizinců nesledovalo průměrnou výši nákladů na jednoho klienta ani neporovnávalo tyto hodnoty mezi jednotlivými příjemci. Tyto náklady se např. v případě výuky českého jazyka pohybovaly od **2 600 Kč** do **6 700 Kč**.*

- NKÚ **9 z 27** kontrolovaných projektů vyhodnotil jako omezeně efektivní či omezeně účelné. Například pořízení dvou speciálních aut vybavených termovizní technikou za **15 mil. Kč** pro ochranu mezinárodních letišť nebylo pro ČR nezbytné, neboť v té době bylo jen minimálně využíváno pět starších vozidel. Policie ČR je používala v průměru pouze dvakrát měsíčně. NKÚ proto projekt vyhodnotil jako omezeně účelný i omezeně efektivní. NKÚ dále poukázal na nedostatečně připravený projekt rekonstrukce objektu v Havířově, který slouží pro ubytování žadatelů o mezinárodní ochranu. Zde totiž SUZ jako příjemce podcenila přípravu projektu a podhodnotila odhad předpokládaných výdajů. Cena rekonstrukce dosáhla v době kontroly **57 mil. Kč**, což představovalo více než dvojnásobek původního rozpočtu. U tohoto projektu navíc SUZ nezdůvodnila potřebu realizace projektu a nedoložila nezbytnost navýšení existující kapacity. Ta byla v době podání žádosti o podporu využita nejvýše z **68 %**, přesto MV tento projekt schválilo. V následujících letech dosahovalo využití kapacity zařízení většinou okolo **50 %**. NKÚ proto projekt vyhodnotil jako omezeně účelný i omezeně efektivní.

MV SELHÁVALO PŘI IDENTIFIKACI NEÚČELNÉHO, NEHOSPODÁRNÉHO A NEEFECTIVNÍHO POUŽITÍ PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ STÁTU ZE STRANY PŘÍJEMCŮ. Z PROJEKTŮ URČENÝCH NA MIGRACI V CELKOVÉ VÝŠI 852 MIL. Kč VYHODNOTIL NKÚ JAKO OMEZENĚ EFEKTIVNÍ ČI OMEZENĚ ÚČELNÉ PROJEKTY V CELKOVÉ VÝŠI 348 MIL. Kč.

Na základě zjištěných nedostatků se MV zavázalo k přijetí řady opatření:

- **Vytvoření systému pro vyhodnocování efektivity peněžních prostředků státu vynaložených v oblasti migrační politiky, např. MV zpracuje soubor hodnotících nástrojů, které umožní průběžně sledovat a hodnotit průběh, efektivitu a zpětnou vazbu *Státního integračního programu*.**
- **Projekty v oblasti migrace spolufinancované z fondů EU by měly nově obsahovat sadu ukazatelů, včetně rozdělení na ukazatele výstupu a výsledku. Tím by mělo dojít k lepšímu získávání zpětné vazby od účastníků projektů a snadnějšímu hodnocení naplnění cílů projektů.**
- **MV také schválilo řadu změn dokumentů k programu *Pomoc na místě*, což by mělo odstranit nedostatky zjištěné NKÚ především v nejednotnosti nastavených podmínek projektů.**

Kromě prověřování činností tzv. silových resortů podrobil NKÚ v roce 2021 kontrole i finančně menší kapitoly SR, konkrétně Správu státních hmotných rezerv /SSHR/ a Generální inspekci bezpečnostních sborů /GIBS/.

NKÚ v KA č. 21/04 prověřil, zda SSHR nakládá s majetkem a peněžními prostředky státu hospodárně, v souladu s právními předpisy a s ohledem na náležitou přípravu opatření pro krizové stavy a zajištění státních hmotných rezerv. NKÚ zjistil nedostatky v oblasti přípravy opatření pro krizové stavy a zajištění státních hmotných rezerv. SSHR disponovala od dubna 2017 do června 2021 nouzovými zásobami ropy a ropných produktů v nižší výši, než požadovala EU. Za neplnění stanoveného limitu zásob ropy a ropných produktů, jehož výše je přímo úměrná stavu ekonomiky, hrozí ČR sankce ze strany EU. Navíc v kontrolovaném období 2016–2021 státní hmotné rezervy neobsahovaly zásoby nízkosírné ropy, kterou zpracovává jedna ze dvou rafinérií v ČR.⁵⁰

- Část nouzových zásob ropných produktů skladovala SSHR do roku 2017 na území SRN u soukromé právnické osoby, v důsledku jejíž insolvence bylo zpochybněno vlastnické právo ČR. Přestože se SSHR nakonec podařilo přemístit zásoby motorové nafty zpět do ČR, probíhaly v době kontroly NKÚ v této záležitosti soudní spory. Dále v souvislosti s nedostačujícími nouzovými zásobami ropy a ropných produktů poukázal NKÚ na to, že i přes návrh SSHR (v době nízkých cen těchto komodit v roce 2020) vláda ČR neučinila strategické rozhodnutí, které by určilo konkrétní produkt pro nákup ve vazbě na strategické priority ČR v oblasti energetické bezpečnosti, a nákup tudíž nebyl realizován. SSHR též nenaplněovala minimální limity definované MZe u pěti z devíti druhů základních potravin. To bylo částečně způsobeno nezájmem trhu a částečně omezením vyplývajícím z aktuální legislativy⁵¹, která nepřipouští jinou formu pořízení zásob než jejich nákup do majetku státu. Proto SSHR připravila novelu zákona, jejíž součástí je

Výdaje na zajištění návratu zásob ropných produktů ze SRN do ČR a související soudní spory překročily částku 124 mil. Kč a tato částka není konečná. Navíc se část zásob v SRN ztratila.

⁵⁰ Dle NKÚ v důsledku absence nízkosírné ropy v nouzových zásobách hrozí riziko, že by rafinérie v Kralupech nad Vltavou nebyla schopna využít nouzové zásoby ropy bez zásadní technologické úpravy, která je časově náročná a přináší s sebou výrazné finanční náklady. Dle NKÚ by SSHR doplněním nouzových zásob o zásoby nízkosírné ropy na základě strategického rozhodnutí vlády ČR o pořízení uvedené komodity toto riziko eliminovala a zároveň by zvýšila svou připravenost na řešení mimořádných situací.

⁵¹ Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv.

vytvoření podmínek pro nový způsob pořizování státních hmotných rezerv, a to formou jejich rezervace u vlastníka (vláda však dosud novelu neprojednala).

STÁT NEPLNIL POŽADOVANÝ LIMIT NOUZOVÝCH ZÁSOB ROPY A ROPNÝCH PRODUKTŮ ANI NĚKTERÝCH ZÁKLADNÍCH POTRAVIN, COŽ MŮŽE V BUDOUCÍCH LETECH OHROZIT PŘIPRAVENOST ČR NA KRIZOVÉ STAVY.

Cílem kontroly č. [20/27](#) bylo prověřit, zda výdaje GIBS byly realizovány v souladu s právními předpisy, a ověřit, zda má nastaven systém pro hospodárné a účelné hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu.

GIBS neekonomicky a neúčelně hospodařila s peněžními prostředky státu především v personální oblasti. Ve vyhodnocování stavu služebních aut, tvorbě rozpočtu a využívání nemovitostí pak GIBS nepostupovala v souladu s právními předpisy. GIBS také neprovedla účinná opatření k nápravě nedostatků z předcházející kontroly MF. Na základě zjištěných skutečností NKÚ vyhodnotil, že GIBS měla v kontrolovaném období pouze omezeně funkční vnitřní kontrolní systém.

- Výdaje GIBS v roce 2020 činily **448 mil. Kč**, což je o **60 %** více, než byl předpoklad při jejím vzniku⁵². GIBS v roce 2017 požádala vládu o navýšení peněžních prostředků státu na nová systemizovaná místa a navýšení stávajících platových prostředků. Zdůvodnila to mimo jiné potenciálním nárůstem její činnosti. Ze statistik, které však NKÚ předložila, nevyplývá obsazenost nových systemizovaných míst ani nárůst činností. Přidělené peněžní prostředky státu navíc použila z části na odměny stávajícím příslušníkům a zaměstnancům, což NKÚ vyhodnotil jako neekonomický a neúčelný výdaj. Přestože GIBS vyplácela v kontrolovaném období jedny z nejvyšších průměrných platů ve veřejném sektoru (průměrný plat příslušníků GIBS v roce 2020 činil **71 556 Kč**), docházelo k vysoké fluktuaci jejích zaměstnanců, zejména příslušníků. To způsobilo mj. razantní růst vypláceného výsluhového příspěvku z **13,5 mil. Kč** v roce 2017 na **42 mil. Kč** v roce 2020.
- GIBS nečerpala peněžní prostředky státu určené na investice do oblastí, jako jsou technologie, nová vozidla nebo rekonstrukce nemovitostí, dle svých potřeb. Přitom vládu žádala o navýšení peněz na investice z důvodu nedostatečného technického vybavení způsobujícího omezení při plnění úkolů. NKÚ zjistil, že v prvním programu čerpala **54 %** alokovaných peněžních prostředků státu a ze schválené částky navazujícího programu čerpala do doby ukončení kontroly pouze **18 %**. Vzhledem k ukončení tohoto programu do konce roku 2022 je pravděpodobné, že GIBS opět nebude schopna splnit stanovené cíle v oblasti reprodukce majetku.

*GIBS nevyužila část dodatečných peněžních prostředků státu na navýšení nových systemizovaných pracovních míst, ale na navýšení odměn pro stávající příslušníky a zaměstnance. Jejich odměny se při porovnání let 2017/2016 zvýšily o **102 %**.*

GIBS NEVYUŽILA ČÁST PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ STÁTU URČENÝCH NA SYSTEMIZACI NOVÝCH PRACOVNÍCH MÍST ÚČELNĚ A HOSPODÁRNĚ.

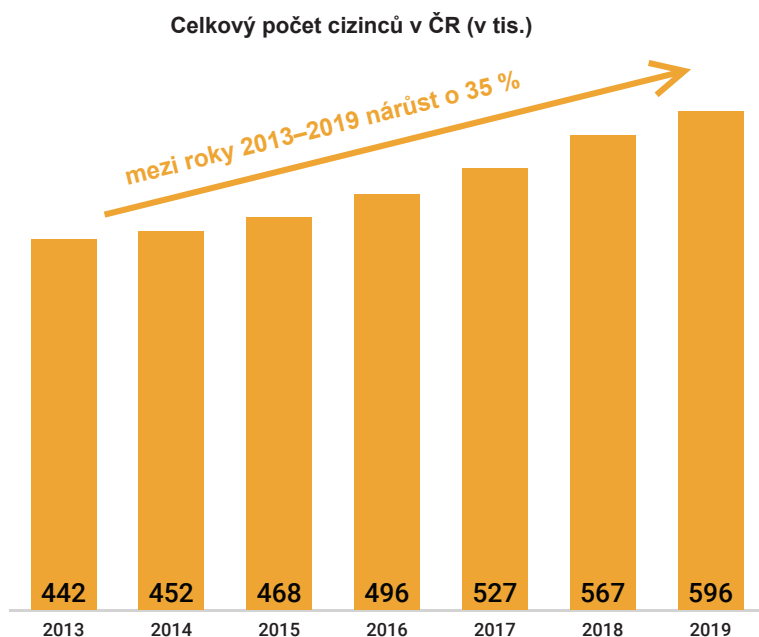
Na základě projednání KA č. [20/27](#) Stálou komisí pro kontrolu činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů PS PČR se GIBS mj. zavázala:

- **vypracovat dokument definující potřeby GIBS v ekonomické, investiční a personální oblasti, který by mohl být dle NKÚ předpokladem pro efektivnější využívání peněžních prostředků státu poskytovaných na její činnost.**

Výdaje v bezpečnostní oblasti je nutné spojit s jejich **hospodárným** a **efektivním vynakládáním a prokazatelnými přínosy**

LIMITUJÍCÍM FAKTOREM VYHODNOCOVÁNÍ PŘÍNOSŮ POSKYTNUTÉ PODPORY V OBLASTI MIGRAČNÍ POLITIKY BYLY OBECNĚ STANOVENÉ CÍLE BEZ MĚŘITELNÝCH UKAZATELŮ

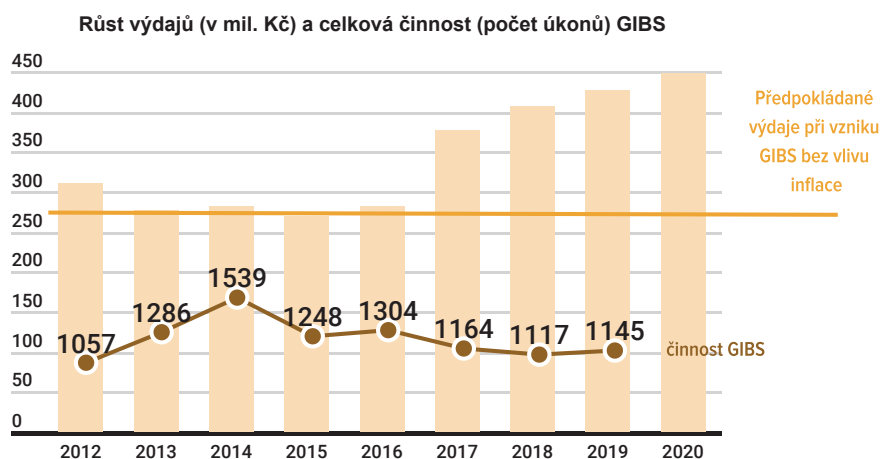

6 mld. Kč

Peněžní prostředky státu vynaložené z rozpočtové kapitoly MV na migrační politiku v letech 2017–2019

” V roce 2020 se počet cizinců pobývajících v České republice na základě oprávnění k přechodnému nebo trvalému pobytu **zvýšil na 635 tisíc**

VÝDAJE GIBS BYLY V ROCE 2020 OPROTI PŘEDPOKLADU PŘI JEJÍM VZNIKU VYŠŠÍ O VÍCE NEŽ 60 %, ALE K NÁRŮSTU POČTU VYKAZOVANÝCH ÚKONŮ GIBS PŘI TOM NEDOŠLO

” Růst výdajů byl významně ovlivněn nárůstem průměrných platů příslušníků a zaměstnanců GIBS

Dopady předešlých kontrol NKÚ ve vazbě na vnitřní bezpečnost

- V KA č. **19/11**⁵³ NKÚ poukázal na absenci monitorování a vyhodnocování dopadů podpory bezpečnostního výzkumu. Na základě opatření provedených MV došlo v navazujícím *Programu bezpečnostního výzkumu ČR 2022–2027* k zavedení nového hodnocení programu, které bude zahrnovat funkčnost, efektivitu, relevanci a především hodnocení dopadů. Transparentnost hodnocení projektů zvýší nový informační systém pro realizaci veřejných soutěží a následnou administraci projektů. Další opatření se týká snížení možnosti duplicitního financování projektů.
- V KA č. **19/20**⁵⁴ NKÚ poukázal na nedostatky v oblasti vysokoškolského vzdělávání příslušníků bezpečnostních sborů. Na základě zjištění z kontroly přijalo MV několik opatření, která mají za úkol zefektivnit systém vzdělávání u Policie ČR. Bude např. aktualizována *Strategie řízení lidských zdrojů Policie ČR*, byl vypracován seznam škol a studijních programů ve vytýpovaných oblastech vzdělávání, které jsou nezbytné pro výkon služby příslušníka Policie ČR, nebo byly nově stanoveny podmínky pro udělování služebního volna při studiu na vysoké škole tak, aby bylo poskytováno pouze při studiu Policejní akademie ČR a určených studijních programů (bezpečnostní obory a právo) akreditované vysoké školy.

V oblasti obrany dokončil NKÚ v roce 2021 KA č. **20/29** zaměřenou na hospodaření Vojenského zpravodajství ČR, které je součástí MO. Výstupy kontroly podléhají utajení na stupni „Důvěrné“, proto zde nejsou podrobnosti o zjištěných skutečnostech uvedeny⁵⁵.

Dopady předešlých kontrol NKÚ v oblasti obrany

- NKÚ v KA č. **20/03**⁵⁶ vyhodnotil, že systém pořizování výzbroje Armády ČR /AČR/ byl neefektivní. V reakci na to se MO zavázalo mj. realizovat nedokončené investiční akce, řešit pořizování náhradních dílů k výzbroji již v rámci veřejné zakázky nebo přijalo doporučení NKÚ ohledně využívání rámcových smluv (např. při pořízení kulometů). Nově mají být zkoušky vzorků výzbroje ve vhodných případech provedeny již v průběhu zadávacího řízení, což přispěje k včasnému odhalení případného nesouladu s potřebami AČR. MO také nově stanovilo pravidla pro nakládání s právy duševního vlastnictví, včetně podmínek pro vyžadování převodu těchto práv k pořizovanému majetku. V neposlední řadě přijalo na systémové úrovni opatření k optimalizaci přípravy a realizace akvizic, spočívající jak v zajištění adekvátních a reálných peněžních prostředků státu na investiční akce již ve fázi jejich zahájení, tak v rámci specifikace parametrů výzbroje pro akviziční proces.
- V KA č. **19/13**⁵⁷ NKÚ vyhodnotil, že MO neúčelně a neefektivně vynakládalo peněžní prostředky na pořizování, opravy a na udržování obrněné techniky AČR. V reakci na zjištění z kontroly zaměřilo MO opatření především do oblasti plánování akvizičního procesu, zajištění a sledování nákladů životního cyklu obrněné techniky nebo zvýšení kapacity a schopností armádních opraven. MO nově zavedlo hodnocení ekonomické výhodnosti zálohových plateb poskytovaných dodavatelům. V souvislosti s výsledky provedené kontroly došlo k výraznému zlepšení stavu provozuschopnosti obrněné techniky⁵⁸ a zlepšení stavu zásobování náhradními díly.

53 KA č. 19/11 – Podpora bezpečnostního výzkumu poskytovaná z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra (KZ byl zveřejněn v části 1/2020 *Věstníku NKÚ*).

54 KA č. 19/20 – Vysokoškolské vzdělávání příslušníků bezpečnostních sborů a vojáků ozbrojených sil (KZ byl zveřejněn v části 6/2020 *Věstníku NKÚ*).

55 Tato KA obsahuje utajované informace dle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, a její KZ proto nebyl podle § 30 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, publikován.

56 KA č. 20/03 – Pořizování výzbroje Armádou České republiky (KZ byl zveřejněn v části 6/2020 *Věstníku NKÚ*).

57 KA č. 19/13 – Obrněná technika Armády České republiky (KZ byl zveřejněn v části 3/2020 *Věstníku NKÚ*).

58 Míra provozuschopnosti se zvýšila k 1. červnu 2021 v porovnání s rokem 2016 u tanků z 27 % na 86 %, u KBVP PANDUR II 8x8 z 67 % na 84 % a u KOT PANDUR II 8x8 ze 70 % na 88 %.

4.5 SOCIÁLNÍ POLITIKA

Cílem podpory státu v oblasti sociálních služeb je poskytování pomoci a podpory lidem v nepříznivé sociální situaci, např. z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu nebo krizové sociální situace. Nastavení dlouhodobě udržitelného systému dostupných sociálních služeb a podpory neformální péče pro osoby v nepříznivé sociální situaci je globálním cílem *Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025*, ze které vychází i podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny sociálních služeb. Se sociální problematikou souvisí také podpora státu v oblasti protidrogové politiky, jejímž klíčovým dokumentem je *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027*. Jejímí cíli jsou především předcházení a snižování zejména zdravotních, sociálních, ekonomických a nehmotných škod vyplývajících z užívání návykových látek, hazardního hraní a dalšího závislostního chování.

V roce 2021 NKÚ v oblasti sociální politiky dokončil tři kontrolní akce, které byly zaměřeny na:

- programy protidrogové politiky (KA č. [20/12](#));
- investice v oblasti sociálních služeb (KA č. [20/22](#));
- potravinovou pomoc nejchudším osobám a snižování plýtvání s potravinami (KA č. [20/23](#)).

NKÚ při KA č. [20/12](#) prověřil, zda byly peněžní prostředky z kapitol státního rozpočtu ÚV ČR, MZd, MS a MŠMT určené na programy protidrogové politiky poskytovány a čerpány účelně. Celkový objem dotací v rámci programů protidrogové politiky v letech 2016–2019 činil **849 mil. Kč**.

Přes toto značné množství vynaložených peněžních prostředků se nepodařilo naplnit cíle *Národní strategie protidrogové politiky pro období 2010–2018*. MS, MŠMT a Ministerstvo zdravotnictví /MZd/ nestanovily v programech protidrogové politiky měřitelné cíle a ukazatele, na jejichž základě by bylo možné vyhodnotit reálný dopad podpory. Všechna kontrolovaná ministerstva i ÚV ČR v některých případech porušovaly právní předpisy i vlastní pravidla pro poskytování dotací a jejich kontrolní systémy selhávaly. V některých případech navíc bylo přidělování dotací zcela netransparentní. NKÚ též vyhodnotil, že peněžní prostředky z programu protidrogové politiky nebyly vynakládány vždy účelně.

- ÚV ČR, jenž tuto oblast zastřešuje, sám vyhodnotil, že cíle *Národní strategie protidrogové politiky pro období 2010–2018* se nepodařilo naplnit a plnění jednotlivých cílů akčních plánů bylo nedostatečné. Z celkového hodnocení cílů vyplynulo, že v jednotlivých oblastech byly splněny pouze **dva** cíle z celkových **16**. Zbýlé cíle byly plněny částečně či vůbec a v jednom případě nebylo možné plnění ověřit. MŠMT a MZd podpořily i projekty, které nesplňovaly všechny zákonné náležitosti. MŠMT dále poskytlo dotace v souhrnné výši **657 tis. Kč** fyzické osobě, která se přímo podílela na administraci dotací a hodnotícím procesu. Kontrolou bylo také zjištěno, že MZd v jednom případě namísto zaslání požadavku na vrácení poměrné části dotace naopak navrholo příjemci, aby upravil a zkreslil vykázané náklady projektu a předložil upravené vyúčtování. U několika příjemců dotace kontrola odhalila dílčí nedostatky. Jednalo se např. o překračování stanovených limitů pro mzdy, chyby v rozpočtování nebo hrazení neuznatelných nákladů. NKÚ na základě těchto zjištění konstatoval porušení rozpočtové kázně ve výši **257 tis. Kč**.

ÚV ČR v závěru roku 2019 neúčelně poskytl 11 mil. Kč na dofinancování projektů, příjemci měli pouze 8 dnů na jejich realizaci. Těmito prostředky vyplacenými v samotném závěru roku nemohl nijak významně ovlivnit výsledky jednotlivých projektů.

NKÚ UPOZORŇUJE, ŽE BEZ REALIZACE ADEKVÁTNÍCH OPATŘENÍ V NASTAVENÍ VNITŘNÍCH KONTROLNÍCH SYSTÉMŮ, KTERÉ BY MĚLY ODHALOVAT NEDOSTATKY PŘI POSKYTOVÁNÍ A ADMINISTRACI DOTACÍ URČENÝCH NA PROTIDROGOVOU POLITIKU, NEBUDOU ODPOVĚDNÉ ORGÁNY SCHOPNY ANI V BUDOUCNU PŘEDCHÁZET NEÚČELNÉMU VYNAKLÁDÁNÍ PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ.

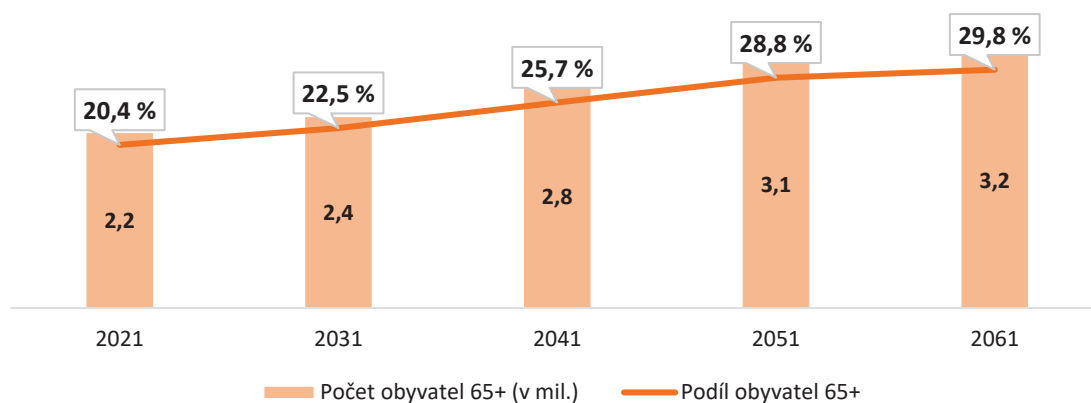
Na základě zjištění NKÚ byla přijata následná opatření:

- ÚV ČR deklaroval stanovení jednoznačných podmínek pro účelné vynakládání peněžních prostředků, zintenzivnění kontrolní činnosti a zefektivnění administrace dotací.
- K revizi celého systému poskytování podpor a k častějším kontrolám dotací se rovněž zavázalo MZD a MŠMT, které navíc vyloučilo fyzické osoby z okruhu potenciálních příjemců dotací a zavázalo se vyloučit jakýkoliv střet zájmů.

Nejvýraznějším rysem demografického vývoje ČR v následujících desetiletích bude rostoucí podíl obyvatel starších 65 let. Tato skupina představuje významnou část klientů sociálních služeb, a lze tudíž předpokládat nárůst poptávky po sociálních službách. I z tohoto důvodu se NKÚ v roce 2021 na tuto oblast zaměřil.

Dle „indexu stárí“ sledovaného Českým statistickým úřadem by v roce 2063 mělo na 100 dětí připadnout 277 seniorů (dnes je to 113 seniorů)⁵⁹.

Graf č. 13: Predikce vývoje počtu a podílu obyvatel ČR ve věku 65+

Zdroj: ČSÚ – Projekce obyvatelstva České republiky – 2018–2100, tab. 4 Střední varianta: Ukazatele věkového složení (k 1. 1.), pohyb obyvatel, předpoklady; vlastní zpracování NKÚ.

NKÚ při KA č. 20/22 prověřil poskytování a užití peněžních prostředků státu vynakládaných MPSV na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny zařízení sociálních služeb. Celková alokace programů⁶⁰ dosahovala **5,9 mld. Kč**. V letech 2017 až 2019 bylo ze státního rozpočtu vyčerpáno **1,1 mld. Kč**.

59 Viz: <https://www.czso.cz/csu/czso/ea002b5947>.

60 Program 113 310 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb; program 013 310 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb.

NKÚ odhalil nedostatky u obou kontrolovaných programů určených na zvyšování kapacit pobytových zařízení sociálních služeb, zlepšení kvality těchto služeb apod. MPSV jejich realizaci prodloužilo až do konce roku 2022, přičemž u jednoho z programů⁶¹ neupravilo konečné hodnoty cílů a indikátorů ani termín pro jejich dosažení. Tento program nastavilo MPSV takovým způsobem, že v některých případech stanovené cíle neodpovídají skutečné potřebě poptávky ani požadavkům ze strany poskytovatelů sociálních služeb. U dvou z šesti cílů nebude MPSV moci vyhodnotit účelnost poskytnutých peněžních prostředků, neboť nenastavilo žádné dopadové indikátory. Nedostatky našel NKÚ rovněž u některých vybraných příjemců, a to v oblasti dodržování podmínek a v oblasti zadávání veřejných zakázek.

- U dalších dvou cílů nastavilo MPSV příliš nízké cílové hodnoty indikátorů. Jedním z těchto cílů bylo vybudovat **605** nových lůžek jako posílení celkové kapacity, která v roce 2016 činila 72 110 lůžek. To odpovídá posílení pouze o **1 %**. Ke konci roku 2016 bylo téměř **92 000** neuspokojených žádostí o umístění na nová lůžka. MPSV tak nastavilo hodnotu výstupového indikátoru, resp. cíl, který neodpovídal skutečné poptávce po vzniku nových lůžek, předpokládanému demografickému vývoji ani požadavkům ze strany poskytovatelů sociálních služeb. Celková alokace z programu na vytvoření nových pobytových zařízení byla **825 mil. Kč**.
- NKÚ též poukázal na nedostatky při posuzování projektů k podpoře. Pro projednávání žádostí dotační komisí nebyla nastavena jednotná a ověřitelná pravidla. NKÚ též upozornil na fakt, že MPSV u dvou z 12 prověřených projektů vyplatilo příjemcům maximální výši dotací v době, kdy jejich podpořené projekty ještě nebyly ukončeny, a nebyla tudíž známa skutečná výše celkových výdajů. U jednoho z projektů to pak v praxi znamenalo, že MPSV vyplatilo příjemci dotaci o cca **1,5 mil. Kč** vyšší, než mu podle řídicího dokumentu náleželo.

*V ČR mezi roky 2015 a 2019 vzrostl počet obyvatel ve věku 65 let a více o **10,3 %**. Za stejné období se ale zvýšila kapacita vybraných pobytových sociálních služeb pouze o **6,4 %**. Navíc současně vzrostl počet neuspokojených žádostí o pobytové sociální služby o **5,5 %**.*

NKÚ UPOZORŇUJE, ŽE SE VLIVEM STÁRNUTÍ POPULACE, V PŘÍPADĚ NEPŘIJETÍ ÚČINNÝCH OPATŘENÍ, BUDE STAV NEDOSTATEČNÉHO POČTU LŮŽEK DÁLE PROHLUBOVAT. JAKÁKOLIV PODPORA VÝZNAMNÉHO NAVYŠOVÁNÍ POČTU LŮŽEK V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH BUDE SPOJENA S VYSOKÝMI FINANČNÍMI NÁROKY NA VEŘEJNÉ ROZPOČTY.

Doporučení NKÚ:

V rámci zvyšování transparentnosti a rovného přístupu ke všem žádostem o poskytnutí dotace by MPSV mělo nastavit jednoznačná, měřitelná a hodnotitelná kritéria pro předkládání a projednávání investičních akcí v dotační komisi.

Neplnění cílů v sociální oblasti výrazně snižuje přínos podpory pro občany

ÚŘAD VLÁDY ČR SÁM VYHODNOTIL, ŽE CÍLE PROTIDROGOVÉ POLITIKY SE NEPODAŘILO NAPLNIT

Vyhodnocení naplnění cílů Národní strategie protidrogové politiky pro období 2010–2018

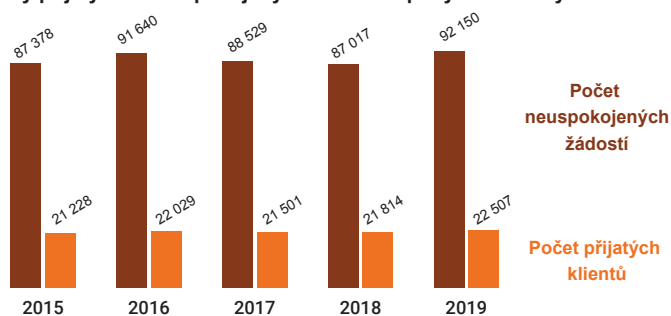

	Cíl I.	Cíl II.	Cíl III.	Cíl IV.
	Primární prevence Snižit míru experimentálního a příležitostného užívání mezi mladými lidmi	Léčba a sociální začleňování Snižit míru problémového a intenzivního užívání	Snižování rizik Snižit potenciální rizika spojená s užíváním pro jedince a společnost	Snižovat dostupnost a rizikovost Snižit dostupnost pro mladé lidi a posílit zákonnou regulaci
Oblast nelegálních drog				
Oblast alkoholu				
Oblast kontroly tabáku				
Oblast hazardního hraní				

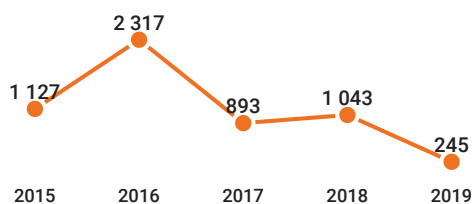
MPSV NEVYTVOŘILO TAKOVÝ SYSTÉM PODPORY, KTERÝ BY USPOKOJIL POTŘEBU VZNIKU NOVÝCH LŮŽEK POBYTOVÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Počty přijatých a neuspokojených žádostí o pobytové služby

Meziroční navýšení kapacity pobytových sociálních služeb

” MPSV nastavilo cíl programu na vytvoření jen 1 % nových pobytových lůžek. Nastavený cíl neodpovídal skutečné poptávce a nereflektuje demografický vývoj populace v ČR

Při kontrolní akci č. [20/23](#) zaměřené na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na omezení plýtvání potravinami NKÚ prověřil, jak MZe v rámci národního dotačního programu⁶² poskytovalo v letech 2016 až 2019 peněžní prostředky ve výši **209 mil. Kč** na omezení plýtvání potravinami a podporu distribuce potravin lidem na hranici hmotné nouze. U MPSV prověřil za roky 2014 až 2020 poskytování prostředků z evropských dotací⁶³ ve výši **390 mil. Kč** na potravinovou a materiální pomoc poskytovanou lidem ohroženým chudobou.

Kontrola NKÚ ukázala, že MPSV i další subjekty neprovedly důsledné vyhodnocení účelnosti a efektivnosti podpory poskytované z OP PMP. Systém pro sledování a hodnocení rozdělených dotací připravilo MPSV tak, že nemůže reálně vyhodnotit jejich přínosy. MPSV neověřilo, zda se potravinová a materiální pomoc dostala k potřebným osobám, protože výběr osob včetně množství darované pomoci provádí partnerské organizace MPSV. Řídicí a kontrolní systém, který MZe nastavilo pro poskytování peněžních prostředků z národního dotačního programu 18, vykazoval řadu zásadních nedostatků, které negativně ovlivňují účelnost, hospodárnost a efektivnost vynakládání veřejných prostředků. Někteří příjemci dotace nepostupovali při používání přidělených prostředků v souladu s nastavenými pravidly, účelně ani hospodárně. U šesti z deseti příjemců zjistil NKÚ skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně v celkové výši přesahující 2,3 mil. Kč.

- MZe v zásadách pro národní dotační program 18 neumožnilo realizovat nákup skladovacích prostor, přesto náklady na nákup nemovitostí příjemcům akceptovalo a proplácelo. Finančně nejvýznamnější položkou v rámci porušení principu hospodárnosti byl nákup budovy, kdy příjemce dotace dokonce pořídil skladovací prostory o cca **1,3 mil. Kč** draž, než určil znalecký posudek. Dále NKÚ označil jako rizikové proplácené náklady, u kterých nebylo možné ověřit, v jaké míře souvisely s definicí předmětu dotace, tj. se shromažďováním, skladováním a přidělováním potravin. Jedná se například o mzdové náklady, kdy MZe po příjemcích nepožadovalo předkládání pracovních smluv ani náplň práce, nebo o náklady na rekonstrukce a stavební práce, u kterých nemuseli příjemci předkládat projektovou dokumentaci, výkaz výměr, soupis provedených prací. MZe nenastavilo podmínky mimořádné dotace na dofinancování provozu potravinových bank tak, aby byly peněžní prostředky použity dle stanovených podmínek, účelně, efektivně a hospodárně. NKÚ vyhodnotil, že některé potravinové banky porušily tyto principy, když v rámci dofinancování svého provozu pořídily např. iPhone 8 za **18 tis. Kč**, nadstandardní kancelářské židle za cca **16 tis. Kč** či skladové technologie v podobě počítačů, tiskáren, externích disků apod. v celkové hodnotě téměř **80 tis. Kč**. Kontrolou na místě bylo zjištěno, že dané technologické vybavení se na místě vůbec nenacházelo. MZe v jednotlivých letech proplatilo kontrolovaným příjemcům více než **101 mil. Kč**. Z této částky NKÚ vyčíslil jako neuznatelné náklady ve výši **11,3 mil. Kč** a jako rizikové (tedy potenciálně nehospodárné a neúčelné) prostředky ve výši **32,2 mil. Kč**.

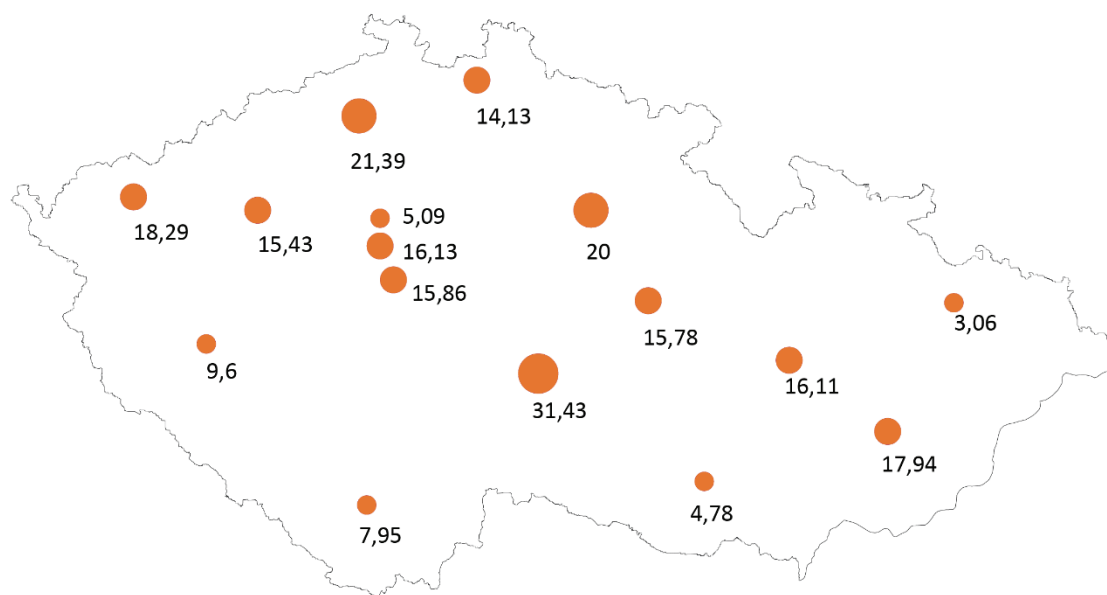
V současnosti již spadá administrace těchto národních dotací pod SZIF. Některé z popsaných nedostatků se v pravidlech pro poskytování dotací pro rok 2022 podařilo odstranit. Stále však chybí jasný a měřitelný cíl dotačního programu a problémy přetrvávají ve vyhodnocování přínosů podpory.

62 Národní dotační program 18 – Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením /národní dotační program 18/.

63 Operační program potravinové a materiální pomoci 2014–2020 /OP PMP/.

Největší objem potravin přejde přes sklady potravinových bank, které potraviny dále distribuují neziskovým organizacím, ty mají za úkol následně potraviny rozdávat potřebným osobám. Mezi jednotlivými potravinovými bankami jsou patrné rozdíly v ceně za shromažďování a distribuci jednoho kilogramu potravin. V roce 2019 se distribuční náklady na kilogram potravinové pomoci pohybovaly v rozmezí od cca **3 Kč** do cca **31 Kč**. Na výši těchto nákladů přitom neměla vliv velikost území, kde potravinová banka působí, ani množství distribuovaných potravin.

Obrázek č. 1: Distribuční náklady potravinových bank na 1 kg potravin v roce 2019 (v Kč)

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dat od ČFPB.

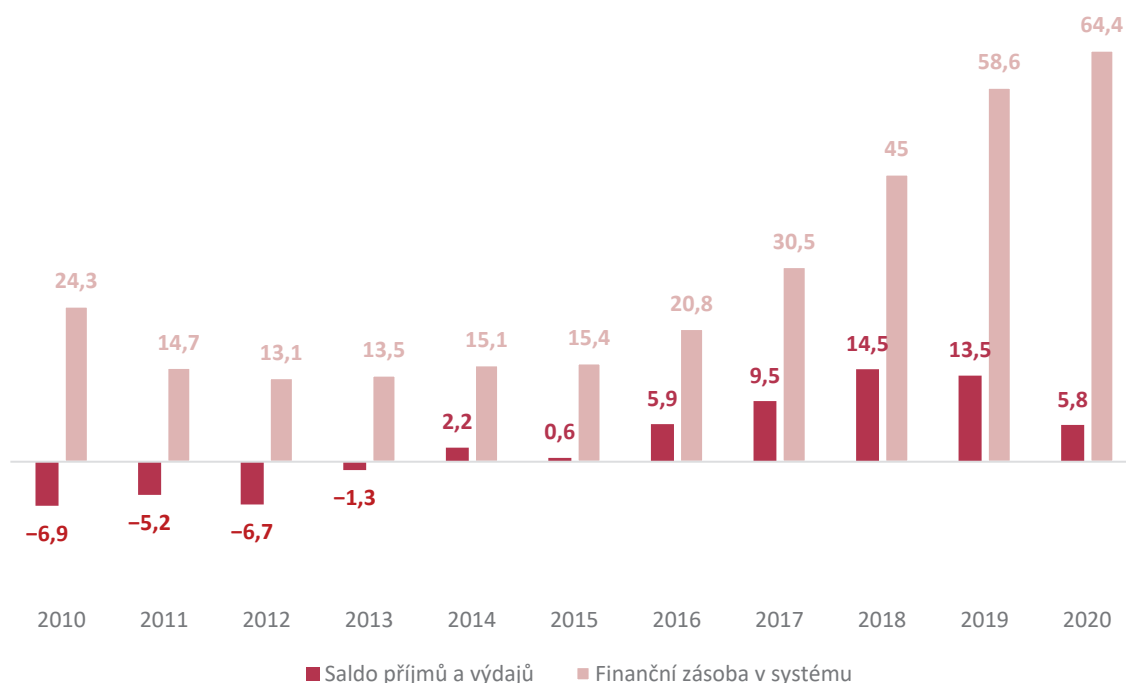
MZE NENASTAVILO PRO NÁRODNÍ DOTAČNÍ PROGRAM PODPORY POTRAVINOVÉ A MATERIÁLNÍ POMOCI SMART CÍLE ANI UKAZATELE PRO JEJICH HODNOCENÍ. NEMOHLO TEDY VYHODNOTIT SKUTEČNÝ PŘÍNOS VČETNĚ TOHO, ZDA BYLY PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY VYUŽITY NEJLEPŠÍM ZPŮSOBEM.

4.6 ZDRAVOTNICTVÍ

Směr rozvoje péče o zdraví občanů České republiky v příštím desetiletí udává *Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030*, který je koncepčním dokumentem s meziresortním přesahem. Zdravotní péče v ČR je financována zejména z veřejného zdravotního pojištění, které je hrazeno prostřednictvím rozpočtů zdravotních pojišťoven. Tento systém dosáhl v roce 2020 kladného salda hospodaření ve výši **5,8 mld. Kč**. Současně s tím došlo ke zvýšení zůstatků na běžných účtech zdravotních pojišťoven na **64,4 mld. Kč**, což je více než **18 %** celkových výdajů systému. Míra těchto rezerv zůstala oproti předešlému roku téměř stejná.

V ČR bylo v roce 2020 více než 10 mil. pojištěnců mezi 7 zdravotními pojišťovnami. Průměrné celkové příjmy do systému veřejného zdravotního pojištění v přepočtu na jednoho pojištěnce dosáhly v roce 2020 částky 33 923 Kč.

Graf č. 14: Vývoj ukazatelů systému veřejného zdravotního pojištění v letech 2010–2020 (v mld. Kč)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR; zdravotnické ročenky 2004–2018; zdravotnické statistiky ČR; souhrnná hodnocení vývoje systému veřejného zdravotního pojištění v letech 2007–2018; usnesení vlády České republiky ze dne 7. září 2020 č. 892, k hodnocení vývoje systému veřejného zdravotního pojištění v roce 2019 zpracovaného na základě údajů návrhů výročních zpráv a účetních závěrek zdravotních pojišťoven za rok 2019; usnesení vlády České republiky ze dne 27. září 2021 č. 845, k hodnocení vývoje systému veřejného zdravotního pojištění v roce 2020 zpracovaného na základě údajů návrhů výročních zpráv a účetních závěrek zdravotních pojišťoven za rok 2020.

Důvodem, proč se NKÚ dlouhodobě a systematicky zaměřuje na oblast zdravotnictví, jsou významné objemy vynakládaných peněžních prostředků a častá zjištění netransparentních nákupů bez zadávacího řízení. Po systematickém prověřování hospodaření státních nemocnic a ostatních státních zdravotnických zařízení se NKÚ v roce 2021 zaměřil na:

- hospodaření zdravotních ústavů zřizovaných MZd (KA č. [19/30](#));
- peněžní prostředky vynaložené v souvislosti s epidemickou situací v ČR (KA č. [20/32](#)).

NKÚ při KA č. [19/30](#) zaměřené na hospodaření dvou zdravotních ústavů⁶⁴ /ZdÚ/ v letech 2017 až 2019 prověřil, zda ZdÚ v oblasti veřejného nakupování naplňují v praxi principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Rovněž se zaměřil na plnění úlohy Ministerstva zdravotnictví jako jejich zřizovatele.

Jako závažný nedostatek NKÚ vyhodnotil, že MZd svoji funkci zřizovatele obou ZdÚ vykonávalo nedostatečně. MZd nevytvořilo takové podmínky, které by eliminovaly riziko finančních ztrát zdravotních ústavů. Jejich hospodaření bylo v kontrolovaném období ztrátové i kvůli nárůstu platových tarifů nebo systému úhrad zdravotních služeb za laboratorní vyšetření a diagnostiku. MZd také nedostatečně kontrolovalo výdaje ZdÚ. ZdÚ neměly spolehlivý vnitřní kontrolní systém, který by předcházel významným nedostatkům v jejich hospodaření. NKÚ na kontrolovaném vzorku nákupů shledal nedostatky prakticky ve všech fázích nákupů. Celkové výdaje na tyto nákupy přitom činily více než 1,3 mld. Kč.

- V letech 2017 až 2019 hospodařily ZdÚ se ztrátou. Zásadní vliv na výsledek hospodaření ZdÚ měl růst mzdových nákladů způsobený každoročním navyšováním platových tarifů. Toto navyšování však MZd nepromítlo do výše příspěvku na provoz. Na zhoršené výsledky hospodaření mělo rovněž vliv odlišné postavení ZdÚ v případě poskytování služeb ve standardním konkurenčním prostředí a služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Systém úhrad v oblasti laboratorního vyšetření a diagnostiky nepočítá platbu za jednotlivé výkony, ale za jednotlivé unikátní pojištění⁶⁵. Tento systém je pro ZdÚ prokazatelně ekonomicky nevýhodný a vytváří riziko prohlubujících se ztrát při jejich hospodaření. MZd však nenavrhlo žádné změny v systému úhrad, které by odstranily nebo alespoň snížily tyto každoroční rozdíly v úhradách.

Z důvodu ekonomicky nevýhodného systému úhrad se v letech 2016 až 2018 propadly roční výnosy ústavů celkem o 123 mil. Kč.

- Celkové výdaje ZdÚ na nákupy činily v kontrolovaném období více než **1,3 mld. Kč**, z toho **85 %** představovaly výdaje za nákupy, které se uskutečnily mimo zadávací řízení na základě zakázek malého rozsahu. U prověřovaných veřejných nákupů ve výši **239 mil. Kč** NKÚ zjistil, že ZdÚ neoprávněně vynaložily více než **168 mil. Kč** tím, že nepostupovaly podle zákona o zadávání veřejných zakázek či podle rozpočtových pravidel. Například jeden z ústavů pravidelně pořizoval dodávky stejného druhu v celkové hodnotě přes **122 mil. Kč**, a to formou objednávek bez zadání veřejné zakázky v zadávacím řízení. Dále u nákupů převyšujících **31 mil. Kč** pořízených v rámci veřejných zakázek malého rozsahu nepostupovaly ZdÚ transparentně nebo diskriminovaly svým postupem další dodavatele.

PŘÍSTUP MZD K ŘÍZENÍ ZDRAVOTNÍCH ÚSTAVŮ BYL NEDOSTATEČNÝ, I PROTO ZDRAVOTNÍ ÚSTAVY HOSPODAŘILY SE ZTRÁTOU. VNITŘNÍ KONTROLNÍ SYSTÉMY ZDRAVOTNÍCH ÚSTAVŮ NEBYLY ZAVEDENY TAK, ABY VYTVÁŘELY PODMÍNKY PRO ÚČELNÝ, HOSPODÁRNÝ A EFEKTIVNÍ VÝKON VEŘEJNÉ SPRÁVY V OBLASTI VEŘEJNÉHO NAKUPOVÁNÍ.

⁶⁴ Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě a Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem.

⁶⁵ Pokud byl pojištěnec ošetřen vícekrát, zahrnuje se do počtu unikátních pojištěnců jen jednou a pojišťovna (zjednodušeně řečeno) hradí pouze jedno ošetření.

Na základě zjištěných a vyhodnocených nedostatků při KA č. [19/30](#) a z nich vyplývajících doporučení NKÚ odpovědné orgány deklarovaly řadu opatření:

- **MZd jako zřizovatel zdravotních ústavů:**

- zpracuje koncepci zdravotních ústavů a jejich budoucí úlohu zapracuje do návrhu novely zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví;
- v systému úhrad zohlední specifické postavení ZdÚ na trhu poskytovatelů laboratorních služeb a přitom nebude postupovat diskriminačně vůči ostatním poskytovatelům;
- ve vazbě na ztrátové hospodaření ZdÚ připravuje řešení, které by mělo spočívat především v jednotném řízení, hledání úspor z rozsahu a zefektivnění fungování ZdÚ včetně omezení provozních výdajů;
- zajistí spolupráci mezi nákupními odděleními ZdÚ a přímo řízenými nemocnicemi, v rámci které dojde ke sdílení zkušeností pro realizaci společných nákupů zboží a služeb mezi jednotlivými organizacemi v gesci MZd.

- **Zdravotní ústavy v oblasti veřejných nákupů:**

- vydaly novou směrnici o postupu při zadávání veřejných zakázek podle zákona č. 134/2016 Sb. a postupy pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu, kde zapracovaly připomínky NKÚ;
- přistoupily k novelizaci a doplnění směrnic upravujících vnitřní kontrolní systém tak, aby v nich byla dostatečně definována praktická pravidla pro dokladování dodržení podmínek pro hospodárny, efektivní a účelný výkon veřejné správy. Pro nákupy byl zaveden systém dokladování dodržování výše uvedených zásad nákupu.

NKÚ v rámci KA č. [20/32](#) prověřil reakci státu po vypuknutí pandemie onemocnění covid-19. Konkrétně se zaměřil na nákupy osobních ochranných prostředků /OOP/ a zdravotnických prostředků /ZP/. Od 1. ledna do 31. srpna 2020 za ně Ministerstvo zdravotnictví /MZd/ a Ministerstvo vnitra /MV/ zaplatily **8,5 mld. Kč**, a to včetně dopravy a souvisejících služeb.

Výsledky kontroly přinesly zjištění, že stát nebyl připraven na krizi tohoto charakteru ani na problémy při jejich zvládnutí. MZd významně a dlouhodobě podceňovalo přípravu zdravotnického systému ČR na epidemie spojené s výskytem nových infekčních onemocnění. Od roku 2012 ani jednou neaktualizovalo *Pandemický plán ČR*. Resortní pandemické plány MZd a MV nezahrnovaly nákupy zdravotnického materiálu potřebného pro zvládnutí pandemie. Stav pohotovostních zásob OOP a ZP, které měla ve svých skladech SSHR, se od roku 2011 až do výskytu pandemie nezměnil a byl velmi nízký. Také fakultní nemocnice měly zanedbatelné zásoby respirátorů, stačily pokrýt jen 20 % odborného personálu na dobu v řádu hodin. Na nedostatek ochranných pomůcek, který byl patrný již v únoru 2020, reagovalo MZd se zpožděním a jejich nákup nezačalo v době, kdy ještě byly dostupné na trhu.

- Samotné nákupy ochranných pomůcek provázal chaos daný nejen časovou tísní, ale i tím, že na MZd a MV existovaly na sobě nezávislé nákupní týmy, které nespolečně pracovaly. To vedlo k oslabení pozice státu při vyjednávání o cenách a k nižší transparentnosti nákupů. Vše pak vyústilo ve smluvní podmínky nevýhodné pro stát, výrazné rozdíly v cenách srovnatelných OOP, nedostatky v jejich kvalitě a problémy s dopravou ze zahraničí. Od ledna do srpna 2020 MZd a MV uhradily 148 dodavatelům za OOP a ZP celkem **7,5 mld. Kč⁶⁶**. Tři čtvrtiny této částky získalo pouhých 14 dodavatelů. NKÚ upozornil na fakt, že ke značným odchylkám u jednotkových cen srovnatelného zboží nedocházelo pouze u nákupů v prvních dnech nouzového stavu, kdy byl enormní nedostatek osobních ochranných prostředků včetně zdravotnického materiálu, ale i poté.

Cena respirátorů úrovně FFP3 se pohybovala od 60 do 424 Kč za kus. U respirátorů úrovně FFP2 dokonce cena opakovaně převýšila jednotkové ceny pořízených respirátorů FFP3.

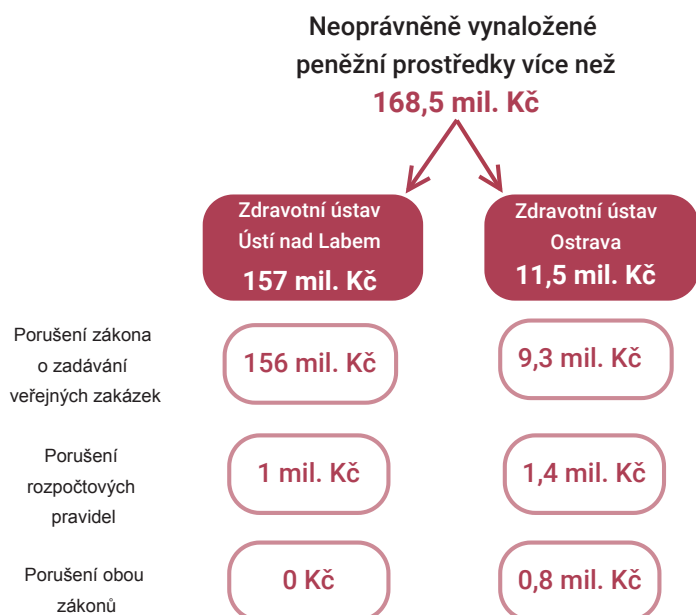
- MV a MZd vynaložily za leteckou a železniční dopravu OOP a ZP z ČLR a s ní související služby téměř **1 mld. Kč**. NKÚ zjistil nedostatky ve smluvním zajištění úhrady za přepravu zboží do ČR pro nestátní subjekty. Jednalo se o náklady ve **výši 81 mil. Kč**, u nichž NKÚ upozorňuje na riziko jejich neuhrazení, neboť podmínky úhrady nebyly předem smluvně ošetřeny. Též poukázal na to, že ministerstva proces testování kvality respirátorů natolik redukovala, že neposkytoval záruku kvality zboží. NKÚ prověřil protokoly o testování kvality u objednávek více než **28 mil. respirátorů**, z toho přes **13 mil. respirátorů** nesplnilo požadovanou kvalitu nebo ji splnily až po opakovaném testování dalších vzorků. Téměř **7 mil. respirátorů** bylo distribuováno, aniž by prošly testy.

STÁT DLOUHODOBĚ PODCEŇOVAL PŘÍPRAVU NA PANDEMIE VYSOCE NAKAŽLIVÝCH INFEKČNÍCH ONEMOCNĚNÍ. ORGANIZACE NÁKUPŮ OOP A ZP BYLA CHAOTICKÁ S ŘADOU NEDOSTATKŮ, KTERÉ OSLABILY VYJEDNÁVACÍ POZICI STÁTU K DOSAŽENÍ VÝHODNĚJŠÍCH CEN OOP A ZP A SNÍŽILY TRANSPARENTNOST CELÉHO NÁKUPNÍHO PROCESU.

Nákupy v oblasti zdravotnictví vykazovaly **závažné nedostatky**

ZDRAVOTNÍ ÚSTAVY NEMĚLY SPOLEHLIVÝ KONTROLNÍ SYSTÉM, KTERÝ BY PŘEDEŠEL VÝZNAMNÝM NEDOSTATKŮM A ZÁROVEŇ VYTVOŘIL PODMÍNKY PRO HOSPODÁRNÉ A EFEKTIVNÍ VEŘEJNÉ NÁKUPY

V reakci na kontrolu NKÚ oba zdravotní ústavy vydaly nebo novelizovaly směrnice o postupu při zadávání veřejných zakázek, výkonu vnitřní kontroly a zavázaly se k častějšímu provádění interního auditu, který bude mimo jiné zaměřen i na kontrolu průběžného plnění opatření k nápravě zjištěných nedostatků

ORGANIZACE NÁKUPŮ OSOBNÍCH OCHRANNÝCH PROSTŘEDKŮ BYLA CHAOTICKÁ S ŘADOU NEDOSTATKŮ, KTERÉ OSLABILY VYJEDNÁVACÍ POZICI STÁTU K DOSAŽENÍ VÝHODNĚJŠÍCH CEN, COŽ VEDLO KE SNÍŽENÍ TRANSPARENTNOSTI CELÉHO NÁKUPNÍHO PROCESU

11 fakultních nemocnic		Celkem nakoupeno respirátorů (MV a MZd) 1. 1. až 31. 8. 2020
Jednotky v kusech	Zásoby respirátorů před pandemií	
	Objednávky realizované přes MZd 30. 3. až 28. 5. 2020 (59 dnů)	
 FFP2	0	1 049 098
 FFP3 včetně ventilů	5 420	715 502
		31 653 610
		2 733 764

Stát nebyl na pandemii připraven, neboť MZd významně a dlouhodobě podceňovalo přípravu zdravotnického systému ČR na epidemie spojené s výskytem vysoce infekčního onemocnění a od roku 2011 neaktualizovalo *Pandemický plán České republiky*

Zásoba respirátorů třídy FFP3 ve fakultních nemocnicích před pandemií Covid-19 stačila pouze pro 20 % odborného personálu, a to po omezenou dobu (v řádu hodin). Nemocnice nebyly připraveny na ochranu zdravotnického personálu za krizového stavu vyvolaného epidemií.

4.7 ŠKOLSTVÍ

Podpora školství patří mezi klíčové oblasti vládních politik, kterými vláda usiluje o podporu společenského a hospodářského rozvoje a zvýšení konkurenceschopnosti České republiky. Z tohoto důvodu patří oblast rozvoje vzdělávání mezi stálé priority kontrolní činnosti NKÚ. Na pomyslném nejvyšším stupni vzdělávací soustavy stojí vysoké školy. Aby i nadále zůstaly vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti, je důležité zvyšování kvality všech jejich činností. V případě veřejných vysokých škol (VVŠ) je základním předpokladem ke zvyšování jejich kvality také vhodný způsob financování státem. Kvalitu vysokoškolského systému je třeba posuzovat z mnoha hledisek, a proto je žádoucí sledovat rovněž mezinárodní žebříčky hodnotící vysokoškolské systémy.

NKÚ při KA č. [20/06](#) prověřil, zda způsob financování VVŠ nastavený MŠMT motivuje školy ke zvyšování kvality jejich činnosti a zda naplňuje státem stanovené společenské potřeby. Kontrola byla provedena u MŠMT a šesti vybraných VVŠ za období let 2017 až 2019, kontrolovaný objem výdajů činil **124 mld. Kč**.

NKÚ konstatoval, že společenské potřeby státu, které MŠMT stanovilo, nebyly účelně naplňovány a nebyla ani přijata účinná opatření k účelnému využití peněžních prostředků státu. Dosavadní způsob financování nemotivoval dostatečně VVŠ k tomu, aby dlouhodobě rostla kvalita jejich činnosti, a to jak ve vzdělávání, tak i v rámci vývoje, výzkumu a inovací. Přestože je ve vysokém školství dle analýzy MŠMT nedostatek peněz, tak prostředky na investiční program MŠMT⁶⁷ zůstaly i přes jeho opakované prodloužování nevyčerpány, navíc každoročně narůstaly zůstatky fondů VVŠ. Problémem byla i snížená schopnost českých vysokých škol získávat prostředky na výzkum a vývoj v mezinárodních grantových soutěžích a v rámci spolupráce se soukromým sektorem. Postavení ČR v mezinárodním žebříčku hodnotícím vysokoškolské systémy se v kontrolovaném období zhoršovalo.

- Z analýzy MŠMT zaměřené na hospodaření VVŠ vyplynulo, že navzdory deklarovanému nedostatku prostředků VVŠ každoročně nevyčerpaly disponibilní prostředky a převáděly je na své fondy. V letech 2014 až 2019 narostly zůstatky těchto fondů **o 45 %**. V roce 2019 představoval zůstatek fondů celkem **19 mld. Kč**. To je přibližně **42 %** objemu peněz, které MŠMT ve stejném roce vyplátilo veřejným vysokým školám. Zároveň se nepodařilo VVŠ vyčerpat prostředky investičního programu MŠMT, důvodem byly nejasně definované parametry i nedostatečná připravenost akcí. Z původně alokovaných **13,9 mld. Kč** vyčerpaly VVŠ ve stanoveném období pouze **41 %** prostředků; až po prodlouženém období se podařilo vyčerpat alespoň **11,6 mld. Kč**. Na riziko vedoucí k prodloužení programu upozornil NKÚ již na základě zjištění z KA č. [16/31](#)⁶⁸.

*ČR měla v roce 2017 průměrnou výši výdajů na terciární vzdělávání cca **11 tisíc \$ (USD)** v přepočtu na jednoho studenta, což je téměř **o třetinu méně** než průměr EU a OECD.*

- VVŠ nebyly úspěšné v získávání výzkumných grantů EU ani se jim nedařilo navazovat větší spolupráci se soukromým sektorem. Na základě indikátorů stanovených MŠMT se zhoršovala i kvalita a relevance výzkumů na VVŠ, jelikož nastavený systém financování kladl důraz na kvantitu, nikoli na kvalitu. Ačkoliv se v ČR daří zvyšovat podíl osob s vysokoškolským vzděláním, převažují trojnásobně absolventi magisterských oborů nad absolventy oborů bakalářských. V zemích EU je poměr magisterských a bakalářských absolventů vyrovnaný. V ČR je také málo profesně orientovaných bakalářských programů, kde je kladen větší důraz na praxi. Roste rovněž počet vysokoškoláků na místech, kde takový stupeň vzdělání není potřeba.

*Podíl profesně orientovaných bakalářských programů byl v ČR v roce 2018 pouze **10,3 %**, což je dle dat Eurostatu téměř **čtyřikrát méně**, než je průměr EU.*

⁶⁷ Program 133 210 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol.

⁶⁸ KA č. 16/31 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol (KZ byl zveřejněn v částce 4/2017 Věstníku NKÚ).

MŠMT NEPŘIJALO ÚČINNÁ OPATŘENÍ K ÚČELNÉMU VYUŽITÍ PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ STÁTU NA FINANCOVÁNÍ VVŠ, NEPLNÍ TAK DLOUHODOBÝ CÍL V PODOBĚ ZVYŠOVÁNÍ KVALITY VYSOKOŠKOLSKÉHO SYSTÉMU A ČINNOSTI VYSOKÝCH ŠKOL.

Na základě zjištěných nedostatků se MŠMT mj. zavázalo

- k výraznějšímu uplatnění kvalitativních parametrů při financování VVŠ a ke zvýšení motivace k vyšší míře spolupráce se soukromým sektorem při financování VVŠ;
- k šíření informací o mezinárodních soutěžích ve výzkumu, vyhodnocování účasti vysokých škol a přijímání nástrojů podporujících jejich vyšší zapojení a zároveň bude realizovat nové hodnocení výzkumné činnosti VVŠ;
- že bude pravidelně monitorovat postavení českého systému vysokého školství a jednotlivých VVŠ v mezinárodních žebříčcích a následně přijímat strategická opatření k odstraňování slabých míst;
- že VVŠ budou každý rok vyhodnocovat plnění svých institucionálních strategických záměrů a budou klást větší důraz na dlouhodobé plánování ve svých strategických záměrech.

Dopady předešlých kontrol v oblasti školství

NKÚ ve svých kontrolních závěrech dlouhodobě poukazuje na opakující se nedostatky při poskytování dotací do oblasti školství z kapitoly MŠMT. Např. v KA č. 19/19⁶⁹, zaměřené na podporu společného vzdělávání žáků, NKÚ poukázal mj. na nedostatky MŠMT v řídicí a kontrolní činnosti při poskytování dotací. V návaznosti na výsledky kontroly:

- MŠMT souhlasilo s tím, že je potřeba podporu společného vzdělávání žáků zefektivnit, zejména u žáků sociálně znevýhodněných. Přijatá opatření by měla být realizována jednak při naplňování cílů *Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+*, jednak v rámci implementace připravovaného *Operačního programu Jan Amos Komenský* v programovém období 2021–2027.
- MŠMT se dále zavázalo zajistit udržitelné financování podpůrných pedagogických pozic, jako jsou školní psycholog či školní speciální pedagog. Měl by být vytvořen model parametrizace úvazků a činností podpůrných pedagogických pozic ve školském vzdělávacím systému, který zohlední nárok všech škol na systémové financování těchto pozic, a to nejprve ze zdrojů EU a od roku 2025 v rámci národního financování.

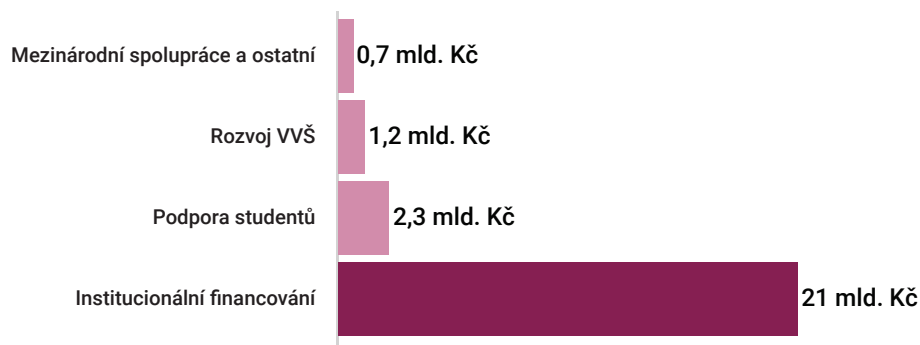

Způsob financování **nemotivoval veřejné vysoké školy ke zvyšování kvality jejich činnosti**, což se negativně projevovalo i v mezinárodním srovnání

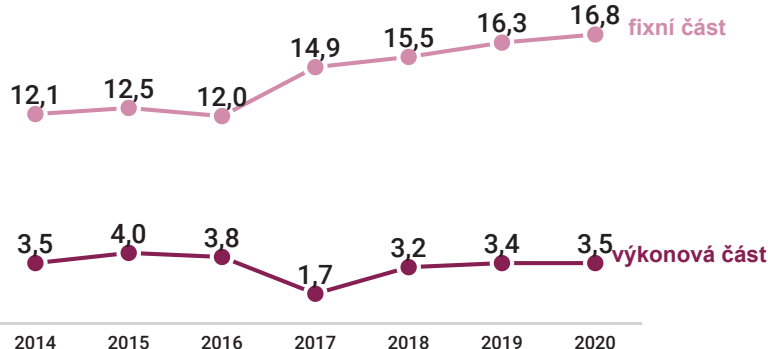
Z KAPITOLY MŠMT BYLO V ROCE 2019 VYČLENĚNO NA VEŘEJNÉ VYSOKÉ ŠKOLY VÍCE NEŽ 45 MLD. KČ, VELKOU ČÁST TĚCHTO PROSTŘEDKŮ ALE ŠKOLY NEVYČERPaly A NAVYŠOVALY TAK ZŮSTATKY SVÝCH FONDŮ, KTERÉ MEZI ROKY 2014 A 2019 NAROSTLY O 45 %

Čerpání neinvestičních prostředků dle jednotlivých rozpočtových okruhů v roce 2020

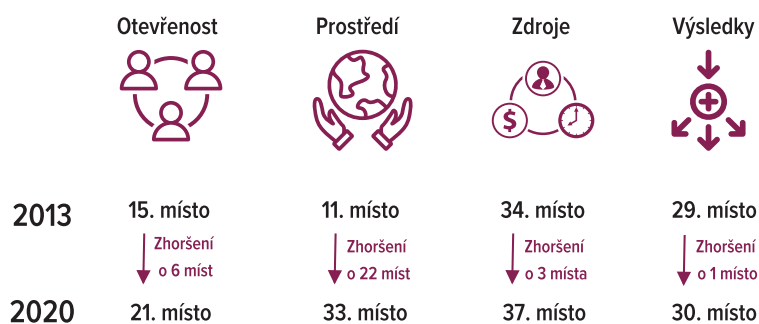

Vývoj jednotlivých složek institucionálního financování VVŠ v letech 2014–2020 (v mld. Kč)

Fixní část prostředků, která nemá motivační charakter, postupně narůstala, kdežto motivační výkonová část spíše klesala nebo stagnovala

Pořadí ČR v letech 2013 a 2020 dle jednotlivých oblastí žebříčku *Universitas 21* (srovnání kvality vysokoškolských systémů)

ČR si pohoršila ve všech sledovaných oblastech mezinárodního žebříčku *Universitas 21*. Celkově se tak v roce 2020 propadla na 29. místo z 50 zemí

4.8 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Nezávadná pitná voda je jednou ze strategických surovin a stát je povinen vytvořit právní a institucionální rámec pro její ochranu a pro zásobování obyvatel. Pro její získávání se používají podzemní i povrchové vody, které jsou však dlouhodobě znečišťovány vlastní činností člověka. Především zemědělství, zejména pak rostlinná výroba, představuje významný zdroj znečištění vod pesticidními a dusíkatými látkami⁷⁰.

NKÚ při KA č. 20/04 prověřil, zda v období let 2013–2020 byly peněžní prostředky určené k zajištění udržitelné jakosti vod a na eliminaci znečištění v důsledku antropogenní činnosti použity účelně a efektivně. Kontrola byla provedena u MZd, MZe, MŽP a ČHMÚ, kontrolovaný objem peněžních prostředků činil více než **2,7 mld. Kč** a jejich účelnost byla posuzována ve vztahu k plnění cílů stanovených v národních akčních plánech /NAP/⁷¹, efektivnost pak v souvislosti s realizovanými opatřeními těchto NAP a jejich přínosem pro snížení znečištění podzemních a povrchových vod.

NKÚ zjistil, že opatření stanovená ve dvou na sebe navazujících NAP nejsou efektivní. Jednalo se převážně o analytické, metodické a formální úkoly, které byly pouze předpokladem, nikoliv opatřeními vedoucím ke snižování obsahu pesticidů ve vodách. Místo aby stanovená opatření vedla ke snižování znečištění, musí stát investovat miliardy z fondů EU i ze státního rozpočtu do modernizace úpraven pitných vod. Ke zlepšení kvality podzemních a povrchových vod nedošlo, což potvrdil i průběžný monitoring ČHMÚ. Ministerstvu zemědělství se nepodařilo prosadit uplatňování zásad integrované ochrany rostlin /IOR/ v rámci zemědělského hospodaření a nemá k dispozici přesné a aktuální informace o skutečné spotřebě hnojiv a pesticidů; bez takových informací lze ale těžko stanovit účinná opatření k zajištění udržitelné jakosti vod.

- Zemědělská činnost je výrazným znečišťovatelem podzemní i povrchové vody jak pesticidy, tak dusíkatými látkami (hnojivy). Přitom je oblast zemědělství významně dotována ze státního rozpočtu i prostředků EU s cílem změnit dosavadní praxi.⁷² V letech 2013–2019 bylo zemědělským subjektům každoročně vypláceno více než **30 mld. Kč**, přičemž podmínkou čerpání dotací je důsledné dodržování standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu s vlivem na vodní prostředí. Dotační systém však dostatečně nemotivuje zemědělce ke snižování využívání pesticidů. MZe také nedostatečně kontrolovalo dodržování zásad IOR, jelikož ročně zkontrolovalo **pouze 0,28 %** z celkového počtu zemědělců. Na realizaci dvou na sebe navazujících NAP vynaložily MZe a MŽP za sedm let **65 mil. Kč**. Národní cíle v oblasti zlepšování kvality vod však byly nastaveny formálně a neurčitě, tj. bez cílového stavu, proto ani tato realizovaná opatření nepřispěla ke zlepšení kvality vod. Z monitoringu vod prováděného ČHMÚ vyplynulo, že se stav kvality vod v průběhu let 2013–2019 nezlepšil, naopak místy i zhoršil. Výdaje ČHMÚ na monitoring kvality podzemních vod za období 2013–2019 činily **113 mil. Kč**.

- Snižená kvalita pitné vody měla v případě nedodržení hygienických limitů pro pesticidní látky v roce 2019 dopad na 220 tisíc obyvatel zásobených ze 105 vodododavatelů. Zároveň existuje riziko v dostupnosti nákladných opatření zejména pro úpravy vod, které zajišťují dodávky pitné vody malým oblastem do 5 000 obyvatel. V roce 2019 tvořily vodovody zásobující malé oblasti téměř **92 %** z udělených výjimek z hygienického limitu.

*Zhoršená kvalita zdrojů pitných vod vedla k nutnosti modernizovat technologie úpraven vod Plzeň a Želivka v celkové výši **2,6 mld. Kč**.*

*Zejména v povrchových vodách jsou zakázané či nepoužívané látky každoročně zjišťovány na **více než 80 %** míst.*

70 Pesticidní látky zahrnují pesticidy (účinné látky) a jejich metabolity (produkty rozkladu). Dusíkaté látky zahrnují amonné ionty/amoniakální dusík, dusitaný/dusitanový dusík a dusičnaný/dusičnanový dusík.

71 Národní akční plán ke snížení používání pesticidů v České republice pro období 2013–2017 a Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů v České republice pro 2018–2022.

72 Urychlit přechod konvenčního zemědělského hospodaření na hospodaření ekologické, posilovat úsilí o snížení množství nejnebezpečnějších pesticidů a podporovat jejich udržitelné používání, zavádění integrovaných postupů ochrany proti škůdcům a uplatňování integrované ochrany rostlin.

ODPOVĚDNÁ MINISTERSTVA (MZD, MZE A MŽP) NEPROVEDLA BĚHEM SEDMI LET ÚČINNÁ OPATŘENÍ, KTERÁ BY VEDLA KE ZLEPŠENÍ JAKOSTI POVRCHOVÝCH A PODZEMNÍCH VOD. Z DŮVODU ROSTOUcíHO POČTU UDĚLOVANÝCH VÝJIMEK Z HYGIENICKÝCH LIMITŮ PRO PESTICIDNÍ LÁTKY V PITNÉ VODĚ BYLO NUTNÉ MODERNIZOVAT TECHNOLOGIE ÚPRAVEN VOD S NÁKLADY V ŘÁDU MILIARD KORUN.

Dopady předešlých kontrol v oblasti životního prostředí

NKÚ se problematikou vody dlouhodobě zabývá. Např. při KA č. **18/27**⁷³ zjistil, že pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody neexistuje žádná právní úprava. Upozorňoval na absenci tzv. protierozní vyhlášky, která by měla zpřesnit pravidla pro hospodaření na erozí ohrožených pozemcích. V návaznosti na výsledky této kontrolní akce došlo k posunu v řešení této problematiky. V červnu 2021 byla schválena vyhláška č. 240/2021 Sb., o ochraně zemědělské půdy před erozí, s účinností od 1. července 2021. Tato vyhláška je dlouho diskutovaným kompromisem ochránců životního prostředí, zemědělců, akademiků a dalších odborníků. Proces její přípravy a schvalování probíhal řadu let, závažným důvodem byla nedobře fungující a neefektivní spolupráce a spory mezi resorty MZe a MŽP. Zda a jak tato legislativní norma skutečně zefektivní spolupráci zainteresovaných subjektů při realizaci opatření na zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody bude ověřeno v dalších kontrolách NKÚ.

73

KA č. 18/27 – Opatření realizovaná v resortech zemědělství a životního prostředí z důvodu zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody (KZ byl zveřejněn v části 6/2019 Věstníku NKÚ).

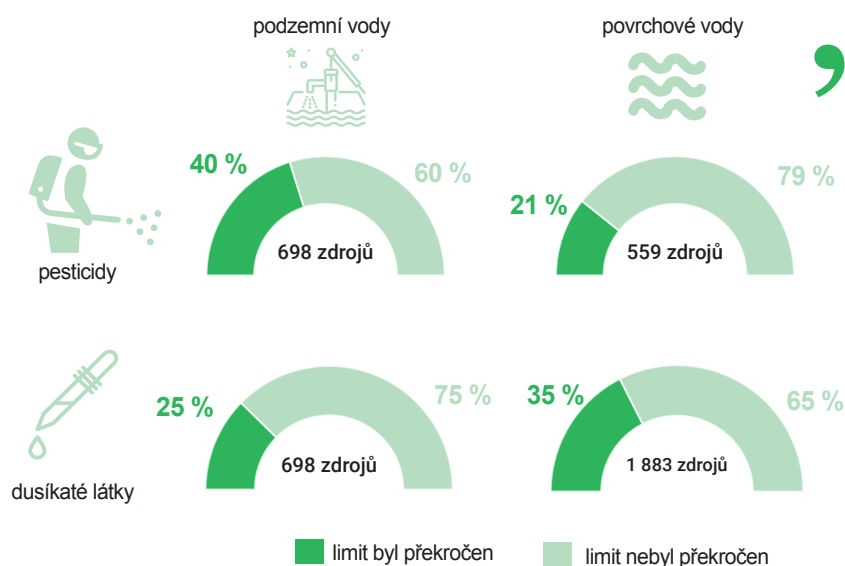

Odpovědné orgány **neprovedly zásadní opatření** ke zlepšení kvality pitné vody

ODPOVĚDNÁ MINISTERSTVA NEŘEŠÍ PŘÍČINY ZNEČIŠTĚNÍ VOD A MUSÍ TAK VYNAKLÁDAT MILIARDY KORUN NA MODERNIZACI TECHNOLOGIÍ K ÚPRAVĚ PITNÉ VODY

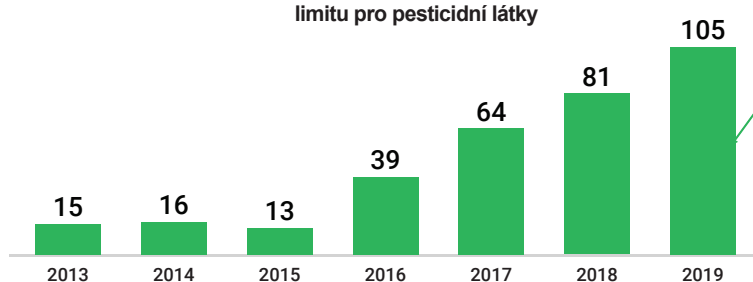

Výsledek monitoringu v roce 2019

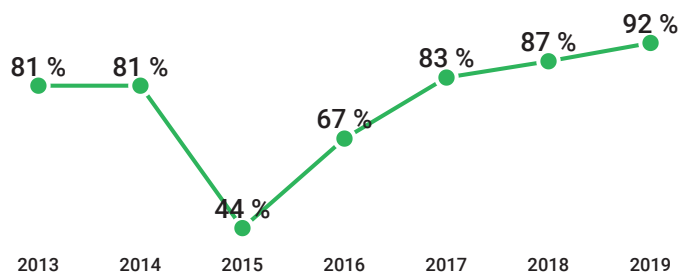
” Dle *Zprávy o kvalitě pitné vody v ČR* bylo v roce 2020 cca 39 % obyvatel zásobováno pitnou vodou vyrobenou z podzemních zdrojů, cca 39 % obyvatel z povrchových zdrojů a cca 22 % obyvatel ze smíšených zdrojů

Počet oblastí s výjimkou z hygienického limitu pro pesticidní látky

! V roce 2019 měla snížená kvalita pitné vody v případě nedodržení hygienických limitů pro pesticidní látky dopad až na 220 tisíc obyvatel

Podíl oblastí do 5 000 obyvatel na celkovém počtu oblastí

” NKÚ upozorňuje na riziko v obtížné dostupnosti nákladných opatření zejména pro úpravny vod, které zajišťují dodávky malým oblastem do 5 000 obyvatel. V roce 2019 tvořily vodovody zásobující malé oblasti téměř 92 % z udělených výjimek z hygienických limitů

4.9 ENERGETICKÁ ÚČINNOST

Zvyšování energetické účinnosti je koordinováno na úrovni EU a je jedním z jejích hlavních strategických cílů. V uplynulém období definovala cíle v této oblasti zejména strategie *Evropa 2020*. V ČR je realizován *Národní akční plán energetické účinnosti*, který stanovuje stěžejní cíl této politiky, a to dosáhnout snížení konečné spotřeby energie ČR. Na snížení konečné spotřeby energie ČR se mají podílet také opatření zaměřená na zvyšování energetické účinnosti budov.

Podpora úspory energie v budovách je jedním z cílů strategického rámce *Česká republika 2030*⁷⁴, který do podmínek ČR převádí tzv. cíle udržitelného rozvoje (SDGs) přijaté OSN v roce 2015. Na to, jak stát plní stanovené cíle v oblasti energetických úspor, se NKÚ dlouhodobě a systematicky zaměřuje. V minulosti například prověřil naplňování úspor energie v oblasti průmyslu.⁷⁵

V roce 2021 byly v této oblasti dokončeny dvě kontrolní akce zaměřené na:

- podporu energetických úspor u veřejných budov (KA č. [20/05](#)),
- opatření ke snížení energetické náročnosti bytových domů podporovaná z *Integrovaného regionálního operačního programu* a z programu *Nová zelená úsporám* (KA č. [20/19](#)).

NKÚ při KA č. [20/05](#) prověřil, jak byly v letech 2017 až 2019 vynakládány peněžní prostředky určené na podporu energetických úspor u veřejných budov a zda přispěly k naplňování cílů stanovených unijními a národními předpisy. Kontrola byla provedena u MF, MPO, MŽP a SFŽP a bylo prověřeno 15 konkrétních projektů.

Z provedené kontroly vyplynulo, že peněžní prostředky vynaložené z operačního programu *Životní prostředí 2014–2020 /OPŽP/* a programu *Nová zelená úsporám* přispěly ke snížení konečné spotřeby energií ve veřejných budovách⁷⁶ jen v malé míře. Vykázané snížení konečné spotřeby energie představovalo pouze cca jednu pětinu z plánovaných úspor v rámci OPŽP. Na oba programy bylo k dispozici 20 mld. Kč, do poloviny roku 2020 však z nich byly čerpány prostředky jen v celkové výši 3,5 mld. Kč. Administrace projektů navíc často překračovala stanovenou lhůtu.

Délka procesu schvalování projektů často překračovala stanovenou lhůtu, jen u cca 60 % projektů byla dodržena mezní lhůta 7 měsíců.

74 Usnesení vlády České republiky ze dne 17. října 2018 č. 669, o Implementačním plánu Strategického rámce Česká republika 2030.

75 KA č. 17/23 – Opatření ke zvyšování energetické účinnosti realizovaná v rámci prioritní osy 3 operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020 (KZ byl zveřejněn v částce 4/2018 Věstníku NKÚ).

76 Oprávněnými žadateli jsou organizační složky státu, příspěvkové organizace, samosprávné územní celky a jejich podřízené organizace, veřejné výzkumné instituce, vysoké školy, školy a školská zařízení, školské právnické osoby, nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, spolky) aj.

- EU stanovila k roku 2020 cíle v oblasti energetické účinnosti⁷⁷, pro ČR je stanoven **cíl** ve výši **dosažení úspor energie 98,7 TJ/rok** pro budovy ve vlastnictví ČR a v užívání ústředními institucemi⁷⁸. Do konce roku 2019 byl tento závazek plněn na **71 %** (70,1 TJ/rok). Dle údajů z května 2021 nebyl stanovený cíl do konce roku 2020 splněn (**deficit 1,6 TJ**). Směrnice EED⁷⁹ však umožňuje započítat nadbytek úspor v jakémkoliv ze tří předchozích nebo následujících let, lze tedy očekávat splnění závazku v oblasti energetické účinnosti zpětně.
- NKÚ upozornil na nesplnění zákonného požadavku na používání peněžních zdrojů z dražeb emisních povolenek v oblasti energetické účinnosti. Příjmy ČR z dražeb emisních povolenek jsou jediným zdrojem národního programu NZÚ. V kontrolovaných letech vynesly celkem **36 mld. Kč**, podle zákona mělo jít do programu NZÚ **14,6 mld. Kč** na energetické úspory, avšak rozpočet programu činil **jen 7,4 mld. Kč**. Do poloviny roku 2020 z něj bylo vyplaceno **5,3 mld. Kč**, z toho na energetické úspory u veřejných budov šlo jen **0,5 mld. Kč**.

PROSTŘEDKY Z OPŽP A NZÚ NEBYLY DOSTATEČNĚ ČERPÁNY NA SNÍŽENÍ KONEČNÉ SPOTŘEBY ENERGIÍ U VEŘEJNÝCH BUDOV.

Na celkové spotřebě energie se významnou měrou podílí také sektor bydlení, v němž důležitou roli hraje zejména stáří bytového fondu. Podpora renovací budov by měla pomoci ke snížení jejich energetické náročnosti. NKÚ při KA č. [20/19](#), zaměřené na opatření ke snížení energetické náročnosti bytových domů, prověřil účelnost a efektivnost prostředků poskytovaných projektům, jež měly generovanými úsporami energie přispět ke snížení konečné spotřeby energie v sektoru domácností. Kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni systému činil **6,5 mld. Kč** z *Integrovaného regionálního operačního programu* /IROP/ a **3,2 mld. Kč** z NZÚ.

Kontrola ukázala, že z alokací peněžních prostředků určených pro příslušné výzvy v rámci programů IROP a NZÚ byla využita pouze cca jedna třetina. Oba programy dále vykazaly nízké hodnoty úspor energie v bytových domech a nedosáhly ani plánovaných programových závazků ČR⁸⁰. To bylo způsobeno jak pozdním zahájením poskytování podpory, tak i nedostatečným zájmem žadatelů z důvodu nízké míry dotační podpory stanovené u první výzvy programu NZÚ. Získání dotační podpory i splnění všech podmínek bylo obtížnější u IROP než u NZÚ, protože podmínky IROP pro získání dotace byly přísnější než u programu NZÚ. U IROP byla navíc dlouhá a náročná administrace projektů, schvalování trvalo v průměru 104 dnů.

U IROP měly plánované úspory dosáhnout 3,1 PJ, ve skutečnosti ale dosáhly jen 1,3 PJ, tedy 41 %. U programu NZÚ byl objem úspor ještě menší, pouhých 13,5 %. Z plánovaných 2,8 PJ se podařilo ve skutečnosti ušetřit jen 0,4 PJ.

⁷⁷ Článek 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012, o energetické účinnosti.

⁷⁸ Pod článek 5 EED spadá 42 povinných institucí, z toho 37 ústředních institucí naplňuje obě podmínky EED (případně je uplatněna výjimka podle čl. 5 odst. 2 směrnice 2012/27/EU), 4 instituce nemají žádné budovy (Kancelář prezidenta republiky, Akademie věd ČR, Grantová agentura České republiky, Ministerstvo vnitra) a objekty BIS byly vzhledem ke svému charakteru na žádost BIS vyjmuty.

⁷⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012, o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (dále také „směrnice 2012/27/EU“ nebo také „EED“).

⁸⁰ Programy IROP a NZÚ jsou zahrnuty v seznamu tzv. alternativních politických opatření České republiky k naplňování cílů v oblasti úspor energie na straně konečné spotřeby dle článku 7 směrnice EED. Závazky jednotlivých programů jako příspěvky k naplnění cíle ČR jsou uvedeny v *Národním akčním plánu energetické účinnosti č. V*, který byl schválen usnesením vlády ze dne 16. března 2016 č. 215, o aktualizaci Národního akčního plánu energetické účinnosti České republiky.

- NKÚ také vyhodnotil, že MMR nezajistilo u IROP srozumitelně nastavená pravidla pro čerpání podpory a změnou pravidel nastavených pro kontrolu vytvořilo riziko nerovného přístupu k příjemcům. Projekty k podpoře pak MMR nevybíralo podle jejich efektivity, tj. podle vykázaného poměru mezi očekávanými úsporami energie a náklady. Na tento nedostatek upozornil ve své kontrole v roce 2019 také Evropský účetní dvůr.⁸¹ V případě programu NZÚ nenastavilo MŽP příjemcům pravidla pro výběr dodavatelů, pouze je zavázalo k dodržování zákona o zadávání veřejných zakázek. Administraci projektů pro MŽP zajišťoval SFŽP, ani jeden z nich však postup příjemců nekontroloval a MŽP ani nezjišťovalo, zda SFŽP při administraci postupuje v souladu s pravidly programu NZÚ. Průměrná výše skutečné měrné dotace u projektů proplacených z IROP dosahovala **dvojnásobné výše**, než tomu bylo u projektů proplacených z programu NZÚ. Z pohledu využitých dotačních prostředků na jednotku uspořené energie (1 gigajoule) byl program NZÚ efektivnější než IROP.

NKÚ KONSTATOVAL, ŽE VZHLEDEM K NENAPLNĚNÍ PREDIKOVANÝCH ÚSPOR U PROGRAMŮ IROP A NZÚ NELZE TYTO PODPORY V CELKOVÉ VÝŠI TĚMĚŘ 4 MLD. KČ HODNOTIT JAKO ZCELA ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ.

Doporučení NKÚ:

NKÚ v KA č. 20/19 doporučil MMR a MŽP posoudit reálnost stanovených hodnot energetických úspor, kterými mají přispět IROP a program NZÚ k naplnění vnitrostátního cíle ČR dle směrnice EED.

Soustavnou kontrolní činností NKÚ poukazuje na to, že se státu nedaří plnit opatření a cíle v dosahování úspor energie, které si stanovil v souladu s požadavky směrnice EED v rámci strategie *Evropa 2020*. Tato opatření se týkají úspory energií jak v domácnostech, tak ve službách, v dopravě a zejména v průmyslu. NKÚ tento stav považuje za problém i z toho důvodu, že uvedené cíle představují součást souboru opatření, která mají napomoci omezit dopady změny klimatu v celé EU.

NKÚ DOPORUČUJE ODPOVĚDNÝM ORGÁNŮM V BUDOUCNU POSUZOVAT REÁLNOST DOSAŽENÍ STANOVENÝCH HODNOT ENERGETICKÝCH ÚSPOR, KTERÝMI MAJÍ PROGRAMY PŘÍSPĚT K NAPLNĚNÍ VNITROSTÁTNÍCH CÍLŮ ČR, A TO I S VÝHLEDEM DO BUDOUCNA, NEBOŽ ENERGETICKÁ ÚČINNOST JE ZÁROVEŇ JEDNÍM Z CÍLŮ STRATEGICKÉHO RÁMCE ČESKÁ REPUBLIKA 2030⁸² A OBLAST ENERGETICKÝCH ÚSPOR TAK BUDE I NADÁLE JEDNOU Z PRIORIT ČESKÉ REPUBLIKY.

81 Ve zvláštní zprávě č. 11/2020: *Energetická účinnost budov: je třeba klást větší důraz na nákladovou efektivnost*, vydané dne 28. 4. 2020.

82 Usnesení vlády České republiky ze dne 17. října 2018 č. 669, o Implementačním plánu Strategického rámce Česká republika 2030.

Státu se **nedaří plnit stanovené cíle** v dosahování úspor energie

PROSTŘEDKY VYNAKLÁDANÉ Z OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A PROGRAMU NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM NA SNÍŽENÍ KONEČNÉ SPOTŘEBY ENERGIÍ VE VEŘEJNÝCH BUDOVÁCH PŘÍSPĚLY K NAPLŇOVÁNÍ CÍLŮ JEN V MALÉM ROZSAHU

Příjmy z dražeb emisních povolenek
a podíl programu NZÚ
2017–2019

Na energetické úspory veřejných budov šlo pouze
1,1 % prostředků vybraných na emisních
povolenkách

„Dle odhadu MPO jen 24 % veřejných budov splňovalo požadavky na energetickou náročnost

ENERGETICKÉ ÚSPORY U BYTOVÝCH DOMŮ JSOU NÍZKÉ, VYUŽITA BYLA JEN TŘETINA ALOKOVANÝCH PROSTŘEDKŮ

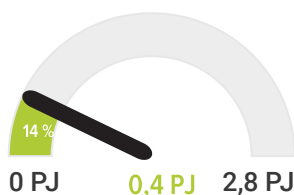
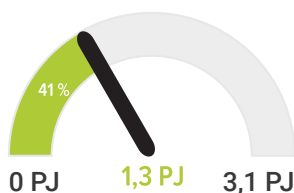

Celkově vynaložené
prostředky na energetické
úspory bytových domů
2014–2020

IROP
3,4 mld. Kč
čerpáno jen
32 % celkové
alokace

NZÚ
0,5 mld. Kč
čerpáno jen
33 % celkové
alokace

Plnění cíle ČR v oblasti ročních
úspor dle strategie *Evropa 2020*

„Skutečnost, že se nedaří plnit cíle v oblasti snižování energetické náročnosti bytových domů, je problém i proto, že jsou součástí souboru opatření, která mají pomoci omezit dopady změny klimatu v celé EU

4.10 KULTURA

Nedílnou součástí kultury v ČR je bezesporu i kulturní dědictví, které má nezpochybnitelný historický, vzdělávací, společenský, reprezentativní ale i ekonomický význam. V zachování kulturního dědictví hraje zásadní roli stát, ať už vytvářením vhodných podmínek pro zachování kulturního dědictví v rukou státu, nebo i podporou záchrany, obnovy a zachování kulturního dědictví ve vlastnictví obcí, krajů či v soukromém vlastnictví.

V roce 2021 NKÚ dokončil dvě kontrolní akce zaměřené na:

- hospodaření Národního památkového ústavu (KA č. [20/16](#));
- hospodaření MO v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha (KA č. [21/02](#)).

NKÚ při KA č. [20/16](#) prověřil, zda v letech 2017–2019 příspěvková organizace Národní památkový ústav /NPÚ/ hospodařila s majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Celkový kontrolovaný objem majetku a peněžních prostředků činil celkem **655 mil. Kč**.

NPÚ neměl úplný přehled o majetku kulturního a historického významu ve své správě. Sbírky muzejní povahy spravoval NPÚ nesystematicky a nejednotně, nedbal na důsledné vedení průběžné evidence mobiliárních fondů, neměl přehled o celkovém počtu archeologických nálezů ve své správě ani úplný přehled o historických knihovních fondech. NPÚ se při nákupu právních služeb choval nehospodárně, neodůvodněně snižoval výnosy majetku státu a v některých případech nepostupoval v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek. Rovněž nedodržoval funkční postupy vnitřního kontrolního systému a jeho účetnictví nebylo správné, úplné a průkazné.

Od roku 1990 není účinná žádná právní úprava pro specifické kulturní předměty⁸³. NPÚ tak postupuje pouze dle svých vnitřních předpisů, které nemají oporu v zákoně.

- NPÚ při nakládání s mobiliárními fondy důsledně nedbal na zaznamenávání změn umístění předmětů ve své evidenci, čímž se zvyšovalo riziko jejich ztráty či poškození. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že více než **6 % (141 z 2 229)** ověřovaných předmětů se nenacházelo na místě, které bylo uvedeno v evidenční aplikaci. NPÚ majetek v reprodukční pořizovací ceně **93,4 mil. Kč** zaznamenal v účetnictví až o rok později. Další objekt v reprodukční ceně téměř **3 mil. Kč** zaznamenal dokonce až o **12 let** později. Tímto NPÚ vykazoval v letech 2017–2019 nesprávné údaje v účetní uzávěrce. NPÚ také vědomě snižoval výnosy z majetku státu, když v neodůvodněných případech umožňoval volné vstupy do objektu v jeho správě. Rovněž přenechal k bezplatnému užívání kulturní památku, která byla využívána bez smlouvy o výpůjčce. V dalším případě vykazoval částku **1,3 mil. Kč** na mzdové náklady spojené s ostrahou objektu, který neměl ve své správě.

NKÚ POUKÁZAL NA ABSENCI PRÁVNÍ ÚPRAVY VZTAHUJÍCÍ SE K EVIDENCI, INVENTARIZACI, PÉČI A NAKLÁDÁNÍ S MOBILIÁRNÍMI FONDY, HISTORICKÝMI KNIHOVNÍMI FONDY (ZÁMECKÝMI KNIHOVNAMI) A ARCHEOLOGICKÝMI NÁLEZY. KVŮLI JEJICH ROZSAHU A SPECIFICKÉ POVAZE NELZE POSTUPOVAT DLE JINÝCH SOUČASNĚ PLATNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ.

NKÚ se při KA č. [21/02](#) zaměřil rovněž na MO a na to, zda hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha /VHÚ/ účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy. Kontrola se týkala období 2016 až 2020 a celkový kontrolovaný objem peněžních prostředků státu činil **745 mil. Kč**.

Kontrola NKÚ ukázala, že MO hospodařilo s majetkem a penězi státu v rámci plnění úkolů VHÚ ve většině případů bez zásadních nedostatků, vyjma nedostatků v plánování a přípravě větších stavebních investičních akcí. Zde MO nevytvořilo podmínky pro hospodárné a efektivní použití peněžních prostředků státního rozpočtu, což se například projevilo v navýšení původní ceny rekonstrukce Armádního muzea Žižkov. Nedostatky identifikoval NKÚ také v přípravě plánovacích dokumentů MO pro stěžejní úkoly VHÚ. Plány se často měnily, v některých případech nebyla stanovena vhodná kritéria pro vyhodnocení stanovených cílů nebo vyhodnocení provádělo MO pouze formálně a v některých případech věcně nesprávně. Toto vše způsobilo, že se VHÚ nedařilo naplňovat vytyčené cíle.

- Nedostatky shledal NKÚ v přípravě dvou významných stavebních investičních akcí (rekonstrukce Armádního muzea Žižkov /AMŽ/ a výstavba multifunkčních hal ve Vojenském technickém muzeu /VTM/ Lešany). Dle smluv z roku 2018 měla rekonstrukce AMŽ vyjít na téměř **598 mil. Kč** bez DPH, avšak byla prováděná množstvím víceprací, které v době kontroly dosahovaly výše **158,7 mil. Kč** bez DPH, což představovalo navýšení ceny o **21 %**. Část těchto víceprací vychází z objektivních a nepředvídatelných důvodů, které nebylo možné předpokládat v době přípravy projektu, avšak dodatečné práce v hodnotě téměř **23 mil. Kč** bez DPH naopak plynou z chyb v projektové dokumentaci, kterým mohlo MO předejít dostatečným a přesným vymezením druhů požadovaných prací. V přípravě VTM Lešany mělo MO k dispozici studii, která stanovila předpokládanou cenu **280 mil. Kč** bez DPH, ale při registraci akce MO stanovilo náklady pouze na **163 mil. Kč** bez DPH. Akce byla v roce 2020 ukončena kvůli nedostatku peněžních prostředků a následně byla zařazena do plánu s financováním až od roku 2022.

KVŮLI ŠPATNÉMU PLÁNOVÁNÍ MO SE NEDAŘILO PLNIT STANOVENÉ CÍLE VHÚ, A TO ZEJMÉNA VČASNÉ DOKONČENÍ VĚTŠÍCH STAVEBNÍCH INVESTIČNÍCH AKCÍ. NEDOSTATKY MO V OBLASTI PLÁNOVÁNÍ VÝDAJŮ A PŘÍPRAVY STAVEBNÍCH INVESTIČNÍCH AKCÍ PŘEDSTAVUJÍ DO BUDOUCA RIZIKO NEHOSPODÁRNÉHO A NEEFETIVNÍHO POUŽITÍ PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU.

Dopady předešlých kontrol NKÚ v oblasti kultury

V oblasti kulturního dědictví provedl NKÚ v poslední době např. KA č. **19/09⁸⁴**, která odhalila řadu nedostatků ve vztahu k ochraně sbírek muzejní povahy ve vlastnictví státu, zejména fakt, že stát neměl o sbírkách přehled, neboť všechny sbírky nebyly zapsány do centrální evidence. Na základě provedené kontroly NKÚ se MK mj. zavázalo jednáním s regionálními orgány a návrhem nové právní úpravy přimět vlastníky a správce sbírek k zápisu do centrální evidence sbírek a k dodržování zákonem stanovených podmínek ochrany těchto sbírek. Nová právní úprava⁸⁵ má zabezpečit zvýšenou ochranu sbírek před případnou ztrátou či zničením. Dále se MK zavázalo k úpravám elektronického systému evidence sbírek, které povedou ke snížení administrativy a zároveň ke zvýšení přehledu o sbírkách a jednotlivých sbírkových předmětech. Dopadem realizace výše uvedených opatření pak bude zvýšení ochrany sbírek muzejní povahy a větší aktuálnost a věrohodnost údajů o sbírkách v centrální evidenci.

84 KA č. 19/09 – Ochrana sbírek muzejní povahy ve vlastnictví České republiky (KZ byl zveřejněn v částce 3/2020 *Věstníku NKÚ*).
85 MK viz: [Příprava nového památkového zákona - mkcr.cz](#).

V oblasti kulturního dědictví docházelo k **nehospodárnému vynakládání peněžních prostředků**

NPÚ VE ZJIŠTĚNÝCH PŘÍPADECH NEPLNIL POVINNOSTI STANOVENÉ PRÁVNÍMI PŘEDPISY A NEPOSTUPOVAL VŽDY ÚČELNĚ A HOSPODÁRNĚ

Neměl úplný přehled o majetku kulturního a historického významu ve své správě

Nedodržoval nastavené postupy vnitřního kontrolního systému

Nepostupoval v souladu se zákonem o účetnictví. Hodnota nezaznamenaného majetku v účetnictví činila **96 mil. Kč**

Národní památkový ústav

Nepostupoval hospodárně při nákupu právních služeb

Neodůvodněně snižoval výnosy z majetku tím, že umožňoval volné vstupy do objektů v jeho správě

Nepostupoval při vyřazování majetku v souladu s právními předpisy

Vynakládal prostředky na objekt, který neměl ve své správě

Nepostupoval v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek

MO PŘI PŘÍPRAVĚ VÝZNAMNÝCH INVESTIČNÍCH AKCÍ NEVYTVOŘILO PODMÍNKY PRO HOSPODÁRNÉ A EFEKTIVNÍ POUŽITÍ PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU

Rekonstrukce Armádního muzea Žižkov

Projektová dokumentace

598 mil. Kč

Vícepráce

159 mil. Kč

Nedostatků v projektové dokumentaci zapříčinily dodatečné práce ve výši **23 mil. Kč**

21 %

Dosavadní nárůst nákladů na rekonstrukci oproti původní ceně

757 mil. Kč

celková cena za dílo

V době kontroly nebyla rekonstrukce AMŽ ukončena, existuje riziko, že dojde k dalšímu navýšení konečné ceny

Příprava výstavby multifunkčních hal ve VTM Lešany

MO v rámci přípravy akce VTM Lešany doposud vynaložilo téměř **5 mil. Kč** vč. DPH za zpracování projektové dokumentace, avšak realizaci akce stále nezahájilo

5. MANAGEMENT INSTITUCÍ

NKÚ v rámci své kontrolní a analytické činnosti neopomíjí vedle významných výdajových politik ani oblast managementu institucí, která zahrnuje široké spektrum činností spojených s jejich hospodařením, řízením a kontrolou. Hospodaření se státním majetkem a peněžními prostředky státu, jež jsou státními institucemi vynakládány k zajištění jejich provozu a plnění zadaných úkolů, jsou důležitým předmětem kontroly NKÚ v této oblasti. Další velmi důležitou oblastí, na kterou se NKÚ každoročně při svých kontrolách rovněž zaměřuje, je řízení finančních prostředků poskytnutých ČR ze zahraničních zdrojů, především z rozpočtu EU.

5.1 HOSPODAŘENÍ INSTITUCÍ

Jednou z trvale sledovaných oblastí, na kterou NKÚ zaměřuje pozornost při své kontrolní činnosti, je hospodaření kontrolovaných osob s majetkem a peněžními prostředky státu. NKÚ se snaží dlouhodobě a systematicky upozorňovat státní instituce na ty oblasti jejich hospodaření, ve kterých spatřuje významný prostor pro úspory při čerpání výdajů. V roce 2021 bylo v této oblasti kontroly dokončeno celkem deset kontrolních akcí zaměřených na:

- hospodaření vybraných organizačních složek státu a příspěvkových organizací (v KA č. [19/30](#) byla provedena kontrola u Zdravotního ústavu v Ostravě a Zdravotního ústavu v Ústí nad Labem, v KA č. [20/02](#) u Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, v KA č. [20/16](#) u Národního památkového ústavu, v KA č. [20/21](#) u Generálního finančního ředitelství, v KA č. [20/27](#) u Generální inspekce bezpečnostních sborů, v KA č. [20/29](#) u Vojenského zpravodajství, v KA č. [21/01](#) u MZV v oblasti vybraného majetku, v KA č. [21/02](#) u organizačního útvaru MO Vojenský historický ústav a v KA č. [21/04](#) u Správy státních hmotných rezerv;
- hospodaření státního podniku ČPP Transgas (KA č. [21/13](#)).

Výsledky většiny kontrolních akcí, které se týkaly plnění úkolů institucí v rámci jednotlivých politik státu, byly již podrobně popsány v předchozích kapitolách této výroční zprávy. Výstupy KA č. [20/29](#) podléhají stupni utajení „DŮVĚRNÉ“, proto nejsou podrobnosti o zjištěných skutečnostech uvedeny⁸⁶.

NKÚ se dlouhodobě snaží svojí kontrolní činností přispívat ke zlepšení stavu v hospodaření státních institucí. Vyhodnocuje výdaje související s jejich provozem a se správou majetku především z hlediska účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti. NKÚ v roce 2021 v této oblasti upozornil na závažné nedostatky v chování státních institucí nerespektujících tato pravidla při péči o jim svěřený majetek, což vedlo ke zbytečným výdajům zatěžujícím státní rozpočet a ke zhoršování stavu spravovaného majetku. Rovněž poukázal na příklad, kdy snaha o optimalizaci nákladů neměla požadovaný efekt a nepřinesla očekávané úspory peněžních prostředků. Další významný prostor pro úsporu výdajů státu NKÚ spatřuje v důsledném dodržování podmínek vlastnické politiky státu prostřednictvím institucí, které plní svůj účel.

NKÚ při KA č. [21/01](#) prověřil hospodaření MZV v letech 2016 až 2020 se zaměřením zejména na výstavbu a rekonstrukce zastupitelských úřadů v zahraničí a pořízování služebních vozidel. NKÚ zkontroloval vzorek osmi stavebních akcí v hodnotě **225 mil. Kč** a čtyř akcí na nákup **344 vozidel** v celkové výši téměř **300 mil. Kč** s cílem vyhodnotit, zda byly tyto prostředky vynakládány účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

86

Tato KA obsahuje utajované informace dle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, a její KZ proto nebyl podle § 30 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, publikován.

MZV realizovalo investiční akce dle vlastních vnitřních postupů, které ale byly např. při výběru akcí k realizaci v rozporu s rozpočtovými pravidly⁸⁷ a dokumentací programů reprodukce majetku⁸⁸. To zároveň vedlo k tomu, že MZV při přípravě dvou investičních akcí neúčelně vynaložilo téměř 22 mil. Kč. Důvodem byly především četné změny způsobu řešení nevyhovujícího stavu nemovitostí a změny priorit MZV. Do doby ukončení kontroly NKÚ nevyřešilo MZV např. nevyhovující stav objektů zastupitelského úřadu v Berlíně, zastupitelského úřadu ve Washingtonu nebo Stálé mise při OSN v New Yorku. Cíl programu reprodukce majetku tak MZV dlouhodobě neplnilo, důsledkem čehož bylo jeho postupné prodloužení o 15 let.

- NKÚ v kontrole např. zjistil, že MZV s ohledem na nevyhovující technický stav budovy zastupitelského úřadu ve Washingtonu rozhodlo o výstavbě nového objektu již v roce 2007. Akci poté uvedlo v roce 2011 ze stejného důvodu v aktualizaci dokumentace programu reprodukce majetku. Záměr výstavby však v roce 2014 z důvodu změny ve vedení resortu zrušilo. Od roku 2020 plánuje rekonstrukci stávajícího objektu s náklady ve výši **281 mil. Kč**, přestože v materiálu do vlády v roce 2011 uvedlo, že oproti rekonstrukci stávající budovy je výstavba nového objektu výrazně efektivnějším vynaložením peněžních prostředků státu, neboť ani investic v řádu stovek milionů Kč do komplexní rekonstrukce není možné odstranit všechny existující technické a bezpečnostní nedostatky. Z povinných ročních prohlídek na zastupitelském úřadu ve Washingtonu mj. opakovaně vyplynulo, že sociální zařízení a rozvody topení, odpadů a vody jsou v havarijním stavu. Dále také dochází k plesnivění stěn, hliníková okna nejdou zajistit proti otevření a skelet budovy vykazuje poškození vlhkem.

*Délka přípravy řešení nevyhovujícího stavu vybraných zastupitelských úřadů – zastupitelský úřad v Berlíně **21 let**, zastupitelský úřad ve Washingtonu **14 let** a Stálá mise České republiky při OSN v New Yorku **7 let**.*

- Závažné nedostatky ukázala kontrola též u nákupů služebních vozidel. MZV porušilo zásadu rovného zacházení a zákaz diskriminace tím, že v zadávací dokumentaci uvedlo konkrétní značku a typ vozidla, aniž by tento požadavek relevantně zdůvodnilo. Tímto způsobem MZV pořídilo šest vozidel celkově za **5,2 mil. Kč**, čímž podle NKÚ porušilo rozpočtovou kázeň. Jako hranici efektivnosti využívání služebních vozidel si MZV stanovilo najetí alespoň 15 tis. km ročně. Vozidla používaná v ústředí v kontrolovaném období neujela ani polovinu z této hodnoty. NKÚ tak vyhodnotil, že MZV v tomto období nevyužívalo služební vozidla efektivně.

NKÚ POUKÁZAL NA VÝZNAMNÉ NEDOSTATKY SNIŽUJÍCÍ ÚČELNOST A EFEKTIVNOST VYNALOŽENÝCH PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ STÁTU V RESORTU MZV, COŽ MÁ MJ. ZA NÁSLEDEK, ŽE NĚKTERÉ BUDOVY ZASTUPITELSKÝCH ÚŘADŮ, KTERÉ BY MĚLY BÝT REPREZENTATIVNÍ, JSOU DLOUHODOBĚ V HAVARIJNÍM STAVU.

NKÚ při KA č. [20/21](#) prověřil hospodaření Generálního finančního ředitelství /GFR/ v letech 2018 až 2020, se zaměřením na nakládání s dočasně nepotřebným majetkem, vynakládání peněžních prostředků v souvislosti s užíváním budov a přechod územních pracovišť finančních úřadů do optimalizovaného režimu.

GFR nezajistilo hospodárné nakládání s dočasně nepotřebným majetkem, když nesprávně stanovovalo výši nájemného, jelikož porovnávalo prostory, které se výrazně lišily výměrou, lokalitou i využitím. Dále pořizovalo vozidla, aniž by ověřovalo jejich reálnou potřebu. Z kontroly také vyplynulo, že změny režimu vybraných územních pracovišť nepřinesly za první rok fungování v optimalizovaném režimu očekávané úspory spojené s provozem budov.

87 Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

88 Program 106V01 – Rozvoj a obnova materiálně-technické základny MZV – od r. 2007 a program 006V01 – Rozvoj a obnova materiálně-technické základny MZV – od r. 2019.

- GŘ je povinno pronajímat nepotřebný majetek za nájemné nejméně ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá. GŘ však postupovalo ve **20 z 22** kontrolovaných případech nesprávně, neboť pro určení výše nájemného nezohledňovalo dostatečně velikost prostor, lokalitu a účel využití, přičemž tyto parametry patří mezi rozhodující faktory ovlivňující výši nájemného. GŘ tak neurčovalo obvyklou cenu porovnáním s obdobným či stejným majetkem.
- Na základě vlastní analýzy z roku 2015 GŘ rozhodlo, že pro efektivní fungování stačí nižší počet územních pracovišť, a navrhlo jejich část, konkrétně **23** z tehdejších **103** podřízených územních pracovišť, zrušit. Ministr financí následně rozhodl, že se tato pracoviště rušit nebudou. GŘ proto navrhlo řešení v podobě optimalizovaného režimu „2+2“⁸⁹, kdy činnost 23 územních pracovišť zajišťují ve dvou pracovních dnech alespoň dva pracovníci. V roce 2019 GŘ pokračovalo ve změně režimu u dalších vybraných 33 územních pracovišť, a to s cílem ušetřit v prvním roce na výdajích spojených s provozem budov **14,2 mil. Kč**. Ušetřit se ale podařilo jen **6,8 mil. Kč**, tedy méně než polovinu.

U 91 % z kontrolovaných smluv nestanovilo GŘ nájemné tak, aby zohledňovalo cenu v místě a čase obvyklou, tím docházelo k neodůvodněnému snižování výnosů z pronajímaného majetku.

OPTIMALIZACE ÚZEMNÍCH PRACOVIŠŤ GŘ ZAOSTALA ZA PLÁNOVANOU ÚSPOROU AŽ O 52 %. PŘI PRONAJÍMÁNÍ NEPOTŘEBNÉHO MAJETKU UZAVŘELO GŘ VĚTŠINU KONTROLOVANÝCH NÁJEMNÝCH SMLUV NEVÝHODNĚ.

Doporučení NKÚ:

Při zohlednění všech relevantních faktorů, zvláště nárůstu počtu elektronických podání, NKÚ doporučil GŘ znovu vyhodnotit situaci a zvážit optimalizaci počtu územních pracovišť finančních úřadů, což by vedlo k hospodárnějšímu vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu.

NKÚ při KA č. [21/13](#) prověřil, zda státní podnik ČPP Transgas /Transgas/ nakládal v období 2017 až 2021 s majetkem a peněžními prostředky státu hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy a zda činil účinné kroky k vypořádání a využití majetku zbylého po privatizaci, a současně ověřil, zda MPO plnilo funkci zakladatele v souladu s právními předpisy⁹⁰. Kontrolovaný objem činil **4,6 mld. Kč**.

Kontrola NKÚ ukázala, že Transgas vykazoval neoprávněně ve svém účetnictví pohledávku z tzv. jamburských dohod⁹¹ ve výši **4,6 mld. Kč**, která činila **91 %** aktiv a pasiv podniku. Příslušnost hospodařit s touto pohledávkou však náleží Ministerstvu financí⁹², čímž tak odpadl jediný významný důvod existence tohoto státního podniku. Hospodaření Transgasu bylo ztrátové a jelikož prováděl zejména realitní činnost, nezajišťoval ani žádný významný zájem státu, lze ho tedy označit za „zbytečný“ státní podnik.

*Transgas byl v letech 2016 až 2020 ve ztrátě, která celkově činila **22,8 mil. Kč**.*

89 Optimalizovaný režim „2+2“ znamená přítomnost dvou pracovníků ve dvou pracovních dnech v týdnu na územním pracovišti.

90 Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, a *Strategie vlastnické politiky státu*.

91 Podstatou tzv. jamburských dohod je *Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou SSSR o spolupráci při osvojování Jamburského naleziště plynu* ze dne 16. prosince 1985.

92 Dle ustanovení § 4 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, a v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

- Transgas se v kontrolovaném období téměř výhradně zaměřoval na správu, pronájem, prodej, v jednom případě i výstavbu nemovitosti a plnění dílčích úkolů, které mu MPO uložilo. Nevykonával však žádnou činnost, která by naplňovala definici významných strategických, hospodářských, společenských nebo bezpečnostních zájmů státu⁹³. I s ohledem na pohledávku neoprávněně vedenou v účetnictví státního podniku jej lze označit za „zbytný“ dle *Strategie vlastnické politiky státu*.
- I přes své ztrátové hospodaření poskytoval, kromě rostoucích mezd, svým osmi zaměstnancům vysoké roční benefity, které v roce 2020 činily **70 500 Kč** na jednoho zaměstnance. Ke ztrátovému hospodaření přispěl i fakt, že podnik sídlí v pronajatých prostorách, kdy za kontrolované období zaplatil za nájemné včetně parkovacích míst celkem **5,9 mil. Kč**.

NEOPRÁVNĚNÉ VEDENÍ POHLEDÁVKY Z TZV. JAMBURGSKÝCH DOHOD V ÚČETNICTVÍ, ZTRÁTOVOST HOSPODAŘENÍ A SKUTEČNOST, ŽE TRANS GAS NEZAJIŠŤUJE ŽÁDNÝ VÝZNAMNÝ ZÁJEM STÁTU, ZNAMENÁ, ŽE DŮVODY PRO ZAŘAZENÍ TOHOTO STÁTNÍHO PODNIKU DO KATEGORIE „NEZBYTNÝ“ POMINULY.

Doporučení NKÚ:

NKÚ doporučil, aby MPO s ohledem na uvedená zjištění posoudilo, zda trvají předpoklady pro činnost státního podniku požadované zákonem č. 77/1997 Sb., a následně rozhodlo o jeho zrušení.

5.2 ŘÍZENÍ ZDROJŮ POSKYTNUTÝCH ČR ZE ZAHRANIČÍ

V průběhu roku 2021 ukončil NKÚ celkem **devět** kontrolních akcí, jejichž předmětem byly výdaje hrazené současně z prostředků státu i z prostředků poskytnutých ČR ze zahraničí. V těchto kontrolních akcích se vesměs jednalo o peněžní prostředky poskytnuté na spolufinancování společných programů a projektů s EU. Tyto kontrolní akce byly zaměřeny na následující oblasti:

- na podporu opatření k dosažení energetických úspor u veřejných budov financovaných z OPŽP (KA č. [20/05](#)), na snížení energetické náročnosti bytových domů pomocí investičních dotací z IROP a programu NZÚ (KA č. [20/19](#)) a na zajištění udržitelné jakosti vod (KA č. [20/04](#));
- na vytvoření podmínek pro zvýšení využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakti s financováním výstavby tramvajových tratí z OPD (KA č. [20/14](#)) a k výstavbě, údržbě a opravám cyklistické infrastruktury podporovaným z IROP (KA č. [20/11](#));
- na podporu malých a středních podnikatelů v oblasti poradenství, marketing, vzdělávání a na opatření v souvislosti s nákazou covid-19 financovanou z OP PIK (KA č. [20/20](#));
- na plnění vybraných cílů migrační politiky České republiky podporovaných z *Fondu pro vnitřní bezpečnost* a z *Azylového, migračního a integračního fondu* (KA č. [20/10](#));
- na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na opatření ke snižování plýtvání s potravinami financované z *Operačního programu potravinové a materiální pomoci* (KA č. [20/23](#));
- na systém monitorování plnění cílů a hodnocení přínosu evropských strukturálních a investičních fondů k cílům strategie *Evropa 2020* (KA č. [20/18](#)).

Vyhodnocení poznatků z uvedených kontrolních akcí s výjimkou KA č. [20/18](#), která je komentována samostatně, je v souladu s jejich věcným zaměřením obsaženo v příslušných výdajových oblastech uvedených v předchozích částech této výroční zprávy.

NKÚ v uvedených kontrolách upozornil na řadu pochybení na straně příslušných řídicích orgánů. Ve vztahu k čerpání podpory z fondů EU lze charakterizovat řadu společných systémových i procesních nedostatků. Z hlediska významnosti a četnosti jejich výskytu se jedná o tyto skupiny nedostatků:

- **Cíle některých strategických dokumentů promítnuté do programové úrovně nebyly dostatečně konkrétní a měřitelné vč. stanovení ukazatelů pro vyhodnocení účinnosti poskytovaných podpor, z tohoto důvodu nebylo možné sledovat a vyhodnotit měřitelné přínosy z realizace jednotlivých projektů.**

Tato skutečnost byla zjevná např. v případě výstavby nových tramvajových tratí, u kterých MD stanovilo pouze ukazatele hodnotící výstupy podpory z hlediska technických parametrů. Na základě takových ukazatelů nemohlo vyhodnotit, zda vlivem podpory došlo ke zvýšení využívání veřejné hromadné dopravy na úkor automobilové, zda se snížily emise škodlivých látek a zda byly zkvalitněny a zrychleny spoje s uspokojeny přepravní potřeby ve městech (KA č. [20/14](#)). Obdobně v oblasti výstavby cyklistické infrastruktury poskytovatelé podpory sledují pouze účel použití peněžních prostředků, nesledují dosažené výsledky a přínosy podpořených projektů (KA č. [20/11](#)).

- **Prostředky vyčleněné v programech nebyly vyčerpány v důsledku nedostatečné absorpční kapacity.**

V rámci OPŽP a NZÚ je pro veřejné instituce k dispozici více než **20 mld. Kč** na investiční projekty zaměřené na energetické úspory ve veřejných budovách. Do poloviny roku 2020 bylo na tyto projekty vynaloženo pouze **3,5 mld. Kč, tj. 17,5 %** (KA č. [20/05](#)).

Obdobně u podpory na snížení energetické náročnosti bytových domů byla využita jen část alokovaných prostředků, tj. **32 %** z IROP a **33 %** z NZÚ (KA č. [20/19](#)).

- **Administrace projektů trpěla nedostatky a mezní lhůty pro schvalování žádostí o podporu byly ve významném rozsahu překračovány.**

Schvalovací proces žádostí o poskytnutí podpory z OPŽP ke snížení konečné spotřeby energií ve veřejných budovách stanovený v maximální délce **sedmi** měsíců nebyl dodržen u **40 %** žádostí. U projektů financovaných z NZÚ byla mezní lhůta administrace žádostí překročena ve všech případech (KA č. [20/05](#)).

U řady projektů ke snížení energetické náročnosti bytových domů financovaných z IROP byl zjištěn neúměrně dlouhý a náročný proces administrace. Průměrná doba administrace žádostí byla **104** pracovní dny. Nejdelší administrace žádosti trvala **748** pracovních dnů. Podmínky pro získání dotace z IROP byly přísnější, než tomu bylo u programu NZÚ (KA č. [20/19](#)).

- **Hodnocení při výběru projektů nevycházelo ze zásad účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti.**

Z vybraných projektů naplňujících migrační politiku státu v celkové výši **852 mil. Kč** vyhodnotil NKÚ jako omezeně efektivní či omezeně účelné projekty v celkové výši **348 mil. Kč**, přičemž většinu z nich mělo MV identifikovat již ve fázi hodnocení a výběru projektů k podpoře. MV nestanovilo povinnost sledovat zpětnou vazbu u poskytované služby, což neumožnilo vyhodnotit konkrétní přínos projektů pro klienty (KA č. [20/10](#)).

Tabulka č. 7: Zastoupení charakteristických nedostatků v uvedených kontrolních akcích

	KA 20/04	KA 20/05	KA 20/10	KA 20/11	KA 20/14	KA 20/19	KA 20/20	KA 20/23
Nedostatky ve stanovení cílů programů, monitorovacích indikátorů a hodnocení přínosů	●		●	●	●		●	●
Nedostatky při výběru projektů k zajištění hledisek 3E			●	●	●	●		
Nedodržení alokace, nízká absorpční kapacita		●			●	●		
Nedostatky administrace, překračování lhůt		●	●	●	●	●	●	

Zdroj: vypracoval NKÚ.

NKÚ při KA č. [20/18](#) prověřil, zda peněžní prostředky z evropských strukturálních a investičních /ESI/ fondů určené na hodnocení plnění cílů strategie *Evropa 2020* /strategie/ byly poskytnuty a čerpány účelně a zda byly činnosti ÚV ČR a MMR při přípravě podkladů o plnění národních strategických cílů účelné. Systém hodnocení přínosů ESI fondů ovlivňuje využití peněz z těchto fondů a poskytuje zpětnou vazbu pro tvorbu nových cílů následujícího období. Pro ČR bylo v programovém období 2014–2020 alokováno z ESI fondů téměř **624 mld. Kč**, z toho bylo k 31. prosinci 2020 proplaceno příjemcům **386 mld. Kč (tj. 61,8 %)**.

Z provedené kontroly vyplynulo, že ÚV ČR téměř nevyhodnocoval dopady peněžních prostředků poskytnutých ČR na plnění strategie z ESI fondů. Řádné hodnocení provedl jen v 9 % případů. Metodické postupy nastavené MMR k vyhodnocení příspěvků ESI fondů nebyly pro ÚV ČR jako gestora strategie závazné, dobrovolně je neuplatňoval, ani si nezajistil potřebné analytické informace. ÚV ČR neměl také zákonný mandát k účinné koordinaci hospodářských politik, aby mohl předejít nenaplnění národních cílů. V některých případech byly národní cíle navíc stanoveny příliš nízké.

- Podstatou strategie bylo podpořit inteligentní hospodářský růst, který měl zohledňovat udržitelnost i sociální začleňování. ČR **u čtyř z celkových 13 cílů** strategie překročila cílovou hodnotu **o více než 20 %** a **pět cílů** se podařilo splnit dokonce už v roce 2014. To indikuje nízké nastavené cíle spíše než úspěch při jejich dosahování. Naopak **tři cíle** se splnit nepodařilo. Jednalo se o nedosažení podílu obnovitelných zdrojů v dopravě na úroveň **10 %** (ČR dosáhla jen **7,8 %**), dále o dosažení úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum a inovace ve výši **1 % HDP** (ČR byla na hodnotě **0,79 % HDP**) a snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na **5,5 %** (hodnota za ČR dosahovala **7,6 %**).
- ÚV ČR obdržel peněžní prostředky z operačního programu *Technická pomoc 2014–2020* /OPTP/ na vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020* pomocí ekonometrických modelů⁹⁴, které však žádné vyhodnocení příspěvku ESI fondů ke zmíněné strategii nepřinesly. Porušení povinnosti ÚV ČR naplnit účel poskytnuté podpory vyhodnotil NKÚ jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně v částce **1,3 mil. Kč**. NKÚ také vytkl MMR, že nenaplnění účelu projektu nerozporovalo, což je významný nedostatek v plnění jeho funkce poskytovatele podpory z OPTP.

NKÚ VYHODNOTIL ČINNOSTI ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY A MMR PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ INFORMACÍ O PŘÍSPĚVKU ESI FONDŮ K PLNĚNÍ CÍLŮ STRATEGIE EVROPA 2020 JAKO NEÚČELNÉ.**Doporučení NKÚ:**

NKÚ doporučuje k možnému využití analýzu vypracovanou externím expertem, která se zabývá možnostmi provedení vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění strategických cílů, a kterou předal ÚV ČR. Příklady dobrého vyhodnocení (dobré praxe) lze najít též v zahraničí. Například v Itálii bylo použito prosté porovnání objemů investovaných peněžních prostředků v členění dle jejich zdrojů a vztahení těchto zdrojů k dosaženým cílům.

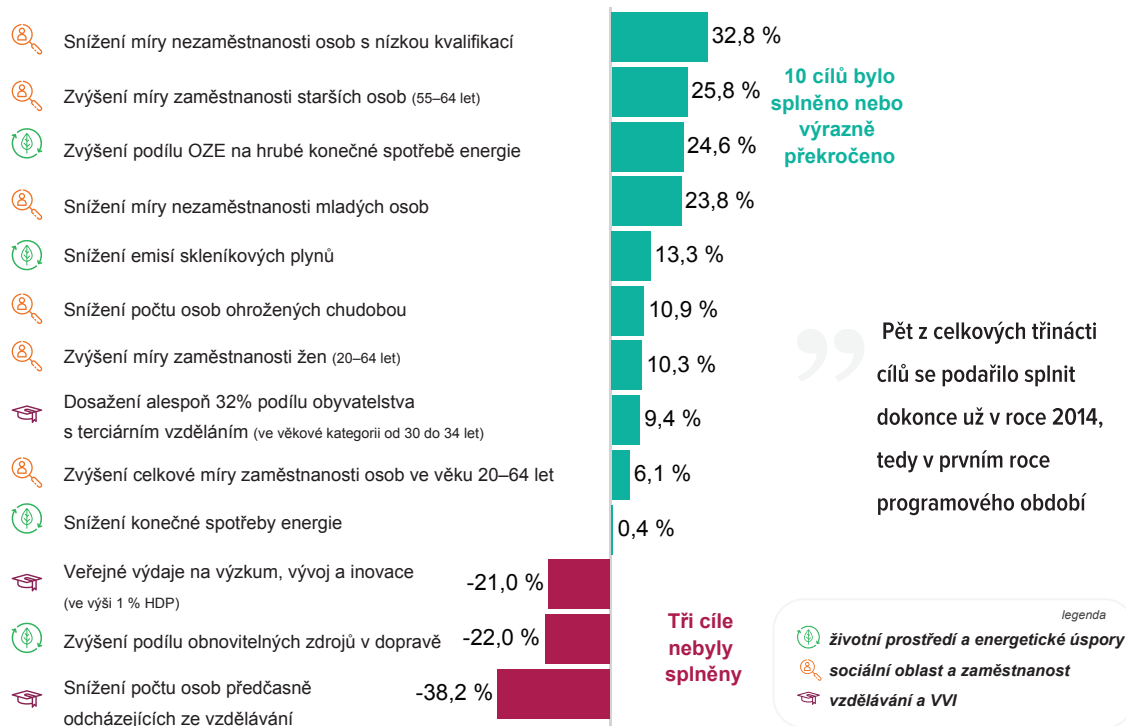

ČR **nedostatečně vyhodnocovala** příspěvek ESI fondů pro naplňování strategie *Evropa 2020*

ČASNÉ SPLNĚNÍ NĚKTERÝCH CÍLŮ A VÝZNAMNÉ PŘEKROČENÍ JEJICH CÍLOVÝCH HODNOT UKAZUJE NA NEAMBICIÓZNĚ NASTAVENÉ HODNOTY NÁRODNÍCH CÍLŮ STRATEGIE *EVROPA 2020* PRO ČR

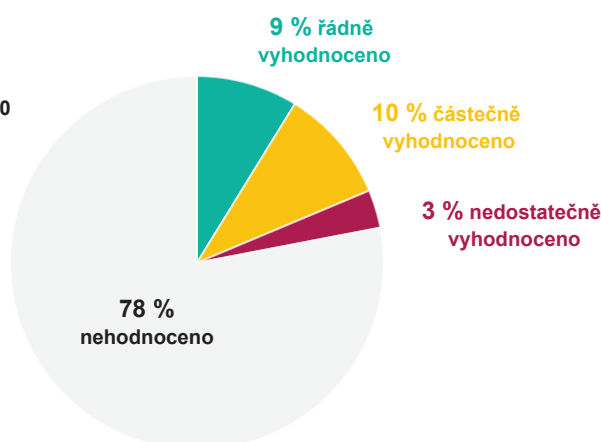

Míra plnění či neplnění národních cílů strategie *Evropa 2020* (odchylka dosažených hodnot od cíle v %)

VYHODNOCENÍ PŘÍSPĚVKŮ ESI FONDŮ K PLNĚNÍ CÍLŮ STRATEGIE *EVROPA 2020* PROBÍHALO NESYSTEMATICKY – ÚV ČR PROVEDL ŘÁDNÉ HODNOCENÍ JEN V 9 % PŘÍPADŮ

Provádění vyhodnocování příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů v NPR 2014–2020

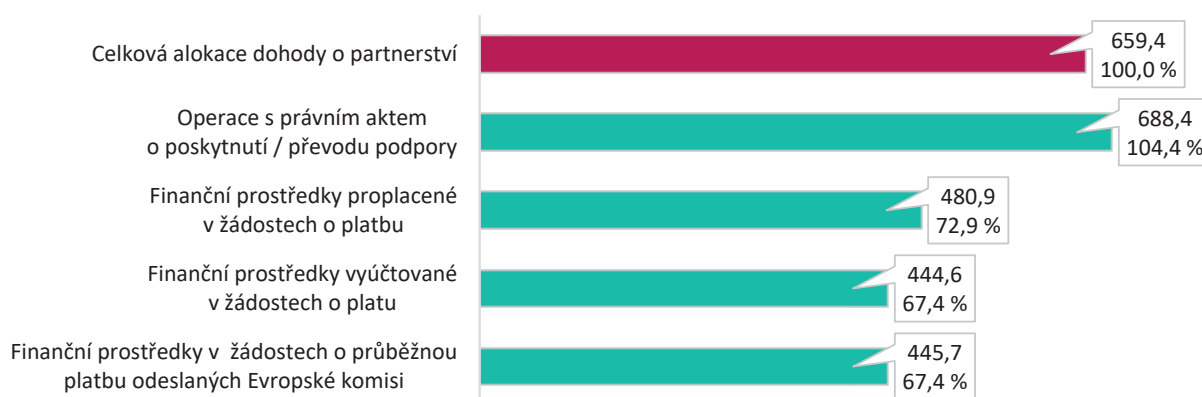

Trend čerpání alokace prostředků ESI fondů dle dohody o partnerství

V ROCE 2021 POKRAČOVAL V ČESKÉ REPUBLICE POZITIVNÍ TREND PROJEVUJÍCÍ SE ZVÝŠENÝM ČERPÁNÍM ALOKACE ESI FONDŮ. TATO SKUTEČNOST BYLA ZŘETELNÁ V ZÁSADĚ VE VŠECH PROGRAMECH SPOLUFINANCOVANÝCH Z ROZPOČTU EU.

Stav čerpání je patrný z grafu č. 15. V poměru k celkové alokaci dosáhl objem peněžních prostředků v právních aktech o poskytnutí podpory **104,4 %**, proplaceny byly prostředky v objemu **72,9 %** a žádosti o průběžnou platbu odeslané Evropské komisi dosáhly **67,4 %**. V porovnání s údaji vykázanými na konci roku 2020 představují tyto hodnoty zvýšení v průměru o více než 10 procentních bodů.

Graf č. 15: Čerpání prostředků ESI fondů v mld. Kč s vyjádřením podílu v % k celkové alokaci k 31. prosinci 2021

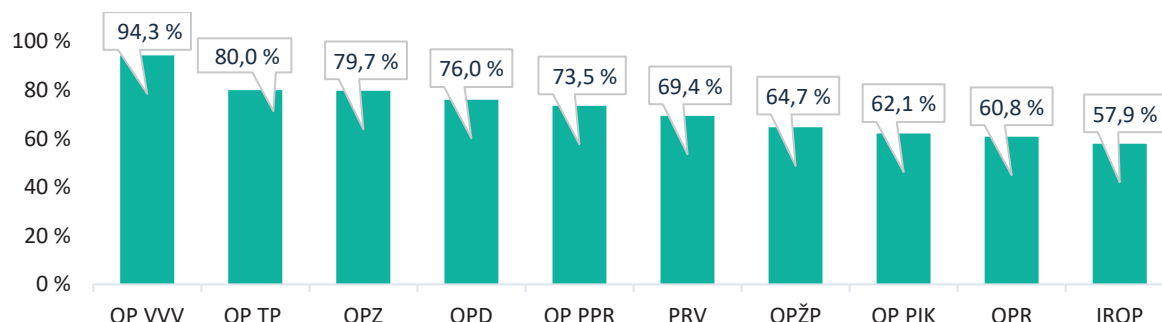

Zdroj: Měsíční informace o implementaci ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020, prosinec 2021, data generovaná k 6. 1. 2022, vydal MMR-NOK pod identifikačním číslem 2021_12.

Pozn.: Celková alokace dohody o partnerství byla v reakci na pandemii covidu-19 navýšena v souladu s nařízením REACT-EU ve výši 834,8 mil. €. K dalšímu navýšení alokace došlo u PRV, u něhož byla pro roky 2021 a 2022 dodatečně přidělena částka 575,7 mil. €.

Na výrazném zvýšení hodnoty míry proplacených finančních prostředků v žádostech o platbu (včetně starých závazků) k celkové alokaci se podle měsíční informace MMR-NOK za prosinec 2021 podílel především OP *Výzkum, vývoj a vzdělávání* /OP VVV/ s **94,3 %** následovaný OP *Technická pomoc* s **80 %**. Třetí pozici zaujal OP *Zaměstnanost* /OPZ/ s **79,7 %**. Naopak nejnižšího podílu proplacených prostředků dosáhl IROP s **57,9 %**, který na poslední příčce vystřídal OP *Rybářství* /OPR/ s **60,8 %**, jak znázorňuje následující graf č. 16.

Graf č. 16: Podíl peněžních prostředků v proplacených žádostech o platbu vůči celkové alokaci u jednotlivých operačních programů ČR k 31. prosinci 2021 (v %)

Zdroj: Měsíční informace o implementaci ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020, prosinec 2021, data generovaná 6. ledna 2022, vydal MMR-NOK pod identifikačním číslem 2021_12.

PODOBNĚ JAKO V PŘEDCHOZÍCH LETECH VYKÁZALY V ROCE 2021 NÍZKOU PRŮBĚŽNOU MÍRU ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ DVA OPERAČNÍ PROGRAMY, A TO OP PIK A IROP, KTERÉ ALE Z HLEDISKA OBJEMU PŘIDĚLENÝCH PROSTŘEDKŮ PŘEDSTAVUJÍ JEDNY Z FINANČNĚ NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PROGRAMŮ. V PŘÍPADĚ IROP SE JEDNÁ O 144,7 MLD. KČ A V PŘÍPADĚ OP PIK ČINÍ ALOKACE 99,9 MLD. KČ.

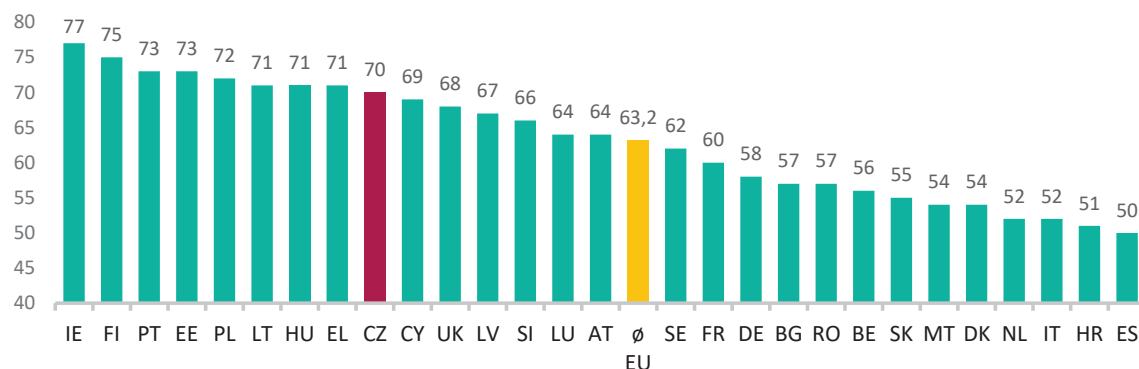
Splnění pravidla $n+3^{95}$ v roce 2021, tedy dočerpání limitu alokace stanoveného pro rok 2018 do konce roku 2021, se podařilo u všech OP, a to již ke konci 3. čtvrtletí 2021. Tyto údaje vyplývají ze čtvrtletní zprávy o implementaci ESI fondů publikované NOK 12. listopadu 2021⁹⁶.

Zintenzívnění čerpání podpory z ESI fondů v průběhu posledních dvou let se projevilo i posunem České republiky v žebříčku úspěšnosti čerpání alokace jednotlivými členskými státy EU, kde ČR poskočila na **9. místo**. Pokračuje tak trend zřetelný již v loňském roce, kdy ČR zaujala 17. pozici, ale od průměru ji dělilo pouhých **2,5 procentního bodu**.

95 Podle tohoto pravidla musí být alokace na rok n , vyčerpána do konce roku $n+3$. V případě nesplnění této podmínky hrozí ztráta nevyčerpaných finančních prostředků, tzv. automatické zrušení závazku Evropskou komisí.

96 Čtvrtletní zpráva o implementaci ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020, III. čtvrtletí 2021, data generovaná 8. října 2021, vydal MMR-NOK pod identifikačním číslem 2021_3Q.

Graf č. 17: Podíl prostředků vyplacených z ESI fondů za programové období 2014–2020 do konce roku 2021 členskými státy EU v poměru k celkové alokaci těchto států (v %)

Zdroj: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview>, data stažena k 19. lednu 2022.

Pozn.: Vyčíslený podíl čerpání alokace jednotlivých členských států z ESI fondů zahrnuje rovněž počáteční předfinancování a roční předfinancování.

Stav v zahajování programového období 2021–2027

Zahájení čerpání podpory EU alokované pro ČR v rámci programového období 2021–2027⁹⁷, které formálně odstartovalo 1. ledna 2021, je výrazně zpožděno, neboť Evropská komise /Komise/ přijala legislativní balíček pro politiku soudržnosti až s platností od 1. července 2021. S tím úzce souvisí i časový skluz ve finalizaci, vyjednávání a schválení *Dohody o partnerství v programovém období 2021–2027*. Vláda ČR schválila tento dokument 27. září 2021 a v polovině prosince byl předložen Komisi k formálnímu vyjednávání a schválení. Následně byly koncem prosince 2021 předloženy Komisi první programy, a to *Jan Amos Komenský*, *Technická pomoc a Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost*. Počátkem ledna 2022 je následovaly programy *Zaměstnanost+* a *Doprava*. Podle předpokladů lze očekávat, že ostatní programy budou ke schválení předloženy do konce ledna 2022 a schvalovací proces by měl být ukončen v dubnu tohoto roku. První výzvy budou vyhlašovány následně a největší část je plánována na druhé pololetí 2022.

ZPOŽDĚNÍ ČERPÁNÍ PODPORY EU ALOKOVANÉ PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2021–2027 SE NEGATIVNĚ PROJEVÍ KUMULACÍ DISPONIBILNÍCH ZDROJŮ DO NÁSLEDUJÍCÍCH LET. KUMULACE MŮŽE VYVOLAT ZVÝŠENÝ TLAK NA DODAVATELSKÉ KAPACITY A TRH SE STAVEBNÍMI MATERIÁLY A TECHNOLOGIEMI, COŽ MŮŽE NEŽÁDOUCÍM ZPŮSOBEM OVLIVNIT CENOVOU HLADINU PRACÍ A DODÁVEK A KONEČNÉ TERMÍNY REALIZACE INVESTIC. DALŠÍM NEGATIVNÍM DŮSLEDKEM TOHOTO STAVU MŮŽE BÝT SNAHA PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY VYČERPAT V MAXIMÁLNÍ MOŽNÉ MÍŘE I PODPOROU MÉNĚ HOSPODÁRNÝCH A NEEFECTIVNÍCH PROJEKTŮ. TATO RIZIKA ZVÝRAZNÍ JEŠTĚ MOŽNOST ČERPAT DALŠÍ PODPORY POSKYTOVANÉ Z EU NEBO JINÝCH ZDROJŮ, A TO Z NÁRODNÍHO PLÁNU OBNOVY (NÁSTROJ NA PODPORU OŽIVENÍ A ODOLNOSTI)⁹⁸, Z KOMUNITÁRNÍCH PROGRAMŮ⁹⁹, Z INVESTEU¹⁰⁰ A Z MODERNIZAČNÍHO FONDU¹⁰¹.

⁹⁷ Podle *Dohody o partnerství v programovém období 2021–2027* z prosince 2021 (určené pro formální předložení Komisi) činí alokace pro plánované programy politiky soudržnosti v ČR celkem 26 710,4 mil. €, z toho příspěvek EU činí 21 054,1 mil. €. K tomu je nutno přičíst alokaci pro OP *Rybářství* v celkové výši 42,9 mil. €, z toho 30 mil. € činí příspěvek z rozpočtu EU.

⁹⁸ V rámci *Nástroje na podporu oživení a odolnosti* pro řešení hospodářských a sociálních dopadů pandemie koronaviru určeného zejména na digitální transformaci a zelenou tranzici získá ČR v období 2021–2026 celkem 7 036 mil. € formou grantů, což může v přepočtu představovat částku 180 mld. Kč a při současném využití půjček až celkovou částku 191 mld. Kč.

⁹⁹ Z tzv. komunitárních programů (CEF, TEN-T, Horizon, Erasmus, LIFE, Digital Europe atd.) mohou české subjekty v rámci soutěže o evropskou přidanou hodnotu získat až 2 000 mil. € v období 2021–2027.

¹⁰⁰ V rámci programu *InvestEU* určeného v následujících sedmi letech k hospodářskému oživení prostřednictvím mobilizace investic může ČR získat až 80 mil. €, a to zejména na podporu malých a středních podniků.

¹⁰¹ Modernizační fond ve smyslu *Zelené dohody* čerpá prostředky zejména z monetizace 2 % celkového počtu emisních povolenek v systému EU ETS na období 2021–2030. Pro ČR může být dostupná částka min. 150 mld. Kč, jejíž příjemcem má být Státní fond životního prostředí. Prostředky budou určeny na investice do hospodářství s nízkou uhlíkovou stopou založeném na obnovitelných zdrojích a udržitelných technologiích.

6. SPRÁVNOST A SPOLEHLIVOST ZVEŘEJŇOVANÝCH FINANČNÍCH INFORMACÍ STÁTU O VÝSLEDČÍCH HOSPODAŘENÍ

6.1 STANOVISKO K NÁVRHU STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU

NKÚ se v roce 2021 v rámci svého *Stanoviska k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2020* vyjádřil i ke správnosti vykázaných údajů¹⁰² tj. k úplnosti a správnosti vykázání příjmů a výdajů státního rozpočtu uvedených v návrhu státního závěrečného účtu /SZÚ/.

Nástrojem využívaným NKÚ k tomuto prověřování jsou zejména kontroly typu finanční audit.

Vedle toho byla použita metoda porovnání údajů¹⁰² SZÚ uvedených v sešitech G a H na relevantní rozpočtové a účetní informační systémy a dále kontrola vnitřní konzistence těchto sešitů a údajů hodnotících zpráv. V rámci sešitů G a H byl touto metodou ověřen rozsah údajů uvedený v následujících tabulkách.

Tabulka č. 8: Přehled počtu ověřovaných údajů o rozpočtovém hospodaření zachycených v textové části sešitu H u jednotlivých kapitol za rok 2020

Absolutní vyjádření				Relativní vyjádření			
Celkový počet číselných údajů	Počet zjištěných nesouladů	Počet ověřených a odsouhlasených údajů	Počet neověřených údajů	Podíl ověřených údajů na celku	Z toho podíl zjištěných nesouladů na celku	Z toho podíl ověřených a odsouhlasených údajů na celku	Podíl neověřených číselných údajů na celku
2 852	27	2 612	213	92,5 %	0,9 %	91,6 %	7,5 %

Zdroj: SZÚ 2020 – sešit H, CSÚIS.

V rámci provedeného analytického ověření sešitu H nebyl zjištěn významný podíl rozdílných údajů (0,9 %).

Tabulka č. 9: Přehled počtu ověřovaných údajů o rozpočtovém hospodaření zachycených v tabulkové části sešitu G za rok 2020

Absolutní vyjádření				Relativní vyjádření			
Celkový počet číselných údajů	Počet zjištěných nesouladů	Počet ověřených a odsouhlasených údajů	Počet neověřených údajů	Podíl ověřených údajů na celku	Podíl zjištěných nesouladů na celku	Podíl ověřených a odsouhlasených údajů na celku	Podíl neověřených číselných údajů na celku
8 592	42	8 181	369	95,7 %	0,5 %	95,2 %	4,3 %

Zdroj: SZÚ 2020 – sešit H, CSÚIS.

V rámci provedeného analytického ověření sešitu G nebyl zjištěn významný podíl rozdílných údajů (0,5 %).

¹⁰² Jedná se o údaje uvedené v sešitech G – *Tabulková část k návrhu státního závěrečného účtu ČR* a H – *Výsledky rozpočtového hospodaření kapitol návrhu SZÚ za rok 2020*.

NKÚ VYJÁDŘIL NÁZOR, ŽE ÚDAJE¹⁰² OBSAŽENÉ V NÁVRHU SZÚ ZA ROK 2020 JE MOŽNÉ POVAŽOVAT ZA SPRÁVNÉ¹⁰³, NKÚ VŠAK ZÁROVEŇ DLOUHODOBĚ UPOZORŇUJE NA SKUTEČNOST, ŽE ZÁVĚREČNÉ ÚČTY MINIMÁLNĚ VYUŽÍVAJÍ AKRUÁLNÍ ÚDAJE Z ÚČETNÍCH ZÁVĚREK. VZHLEDEM K VYSOKÉ VYPOVÍDACÍ SCHOPNOSTI AKRUÁLNÍCH ÚDAJŮ O HOSPODAŘENÍ KAPITOL STÁTNÍHO ROZPOČTU POVAŽUJE NKÚ ZA VHODNÉ, ABY PŘÍSLUŠNÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY NASTAVILY VYUŽÍVÁNÍ TĚCHTO ÚDAJŮ V ZÁVĚREČNÝCH ÚČTECH VE VYŠŠÍ MÍŘE.

6.2 KONTROLA ZVEŘEJNĚNÝCH FINANČNÍCH INFORMACÍ NĚKTERÝMI VYBRANÝMI SPRÁVCI KAPITOL STÁTNÍHO ROZPOČTU

Smyslem pravidelného prověřování vykazovaných finančních informací státu je získat a podat informaci o jejich spolehlivosti a vypovídací schopnosti, což umožňuje zvyšovat míru důvěry uživatelů v tyto informace a přispívat též k jejich správnosti. Účetní jednotky prostřednictvím finančních informací skládají účty o svém hospodaření, údaje mají sloužit mj. pro monitorování a řízení veřejných financí. Využitelnost těchto informací je však podmíněna jejich spolehlivostí. Proto NKÚ prostřednictvím kontrol typu finančního auditu /FA/ věnuje část své kapacity ověřování spolehlivosti účetních závěrek /ÚZ/, údajů předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu a závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu /ZÚ/.

NKÚ v roce 2020 dokončil následující tři kontrolní akce typu finanční audit, u kterých vydal stanovisko k vykázaným finančním informacím:

- KA č. [20/25](#) – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo spravedlnosti za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva spravedlnosti za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem spravedlnosti pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020 /KA č. 20/25 – MS/;
- KA č. [20/33](#) – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Grantová agentura České republiky za rok 2020, účetní závěrka Grantové agentury České republiky za rok 2020 a údaje předkládané Grantovou agenturou České republiky za rok 2020 /KA č. 20/33 – GAČR/;
- KA č. [20/34](#) – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo průmyslu a obchodu za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva průmyslu a obchodu za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem průmyslu a obchodu pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020 /KA č. 20/34 – MPO/.

Ve všech případech se jednalo o průběžné audity, kdy kontrola z části probíhá v aktuálním účetním období a kontrolovaná osoba má možnost provést opravy.

Tabulka č. 10: Výsledky kontrol typu FA ve vztahu k vykázaným finančním informacím státu

(v mil. Kč)

			Výsledky kontrol typu FA ve vztahu k účetní závěrce					Výsledky kontrol typu FA ve vztahu k finančním výkazům				Výsledky kontrol typu FA ve vztahu k závěrečnému účtu
Číslo KA	KO	Typ kontroly typu FA	Kontrolovaný objem ¹⁰⁴	Významnost ¹⁰⁵	Opravy v účetnictví KO v průběhu realizace KA	Vyčíslené nesprávnosti	Spolehlivost údajů ÚZ	Kontrolovaný objem ¹⁰⁶	Významnost ¹⁰⁵	Vyčíslené nesprávnosti	Spolehlivost finančních výkazů	Spolehlivost údajů v ZÚ
20/25	MS	Průběžný	6 433,9	23,0	50,9 ¹⁰⁷	112,5 ¹⁰⁸	ÚZ není spolehlivá ve výkazech R, VZZ, PVK a PPT	1 513,1	25,0	0,2	Nezjištěny nespolehlivé údaje s ohledem na celkové vykázané údaje	Nesprávnosti bez významného dopadu na celkovou vypovídací schopnost ZÚ
20/33	GAČR	Průběžný	13 227,4	90,0	5 907,8 ¹⁰⁹	113,8 ¹¹⁰	ÚZ není spolehlivá ve výkazech R, VZZ	4 492,3	90,0	0,6	Nezjištěny nespolehlivé údaje s ohledem na celkové vykázané údaje	Nesprávnosti bez významného dopadu na celkovou vypovídací schopnost ZÚ
20/34	MPO	Průběžný	184 520,8	1 122	46 970,3 ¹¹¹	14,8	ÚZ je spolehlivá	85 212,1	1 200,0	1 151,2 ¹¹²	Nezjištěny nespolehlivé údaje s ohledem na celkové vykázané údaje	Nesprávnosti bez významného dopadu na celkovou vypovídací schopnost ZÚ
Celkem			204 182,1		52 929,0	241,1		91 217,5		1 152,0		

Zdroj: kontrolní závěry z jednotlivých KA.

104 Kontrolovaný objem ÚZ = aktiva netto + pasiva + náklady + výnosy + podrozvaha.

105 Významnost reprezentuje u ÚZ a FV hodnotu nesprávnosti, jejíž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele.

106 Kontrolovaný objem FV = příjmy + výdaje.

107 Nejvýznamnější opravy: odúčtování již neexistujícího podmíněného závazku ze smlouvy (38 mil. Kč).

108 Nejvýznamnější chyba: přeučtování nákladů z pořízených licencí k používání softwaru do nesprávného období (106,6 mil. Kč).

109 Nejvýznamnější opravy: chybějící podmíněné závazky z nově uzavřených smluv u projektů s počátkem realizace v roce 2020 (4 853,4 mil. Kč).

110 Nejvýznamnější chyba: nevykázání poskytnutých transferových záloh na dotace v oblasti vědy a výzkumu a s tím související vykázaní nákladů na transfery v oblasti vědy a výzkumu v nesprávné výši (108,9 mil. Kč).

111 Nejvýznamnější opravy: neúčtování o převodu schváleného HV za předchozí rok (32 983,5 mil. Kč); účtování odhadu nákladů na dotace na chybný účet (6 750 mil. Kč).

112 Nejvýznamnější pochybení: chybné zařazení výdajů dle odvětvového členění rozpočtové skladby.

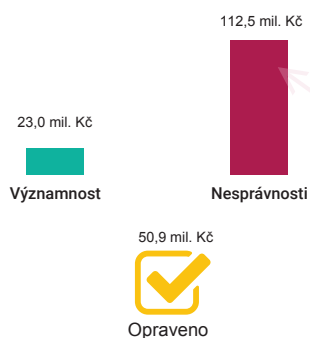
Průběžné finanční audity významně přispívají ke spolehlivosti výkaznictví

BĚHEM KONTROL BYLY OPRAVENY CHYBY V ÚČETNICTVÍ ZA TĚMĚŘ 53 MLD. KČ

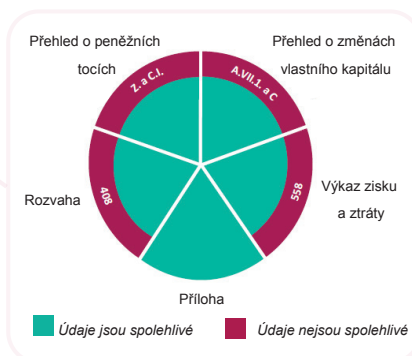
Účetní závěrka (ÚZ)

Ministerstvo spravedlnosti

Spolehlivost ÚZ k 31. 12. 2020

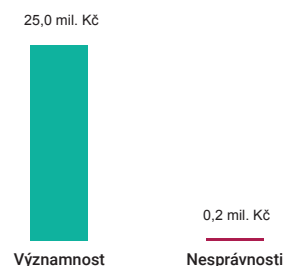

KA č. 20/25

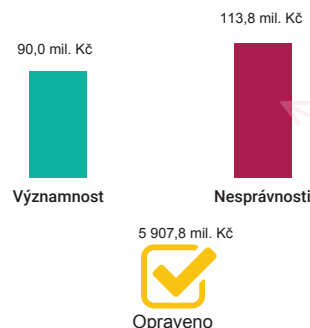
Finanční výkazy (FV)

Spolehlivost FV k 31. 12. 2020

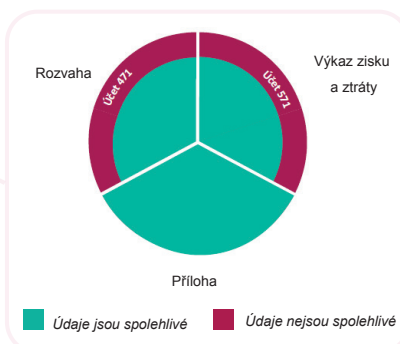

Grantová agentura České republiky

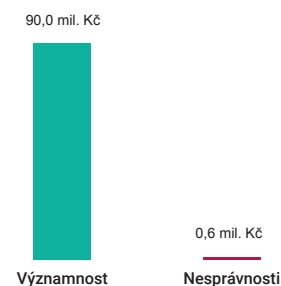
Spolehlivost ÚZ k 31. 12. 2020

KA č. 20/33

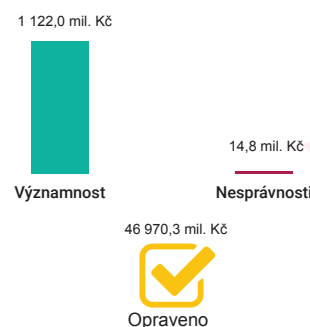

Spolehlivost FV k 31. 12. 2020

Ministerstvo průmyslu a obchodu

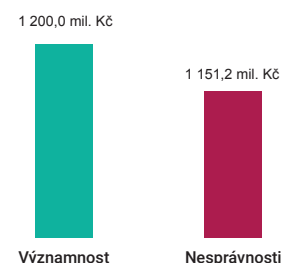
Spolehlivost ÚZ k 31. 12. 2020

KA č. 20/34

Spolehlivost FV k 31. 12. 2020

Výsledky kontrol ve vztahu k účetní závěrce

NKÚ prověřoval, zda kontrolované osoby vedou účetnictví takovým způsobem, aby na jeho základě sestavená účetní závěrka podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví. V jednom případě (KA č. [20/34](#)) NKÚ vyhodnotil ÚZ za spolehlivou, ve dvou případech (KA č. [20/25](#) a KA č. [20/33](#)) vyhodnotil NKÚ některé části ÚZ za nespolehlivé.

Z VÝSLEDKŮ KONTROL TYPU FA VYPLYNULO, ŽE PRŮBĚŽNÉ AUDITY, PŘI KTERÝCH MAJÍ KONTROLOVANÉ OSOBY MOŽNOST OPRAVOVAT ZJIŠTĚNÉ NEDOSTATKY JEŠTĚ BĚHEM KONTROL, VÝZNAMNÝM ZPŮSOBEM PŘÍSPÍVAJÍ KE SPOLEHLIVOSTI VYKAZOVANÝCH ÚDAJŮ. NA ZÁKLADĚ PRŮBĚŽNÝCH AUDITŮ PROVEDENÝCH V RÁMCI KONTROLOVANÉHO OBDOBÍ ROKU 2020 BYLY OPRAVENY V ÚČETNICTVÍ CHYBY ZA TĚMĚŘ 53 MLD. KČ (BLÍŽE VIZ TABULKA Č. 10).

Výsledky kontrol ve vztahu k finančním výkazům

NKÚ při svých kontrolách typu FA kontroluje rovněž údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu a z nich sestavené finanční výkazy /FV/.

V rámci kontrolovaných FV nebyly zjištěny významné nesprávnosti.

Výsledky kontrol ve vztahu k závěrečným účtům kapitol

Při kontrole průvodních zpráv kontrolovaných závěrečných účtů byly zjištěny ojedinělé nedostatky týkající se neuvedení některých informací vyžadovaných právními předpisy. V číselných sestavách a v tabulkových přílohách obsahujících údaje z FV byly zjištěny nesprávnosti, které by ani v souhrnu neměly významný vliv na vypovídací schopnost závěrečných účtů.

Opatření k nápravě zjištěných nedostatků

Součástí kontrol typu FA je i systematické ověřování plnění opatření k nápravě z předchozích KA.

Tabulka č. 11: Přehled plnění opatření k nápravě z předchozích KA

Číslo KA	Kontrolovaná osoba	Číslo předchozí KA	Počet opatření přijatých k nápravě nedostatků	Počet opatření realizovaných úplně a správně	Počet opatření realizovaných částečně	Počet nerealizovaných opatření	Počet již nerelevantních opatření (např. díky změně předpisu)
20/25	Ministerstvo spravedlnosti	16/08	20	16	x	x	4
20/34	Ministerstvo průmyslu a obchodu	16/25	12	10	2	x	x

Zdroj: kontrolní závěry z jednotlivých KA.

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že KO ve většině případů na uložená opatření reagují.

Výsledky kontrol v oblasti výkaznictví ve vztahu k vnitřnímu kontrolnímu systému

Součástí kontrol typu FA je i prověřování vnitřního kontrolního systému. Je kontrolováno, zda u testovaných operací je vnitřní kontrolní systém nastaven v souladu s příslušnými právními předpisy¹¹³ a dále jsou testovány vybrané kontrolní mechanismy v systémech vedení účetnictví. Při kontrolách typu FA byly zjištěny některé nedostatky a rizika zejména v oblasti finanční kontroly, spolehlivosti vykazovaných informací a při nakládání s majetkem státu (KA č. [20/34](#)¹¹⁴).

6.3 PODPORA DOBRÉ ÚČETNÍ A AUDITNÍ PRAXE

HLAVNÍM SMYSEM KONTROLNÍCH AKCÍ TYPU FA JE PŘÍSPÍVAT KE ZVYŠOVÁNÍ SPOLEHLIVOSTI FINANČNÍCH INFORMACÍ OBSAŽENÝCH V ÚZ, FV A ZÚ PRO JEJICH UŽIVATELE.

K naplňování tohoto cíle významně **přispěly**:

- **průběžné audity**, během kterých mohly kontrolované osoby opravovat zjištěné nedostatky (viz výše část **Výsledky kontrol ve vztahu k účetní závěrce**);
- **opakovaně prováděné finanční audity**, kdy byly monitorovány reakce KO na zjištěné nedostatky v podobě nápravných opatření (viz výše část **Opatření k nápravě zjištěných nedostatků**);
- **projednávání výsledků kontrol** typu FA vládou, kontrolním výborem Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR; kontrolní závěry jsou dále k dispozici jak odborné, tak i široké veřejnosti.

NKÚ JE ZE SVÉ PODSTATY NEJEN KONTROLNÍ, ALE I ODBORNOU INSTITUCÍ.

NKÚ se dlouhodobě věnuje mezinárodní standardizaci v oblasti účetnictví a možnosti využití mezinárodně uznávané dobré praxe výkaznictví ve veřejném sektoru ČR. Svou kontrolní a analytickou činností napomáhá pojmenovávat systémová rizika a problémy při vykazování účetních a rozpočtových údajů, hledá možnosti jejich řešení a podporuje prohlubování využívání aktuálních účetních údajů.

Napomáhá tím šíření dobré účetní a auditní praxe a zasazuje se o zajišťování využitelných a spolehlivých údajů pro potřeby skládání účtů a rozhodování.

NKÚ PODPORUJE VYUŽÍVÁNÍ ÚČETNÍCH AKTUÁLNÍCH INFORMACÍ, A TÍM LEPŠÍ SKLÁDÁNÍ ÚČTŮ.

V současnosti se analýzy a popisy v závěrečných účtech zaměřují až na výjimky na vývoj příjmů a výdajů. V rámci kontrol závěrečných účtů NKÚ opakovaně konstatoval vhodnost vyššího využívání aktuálních údajů a navrhoval v závěrečných účtech uvádět i srovnání některých aktuálních a peněžně založených informací a komentování rozdílů mezi rozpočtovým a finančním účetnictvím, např. srovnání vývoje pohledávek a závazků s vývojem rozpočtových příjmů a výdajů.

¹¹³ Jedná se zejména o ustanovení § 3 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹¹⁴ Finanční operace MPO v rozporu se zákonem č. 320/2001 Sb. schvalovali z pozice hlavního účetního zaměstnanci jiného orgánu veřejné správy, nikoliv vlastní zaměstnanci MPO. Dále byly zjištěny případy finančních operací MPO, které byly schváleny z pozice hlavního účetního sice zaměstnancem MPO, který však k tomuto úkonu nebyl pověřen.

Jako součást podpory dobré praxe uvádí NKÚ příklady takového srovnání i v kontrolních závěrech (např. KA č. [20/25](#) a KA č. [20/34](#)).

INTEGROVANÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM STÁTNÍ POKLADNY – BEZ VLIVU NA LEPŠÍ SKLÁDÁNÍ ÚČTŮ PROSTŘEDNICTVÍM ZÚ.

NKÚ v návaznosti na KA č. [20/34](#) upozorňuje na skutečnost, že státní pokladna jako systém a její realizace prostřednictvím *Integrovaného informačního systému Státní pokladny* nemá jako celek oporu v zákoně, ale pouze v usneseních vlády, která nejsou právním předpisem. V právních předpisech není pojem státní pokladna jako celek vymezen, nejsou stanovena pravidla fungování tohoto systému jako celku, nejsou stanoveny vztahy a vazby jeho jednotlivých částí (provozovaných modulů) a ani jejich povinné výstupy. Nejsou tak v této oblasti stanoveny konkrétní povinnosti, jak a k čemu využívat informace z účetnictví, například ke skládání účtů z hospodaření prostřednictvím závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu.

NKÚ doporučil, aby vybrané údaje z účetnictví byly z CSÚIS automaticky generovány pro účely sestavení závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu a aby je správci kapitol v závěrečném účtu povinně komentovali.

NKÚ UPOZORŇUJE NA METODICKÉ PROBLÉMY V OBLASTI ÚČETNICTVÍ A VÝKAZNICTVÍ.

NKÚ v rámci své kontrolní činnosti monitoruje i způsob aplikace závazných právních předpisů ve vztahu k výkaznictví a poukazuje na zjištěné neprovázanosti právních předpisů v oblasti účetnictví, na nedostatky v jejich komplexnosti či výkladové nejasnosti a s tím na související metodické a aplikační problémy.

Zjištěné metodické problémy uvádí NKÚ v kontrolních závěrech a komunikuje je poté i s odbornou veřejností.

Za aktuální významné problémy shledává NKÚ následující:

Problémová oblast	Popis metodického problému	Názor NKÚ
Stanovení významnosti pro účtování a vykazání	Některé vybrané účetní jednotky přistupují k tomu, že o některých případech s odkazem na jejich údajnou nevýznamnost neúčtují a nevykazují je nebo stanovují významnost pro zaúčtování jednotlivých případů tak vysokou, že ve výsledku vykážou jen malou část případů. Jednalo se např. o: • neúčtování o zálohách na transfery – dotace (viz např. KZ z KA č. 20/34), • neúčtování o podmíněných závazcích (viz např. KZ z KA č. 19/21). Povinnost účtovat o těchto případech však nelze dle NKÚ tímto způsobem negovat či obcházet úpravou významnosti ve vnitřním předpise. NKÚ v uvedených případech aplikoval úvahu na principu pojetí „de minimis“¹¹⁵ (KA č. 19/21), tj. nezabýval se případy pouze izolovaně, ale s ohledem na jejich výsledné vykazání významných informací v účetní závěrce.	NKÚ podporuje přístup k významnosti založený na principu „de minimis“ jako správný a v souladu s doporučeními dobré účetní praxe.
Finanční nástroje spolufinancované z rozpočtu EU	Finanční nástroje představují formu poskytování prostředků zejména z rozpočtu EU, kdy podpory jsou příjemcům poskytovány NÁVRATNOU FORMOU (např. půjčky, záruky, kapitálové investice), na rozdíl od dotací (transferů) poskytovaných NENÁVRATNOU FORMOU. Lze předpokládat, že podíl finančních nástrojů bude narůstat v neprospěch dotací. Jedná se o účetní případy na pomezí mezi transfery, pohledávkami a finančním majetkem, pro něž není v účetní závěrce vybraných účetních jednotek vymezen samostatný účet, resp. položka. Neexistuje pro ně ani český účetní standard, který by specificky pro finanční nástroje upravil postupy účtování. Dle názoru NKÚ je vykazání těchto finančních nástrojů možné prostřednictvím účtu 069 – Ostatní dlouhodobý finanční majetek, za předpokladu uvedení náležitého komentáře v účetní závěrce. Účetní metodiku pro účetní jednotku Ministerstvo průmyslu a obchodu, obsahující i účetní zápisy a postupy pro rok 2020, zpracovalo Ministerstvo financí. NKÚ v kontrole prověřil všechny důvody pro uvedený způsob vykazání finančních nástrojů a svůj postup zveřejnil v kontrolním závěru (KA č. 20/34). Obecně však nelze v takovýchto případech vyloučit možnosti i jiného přístupu k vykazání, neboť vždy bude záležet na konkrétních okolnostech.	NKÚ napomáhá srovnatelnosti informací účetních závěrek tím, že některé významné a mimořádně náročné druhy účetních případů a způsoby jejich zachycení popisuje ve svých závěrech.

Zdroj: kontrolní závěry z jednotlivých KA.

NKÚ SLEDUJE PROCES SCHVALOVÁNÍ ÚČETNÍCH ZÁVĚREK.

NKÚ v rámci kontrolních akcí typu finanční audit prováděných u OSS a zaměřených na kontrolovaná období let 2018 až 2020 zjistil, že schvalovací orgány schválily dle vyhlášky č. 220/2013 Sb., o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek, i takové účetní závěrky, které dle zjištění NKÚ nelze v některých částech považovat za spolehlivé.

115

Na příkladu je toto pojetí podrobně vysvětleno ve studii *Public Sector Committee* Mezinárodní federace účetních (IFAC); dostupné z <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/study-14-transition-to-th.pdf>, s. 92.

Tabulka č. 12: Schvalování ÚZ v letech 2018–2020

č. KA	KO	Kontrolované období	Typ kontroly FA	Stanovisko NKÚ k ÚZ	ÚZ schválena schvalovacím orgánem KO
20/34	MPO	2020	Průběžný	ÚZ je spolehlivá.	Schválena 30. 6. 2021
20/33	GAČR	2020	Průběžný	ÚZ není spolehlivá ve výkazech R, VZZ.	Schválena 24. 6. 2021
20/25	MS	2020	Průběžný	ÚZ není spolehlivá ve výkazech R, VZZ, PVK a PPT.	Schválena 27. 5. 2021
19/31	MŠMT	2019	Průběžný	ÚZ je spolehlivá.	Schválena 11. 5. 2020
19/29	ČSSZ	2019	Průběžný	ÚZ je spolehlivá.	Schválena 16. 6. 2020
19/21	MMR	2018	Ex post	ÚZ není spolehlivá ve výkazech R, VZZ, P, PVK.	Schválena 24.06.2019
19/08	MD	2018	Ex post	ÚZ není spolehlivá ve výkazech R, VZZ a P.	Schválena 20. 6. 2019
19/03	MK	2018	Ex post	ÚZ není spolehlivá ve výkazu P.	Schválena 27. 2. 2019

Zdroj: kontrolní závěry z jednotlivých KA, MONITOR státní pokladny.

Schválení účetní závěrky vzhledem ke své koncepci představuje kontrolní prvek, ale s menší mírou ujištění o spolehlivosti účetní závěrky než v případě provedení finančního auditu.

Validační procesy realizované dle vyhlášky č. 220/2013 Sb. dle názoru NKÚ nezajišťují, aby účetní závěrky byly v požadované kvalitě dle účetních předpisů, tj. aby zobrazovaly spolehlivé údaje pro skládání účtů a rozhodování. Průběžné kontroly typu FA napomáhají k odstranění této diskrepance.

NKÚ SPOLUPRACUJE S ODBORNÝMI INSTITUCEMI V OBLASTI VÝKAZNICTVÍ STÁTU.

V průběhu roku 2021 pokračoval NKÚ ve spolupráci s odbornými institucemi. Jednalo se o různé formy spolupráce s následujícími institucemi:

- workshop se zástupci **Ministerstva financí**, který se uskutečnil v srpnu 2021, jehož předmětem bylo řešení nejasností souvisejících s vykazováním majetkových účastí státu v obchodních společnostech, na které NKÚ poukázal v KA č. [17/36](#);
- spolupráce s **Vysokou školou ekonomickou** ohledně záležitostí využívání aktuálních účetních informací státu;
- výroční jednání se zástupci **Českého statistického úřadu**, které se uskutečnilo v listopadu 2021, jehož předmětem byly vybrané otázky týkající se spolehlivosti účetního a rozpočtového výkaznictví a národních účtů.

Spolupráce NKÚ s odbornými institucemi přispívá k prosazování mezinárodně uznávané dobré praxe výkaznictví ve veřejném sektoru ČR.

NKÚ PŘÍSPÍVÁ SVÝM NÁZOREM K ÚPRAVĚ PŘEDPISŮ V OBLASTI ÚČETNICTVÍ A VÝKAZNICTVÍ STÁTU.

Zjištění z kontrolních akcí NKÚ typu FA v některých případech vedou k úpravám právních předpisů v oblasti účetnictví a výkaznictví.

Nejčastěji takové úpravy spočívají ve zpřesnění některých ustanovení, případně ve snížení nadměrné administrativní zátěže. Jako příklady lze uvést v roce 2021 schválené úpravy následujících vyhlášek:

- **novela vyhlášky č. 410/2009 Sb.**, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, kterou s účinností od 1. 1. 2021 dochází ke **zpřesnění obsahového vymezení některých položek přehledu o peněžních tocích** (reakce na KA č. [18/05](#));
- **novela vyhlášky č. 383/2009 Sb.**, o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech), kterou s účinností od 1. 1. 2022 dochází ke **zrušení některých částí a typů změn v tzv. pomocném analytickém přehledu a ke sjednocení vykazování transferů spolufinancovaných z rozpočtu EU** (reakce na KA č. [17/36](#)).

NKÚ SE ÚČASTNÍ MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE V OBLASTI FINANČNÍHO AUDITU A VÝKAZNICTVÍ.

NKÚ se pravidelně zapojuje do finančních auditů mezinárodních organizací¹¹⁶. V roce 2021 měl své zástupce v kolegiu auditorů mezinárodní organizace Evropská obranná agentura a v Radě pro audit mezinárodní organizace Eurocontrol.

NKÚ také zajišťuje překlad příručky *Mezinárodních účetních standardů pro veřejný sektor (IPSAS)* z anglického do českého jazyka a zveřejňuje jejich znění se souhlasem Mezinárodní federace účetních na stránkách NKÚ.

116

Tato činnost probíhá v souladu s § 16 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

III. FINANČNÍ ZHODNOCENÍ KONTROLNÍ ČINNOSTI

1. CELKOVÉ FINANČNÍ ZHODNOCENÍ KONTROLNÍCH AKCÍ

Prostřednictvím ukazatele celkového objemu zkontrolovaných finančních prostředků, majetku a závazků se každoročně sleduje celkové finanční zhodnocení kontrolní činnosti. Jedná se o informativní údaj, který vypovídá o celkovém rozsahu příjmů a výdajů státního rozpočtu, majetku státu a závazků, finančních prostředků poskytnutých ČR ze zahraničí a ostatních finančních prostředků (např. prostředků státních fondů). Výši tohoto ukazatele ovlivňuje počet kontrolních akcí, jejich cíle a předměty zaměření a délka kontrolovaného období.

Zkontrolovaný celkový objem finančních prostředků a majetku je ve výši **30,7 mld. Kč**. Tento objem vychází z kontrolních akcí, jejichž kontrolní závěr byl schválen v roce 2021. Tato částka neobsahuje údaje z kontrolních akcí zaměřených na kontrolu závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu a údaje o finančních prostředcích posuzovaných pouze na úrovni systému (např. při kontrole strategických a koncepčních materiálů a při kontrole finančních prostředků programů v rámci kontroly činnosti jejich správců nebo zprostředkujících subjektů). V kontrolních akcích typu finanční audit byly prověřovány údaje kontrolovaných osob vykázané v jejich účetních závěrkách¹⁰⁴ a finančních výkazech¹⁰⁶ v celkové výši **295 mld. Kč**. Hodnota finančních prostředků posuzovaných na úrovni systému představovala v kontrolních akcích ukončených v minulém roce částku **2 598 mld. Kč**.

2. PLNĚNÍ OZNAMOVACÍ POVINNOSTI PODLE ZÁKONA Č. 280/2009 SB., DAŇOVÝ ŘÁD

Na základě zjištěných skutečností oznamuje NKÚ příslušným správcům daně zjištěné nedostatky uvedené v kontrolních protokolech, které mají vztah k daňovým povinnostem kontrolovaných osob. Konkrétní kontrolní zjištění mohou být využita příslušnými správci daní k zahájení řízení, které může vést k rozhodnutí o nařízení odvodu za porušení rozpočtové kázně.

V roce 2021 bylo v rámci oznamovací povinnosti příslušným správcům daně odesláno celkem **24** oznámení ze **14** kontrolních akcí, která souvisela se správou daní. Celková částka finančních prostředků vyčíslená v těchto oznámeních činila přes **94 mil. Kč**. Oznámení se týkala zejména porušení povinností zjištěných u příjemců dotací (**16**) a dále porušení povinností organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací (**8**).

IV. ZHODNOCENÍ OSTATNÍ ČINNOSTI

1. SOUČINNOST S ORGÁNY ČINNÝMI V TRESTNÍM ŘÍZENÍ V ROCE 2021

V roce 2021 podal NKÚ podle ustanovení § 8 odst. 1 trestního řádu na základě zjištění **z jedné** kontrolní akce **jedno** oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. Toto oznámení se týkalo podezření na spáchání trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku.

Orgány činné v trestním řízení si v roce 2021 vyžádaly součinnost NKÚ celkem v **patnácti** případech. Na základě těchto žádostí poskytoval NKÚ kontrolní materiály ze **šesti** kontrolních akcí.

2. STANOVISKA K NÁVRHŮM PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ ZA ROK 2021

V meziresortním připomínkovém řízení podle *Legislativních pravidel vlády* se NKÚ vyjadřoval k návrhům právních předpisů, které se vztahovaly k jeho působnosti nebo se jej týkaly jako organizační složky státu. V roce 2021 obdržel NKÚ k posouzení celkem **104** legislativních návrhů a nelegislativních materiálů. Konkrétní připomínky, vycházející především z poznatků z kontrolní činnosti, NKÚ uplatnil k **33** návrhům.

Připomínky NKÚ uplatnil mj. k návrhům novel zákonů, které měly za cíl provést reformní kroky v oblasti základního důchodového pojištění, které byly předloženy Ministerstvem práce a sociálních věcí, a k návrhům prováděcích vyhlášek k rozpočtovým pravidlům předloženým Ministerstvem financí, které reagovaly na nabytí účinnosti částí novely rozpočtových pravidel provedené zákonem č. 484/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Pokud jde o legislativní návrhy, k nimž se NKÚ vyjadřoval v minulých obdobích, v červnu 2021 byl dokončen legislativní proces u zákona, kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (zákon č. 251/2021 Sb.) Na základě přijatého zákona mj. došlo uplynutím dne 31. prosince 2021 ke zrušení regionálních rad regionů soudržnosti, jejichž právním nástupcem se stala Česká republika – Ministerstvo pro místní rozvoj.

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, upravující rozšíření působnosti NKÚ na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky a s prostředky poskytnutými z veřejných rozpočtů, jakož i na kontrolu hospodaření s majetkem územních samosprávných celků a s majetkem právnických osob, ve kterých mají stát nebo územní samosprávný celek většinový podíl na základním kapitálu nebo vůči kterým jsou v postavení ovládající osoby (sněmovní tisk 360), byl Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR schválen ve třetím čtení 7. července 2021 ve znění přijatých pozměňovacích návrhů a postoupen Senátu Parlamentu ČR. Senát na své schůzi 18. srpna 2021 návrh zákona zamítl. Související návrh novely Ústavy ČR (sněmovní tisk 229), schválený Poslaneckou sněmovnou ve třetím čtení již 12. února 2020, Senát na své schůzi 26. října 2021 rovněž zamítl. Senátem zamítnuté návrhy již Poslanecká sněmovna vzhledem ke skončení jejího volebního období neprojednala. V osmém volebním období Poslanecké sněmovny tak k rozšíření působnosti NKÚ nedošlo.

3. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Jedním ze zásadních momentů mezinárodní spolupráce roku 2021 bylo dubnové převzetí předsednictví Evropské organizace nejvyšších kontrolních institucí /EUROSAI/ od tureckého účetního dvora. Prezident NKÚ převzal tzv. předsednický krystal EUROSAI jako symbol předsednictví z rukou tureckého velvyslance Egemena Bağıše v sídle NKÚ dne 7. dubna 2021.

Tříleté vedení EUROSAI bylo poté oficiálně započato XI. kongresem EUROSAI, který byl vůbec poprvé ve své historii přenášen virtuálně, a to z Prahy ve dnech 14.–15. dubna 2021. NKÚ si tak v tomto směru připsuje význačné prvenství.

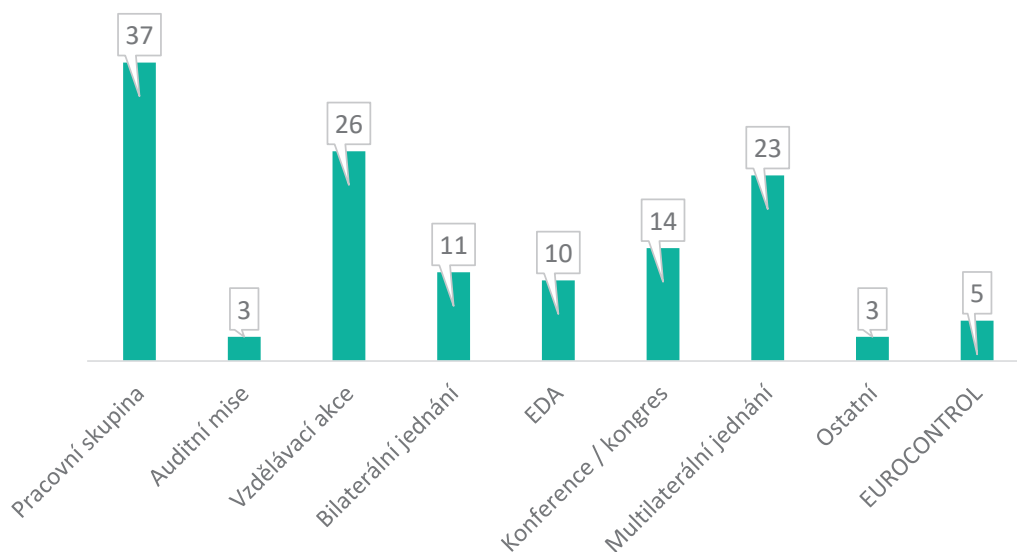
Dalšími důležitými oblastmi mezinárodní spolupráce nejvyšších kontrolních institucí /SAI/ roku 2021 se staly kontroly zaměřené především na vládní opatření proti pandemii koronaviru, adaptace nejvyšších kontrolních institucí na práci v pandemických podmínkách, inovace v kontrolách, digitalizace veřejné správy, kybernetická bezpečnost, klimatické změny a cíle udržitelného rozvoje OSN.

Aktivity pracovních skupin INTOSAI, EUROSAI, EÚD či jednání Kontaktního výboru proběhly ve většině případů on-line či hybridní formou. Trvajícím pandemií dala vzniknout novým tématům, multilaterálním pracovním skupinám a odborným auditním virtuálním platformám. V neposlední řadě prohloubila význam mezinárodního vzdělávání, což zvyšuje odbornost v kontrolní činnosti.

Mezinárodní aktivity NKÚ v ČR a v zahraničí

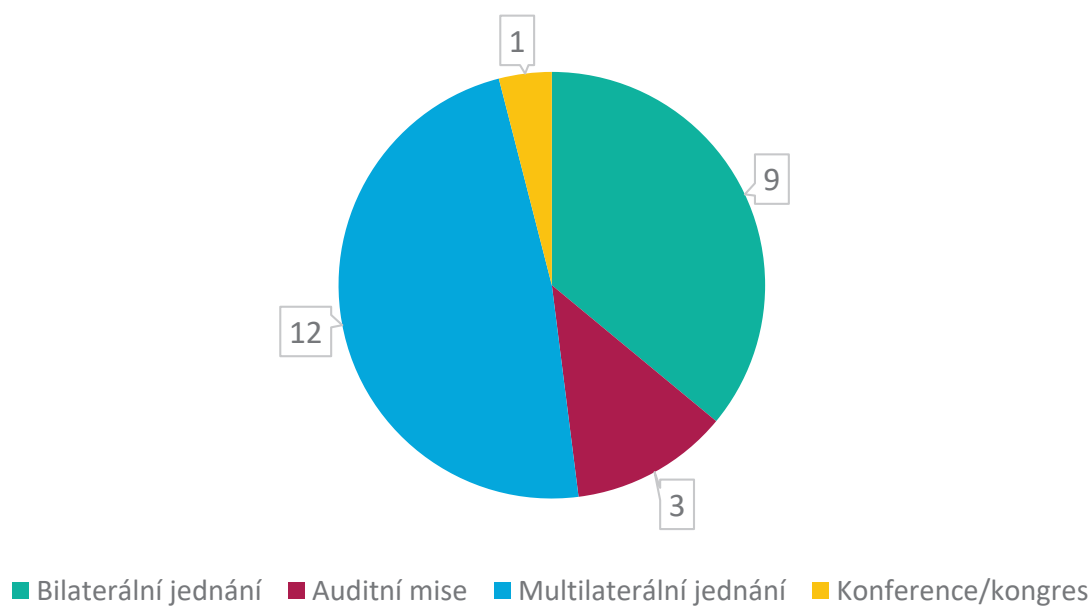
V roce 2021 se zástupci NKÚ zúčastnili celkem 132 mezinárodních jednání a akcí (tj. o 55 akcí více než v předchozím roce), které v 123 případech proběhly on-line, tři v hybridním formátu a šest jednání na nejvyšší úrovni proběhlo formou osobní schůzky. Pandemie tak významně znásobila spolupráci mezi kontrolními úřady. Do mezinárodních aktivit se promítly i auditní mise EÚD a zapojení NKÚ do činnosti Evropské obranné agentury /EDA/ a Evropské agentury pro bezpečnost letecké navigace /EUROCONTROL/.

Graf č. 18: Účast zástupců NKÚ na mezinárodních akcích v ČR a v zahraničí

Mezinárodní návštěvy v ČR a jednání organizovaná NKÚ

Graf č. 19: Mezinárodní návštěvy v ČR a jednání organizovaná NKÚ

V první části roku 2021 byla většina mezinárodních schůzek organizovaných NKÚ věnována přípravám kongresu a dvěma schůzkám Řídící rady EUROSAI. Kongres zahájilo 53. jednání Řídící rady, kde představitelé členských kontrolních institucí řešili především opatření vyplývající z pandemie, program a hlasování během kongresu. Členství v Řídící radě vypršelo kontrolnímu úřadu Finska, Moldavska a Nizozemska. Jedenáctým kongresem EUROSAI zahájil NKÚ oficiálně své tříleté předsednictví této organizace. Vedení online kongresu se v roli moderátora ujal prezident NKÚ Miloslav Kala. Během samotného plenárního zasedání se jednalo o řadě klíčových témat, kterými jsou zejména *Strategický plán EUROSAI na roky 2017–2023* a rozpočet pro období 2022–2024, aktualizovaly se stanovy EUROSAI apod. Na kongresu účastníky čekala i důležitá hlasování. Byla zvolena nástupnická předsedající kontrolní instituce – SAI Izraele, jež povede EUROSAI od roku 2024 do roku 2027. Do Řídící rady byli zvoleni dva noví členové: SAI Litvy a SAI Spojeného království. Do role auditorů EUROSAI byly znovuzvoleny na období čtyř let SAI Chorvatska a SAI Bulharska. Tradičním závěrem kongresu je další schůzka Řídící rady v novém složení, kde prezident NKÚ představil cíle českého předsednictví. Kromě vedení EUROSAI se NKÚ soustředí na otevřenost, minimalizaci byrokracie a respekt k vzájemným rozdílům. Kontroloři NKÚ se budou i nadále aktivně zapojovat do projektů pracovních skupin EUROSAI.

V rámci bilaterálních schůzek nejvyšších představitelů jednal prezident NKÚ v červnu 2021 s prezidentem tureckého účetního dvora Seyitem Ahmetem Bašem a s prezidentkou španělského účetního dvora a zároveň s generální tajemnicí organizace EUROSAl Maríou José de la Fuente y de la Calle. Obě videokonference se týkaly především kontrol zaměřených na covid-19, programu předsednictví EUROSAl, podzimního 55. zasedání Řídící rady v Londýně a problematiky nezávislosti kontrolních úřadů.

Dne 1. července 2021 se v Brně setkal prezident českého NKÚ se svým slovenským protějškem, předsedou NKÚ SK Karolem Mitrikem na pracovní schůzce zaměřené na zkušenosti s organizací prvního online kongresu EUROSAl, na strategii předsednictví NKÚ a na výzvy, které kontrolní instituce čekají následující rok.

Dne 2. září 2021 navštívila NKÚ delegace z Nejvyššího kontrolního úřadu Polska v čele s prezidentem Marianem Banašem. Kontrolní úřad Polska je společně s NKÚ členem Řídící rady EUROSAl a taktéž viceprezidentem organizace EUROSAl. Tématem jednání se stala zejména nezávislost kontrolních institucí a program zářijové schůzky neformální skupiny V4, kterou hostil NIK v Polsku.

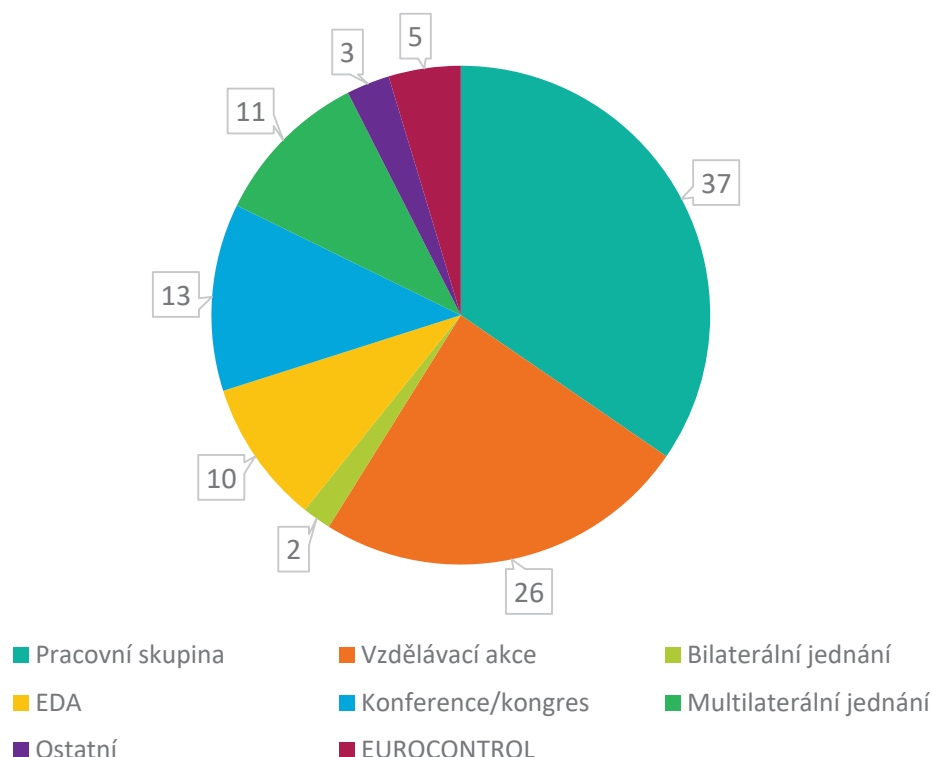
Další návštěva proběhla ihned v následujících dnech 9.–11. září 2021, kdy NKÚ svou přítomností poctil litevský generální auditor Mindaugas Macijauskas. SAI Litvy je také členem Řídící rady EUROSAI. Kromě představení výsledků práce NKÚ se jednání týkalo hlavně hlubší kooperace v rámci EUROSAI. Představitelé litevského kontrolního úřadu informovali české kontrolory o způsobech a formách výkonu práce v době pandemie a o zkušenostech s využíváním sociálních sítí.

Ve dnech 14. a 15. října 2021 proběhla v Praze hybridní schůzka Řídící rady EUROSAI na technické úrovni. Celkem 28 účastníků (17 účastníků na místě a 11 online) ze 13 kontrolních institucí diskutovalo o pokrocích projektových skupin, o přípravě nového strategického plánu EUROSAI pro roky 2024–2030 a o nové podobě webových stránek EUROSAI.

Graf č. 20: Zahraniční cesty a účast zaměstnanců a představitelů NKÚ na mezinárodních akcích a jednáních

Zapojení NKÚ do mezinárodních pracovních skupin

Největší podíl mezinárodních aktivit NKÚ, tj. 35 %, představovalo zapojení představitelů a kontrolorů NKÚ do pracovních skupin. Během roku 2021 NKÚ aktivně pokračoval ve své předchozí účasti či se zapojil do činnosti nových mezinárodních pracovních skupin a projektů, a to zejména pod záštitou EUROSAI, EÚD, Kontaktního výboru a INTOSAI.

NKÚ členem několika pracovních skupin EUROSAI. Každoročně se scházejí členové pracovních skupin dvou strategických cílů EUROSAI – cíl 1 pro profesní spolupráci a cíl 2 pro rozvoj institucionálních kapacit, aby se navzájem informovali o naplňování strategického plánu EUROSAI, o probíhajících projektech a o práci jednotlivých projektových skupin. Role NKÚ jako předsedajícího úřadu EUROSAI spočívá především v koordinaci všech činností a v dohledu nad oficiálními procedurálními pravidly.

Pracovní skupina EUROSAI pro informační technologie /WGIT/ vedená estonským kontrolním úřadem se v roce 2021 setkala třikrát online a jednou hybridně v Tallinnu. WGIT sdružuje 41 členů a klade si za cíl podpořit evropské nejvyšší kontrolní instituce v IT kontrolách i ve využívání IT v každodenní práci prostřednictvím sdílení osvědčených postupů a společných aktivit.

V březnu se naposledy setkali členové pracovní skupiny EUROSAL pro audit a etiku pod vedením portugalského účetního dvora. Pracovní skupina napomáhala zvyšovat povědomí o problematice etických otázek ve veřejných institucích ve smyslu metodologie, kritérií, nástrojů a dobré praxe. Jedenáctým kongresem EUROSAL byla činnost této pracovní skupiny ukončena a nově vznikla tzv. Síť pro etiku vedená SAL Chorvatska.

Španělský účetní dvůr, který předsedá nové projektové skupině zaměřené na modernizaci webové stránky EUROSAL, zorganizoval dvě pracovní schůzky, aby se členy skupiny otevřel diskusi o obsahové i vizuální podobě nového webu.

V dubnu a v říjnu se uskutečnily dvě schůzky pracovní skupiny EUROSAL pro audit v oblasti životního prostředí /WGEA/, kterou vede SAL Polska. Celkem 43 členů WGEA sdílí závazek využívat sílu auditů veřejného sektoru k tomu, aby zanechali pozitivní odkaz budoucím generacím tím, že zlepší hospodaření s přírodními zdroji.

Projektová skupina EUROSAL pro audit reakce na pandemii covidu-19 vedená britským kontrolním úřadem uspořádala dvě diskusní setkání. Cílem této projektové skupiny je koordinace a výměna informací týkajících se kontrol finančních prostředků vynaložených na boj proti pandemii covidu-19.

V listopadu se pod vedením Účetní komory Ukrajiny sešli zástupci ze 16 kontrolních úřadů na jednání pracovní skupiny EUROSAL pro audit fondů určených na likvidaci škod způsobených pohromami a katastrofami. NKÚ se schůzky zúčastnil poprvé jako řádný člen této pracovní skupiny.

Zástupci NKÚ jsou aktivně zapojeni do několika pracovních skupin vedených a řízených EÚD. Neformální pracovní skupina odborníků na audit výkonnosti v odvětví dopravy sdružující 12 kontrolních institucí se sešla čtyřikrát. Členové skupiny se vzájemně informují o připravovaných kontrolách i o odborných publikacích souvisejících s dopravou.

Členové Sítě styčných pracovníků pro mezinárodní profesní standardy INTOSAI /ISLO/, spravované EÚD, se setkali čtyřikrát a zabývali se např. Rámcem pro odborné standardy INTOSAI /IFPP/ a mezinárodními standardy nejvyšších kontrolních institucí /ISSAI/.

V platformě EÚD pro technologické inovace v kontrole /TiNA/ jsou sdruženi auditoři, datoví vědci, profesionálové na vizualizaci dat a IT experti z nejvyšších kontrolních institucí členských států EU. Kontroloři NKÚ se 25. června 2021 zúčastnili kulatého stolu věnovaného využití otevřených dat v kontrolní činnosti.

Na popud EÚD a kontrolních úřadů Belgie a Německa inicioval Kontaktní výbor v listopadu roku 2021 vznik pracovní skupiny pro fond obnovy EU nové generace /NGEU/ a nástroje pro oživení a odolnost. Zástupci z 15 kontrolních institucí jednali o problematice NGEU již třikrát.

Pod záštitou mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí INTOSAI také proběhlo několik jednání pracovních skupin. Pracovní skupina INTOSAI pro kontrolu v oblasti životního prostředí /INTOSAI WGEA/, jejíž sekretariát sídlí v Helsinkách, uspořádala dvě formální setkání svých členů a dva webináře. Akce INTOSAI WGEA se týkaly zejména problematiky obnovitelných zdrojů a klimatických změn.

Indický kontrolní úřad, jenž vede pracovní skupinu INTOSAI pro audit informačních technologií, zorganizoval dva webináře k tématu kontroly IT systémů a procesů.

Pracovní skupina INTOSAI týkající se cílů udržitelného rozvoje a klíčových udržitelných rozvojových indikátorů, která se skládá z 27 stálých členů a je řízena ruskou kontrolní institucí, se sešla v březnu za účelem propagace role kontrolních úřadů jako nezávislého externího dozoru přispívajícího k následné kontrole a přezkoumání cílů udržitelného rozvoje.

Expertní skupina INTOSAI pro vyhodnocování veřejných politik a programů diskutovala v červenci o případových studiích a programech zaměřených na covid-19.

Bilaterální a multilaterální jednání a konference s účastí zástupců NKÚ

Na bilaterální úrovni jsou kontrolóři NKÚ již tradičně v úzkém spojení se svými slovenskými protějšky. V dubnu se zástupci obou úřadů sešli videokonferenčně, aby společně pracovali na dokončení závěrečné zprávy koordinované kontroly správy pojistného na sociální zabezpečení.

Generální auditor kontrolního úřadu Spojeného království Gareth Davies pozval v červnu prezidenta NKÚ k online dialogu. Jednalo se o projektové skupině EUROSAI pro audit reakce na pandemii covidu-19, o program českého předsednictví EUROSAI a o listopadovém 55. zasedání Řídící rady v Londýně.

Jediným multilaterálním jednáním, které v roce 2021 proběhlo tváří v tvář, bylo zářijové setkání nejvyšších představitelů kontrolních institucí zemí V4 v polské Goławici. Prezidenti úřadů se vzájemně informovali především o jednotlivých krocích vlád v poskytování zdravotnických služeb v zemích skupiny V4 během pandemie. Tato schůzka měla také symbolický charakter, protože v roce 2021 uběhlo 30 let od první mezinárodní schůzky ve formátu V4.

Nejvyšší kontrolní instituce USA zorganizovala v červnu a v prosinci dvě diskusní skupiny pro kontrolory zabývající se dopady pandemie covidu-19.

Dne 10. listopadu 2021, během online zasedání Kontaktního výboru, informoval prezident NKÚ své protějšky z kontrolních úřadů EU o výsledcích kontroly č. [20/32](#) – *Peněžní prostředky vynaložené v souvislosti s epidemiologickou situací v České republice*. Jednání se týkalo především práce kontrolních institucí během pandemie a členka EÚD Ivana Maletić představila výzvy týkající se kontrol fondu obnovy EU nové generace (NGEU) a národních plánů obnovy.

Dne 16. listopadu 2021 se hybridní formou konalo 55. jednání Řídící rady EUROSAL v sídle britského kontrolního úřadu v Londýně. Členové Řídící rady mimo jiné diskutovali o implementaci *Strategického plánu EUROSAL pro roky 2017–2023*, o činnostech jednotlivých pracovních skupin EUROSAL a o finančních záležitostech organizace.

Kontroloři NKÚ se také pravidelně dělí o své profesní zkušenosti se svými zahraničními kolegy na online konferencích. V roce 2021 rezonovala témata jako život v pandemii, strategické plánování, evropské fondy, kvalita kontroly atd. Členové EUROSAL měli také své zastoupení na listopadové konferenci OSN o změně klimatu v Glasgow.

Účast na mezinárodních vzdělávacích aktivitách

Významný nárůst zaznamenaly také zahraniční kurzy a školení. Zaměstnanci a představitelé NKÚ se zúčastnili 26 odborných e-seminářů/webinářů (tj. o 13 více než v předchozím roce), týkajících se oblastí jako kybernetická bezpečnost, nefinanční výkaznictví, kontrola odpadového hospodářství, finanční řízení a kontrola strukturálních fondů a fondu soudržnosti, korupce ve veřejných zakázkách apod. Toto vzdělávání bylo zajištěno např. Asociací autorizovaných účetních znalců /ACCA/, lublaňským Centrem excelence ve finančnictví /CEF SEE/, Evropským institutem veřejné správy /EIPA/, Evropskou konfederací institucí interního auditu /ECIIA/ či Univerzitou INTOSAI.

V roce 2021 vydal NKÚ společně se sekretariátem EUROSAI mimořádnou publikaci k příležitosti 30. výročí existence organizace EUROSAI s názvem *The Story of EUROSAI*, která mapuje uplynulých 30 let fungování organizace evropských kontrolních institucí.

4. ČINNOST NKÚ VE VZTAHU K VEŘEJNOSTI

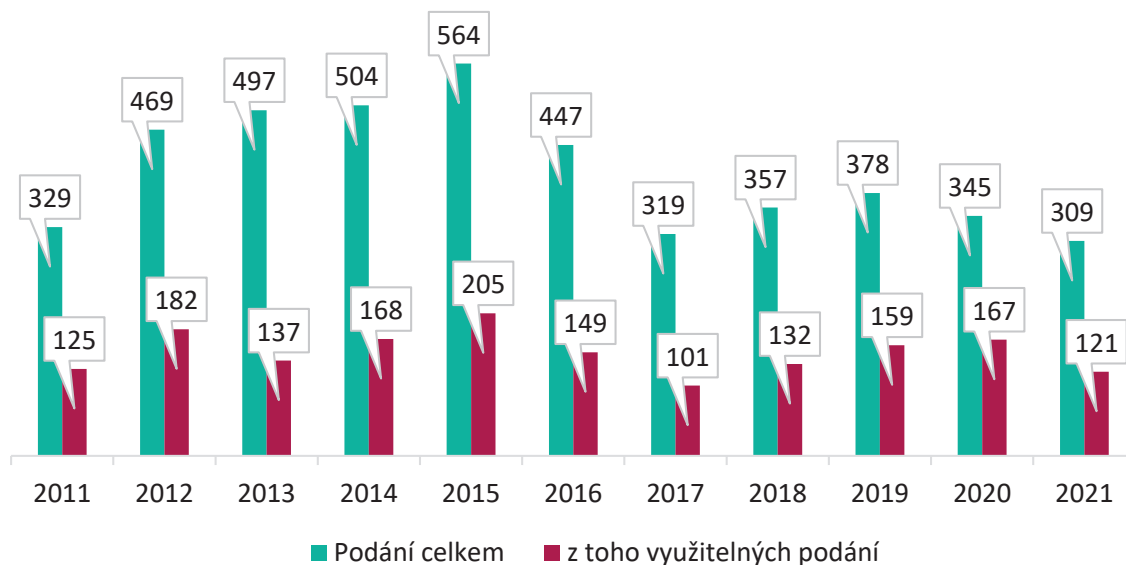
4.1 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

V roce 2021 NKÚ obdržel patnáct písemných žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů /informační zákon/. Na deset žádostí NKÚ poskytl požadované informace v plném rozsahu, např. informace o působnosti a organizační struktuře NKÚ, výsledcích kontrolní činnosti, zadaných zakázkách a zahraničních cestách. Jednu žádost NKÚ odložil podle § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona, protože požadované informace se netýkaly působnosti NKÚ. K jedné žádosti o poskytnutí velkého objemu informací z různých oblastí činnosti NKÚ a o zaslání mnoha dokumentů v listinné podobě. NKÚ požadované informace vyhledal a oznámil žadateli výši úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací a za pořízení kopií požadovaných dokumentů. Pro nezaplacení úhrady v zákonné lhůtě NKÚ tuto žádost odložil v souladu s § 17 odst. 5 informačního zákona. NKÚ vydal tři rozhodnutí o odmítnutí žádosti a jedno rozhodnutí o odmítnutí části žádosti. Proti rozhodnutím NKÚ bylo podání jedno odvolání. Na postup při vyřizování žádostí nebyla podána žádná stížnost podle § 16a informačního zákona. Všechny žádosti o informace byly vyřízeny v zákonných lhůtách.

4.2 PODÁNÍ OBČANŮ

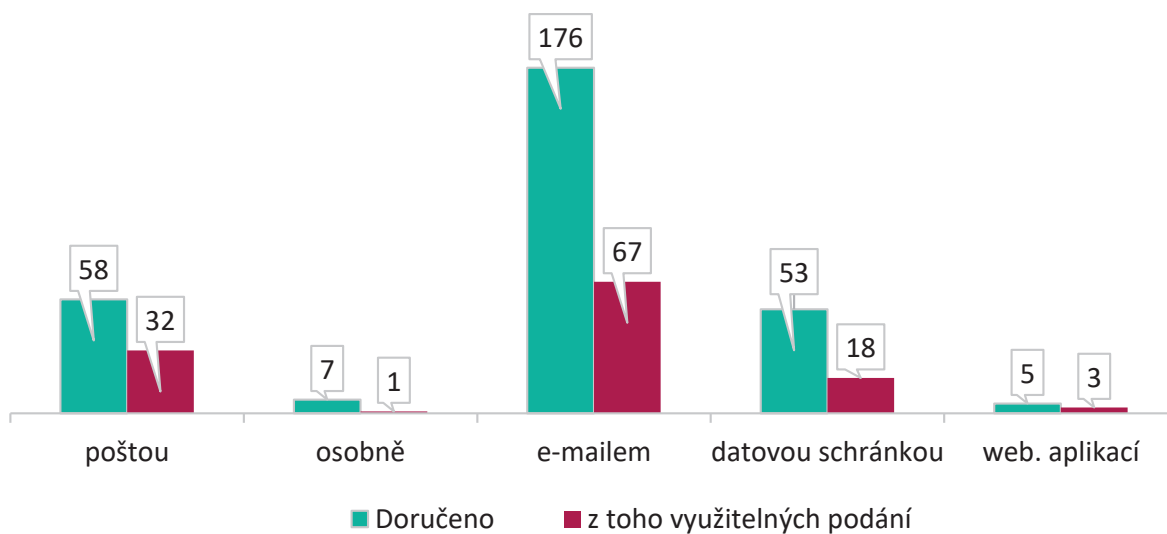
V roce 2021 zaevidoval odbor komunikace NKÚ celkem 309 písemných podání (podnětů, stížností, žádostí, dotazů atd.) občanů a právnických osob. Obsah všech podání je posuzován ve vztahu k působnosti NKÚ a z hlediska možného využití v kontrolní činnosti. Podání, která se týkají oblastí, na něž se vztahuje působnost NKÚ, jsou využívána jako doplňkový informační materiál v rámci věcně odpovídajících plánovaných kontrol a při přípravě námětů na zaměření kontrol v dalším období. V roce 2021 NKÚ obdržel 121 takto využitelných vnějších podnětů, tj. 39 % z celkového počtu doručených podání. Ve své kontrolní činnosti NKÚ využíval poznatky z podání zaměřených zejména na hospodaření s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu a na užití účelových dotací poskytovaných z národních zdrojů a z evropských fondů různým příjemcům; těchto oblastí se týkalo 99 podání, tj. 82 % využitelných vnějších podnětů.

Graf č. 21: Přehled celkového počtu podání a jejich využitelnosti pro kontrolní činnost NKÚ za roky 2011 až 2021

Převažujícím způsobem komunikace občanů s NKÚ byly i v roce 2021 elektronické formy, tj. e-mail, datová schránka a aplikace *Napište nám* na webu NKÚ, a to u 76 % doručených podání.

Graf č. 22: Přehled počtu podání za rok 2021 podle způsobu doručení a jejich využitelnost

5. HOSPODAŘENÍ S ROZPOČTOVÝMI PROSTŘEDKY KAPITOLY NKÚ V ROCE 2021

5.1 PLNĚNÍ ZÁVAZNÝCH UKAZATELŮ KAPITOLY NKÚ

Schválený rozpočet kapitoly 381 – *Nejvyšší kontrolní úřad* na rok 2021 byl stanoven zákonem č. 600/2020 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2021.

Přehled plnění stanovených závazných ukazatelů v roce 2021 je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 13: Přehled plnění stanovených závazných ukazatelů v roce 2021

(v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách (RZ)	Konečný rozpočet (R3)	Skutečnost	% plnění k RZ	% plnění k R3
Souhrnné ukazatele						
Příjmy celkem	626	626		532,34	85,10	-
Výdaje celkem	853 604	853 604	1 173 281	935 360,58	109,58	79,72
Specifické ukazatele – příjmy						
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem, v tom:	626	626		532,34	85,10	-
– příjmy z rozpočtu Evropské unie bez společné zemědělské politiky celkem			-			-
– ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	626	626		532,34	85,10	-
Specifické ukazatele – výdaje						
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů NKÚ	853 604	853 604	1 173 281	935 360,58	109,58	79,72
Průřezové ukazatele						
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	357 064	357 064	349 392	347 688,19	97,37	99,51
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	120 688	120 688	118 095	117 228,88	97,13	99,27
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	6 552	6 552	6 398	6 392,62	97,57	99,91
Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech	327 596	327 596	319 924	319 746,89	97,60	99,94
Platy zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě					-	-
Výdaje spolufinancované zcela nebo částečně z rozpočtu Evropské unie bez společné zemědělské politiky celkem; v tom:	-	-	-	-	-	-
– ze státního rozpočtu	-	-	-	-	-	-
– podíl rozpočtu Evropské unie	-	-	-	-	-	-
Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem	198 334	198 334	521 230	354 917,14	178,95	68,09

Příjmy

Schválený rozpočet příjmů kapitoly NKÚ ve výši **625,52 tis. Kč** byl plněn částkou 532,34 tis. Kč, tj. na 85,10 %. Rozpočet nebyl plněn především z důvodu nižšího plnění příjmů z prodeje zboží a služeb v souvislosti s omezením provozu a uzavřením ŠS Přestavky v důsledku přijatých protiepidemických opatření v návaznosti na šíření onemocnění covid-19.

Výdaje

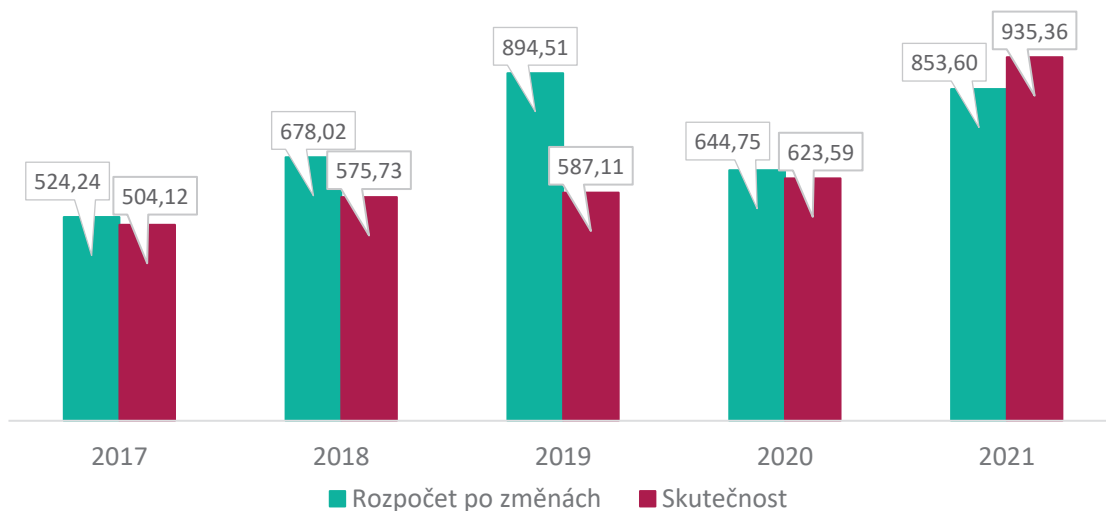
Schválený rozpočet výdajů kapitoly ve výši **853 603,71 tis. Kč** byl upravován. Do rozpočtu byly zapojeny nespotřebované výdaje z minulých let v celkové částce 330 096,10 tis. Kč a vázány prostředky v celkové výši 10 418,47 tis. Kč. Konečný rozpočet výdajů dosáhl výše 1 173 281,34 tis. Kč a byl čerpán částkou 935 360,58 tis. Kč, tj. na 109,58 % schváleného rozpočtu a na 79,72 % rozpočtu konečného.

Nejvyšší podíl z rozpočtu (464 917,07 tis. Kč, tj. 49,7 %) zaujímají výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci (včetně výdajů na platy představitelů NKÚ) a s nimi související výdaje, tj. zákonné pojistné.

Všechny závazné ukazatele rozpočtové kapitoly NKÚ byly v roce 2021 dodrženy, vyjma příjmů.

Přehled výdajů kapitoly 381 – *Nejvyšší kontrolní úřad* za roky 2017 až 2021 znázorňuje následující graf. Od roku 2017 do roku 2021 vzrostl rozpočet po změnách o 329 365,24 tis. Kč. Hlavním důvodem růstu rozpočtu jsou prostředky ve výši 180 484 tis. Kč na výstavbu sídla a 52 212 tis. Kč na vybavení sídla a dále prostředky na platy včetně odvodů, které vzrostly od roku 2017 o 91 111,60 tis. Kč.

Graf č. 23: Přehled výdajů kapitoly 381 – Nejvyšší kontrolní úřad dle rozpočtu po změnách a plnění rozpočtu za roky 2017 až 2021

5.2 NÁROKY Z NESPOTŘEBOVANÝCH VÝDAJŮ

K 31. 12. 2021 dosáhl stav nároků z nespotřebovaných výdajů celkové výše 439 610,73 tis. Kč. V roce 2021 byly zapojeny do rozpočtu výdaje ve výši 330 096,10 tis. Kč. Ke dni 1. 1. 2021 byl evidován stav nároků z nespotřebovaných výdajů v celkové výši 769 706,83 tis. Kč.

5.3 VÝDAJE NA FINANCOVÁNÍ PROGRAMŮ REPRODUKCE MAJETKU

Schválený rozpočet výdajů na financování programů reprodukce majetku činil 198 334 tis. Kč. Do rozpočtu byly následně zapojeny nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 322 896,49 tis. Kč. Konečný rozpočet tedy činil 521 230,49 tis. Kč. Rozpočet byl čerpán částkou 354 917,14 tis. Kč, tj. 178,95 % schváleného rozpočtu (i rozpočtu po změnách) a 68,09 % konečného rozpočtu.

Od roku 2020 se program 18101 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny NKÚ od roku 2011* využívá pouze k výstavbě sídla a jeho vybavení. Schválený rozpočet byl ve výši 180 484 tis. Kč. Po zapojení nároků z nespotřebovaných profilujících výdajů ve výši 316 976,49 tis. Kč dosáhl konečný rozpočet částky 497 460,49 tis. Kč. Čerpání činilo 342 284,77 tis. Kč. Zdrojem programu byly pouze kapitálové prostředky.

Program 08101 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny NKÚ od roku 2020* zahrnuje období let 2020–2022. Výše účasti státního rozpočtu na financování programu je stanovena na maximum 69 050 tis. Kč. Pro rok 2021 byl schválen rozpočet ve výši 17 850 tis. Kč. Cílem programu je zajistit materiální a technické podmínky pro výkon kontrolní činnosti a pro práci zaměstnanců NKÚ, a to v celorepublikové působnosti. Souhrn finančních prostředků vynaložených na realizaci programu v roce 2021 dosáhl částky 12 632,37 tis. Kč.

5.4 INFORMACE O VNĚJŠÍCH KONTROLÁCH V NKÚ

Ze strany externích orgánů byly na Nejvyšším kontrolním úřadu v roce 2021 provedeny níže uvedené kontroly:

- Celní úřad pro Středočeský kraj CZ610000 provedl dne 12. 5. 2021 místní šetření podle § 80 až § 84 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, se zaměřením na kontrolu dodržování podmínek povolení k nákupu zkapalněných ropných plynů, ověření zásobníků na zkapalněný ropný plyn a způsobu jejich zabezpečení a použití a na další skutečnosti uvedené v povolení.

Z výsledku šetření vyplynulo, že nebyly zjištěny nedostatky.

- DW Hygiena s.r.o., zastoupená MVDr. Danou Walterovou, se sídlem Vrázova 352, 664 61 Rajhrad, provedla 29. 6. 2021 namátkovou kontrolu provozu a funkčnosti HACCP¹¹⁷, **tzn. systému analýzy rizika a stanovení kritických kontrolních bodů** při výrobě, zpracování a distribuci potravin ve školícím středisku Nejvyššího kontrolního úřadu.

V závěrečném hodnocení bylo konstatováno, že HACCP je funkční, kontrola a evidence kritického bodu je řádně vedena.

- Krajská hygienická stanice Středočeského kraje se sídlem v Praze provedla dne 16. 9. 2021 ve školicím středisku Nejvyššího kontrolního úřadu kontrolu dodržování právních předpisů, především nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004, o hygieně potravin, a zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.

5.5 POVINNÝ AUDIT

Roční účetní závěrka NKÚ byla ve smyslu ustanovení § 33 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, v platném znění, ověřena auditorem, jehož nezávislá zpráva je uvedena v příloze č. 6. Výrok auditora zní: *„Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizační složky státu Nejvyšší kontrolní úřad k 31. 12. 2021 a nákladů, výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2021 v souladu s českými účetními předpisy“.*

6. INTERNÍ AUDIT

Základními právními a regulatorními normami upravujícími činnost odboru interního auditu v roce 2021 byly zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 123/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů a *Mezinárodní rámec profesní praxe interního auditu*.

Ze *Strategie Nejvyššího kontrolního úřadu na období 2018–2022* a ze *Strategie odboru interního auditu pro roky 2019–2021* vycházel plán činnosti odboru interního auditu na rok 2021, který byl schválen prezidentem Nejvyššího kontrolního úřadu dne 15. ledna 2021. Hlavním podkladem pro vypracování tohoto plánu byla souhrnná analýza rizik Nejvyššího kontrolního úřadu, včetně rizik identifikovaných při výkonu interního auditu, a audit universe¹¹⁸. Dále roční plán vycházel ze střednědobého plánu interního auditu na období let 2019 až 2021, z výsledků kontrol provedených u NKÚ vnějšími orgány, z výsledků předchozích provedených interních auditů, z plnění povinností vycházejících především ze zákona o finanční kontrole a zákona o kybernetické bezpečnosti a z požadavků vedoucích zaměstnanců NKÚ na zajištění provedení interních auditů a z kapacitních možností odboru interního auditu.

Odbor interního auditu na základě schváleného ročního plánu na rok 2021 zrealizoval celkem čtyři audity a dvě konzultace.

Tabulka č. 14: Počet realizovaných zakázek dle plánu interního auditu na rok 2021

Počet ukončených interních auditů, které byly obsaženy v ročním plánu	Počet ukončených konzultací, které byly obsaženy v ročním plánu	Počet ukončených interních auditů a konzultací, které nebyly obsaženy v ročním plánu
4	2	0

Zdroj: vlastní zprávy o zjištěních z interního auditu a záznamy o konzultacích.

Při sestavování programů jednotlivých auditů a ve výběru šetřeného vzorku operací byl cíl testování zaměřen především na:

- dopad na fungování NKÚ a plnění stanovených úkolů;
- nastavení řídicích a kontrolních mechanismů dílčích oblastí v provozní a finanční činnosti NKÚ;
- posouzení úrovně souladu výkonu činností s legislativními a vnitřními předpisy;
- stav plnění opatření ke zjištěným nedostatkům z předchozích provedených interních auditů, konzultací a vnějších kontrol provedených v NKÚ;
- dodržení kritérií efektivnosti, účelnosti a hospodárnosti stanovených NKÚ v oblasti programového financování;

a k možným rizikům, která se vztahovala k auditovaným oblastem a jejich potenciálnímu dopadu.

Výsledky auditů a konzultací ukončených v roce 2021 byly projednány s vedoucími zaměstnanci auditovaných útvarů a svými zjištěními přinesly přidanou hodnotu v podnětech k návrhům úprav některých vnitřních předpisů či metodik v zájmu jejich uvedení do souladu s obecně závaznými právními předpisy, ve výčtu rizikových míst, detekci chyb nebo v potvrzení, že vybrané auditované procesy jsou řádně nastaveny a jsou dostatečně funkční.

Z hlediska provedených interních auditů a konzultací nic nenasvědčuje tomu, že by účetní závěrka NKÚ neposkytovala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví. V roce 2021 odbor interního auditu nezjistil nedostatky s významným rizikem pro hospodaření s veřejnými prostředky.

Ke všem nedostatkům zjištěným při výkonu interního auditu a konzultací v roce 2021 byla přijata adresná, konkrétní a termínovaná opatření. O stavu plnění opatření jsou auditovaní povinni informovat prezidenta NKÚ. Odbor interního auditu plnění přijatých opatření pravidelně vyhodnocuje a sleduje až do jejich úplného splnění. Schválená opatření k termínu plnění 31. 12. 2021 byla odpovědnými zaměstnanci realizována a přinesla odpovídající výsledky.

Při výkonu interních auditů nebyla identifikována žádná závažná zjištění ve smyslu ustanovení § 22 odst. 5 zákona o finanční kontrole. Nebylo oznámeno ani detekováno korupční jednání či riziko, které by ukazovalo na nepravosti nebo zneužití postavení v rozhodovacím a řídicím procesu či na selhání jednotlivých zaměstnanců NKÚ. Zároveň nebylo oznámeno ani detekováno porušení *Etického kodexu NKÚ*.

Prezident Nejvyššího kontrolního úřadu Ing. Miloslav Kala převzal a podepsal dne 9. 2. 2022 *Roční zprávu o výsledcích interního auditu za rok 2021*. Tato zpráva obsahuje následující prohlášení o vnitřní kontrole: „Na základě výsledku auditních šetření lze poskytnout ujištění, že v auditovaném období ve vybraných dílčích oblastech vnitřního provozního a finančního řízení je nastavení řídicích a kontrolních mechanismů přiměřené a účinné s výjimkou nedostatků střední a nízké významnosti. Tyto zjištěné nedostatky však nebyly takového charakteru, aby zásadním způsobem ovlivnily ochranu veřejných prostředků, výkon finančního řízení a funkčnost nastaveného vnitřního kontrolního systému. Jsou však podporou pro zvýšení kvality kontrolního prostředí, aktualizaci a dodržování vnitřních předpisů, vzdělávání zaměstnanců, ochranu práv a oprávněných zájmů Úřadu.“

Externí hodnocení kvality činnosti interního auditu¹¹⁹ bylo provedeno externím nezávislým hodnotitelem v plném rozsahu. Další externí hodnocení by mělo proběhnout v následujícím období.

119 Ve smyslu mezinárodního standardu 1312.

7. ODBOR BEZPEČNOSTNÍ

Odbor bezpečnostní plní úkoly, které NKÚ ukládají předpisy o ochraně utajovaných informací, zajišťuje ostrahu objektů, bezpečnost a ochranu zdraví při práci nebo vnitřní ochranu dat a informací NKÚ. Do působnosti odboru bezpečnostního patří i plnění úkolů k přípravě obrany státu a úkolů, které souvisejí s civilní ochranou a řízením krizových situací. Zvýšená aktivita odboru bezpečnostního byla zaměřena na řešení krizové situace vyvolané onemocněním covid-19.

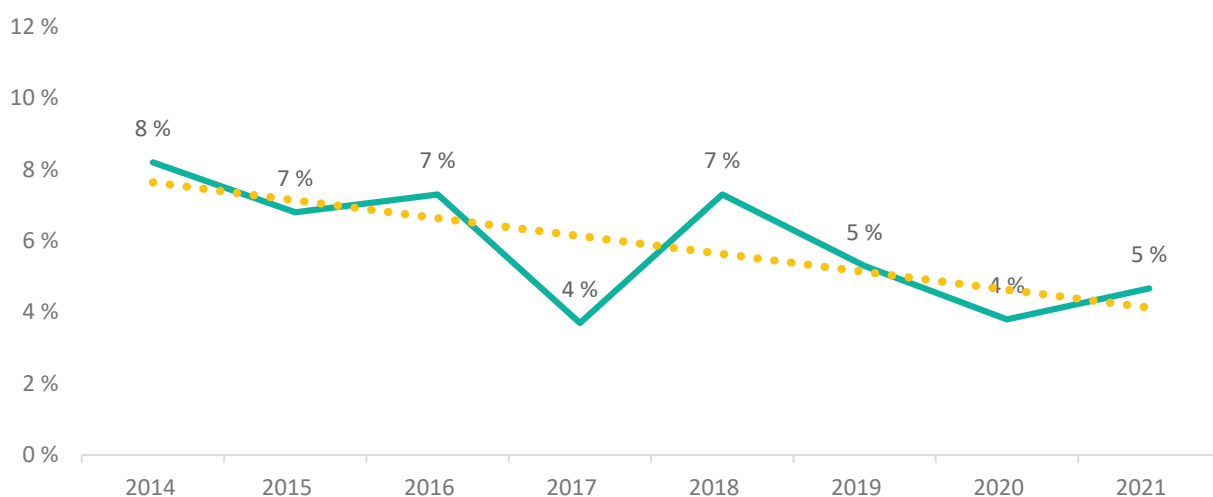
Dále se odbor bezpečnostní aktivně podílel a podílí na výstavbě nového sídla NKÚ, a to především shromažďováním podkladů a kontrolou plnění bezpečnostního zajištění jednotlivých částí objektu, zajišťuje a koordinuje požadavky Policie ČR, NBÚ, NUKIB a NAKIT při výstavbě nového sídla NKÚ.

V oblasti ochrany utajovaných informací byly v roce 2021 NKÚ doručeny utajované dokumenty různých stupňů utajení, a to jak národní, tak i dokumenty NATO. Zároveň po celý loňský rok probíhala jedna kontrolní akce, při které se nakládalo s utajovanými informacemi (KA č. 20/29). Všichni zaměstnanci, kteří jsou zařazeni do kontrolních akcí, při kterých se nakládá s utajovanými informacemi, jsou držiteli platného oznámení nebo osvědčení a poučení podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdější předpisů.

8. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ ČINNOSTI NKÚ

V roce 2021 pracovalo na NKÚ 471 zaměstnanců¹²⁰, z toho 312 zaměstnanců v kontrolní sekci, tj. 66,24 % z celkového průměrného evidenčního počtu zaměstnanců NKÚ v roce 2021. V průběhu roku 2021 bylo nově přijato 21 zaměstnanců a dalších 10 nastoupilo do zaměstnání po ukončení rodičovské dovolené. Pracovní poměr ukončilo 32 zaměstnanců. Míra fluktuace v roce 2021 činila 4,67 %. Graf č. 24 ukazuje vývoj roční míry fluktuace zaměstnanců NKÚ od roku 2014 do roku 2021.

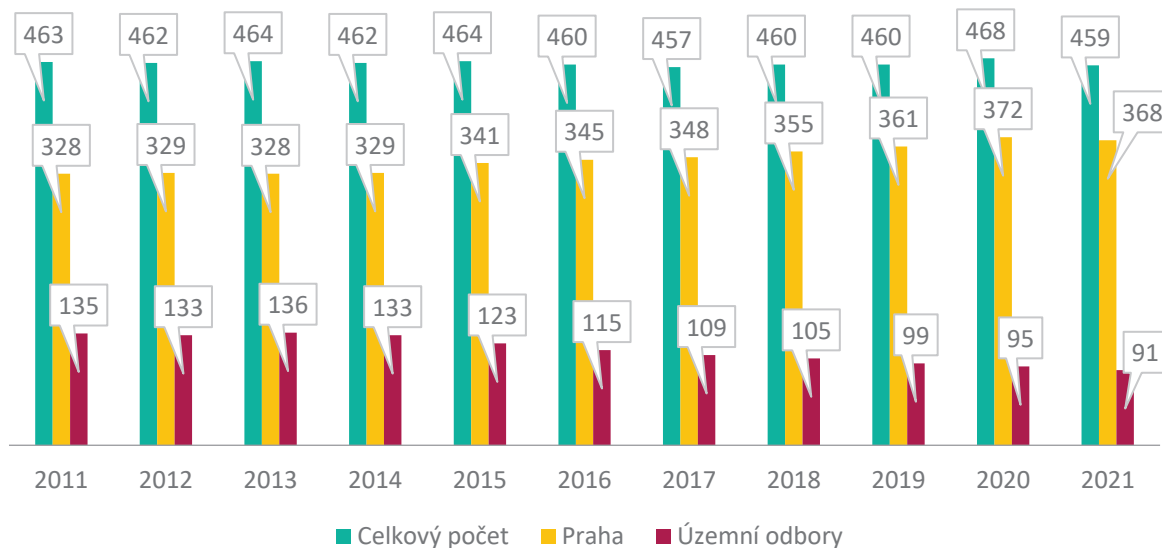
Graf č. 24: Vývoj roční míry fluktuace zaměstnanců NKÚ za období let 2014–2021

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců NKÚ za rok 2021 byl 459 zaměstnanců, průměrný přepočtený počet zaměstnanců v kontrolní sekci za rok 2021 byl 307 zaměstnanců. Graf č. 25 ukazuje vývoj průměrného přepočteného počtu zaměstnanců NKÚ a zaměstnanců pražských a územních odborů za období let 2011 až 2021.

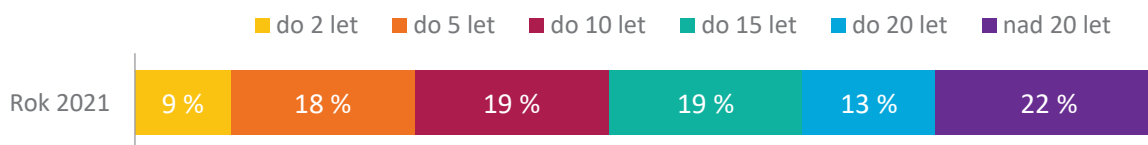
¹²⁰ Průměrný evidenční stav zaměstnanců za rok 2021.

Graf č. 25: Vývoj průměrného přepočteného počtu zaměstnanců NKÚ za období let 2011–2021

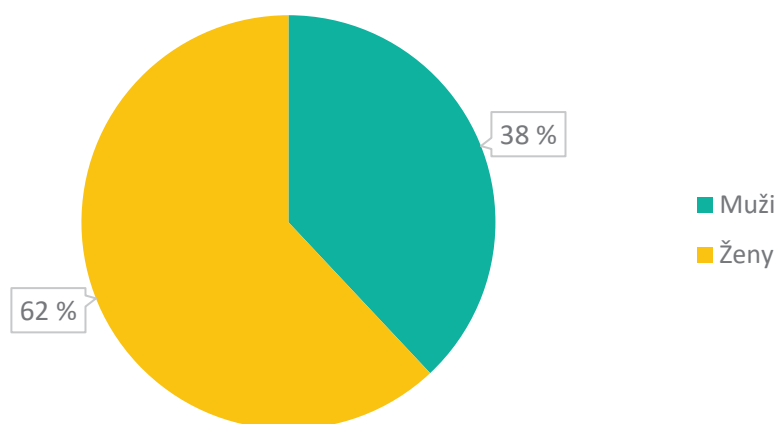
Graf č. 26 znázorňuje dobu trvání pracovního poměru zaměstnanců u NKÚ k 31. 12. 2021. K uvedenému datu bylo v pracovním poměru u NKÚ 9,29 % z celkového počtu zaměstnanců méně než dva roky. Hranici 20 let trvání pracovního poměru u NKÚ překročilo 22,53 % z celkového počtu zaměstnanců.

Graf č. 26: Přehled doby trvání pracovního poměru zaměstnanců u NKÚ k 31. 12. 2021 (v %)

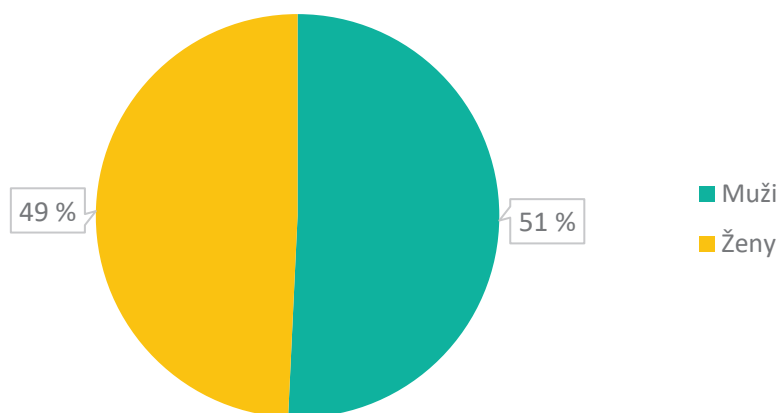
NKÚ svým zaměstnancům nabízí rovné pracovní podmínky a příležitosti. Graf č. 27 znázorňuje poměrné zastoupení mužů a žen zaměstnaných v NKÚ v roce 2021.

Graf č. 27: Poměrné zastoupení mužů a žen zaměstnaných v NKÚ v roce 2021 (v %)

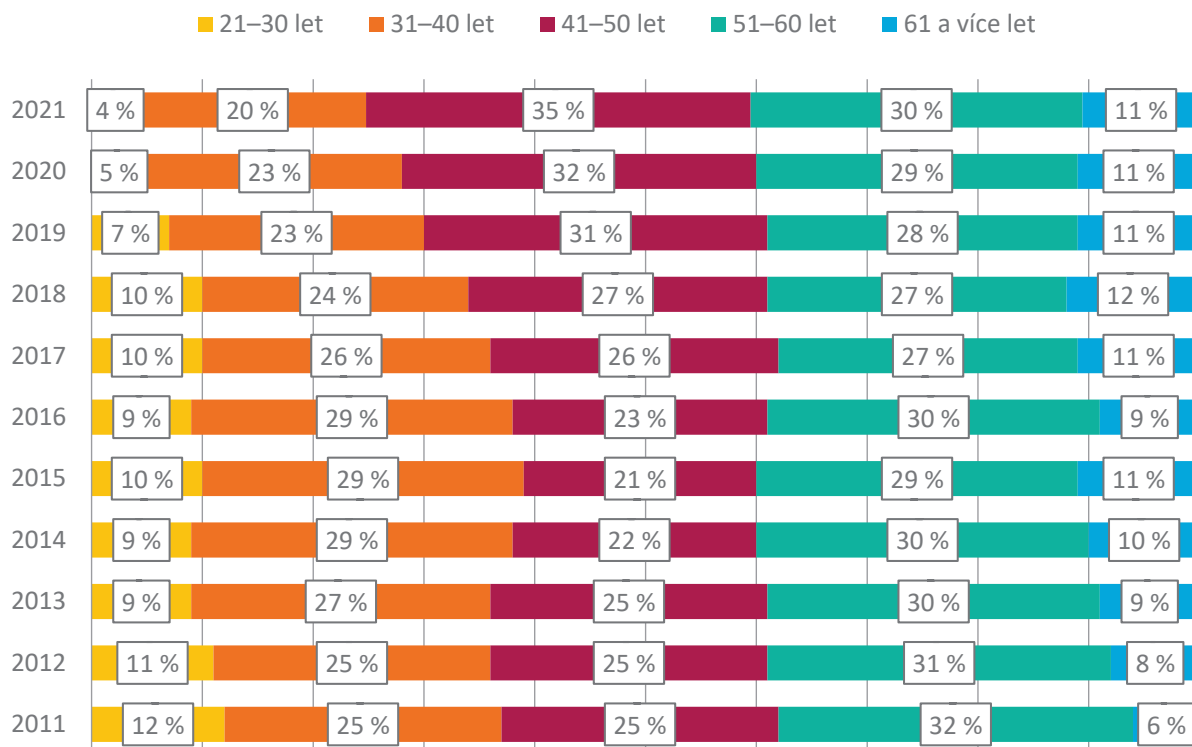
Graf č. 28 znázorňuje poměrné zastoupení mužů a žen ve vedoucích funkcích NKÚ ke dni 31. 12. 2021.

Graf č. 28: Zastoupení mužů a žen ve vedoucích funkcích NKÚ, stav k 31. 12. 202 (v %)

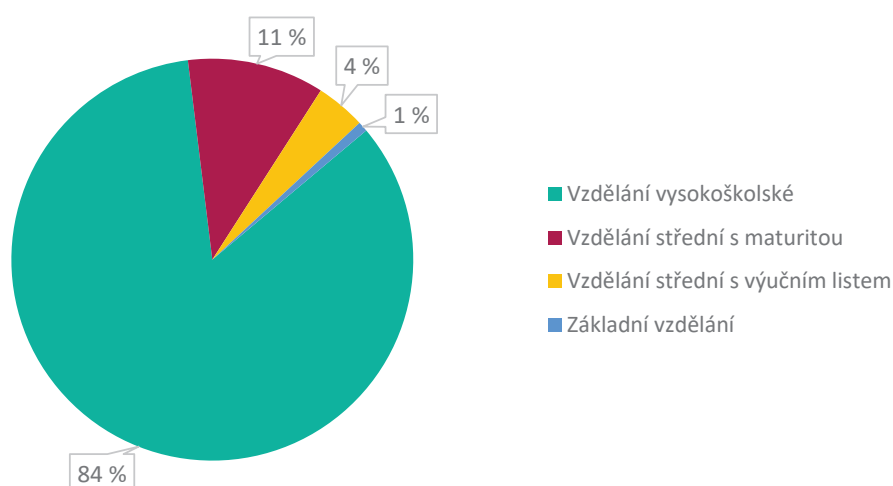
Průměrný věk zaměstnanců NKÚ v roce 2021 byl 48 let. Věkovou strukturu zaměstnanců NKÚ k 31. 12. 2021 a porovnání s lety 2011 až 2021 znázorňuje graf č. 29.

Graf č. 29: Přehled věkové struktury zaměstnanců NKÚ za období 2011–2021 (porovnání stavů k 31. 12. daného období)

K 31. 12. 2021 pracovalo na NKÚ 82,59 % vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců. Přehled vzdělanostní struktury zaměstnanců NKÚ k 31. 12. 2021 ukazuje graf č. 30.

Graf č. 30: Kvalifikační struktura zaměstnanců NKÚ podle dosaženého vzdělání k 31. 12. 2021

Pracovníprávní, mzdové i jiné nároky zaměstnanců NKÚ byly uspokojovány v souladu s platnou kolektivní smlouvou.

Vzdělávání a profesní rozvoj zaměstnanců

Rok 2021 byl pro oblast vzdělávání a profesního rozvoje zaměstnanců NKÚ charakteristický výrazným posunem vzdělávacích aktivit do on-line prostředí. Hlavním důvodem byla pokračující mimořádná opatření spojená s pandemickou situací, kvůli níž bylo nutné nalezení optimálního způsobu zabezpečení plynulého a efektivního vzdělávání zaměstnanců.

9. ORGANIZAČNÍ SCHÉMA NKÚ

Příloha č. 1: Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti na rok 2021

Číslo KA	Předmět kontroly	Zahájení KA (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje
21/01	Vybraný majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo zahraničních věcí	1/2021	10/2021	MZV	Ing. Kinšt	Kolegium NKÚ
21/02	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha	1/2021	10/2021	MO	Ing. Šmucr	Kolegium NKÚ
21/03	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na podporu rekreační plavby	2/2021	11/2021	MD	Ing. Málek	Kolegium NKÚ
21/04	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Správa státních hmotných rezerv	2/2021	10/2021	SSHR	Ing. Beznoska	Kolegium NKÚ
21/05	Peněžní prostředky státu vynakládané na <i>Integrovaný informační systém Státní pokladny</i>	2/2021	1/2022	MF	RNDr. Koníček	Kolegium NKÚ
21/06	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na realizaci opatření v oblasti nakládání s odpady	3/2021	2/2022	MŽP	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ
21/07	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané organizace v resortu Ministerstva pro místní rozvoj	5/2021	5/2022	MMR	Ing. Kubíček	Kolegium NKÚ
21/08	Peněžní prostředky vynakládané na podporu sociálního bydlení z <i>Integrovaného regionálního operačního programu</i>	4/2021	1/2022	MMR	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ
21/09	Peněžní prostředky vynakládané na projekty návštěvnické infrastruktury související s ochranou přírody	4/2021	3/2022	MŽP	Ing. Šmucr	Kolegium NKÚ
21/10	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané příspěvkové organizace Ministerstva kultury	4/2021	4/2022	MK	Ing. Procházka	Kolegium NKÚ
21/11	Peněžní prostředky státu určené na přípravu, výstavbu a provozování dálnice D4 formou partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP)	Kontrolní akce byla vyřazena z plánu kontrolní činnosti				
21/12	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo financí	4/2021	2/2022	MF	RNDr. Koníček	Kolegium NKÚ
21/13	Majetek a peněžní prostředky státu, s nimiž má právo hospodařit ČPP Transgas, s.p.	4/2021	12/2021	MPO	Ing. Hrnčíř	Kolegium NKÚ

Číslo KA	Předmět kontroly	Zahájení KA (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje
21/14	Peněžní prostředky <i>Integrovaného regionálního operačního programu</i> určené na podporu prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	5/2021	2/2022	MMR	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ
21/15	Peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané na propagaci zemědělských produktů a potravin	5/2021	4/2022	MZe	Ing. Kubíček	Kolegium NKÚ
21/16	Peněžní prostředky státu vynakládané na účelovou podporu výzkumu a vývoje v kapitole Ministerstva kultury	5/2021	2/2022	MK	Ing. Procházka	Kolegium NKÚ
21/17	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na humanizaci psychiatrické péče	5/2021	5/2022	MMR, MZd	Ing. Beznoska	Kolegium NKÚ
21/18	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo zahraničních věcí</i> za rok 2020, účetnictví Ministerstva zahraničních věcí za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem zahraničních věcí pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020	5/2021	3/2022	MZV	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ
21/19	Peněžní prostředky státu vynakládané Ministerstvem obrany na pořizování, skladování a vyřazování střeliva a munice	5/2021	3/2022	MO	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ
21/20	Peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané na informační systém ESF 2014+	6/2021	4/2022	MPSV	Ing. Beznoska	Kolegium NKÚ
21/21	Peněžní prostředky státu vynakládané na systém ochrany měkkých cílů	8/2021	4/2022	MK, MV, MZd	Ing. Stárek	Kolegium NKÚ
21/22	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie poskytované na podporu sociálních podniků	8/2021	5/2022	MMR, MPSV	Ing. Kinšt	Kolegium NKÚ
21/23	Správa majetku zajištěného, zastaveného, zabraného, propadlého a prodaného v trestním a daňovém řízení	8/2021	6/2022	MF, MV	Ing. Kubíček	Kolegium NKÚ
21/24	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo zdravotnictví</i> za rok 2021, účetní závěrka Ministerstva zdravotnictví za rok 2021 a údaje předkládané Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2021	8/2021	7/2022	MZd	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ
21/25	Účetní závěrka České rozvojové agentury za rok 2020 a údaje předkládané Českou rozvojovou agenturou pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020	8/2021	5/2022	MZV	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ

Číslo KA	Předmět kontroly	Zahájení KA (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje
21/26	Majetek a peněžní prostředky státu, s nimiž má právo hospodařit Státní tiskárna cenin, státní podnik	Kontrolní akce byla vyřazena z plánu kontrolní činnosti.				
21/27	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo vnitra</i> za rok 2021, účetnictví Ministerstva vnitra za rok 2021 a údaje předkládané Ministerstvem vnitra pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2021	9/2021	7/2022	MV	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ
21/28	Elektronizace v resortu Ministerstva spravedlnosti	10/2021	9/2022	MS	Ing. Procházka	Kolegium NKÚ
21/29	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na podporu rodinné politiky	11/2021	8/2022	MPSV	Ing. Stárek	Kolegium NKÚ
21/30	Peněžní prostředky státního rozpočtu určené na účelovou podporu průmyslového výzkumu, vývoje a inovací v rámci národních programů v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu	11/2021	7/2022	MPO	Ing. Kinšt	Kolegium NKÚ
21/31	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie vynaložené na projekt <i>Metodická optimalizace a zefektivnění systému úhrad nemocniční péče v ČR</i>	Kontrolní akce byla vyřazena z plánu kontrolní činnosti.				
21/32	Plnění příjmů státního rozpočtu v souvislosti se zavedením kontrolního hlášení a elektronické evidence tržeb	Kontrolní akce byla vyřazena z plánu kontrolní činnosti.				
21/33	Peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané v resortu Ministerstva zemědělství na podporu zpracování zemědělských produktů	11/2021	9/2022	MZe	Ing. Hrnčář	Kolegium NKÚ
21/34	Peněžní prostředky státu z daně silniční a správa této daně	1/2021	1/2022	MD, MF	Ing. Kubiček	Kolegium NKÚ
21/35	Peněžní prostředky na informační podporu protiepidemických činností	4/2021	1/2022	MZd, MV	Ing. Koucký	Kolegium NKÚ
21/36	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na rekonstrukci vybraných mimokoridorových železničních tratí	4/2021	1/2022	MD	Ing. Málek	Kolegium NKÚ
21/37	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na modernizaci dálnice D1	11/2021	8/2022	MD	Ing. Málek	Kolegium NKÚ
21/38	Peněžní prostředky státu vynakládané na odškodňování	11/2021	7/2022	MS	Ing. Koucký	Kolegium NKÚ

Příloha č. 2: Přehled kontrolních akcí se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2021

Číslo KA	Předmět kontroly	Správce kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ částka/rok
19/30	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit zdravotní ústavy, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo zdravotnictví	MZd	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ	22.03.2021	3/2021
20/01	Správa pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	MPSV	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ	31.05.2021	4/2021
20/02	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušný hospodařit Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových	MF	RNDr. Koníček	Kolegium NKÚ	22.02.2021	1/2021
20/04	Intervence k zajištění udržitelné jakosti vod	MZd, MZe, MŽP	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ	28.06.2021	4/2021
20/05	Podpora energetických úspor u veřejných budov	MF, MPO, MŽP	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ	22.02.2021	3/2021
20/06	Peněžní prostředky státu poskytované veřejným vysokým školám	MŠMT	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ	22.03.2021	3/2021
20/07	Peněžní prostředky vynakládané na informační a komunikační technologie v resortu Ministerstva zemědělství	MZe	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ	15.03.2021	3/2021
20/10	Peněžní prostředky státu vynakládané na plnění vybraných cílů migrační politiky České republiky	MV	Ing. Kinšt	Kolegium NKÚ	19.04.2021	3/2021
20/11	Výstavba, údržba a opravy cyklistické infrastruktury	MD, MMR	Ing. Málek	Kolegium NKÚ	22.03.2021	3/2021
20/12	Peněžní prostředky státu poskytované na programy protidrogové politiky	MS, MŠMT, MZd, ÚV	Ing. Beznoska	Kolegium NKÚ	19.04.2021	3/2021
20/13	Investiční pobídky	MPO	Ing. Beznoska	Kolegium NKÚ	22.02.2021	3/2021
20/14	Podpora využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakti z operačního programu <i>Doprava 2014–2020</i>	MD	Ing. Málek	Kolegium NKÚ	10.05.2021	4/2021

Číslo KA	Předmět kontroly	Správce kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ částka/rok
20/16	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit příspěvková organizace Národní památkový ústav	MK	RNDr. Koníček	Kolegium NKÚ	31.05.2021	4/2021
20/18	Peněžní prostředky určené k plnění národních cílů strategie <i>Evropa 2020</i>	MMR, ÚV	Ing. Kinšt	Kolegium NKÚ	30.08.2021	6/2021
20/19	Opatření ke snížení energetické náročnosti bytových domů podporovaná z <i>Integrovaného regionálního operačního programu</i> a z programu <i>Nová zelená úsporám</i>	MMR, MŽP	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ	30.08.2021	4/2021
20/20	Peněžní prostředky operačního programu <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i> poskytované malým a středním podnikatelům na poradenství, marketing a vzdělávání a v souvislosti s nákazou covid-19	MPO	Ing. Hrnčíř	Kolegium NKÚ	19.04.2021	3/2021
20/21	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Generální finanční ředitelství	MF	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ	20.09.2021	6/2021
20/22	Peněžní prostředky státu na investice v oblasti sociálních služeb	MPSV	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ	19.07.2021	4/2021
20/23	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie poskytované na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na opatření ke snižování plýtvání s potravinami	MPSV, MZe	Ing. Procházka	Kolegium NKÚ	18.10.2021	6/2021
20/25	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo spravedlnosti</i> za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva spravedlnosti za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem spravedlnosti pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020	MS	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ	20.09.2021	6/2021
20/27	Majetek a peněžní prostředky státu určené na zajištění činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů	GIBS	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ	28.06.2021	4/2021
20/29	Majetek a peněžní prostředky státu určené na zajištění činnosti Vojenského zpravodajství České republiky	MO	Ing. Stárek	Senát NKÚ	29.11.2021	KZ nebyl publikován v souladu s § 30 odst. 3 zákona o NKÚ

Číslo KA	Předmět kontroly	Správce kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ částka/rok
20/32	Peněžní prostředky vynaložené v souvislosti s epidemiologickou situací v České republice	MV, MZd, SSHR	Ing. Kubiček	Kolegium NKÚ	15.03.2021	1/2021
20/33	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Grantová agentura České republiky</i> za rok 2020, účetní závěrka Grantové agentury České republiky za rok 2020 a údaje předkládané Grantovou agenturou České republiky pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020	GAČR	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ	19.07.2021	4/2021
20/34	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo průmyslu a obchodu</i> za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva průmyslu a obchodu za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem průmyslu a obchodu pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020	MPO	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ	30.08.2021	4/2021
21/01	Vybraný majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo zahraničních věcí	MZV	Ing. Kinšt	Kolegium NKÚ	29.11.2021	6/2021
21/02	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha	MO	Ing. Šmucr	Kolegium NKÚ	18.10.2021	6/2021
21/04	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Správa státních hmotných rezerv	SSHR	Ing. Beznoska	Kolegium NKÚ	08.11.2021	6/2021
21/13	Majetek a peněžní prostředky státu, s nimiž má právo hospodařit ČPP Transgas, s.p.	MPO	Ing. Hrnčíř	Kolegium NKÚ	13.12.2021	1/2022

Příloha č. 3: Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2021 projednán kontrolním výborem PS PČR

Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
253	24.06.2021	46	18/14	714/19 1531/20	678/19	KV bere na vědomí: a) KZ 18/14, b) stanovisko MZd obsažené v části III/a materiálu vlády čj. 714/19, c) usnesení vlády č. 678/19, d) informaci o plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 1531/20.
252	24.06.2021	46	17/13	268/18	387/18	KV bere na vědomí: a) KZ 17/13, b) stanovisko MZd obsažené v části IV materiálu vlády čj. 268/18, c) usnesení vlády č. 387/18.
251	24.06.2021	46	16/19	791/17 1/19	780/17	KV bere na vědomí: a) KZ 16/19, b) stanovisko GA ČR obsažené v části III materiálu vlády čj. 791/17, c) stanovisko Úřadu vlády ČR ke stanovisku GA ČR obsažené v části III materiálu čj. 791/17, d) usnesení vlády č. 780/17, e) informaci o plnění opatření ze stanovisek GA ČR a Úřadu vlády ČR ke KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 1/19.
250	24.06.2021	46	18/12	295/19	669/19	KV bere na vědomí: a) KZ 18/12, b) stanovisko MV obsažené v části III materiálu vlády čj. 295/19, c) usnesení vlády č. 669/19.
249	24.06.2021	46	17/14	646/18	719/18	KV I. bere na vědomí: a) KZ 17/14, b) stanovisko MZd obsažené v části III materiálu vlády čj. 646/18, c) usnesení vlády č. 719/18; II. žádá ministra zdravotnictví, aby k 1. 9. 2021 a k 1. 9. 2022 předložil KV informaci o výhledu financování Národního ústavu duševního zdraví.
248	24.06.2021	46	17/11	438/18	380/18	KV bere na vědomí: a) KZ 17/11, b) usnesení vlády č. 380/18.

Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
247	24.06.2021	46	18/10	174/19 178/20	235/19	KV bere na vědomí: a) KZ 18/10, b) stanovisko MO obsažené v části IV materiálu vlády čj. 174/19, c) usnesení vlády č. 235/19, d) vyhodnocení opatření přijatých ke KZ obsažené v části II materiálu vlády čj. 178/20.
246	24.06.2021	46	19/12	1096/20	92/21	KV bere na vědomí: a) KZ 19/12, b) stanoviska MPSV, MF, Generali České pojišťovny a.s. a Kooperativa pojišťovny, a.s., Vienna Insurance Group obsažená v částích IV až VII materiálu vlády čj. 1096/20, c) usnesení vlády č. 92/21.
245	24.06.2021	46	19/33	1113/20	91/21	KV I. bere na vědomí: a) KZ 19/33, b) stanovisko MZe obsažené v části III materiálu vlády čj. 1113/20, c) usnesení vlády č. 91/21; II. žádá ministra zemědělství, aby ve <i>Zprávě o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky 2020</i> byl uveden ukazatel průměrného zpeněžení dříví za roky 2018, 2019 a 2020 a aby tuto zprávu po jejím vydání předložil KV.
243	10.06.2021	45	18/25	1042/19 669/20	12/20	KV bere na vědomí a) KZ 18/25, b) stanovisko MS obsažené v části IV materiálu vlády čj. 1042/19, c) usnesení vlády č. 12/20, d) informaci MS o plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 669/20.
242	10.06.2021	45	18/27	651/20 46/21	719/20	KV bere na vědomí: a) KZ 18/27, b) stanovisko MZe a MŽP obsažené v části III materiálu vlády čj. 651/20, c) usnesení vlády č. 719/20, d) informaci MZe o stavu plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 46/21.
241	10.06.2021	45	17/26	716/18	716/18	KV bere na vědomí: a) KZ 17/26, b) stanovisko MZe a SZIF obsažené v části III materiálu vlády čj. 716/18, c) usnesení vlády č. 716/18.

Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
240	10.06.2021	45	17/22	674/20 13/21	720/20	KV I. bere na vědomí: a) KZ 17/22, b) stanovisko MPSV obsažené v části IV materiálu vlády čj. 674/20, c) usnesení vlády č. 720/20, d) informaci MPSV o plnění opatření ke KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 13/21; II. žádá ministryni práce a sociálních věcí, aby k 1. 9. 2021, k 1. 3. 2022 a 1. 9. 2022 předložila KV zprávu o implementaci IS Zaměstnanost, IS dávky a IS integrovaná podpůrná a provozní data.
239	10.06.2021	45	20/32			KV přerušuje projednávání tohoto bodu do 31. 8. 2021.
237	02.06.2021	44	16/30	83/18	198/18	KV bere na vědomí: a) KZ 16/30, b) stanovisko MF obsažené v části III materiálu vlády čj. 83/18, c) usnesení vlády č. 198/18.
236	02.06.2021	44	16/32	260/18	381/18	KV bere na vědomí: a) KZ 16/32, b) stanovisko MPSV obsažené v části III materiálu vlády čj. 260/18, c) stanovisko MV obsažené v části III materiálu vlády čj. 260/18, d) usnesení vlády č. 381/18.
235	02.06.2021	44	16/12	1060/17	789/17	KV bere na vědomí: a) KZ 16/12, b) stanovisko MMR obsažené v části III materiálu vlády čj. 1060/17, c) usnesení vlády č. 789/17.
230	13.05.2021	43	19/01	168/20 1001/20	180/20	KV bere na vědomí: a) KZ 19/01, b) stanovisko MPO obsažené v části IV materiálu vlády čj. 168/20, c) usnesení vlády č. 180/20, d) informaci MPO o plnění přijatých opatření ke KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 1001/20.
229	13.05.2021	43	18/24	98/20 1267/20	139/20	KV bere na vědomí: a) KZ 18/24, b) stanovisko MMR obsažené v části IV materiálu vlády čj. 98/20, c) usnesení vlády č. 139/20, d) informaci MMR o plnění nápravných opatření ke KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 1267/20.

Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
228	13.05.2021	43	17/34	1172/18 414/19	229/19	KV bere na vědomí: a) KZ 17/34, b) stanovisko MF obsažené v části III materiálu vlády čj. 1172/18, c) usnesení vlády č. 229/19, d) informaci MF o stavu plnění opatření přijatého k odstranění nedostatku uvedeného v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 414/19.
225	13.05.2021	43	17/16	333/18	389/18	KV I. bere na vědomí: a) KZ 17/16, b) stanovisko MK obsažené v části IV materiálu vlády čj. 333/18, c) usnesení vlády č. 389/18; II. žádá ministra kultury, aby do 31. 12. 2022 předložil KV informaci o stavu plnění <i>Programu péče o národní kulturní poklad z roku 2007</i> .
224	13.05.2021	43	19/09	1006/20	645/21	KV I. bere na vědomí: a) KZ 19/09, b) stanovisko MK obsažené v části IV materiálu vlády čj. 1006/20; II. žádá ministra kultury, aby k 1. 9. 2021, k 1. 3. 2022, k 1. 9. 2022 a k 1. 3. 2023 předložil KV informaci o postupu při realizaci opatření k nápravě nedostatků zjištěných při KA.
223	13.05.2021	43	18/35	935/19 567/20	835/19	KV bere na vědomí: a) KZ 18/35, b) stanovisko ČBÚ obsažené v části IV materiálu vlády čj. 935/19, c) stanovisko MPO obsažené v části V materiálu vlády čj. 935/19, d) usnesení vlády č. 835/19, e) informaci o plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 567/20.
222	13.05.2021	43	16/13	875/17	784/17	KV bere na vědomí: a) KZ 16/13, b) stanovisko MŠMT obsažené v části III materiálu vlády čj. 875/17, c) usnesení vlády č. 784/17, d) informaci o plnění nápravných opatření vyplývajících ze stanoviska MŠMT ke KZ ze dne 21. 2. 2019, čj.: PS2019/002751.
221	13.05.2021	43	18/21	169/20	181/20	KV bere na vědomí: a) KZ 18/21, b) stanovisko MD obsažené v části IV materiálu vlády čj. 169/20, c) usnesení vlády č. 181/20.

Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
220	13.05.2021	43	18/22	275/20	687/20	KV bere na vědomí: a) KZ 18/22, b) stanovisko MF, MD a MŽP obsažené v části III materiálu vlády čj. 275/20, c) usnesení vlády č. 687/20.
218	05.05.2021	42	19/24	1523/20	252/21	KV bere na vědomí: a) KZ 19/24, b) stanovisko Mze obsažené v části III materiálu vlády čj. 1523/20, c) usnesení vlády č. 252/21.
217	05.05.2021	42	16/14	544/17	792/17	KV bere na vědomí: a) KZ 16/14, b) stanovisko Mze a SZIF obsažené v části III materiálu vlády čj. 544/17, c) usnesení vlády č. 792/17, d) informaci ministra zemědělství o stavu plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ ze dne 29. 1. 2019, čj. PS2019/1189, e) informaci SZIF o plnění nápravných opatření vyplývajících ze stanoviska MZe a SZIF ke KZ ze dne 19. 2. 2019, čj. PS2019/2302.
215	14.04.2021	41	19/04	780/20	914/20	KV bere na vědomí: a) KZ 19/04, b) stanoviska Mze a MŽP obsažená v části III materiálu vlády čj. 780/20, c) usnesení vlády č. 914/20.
214	14.04.2021	41	18/19	1129/19 1134/20	11/20	KV I. bere na vědomí: a) KZ 18/19, b) stanovisko MK obsažené v části IV materiálu vlády čj. 1129/19, c) usnesení vlády č. 11/20, d) informaci o plnění opatření ze stanoviska MK obsaženou v části II materiálu vlády čj. 1134/20; II. žádá ministra kultury, aby do 30. 6. 2021 předložil KV analytický návrh radikálního zjednodušení právního rámce pro systém rozdělování peněžních prostředků nejen na podporu živého umění, ale i v oblasti podpory uměleckých řemesel a lidové tvorby tak, aby minimálně zatěžoval tvůrce i úřad umělými byrokratickými překážkami.
212	24.03.2021	40	18/06	349/19	674/19	KV bere na vědomí: a) KZ 18/06, b) stanovisko MPO obsažené v části IV materiálu vlády čj. 349/19, c) usnesení vlády č. 674/19.

Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
211	24.03.2021	40	18/34	569/19	684/19	KV bere na vědomí: a) KZ 18/34, b) stanovisko MD obsažené v části IV materiálu vlády čj. 569/19, c) usnesení vlády č. 684/19.
205	07.01.2021	37	16/26	563/18 725/20	43/19	KV bere na vědomí: a) KZ 16/26, b) stanovisko MV obsažené v části IV materiálu vlády čj. 563/18, c) stanovisko ÚZSVM obsažené v části V materiálu vlády čj. 563/18, d) usnesení vlády č. 43/19, e) informaci MF o splnění úkolu z usnesení vlády č. 43/19 obsaženou v části II materiálu vlády čj. 725/20.

Příloha č. 4: Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2021 projednán vládou ČR

Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA	Vládou uložená opatření	Termín opatření
932	25.10.2021	1075/21	20/12	Vláda ukládá vedoucí Úřadu vlády ČR, ministryni spravedlnosti, ministrům školství, mládeže a tělovýchovy, zdravotnictví realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1075/21 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	25.04.2022 (do šesti měsíců)
931	25.10.2021	860/21	20/06	Vláda ukládá ministru školství, mládeže a tělovýchovy realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 860/21 a informovat vládu o jejich plnění do 24 měsíců od přijetí tohoto usnesení.	25.10.2023 (do 24 měsíců)
930	25.10.2021	1045/21	20/10	Vláda ukládá 1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1045/21 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	25.04.2022 (do šesti měsíců)
929	25.10.2021	829/21	20/05	Neuloženo.	-
928	25.10.2021	919/21	20/20	Vláda ukládá místopředsedovi vlády a ministru průmyslu a obchodu a ministru dopravy realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 919/21 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení vlády.	25.04.2022 (do šesti měsíců)
927	25.10.2021	899/21	20/13	Vláda ukládá místopředsedovi vlády, ministru průmyslu a obchodu a ministru dopravy realizovat opatření obsažené ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 899/21 a informovat vládu o jejich plnění do 30. září 2026.	30.09.2026
647	19.07.2021	583/21	20/03	Vláda ukládá ministru obrany realizovat a vyhodnotit opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 583/21 a o výsledku informovat vládu do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	19.01.2022 (do šesti měsíců)
646	19.07.2021	523/21	20/02	Neuloženo.	-
645	19.07.2021	1006/20	19/09	Vláda ukládá ministru kultury: 1. zajistit realizaci opatření obsažených ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 1006/20, 2. informovat vládu o plnění těchto opatření do 16 měsíců od přijetí tohoto usnesení.	19.11.2022 (do 16 měsíců)
460	17.05.2021	455/21	19/28	Vláda ukládá ministru školství, mládeže a tělovýchovy realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 455/21 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	17.11.2021 (do šesti měsíců)
459	17.05.2021	230/21	19/25	Vláda ukládá místopředsedovi vlády, ministru průmyslu a obchodu a ministru dopravy realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 230/21 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	17.11.2021 (do šesti měsíců)
458	17.05.2021	398/21	19/20	Vláda ukládá 1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra a ministru obrany realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 398/21 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	17.11.2021 (do šesti měsíců)
457	17.05.2021	142/21	19/26	Vláda ukládá řediteli NÚKIB a 1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 142/21 a informovat vládu o plnění přijatých opatření do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	17.11.2021 (do šesti měsíců)
258	08.03.2021	1610/20	19/23	Vláda ukládá ministryni práce a sociálních věcí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 1610/20 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	08.09.2021 (do šesti měsíců)

Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA	Vládou uložená opatření	Termín opatření
257	08.03.2021	1601/20	19/21	Vláda ukládá ministryni pro místní rozvoj realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu 1601/20 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	08.09.2021 (do šesti měsíců)
256	08.03.2021	1474/20	19/10	Vláda ukládá místopředsedovi vlády, ministru průmyslu a obchodu a ministru dopravy realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 1474/20 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	08.09.2021 (do šesti měsíců)
255	08.03.2021	48/21	19/31	Vláda ukládá ministru školství, mládeže a tělovýchovy realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 48/21 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	08.09.2021 (do šesti měsíců)
254	08.03.2021	1567/20	19/19	Vláda ukládá ministru školství mládeže a tělovýchovy a ministryni pro místní rozvoj realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1567/20 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	08.09.2021 (do šesti měsíců)
253	08.03.2021	1588/20	19/18	Vláda ukládá ministru zemědělství realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu 1588/20 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	08.09.2021 (do šesti měsíců)
252	08.03.2021	1523/20	19/24	Vláda ukládá ministru zemědělství realizovat do 31. prosince 2021 opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1523/20 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	08.09.2021 (do šesti měsíců)
93	01.02.2021	1402/20	19/29	Vláda ukládá ministryni práce a sociálních věcí zajistit realizaci opatření obsažených ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 1402/20 a informovat vládu o jejich plnění do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	01.08.2021 (do šesti měsíců)
92	01.02.2021	1096/20	19/12	Vláda ukládá ministryni práce a sociálních věcí a místopředsedkyni vlády a ministryni financí realizovat opatření obsažená ve stanoviscích uvedených v částech IV až VII materiálu čj. 1096/20 a informovat vládu o jejich plnění do šest měsíců od přijetí tohoto usnesení.	01.08.2021 (do šesti měsíců)
91	01.02.2021	1113/20	19/33	Vláda ukládá ministru zemědělství: 1. realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1113/20 do 31. prosince 2024, 2. informovat vládu o plnění nápravných opatření přijatých ke zjištěním obsaženým v KZ do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	1. 31.12.2024 2. 01.08.2021 (do šesti měsíců)
90	01.02.2021	1180/20	19/13	Vláda ukládá ministru obrany realizovat a vyhodnotit opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 1180/20 a o výsledku informovat vládu do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení.	01.08.2021 (do šesti měsíců)
89	01.02.2021	1445/20	19/22	Vláda ukládá ministryni pro místní rozvoj realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1445/20 a informovat vládu do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení o jejich plnění.	01.08.2021 (do šesti měsíců)
88	01.02.2021	1193/20	19/16	Neuloženo.	-

Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA	Vládou uložená opatření	Termín opatření
87	01.02.2021	1152/20	19/14	Vláda ukládá 1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra informovat vládu: 1. o realizaci opatření obsažených ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1152/20 a to do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení, 2. o výsledcích analýzy potřeb občanů a jejich poptávky po digitálních službách do šesti měsíců od její realizace.	01.08.2021 (do šesti měsíců)
86	01.02.2021	1153/20	18/32	Vláda ukládá místopředsedkyni vlády a ministryni financí a ministryni práce a sociálních věcí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1153/20 a informovat vládu do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení o jejich plnění.	01.08.2021 (do šesti měsíců)
85	01.02.2021	1086/20	19/34	Vláda ukládá místopředsedkyni vlády a ministryni financí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1086/20 a informovat vládu do šesti měsíců od přijetí tohoto usnesení o jejich plnění.	01.08.2021 (do šesti měsíců)

Příloha č. 5: Zdroje k vizualizacím

Veřejné finance

Makroekonomické údaje; **zdroj:** ČSÚ, IISSP, makroekonomická predikce MF.

Příjmy státu

Podíl výdajů vynaložených ČSSZ na výběr pojistného a související činnosti k celkovým výdajům ČSSZ v roce 2018; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/01](#).

Efektivnosti procesu kontrolní činnosti u zaměstnavatelů; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/01](#).

Podíl příspěvků na sociální zabezpečení k celkovému zdanění v Evropské unii v roce 2018; **zdroj:** <https://stats.oecd.org/viewhtml.aspx?datasetcode=REV&lang=en>, data exportována ke dni 20. 2. 2020.

Digitalizace

Celkový Index digitální ekonomiky a společnosti (DESI) rok 2021; **zdroj:** <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>.

Digitální veřejné služby (DESI); **zdroj:** <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-public-services>.

Seznam agend plánovaných k digitalizaci podle zákona; **zdroj:** zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.

Podpora podnikání

Zpracovatelský průmysl a technologická centra a centra strategických služeb; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/13](#).

Vývoj výsledkového ukazatele programu podpory *Marketing*; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/20](#).

Doprava

Vizualizace – Celková alokace; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/14](#).

Rozptyl jednotkových cen za kilometr cyklostezek spolufinancovaných z rozpočtu SFDI; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/11](#).

Obrana a bezpečnost

Celkový počet cizinců v ČR; **zdroj:** ČSÚ.

Růst výdajů a celková činnost GIBS; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/27](#).

Sociální politika

Vizualizace – Vyhodnocení naplnění cílů *Národní strategie protidrogové politiky pro období 2010–2018*; **zdroj:** KZ č. [20/12](#).

Počty přijatých a neuspokojených žádostí o pobytové služby; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/22](#).

Meziroční navýšení kapacity pobytových sociálních služeb; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/22](#); statistická ročenka z oblastí práce a sociálních věcí.

Zdravotnictví

Vizualizace – Neoprávněně vynaložené peněžní prostředky; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [19/30](#).

Vizualizace – Zásob, objednávek a celkových nákupů vybraných komodit; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/32](#).

Školství

Čerpání neinvestičních prostředků dle jednotlivých rozpočtových okruhů v roce 2020; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/06](#).

Vývoj jednotlivých složek institucionálního financování VVŠ v letech 2014–2020; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/06](#).

Pořadí ČR v letech 2013–2020 dle jednotlivých oblastí žebříčku *Universitas 21* (srovnání kvality vysokoškolských systémů); **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/06](#).

Životní prostředí

Výsledek monitoringu ČHMÚ v roce 2019; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/04](#).

Počet oblastí s výjimkou z hygienického limitu pro pesticidní látky; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/04](#).

Podíl oblastí do 5 000 obyvatel na celkovém počtu oblastí; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/04](#).

Energetická účinnost

Příjmy z dražeb emisních povolenek a podíl programu NZÚ; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/05](#).

Peněžní prostředky vynaložené na energetické úspory veřejných budov z NZÚ; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/05](#).

Vizualizace – Odhad MPO o počtu budov, které nesplňují požadavky na energetickou náročnost; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/05](#).

Celkově vynaložené prostředky na energetické úspory bytových domů; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/19](#).

Plnění cíle ČR v oblasti ročních úspor dle strategie *Evropa 2020*; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/19](#).

Kultura

Vizualizace – Národní památkový ústav; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/16](#).

Rekonstrukce Armádního muzea Žižkov; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [21/02](#).

Příprava výstavby multifunkčních hal ve VTM Lešany; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [21/02](#).

Zahraniční prostředky

Míra plnění či neplnění národních cílů strategie *Evropa 2020*; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/18](#).

Provádění vyhodnocování příspěvků ESI fondů plnění národních cílů v NPR 2014–2020; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/18](#).

Finanční audit

Ministerstvo spravedlnosti; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/25](#).

Grantová agentura České republiky; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/33](#).

Ministerstvo průmyslu a obchodu; **zdroj:** kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. [20/34](#).

Příloha č. 6: Zpráva nezávislého auditora o ověření účetní závěrky

**Z P R Á V A
NEZÁVISLÉHO AUDITORA**

o ověření účetní závěrky

Účetní jednotka

Nejvyšší kontrolní úřad

Praha 7, Jankovcova 1518/2, PSČ 170 04

Identifikační číslo: 49370227

Účetní období

od 01. 01. 2021 do 31. 12. 2021

Auditor

AGIS audit, a. s.

Most, J. Průchy 1682/1, PSČ 434 01

Číslo auditorského oprávnění 117

Zpráva nezávislého auditora o ověření účetní závěrky organizační složky státu Nejvyšší kontrolní úřad, se sídlem 170 04 Praha 7, Jankovcova 1518/2, identifikační číslo: 49370227, určená podle ustanovení § 33, odstavec 3 zákona č. 166/1993 Sb. Poslanecké sněmovně

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky organizační složky státu Nejvyšší kontrolní úřad sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2021, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. 12. 2021 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizační složky státu Nejvyšší kontrolní úřad k 31. 12. 2021 a nákladů, výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2021 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Nejvyšším kontrolním úřadu nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Jiné skutečnosti

Účetní závěrka organizační složky státu Nejvyšší kontrolní úřad (dále také „organizace“) za rok končící 31. 12. 2020 byla ověřena jiným auditorem, který ve své zprávě ze dne 15. února 2021 vydal k této závěrce výrok „bez výhrad“.

Odpovědnost prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen prezident Úřadu) za účetní závěrku

Prezident Úřadu odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivé nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem organizace relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti prezident Úřadu uvedl v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky Prezidentem Úřadu a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost organizace nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti organizace nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že organizace ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně příloh, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat Prezidenta Úřadu mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

V Mostě dne 4. 2. 2022

AGIS audit, a. s., J. Průchy 1682/1, Most, číslo auditorského oprávnění 117

Ing. Markéta Rybáková, statutární auditorka odpovědná za audit, na jehož základě byla zpracována tato zpráva nezávislého auditora, číslo auditorského oprávnění 1821

SEZNAM ZKRATEK

3E	hospodárnost, účelnost, efektivnost (z angl. economy, efficiency, effectiveness)
AČR	Armáda České republiky
ACCA	Asociace autorizovaných účetních znalců
AMŽ	Armádní muzeum Žižkov
BIS	Bezpečnostní informační služba
CEF SEE	Centrum excelence ve finančnictví
Cyklostrategie 2020	<i>Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky pro léta 2013–2020</i>
ČFPB	Česká federace potravinových bank, z.s.
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČLR	Čínská lidová republika
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
DESI	index digitalizace hospodářství a společnosti (z angl. <i>Digital Economy and Society Index</i>)
DPH	daň z přidané hodnoty
ECIIA	Evropská konfederace institucí interního auditu
EDA	Evropská obranná agentura
EED	směrnice o energetické účinnosti (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012, o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES)
EIPA	Evropský institut veřejné správy
EK	Evropská komise
ESF	<i>Evropský sociální fond</i>
ESI fondy	evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EUROCONTROL	Evropská agentura pro bezpečnost letecké navigace
EUROSAI	Evropská organizace nejvyšších kontrolních institucí
FA	finanční audit
FS ČR	Finanční správa České republiky
FV	finanční výkaz
GIBS	Generální inspekce bezpečnostních sborů
GFR	Generální finanční ředitelství
HDP	hrubý domácí produkt
ICT	informační a komunikační technologie
IFPP	rámec pro odborná prohlášení INTOSAI
IISSP	<i>Integrovaný informační systém Státní pokladny</i>
INTOSAI	Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí
INTOSAI WGEA	pracovní skupina INTOSAI pro kontrolu v oblasti životního prostředí
IOR	integrovaná ochrana rostlin
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program</i>
IS	informační systém
IS SZIF	agendový informační systém Státního zemědělského intervenčního fondu
ISLO	sít styčných pracovníků pro mezinárodní profesní standardy INTOSAI
ISSAI	mezinárodní standardy nejvyšších kontrolních institucí po veřejný sektor
IT	informační technologie

KA	kontrolní akce
KO	kontrolovaná osoba
Komise	Evropská komise
KV	kontrolní výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
KZ	kontrolní závěr
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MHD	městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MMR-NOK	Ministerstvo pro místní rozvoj – národní orgán pro koordinaci
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MSP	malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
národní dotační program 18	národní dotační program 18 – <i>Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením</i>
NAP	národní akční plán
NATO	Severoatlantická aliance (z angl. North Atlantic Treaty Organization)
NGEU	fond obnovy EU nové generace
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NKÚ SK	Nejvyšší kontrolní úřad Slovenské republiky
NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
NPÚ	Národní památkový ústav
NZD	národní zemědělské dotace
NZÚ	program <i>Nová zelená úsporám</i>
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (z angl. Organisation for Economic Co-operation and Development)
OHA	odbor hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra
OOP	osobní ochranné prostředky
OP	operační program
OP PIK	operační program <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>
OP PMP	<i>Operační program potravinové a materiální pomoci</i>
OP VVV	operační program <i>Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>
OPD	operační program <i>Doprava</i>
OPR	operační program <i>Rybářství</i>
OPTP	operační program <i>Technická pomoc</i>
OPŽP	operační program <i>Životní prostředí</i>
OSN	Organizace spojených národů
OSS	organizační složka státu
OSSZ	okresní správa sociálního zabezpečení
OSVČ	osoby samostatně výdělečně činné
p. b.	procentní bod
PJ	petajoule
PO	príspevková organizace
PS PČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
PVK	účetní výkaz „přehled o změnách vlastního kapitálu“
SAI	nejvyšší kontrolní instituce (z angl. Supreme Audit Institution)
SCEI	dozorčí výbor INTOSAI pro aktuální problémy

SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SPZ	státní politika zaměstnanosti
SR	státní rozpočet
SRN	Spolková republika Německo
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
státní zaměstnanci	zaměstnanci organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací
SUZ	Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra
SZ	sociální zabezpečení
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZÚ	státní závěrečný účet
TJ	terajoule
Transgas	státní podnik ČPP Transgas
TiNA	platforma EÚD pro technologické inovace v kontrole
ÚV ČR	Úřad vlády ČR
ÚZ	účetní závěrka
V4	uskupení nejvyšších kontrolních institucí států Visegrádské skupiny (Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko)
VHÚ	Vojenský historický ústav
VTM	Vojenské technické muzeum
VVŠ	veřejné vysoké školy
výkaz P	účetní výkaz „příloha účetní závěrky“
výkaz R	účetní výkaz „rozvaha“
VZZ	účetní výkaz „výkaz zisku a ztráty“
WGEA	pracovní skupina EUROSAI pro audit v oblasti životního prostředí
WGIT	pracovní skupina EUROSAI pro IT
zákon o NKÚ	zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu
ZdÚ	zdravotní ústav
ZP	zdravotnické prostředky
ZÚ	závěrečný účet

Česká republika
Nejvyšší kontrolní úřad

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu

Ročník 30.

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Jankovcova 1518/2, 170 04 PRAHA 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 430

E-mail: vestnik@nku.cz

Částka 2/2022 vyšla dne 31. března 2022

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)

